

Verder bouwen

Jaarverslag
2013

Inhoudsopgave

Aanbieding.....	4
Inleiding en hoofdlijnen beleidsuitvoering.....	5
Programma's	
Bestuur en burger.....	16
Stadsontwikkeling	20
Mobiliteit.....	25
Stads- en wijkbeheer	28
Onderwijs	32
Kunst en cultuur	36
Zorg en welzijn	41
Werk en inkomen	46
Sport en ontspanning	50
Veiligheid.....	55
Duurzaamheid en milieu	58
Bouwen en wonen.....	62
Algemene dekking	66
Paragrafen	
Lokale heffingen	72
Weerstandsvermogen	75
Instandhouding kapitaalgoederen	90
Financiering en treasury	98
Verbonden partijen	103
Grondbeleid.....	109
Bedrijfsvoering	114
Bestuurlijk Relevante Investeringsprojecten.....	123
Algemeen.....	130
Verklaringen	133

Jaarverslag

aanbieding & inleiding
hoofdpijnen beleidsuitvoering

Aanbieding

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening over 2013 aan. Behandeling en vaststelling staan geagendeerd voor de raadsvergadering van 20 mei 2014. Daaraan voorafgaand vindt bespreking van de jaarstukken plaats in de accountantscommissie.

De accountantscommissie bespreekt de jaarrekening aan de hand van het rapport van bevindingen van de accountant en brengt hiervan verslag en advies uit aan uw raad. Bespreking van de jaarstukken in de accountantscommissie staat gepland voor 6 mei 2014.

Opbouw verslaglegging

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. In het jaarverslag ligt de focus op de beleidsuitvoering en de bereikte resultaten. Na de inleiding is per programma op hoofdlijnen inzicht gegeven in de beleidsuitvoering. In het kort volgt daarna een overzicht van het financiële resultaat op programmaniveau met een opsomming van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting.

De inleiding is afgesloten met het voorstel voor resultaatbestemming. In het daarop volgende hoofdstuk komt de uitgebreide verantwoording van de beleidsuitvoering per begrotingsprogramma aan de orde.

In de programma's is in het bijzonder aandacht voor de beleidsthema's met een hoge bestuurlijke prioriteit. De prestatie-indicatoren om de resultaten en maatschappelijke effecten van ons beleid te kunnen meten maken eveneens onderdeel uit van de beleidsverantwoording. Vanuit een andere invalshoek geven daarna aanvullend de paragrafen dwarsdoorsneden van het gevoerde beleid en beheer. Het betreft hier het fiscale beleid, het verloop van de weerstandscapaciteit en de samenstelling van het

gemeentelijk risicoprofiel, het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen, het financierings- en treasurybeleid, de relatie met de verbonden partijen, het grondbeleid, de bedrijfsvoering en er is inzicht gegeven in de stand en voortgang van de bestuurlijk relevante investeringsprojecten.

Het jaarverslag is afgesloten met een aantal algemene kerngegevens en een overzicht van de gemeentelijke organisatie.

In de jaarrekening treft u de financiële verantwoording over 2013 aan. In de jaarrekening is de middeleninzet op programmaniveau aan de orde met daarin opgenomen een tabel die inzicht geeft in de realisatie van de vastgestelde bezuinigingsmaatregelen. Na een totaaloverzicht van de exploitatie van baten en lasten over 2013 is de geconsolideerde balans ultimo 2013 inclusief toelichting opgenomen. Tenslotte volgt de SiSa-verantwoording.

De jaarrekening van het gemeentelijk Grondbedrijf ligt voor uw raad ter inzage.

Inleiding

Wie last heeft van tegenwind moet met meer energie trappen. En dat is wat we afgelopen jaar hebben gedaan. We hadden nog steeds te maken met de gevolgen van de economische crisis. Dat was voelbaar voor de inwoners en bedrijven in onze stad. Werkgelegenheid stond onder druk en de bouw van nieuwe woningen stagneerde. Tegelijkertijd merkten we dat er veel energie in de stad is om te werken aan de toekomst van Assen. Dat werd onder andere duidelijk in de campagne voor het behoud van de Johan Willem Friso kazerne. Inwoners, ondernemers en politiek stonden schouder aan schouder voor het behoud van werkgelegenheid. Dat de kazerne blijft, is een verdienste van de hele stad.

De energie zien we op meer plekken in de stad. Zo draagt de samenwerking tussen ondernemers, culturele instellingen en overheid duidelijk bij aan een aantrekkelijker binnenstad. Samen met hen hebben we de plannen afgerond voor de omgeving van de Brink en het Cultureel Hart. Diverse nieuwe en bestaande evenementen trokken veel bezoekers. En met het gereedkomen van de Citadel is het centrum van onze stad een publiekstrekker rijker. Het centrum is een van de belangrijke motoren van onze economie. Daarom kozen we in de herziene structuurvisie ervoor om de komende jaren extra energie in de binnenstad te steken.

We werken aan het realiseren van het bereikbaarheidsprogramma FlorijnAs. De eerste projecten zijn in uitvoering. Om tijdens de werkzaamheden de stad bereikbaar te houden en overlast tegen te gaan werkten we het project Minder Hinder uit. Hierbij zetten we de beschikbare kennis van sensortechnologie in.

Het programma DOEN! is het kader waarbinnen wij de veranderingen in het sociaal domein realiseren. We zagen afgelopen jaar al dat inwoners met veel energie de uitdaging aangaan om zelf meer verantwoordelijkheid te nemen voor de leefbaarheid van hun directe omgeving. Ze dachten mee over plannen

voor hun wijk en zijn in diverse projecten praktisch aan de slag gegaan. Actieve jongeren in de stad houden ons scherp en komen met ideeën om de stad ook voor hen aantrekkelijk te maken en te houden.

Door het realiseren van WERKpunt! bieden we kansen aan mensen die het lastig hebben op de arbeidsmarkt. In 2013 hebben 27 medewerkers de stap gemaakt naar een reguliere baan of zijn gestart met een opleiding. De grootste verandering zit waarschijnlijk in de transities die op ons afkomen. Samen met onze regiogemeenten hebben wij veel energie gestoken in de voorbereiding hierop. Als het gaat om jeugd hebben de twaalf Drentse gemeenten goede afspraken gemaakt over een gezamenlijke aanpak.

Dit jaar hebben we actief ingezet op het stimuleren van de bouwsector. Als gemeente hebben we het initiatief genomen voor het realiseren van sociale huurwoningen. Met extra startersleningen stelden we nieuwkomers op de woningmarkt in staat een huis te kopen. Ook onze inzet op duurzaamheid was een stimulans voor de bouwsector. Veel Assenaren hebben gebruik gemaakt van het energieadvies en hebben het afgelopen jaar geïnvesteerd in het comfort en de duurzaamheid van hun woning.

Afgelopen jaar hadden we te maken met een aantal financiële tegenvallers. Zo vielen door de aanhoudende crisis in de bouw de inkomsten uit de grondexploitatie aanzienlijk lager uit. Ook was er sprake van een lagere uitkering van het Rijk door nieuwe bezuinigingen. Het bedrag aan bezuinigingen liep in 2013 op van € 16 miljoen naar € 20 miljoen. Ruim veertig procent van deze bezuinigingen kwam voor rekening van onze eigen organisatie. Om de bezuinigingen te realiseren hebben we soms pijnlijke keuzes moeten maken. We hebben 2013 afgesloten met een positief rekeningresultaat van € 3,7 miljoen. Een belangrijk deel, € 2,9 miljoen van het positieve resultaat, reserveren we voor 2014.

Samenvatting beleid per programma

Bestuur en burger

We hebben de servicenormen voor een groot deel gehaald. Boven de norm ligt afhandeling van klachten, en onder de norm liggen verhuismeldingen en tijdige beantwoording brieven.

E-suite, het front- en midoffice softwarepakket waar Dimpact-gemeenten mee werken, is vernieuwd. We nemen de nieuwe versie half maart 2014 in gebruik. We hebben het digitaal werken verder ontwikkeld en alle dossiers gedigitaliseerd. Via Twitter worden geïnteresseerden op de hoogte gehouden van gemeentelijke ontwikkelingen.

Op het gebied van samenwerking zijn in 2013 een aantal grote slagen gemaakt. De integratie van de intake Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), intergemeentelijke sociale dienst (ISD), en gemeentelijke kredietbank (GKB) is in concept gereed vanuit het project Inwonersplein.

Het ondernemersserviceteam (samenwerking gemeente, Alescon, en ISD) is op 1 oktober 2013 gestart. De regionale uitvoeringsdienst Drenthe (RUD) is per 1 januari 2014 gestart. Ook de aanschaf en implementatie van een nieuw registratiesysteem voor Leerplicht en regionaal meld- en coördinatiepunt voor voortijdige schoolverlaters in STAAN-verband (Tynaarlo, Assen, Aa en Hunze en Noordenveld) is in 2013 gerealiseerd.

Door interactief werken wordt, onder andere bij FlorijnAs-projecten, via gebiedsgericht werken en de veranderagenda Zorg en Welzijn, de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties vergroot.

Stadsontwikkeling

De groeiambitie van 80.000 inwoners in 2030 is bijgesteld. We gaan de 'Integrale Structuurvisie Assen in 2030' actualiseren en hebben in 2013 voorbereidingen getroffen om dit 2014 ter besluitvorming aan uw raad voor te leggen. De geactualiseerde Regiovisie Groningen-Assen is in november 2013 door uw raad vastgesteld. De relatie met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) is onder de voorwaarden van het huidige convenant voortgezet.

In het kader van de uitwerking visie aantrekkelijke binnenstad heeft uw raad budget beschikbaar gesteld voor de uitwerking en uitvoering van de visie op de Brink en de Gouverneurstuin. Subsidiemogelijkheden voor startende ondernemers en gevelrenovatie zijn gestart en worden gecontinueerd.

We hebben de Stichting Ondernemers Fonds Assen in 2013 geëvalueerd en besloten het fonds tot en met 2016 voort te zetten.

De werkgelegenheid bij de kazerne is behouden. We richten ons op versterking van de positie van de kazerne. De rijkskantoren aan de Mandemaat blijven de komende tien jaar in gebruik bij het Ministerie van Economische zaken.

Provinciale staten van de provincie Drenthe hebben € 4,7 miljoen gereserveerd voor de doorontwikkeling van het sensor cluster. Uw raad heeft hiervoor € 2,45 miljoen beschikbaar gesteld.

De kopgroep Zorg en Innovatie is van start gegaan en de eerste projecten staan in de steigers.

Gewerkt is aan de realisatie van 'Tour de TT'.

In 2013 hebben we de bestemmingsplannen en beheersverordeningen voor een groot deel geactualiseerd en voorbereid op de nieuwe Omgevingswet.

Mobiliteit

Om de bereikbaarheid van Assen te verbeteren wordt het programma FlorijnAs gerealiseerd. In 2013 is het eerste sluis in de Blauwe As opgeleverd. Alle bruggen zijn in 2013 of begin 2014 aanbesteed. Uitvoering hiervan start in 2014.

Het 'Minder Hinderplan' beperkt de overlast voor bewoners en weggebruikers. In 2013 is een programma van eisen voor het verkeersmanagementsysteem (VMS) voor Assen ontwikkeld dat gebruik maakt van sensortechnologie. Het VMS zorgt er voor dat het wegennet van Assen beter doorstroomt, daarnaast kan met een VMS het bestaande wegennet beter benut worden.

Het voorstel bestemmingsplan Stadsboulevard Noord is in het vierde kwartaal afgerond. Voorbereidingen voor de realisatie van de Fokkerkruising zijn eind 2013 in gang gezet. Doordat er nog geen definitieve keuze over de Mandemaattunnel en de spoorzone is gemaakt, is het definitief ontwerp Stadsboulevard Zuid nog niet afgerond.

In 2013 is het stedenbouwkundig plan van het Stationsgebied door de raad vastgesteld en is gewerkt aan het bestemmingsplan voor het stationsgebied, welke eind 2013 is vrijgegeven. Ook is in 2013 het Beeld Kwaliteits Plan (BKP) voor het stationsgebied opgesteld en het uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Met NS en ProRail worden voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de bouw van een nieuw stationsgebouw.

In 2013 zijn veel voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Het 'Minder Hinderplan' beperkt de overlast voor bewoners en weggebruikers en het Verkeersmanagementsysteem (in voorbereiding) kan hieraan bijdragen.

In 2013 is een aantal infrastructurele werken afgerond en opgestart. Het project van negen bushaltes langs de Europaweg, het project fietspad Zompdijk en het project fietsenstallingen binnenstad zijn afgerond. Het project verdubbeling N33 in samenhang met knooppunt A28-N33 is in 2013 opgestart. De werkzaamheden bij Assen zullen medio 2014 zijn afgerond.

Met de opening van de parkeergarage Citadel heeft Assen voldoende aantrekkelijke parkeerplaatsen in de binnenstad.

Stads- en wijkbeheer

We hebben invulling gegeven aan het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte. In dit kader is het nieuwe Gemeentelijk Water en Rioleringsplan door uw raad vastgesteld. Verder hebben we voorbereidingen getroffen voor de bouw van het Duurzaamheidscentrum Assen, dat in 2015 klaar zal zijn. In het kader van de adoptie van rotondes zijn overeenkomsten getekend. In 2013 is voor het vellen van 265 gemeentelijke bomen een kapvergunning verleend en zijn 284 bomen herplant.

In de robuuste gebieden van Mijn Buurt Assen: Lariks, Assen Oost midden en Noorderpark Oude Molenbuurt zijn de visies opgeleverd en uitgewerkt tot uitvoeringsprogramma's. Een aantal kleinere projecten is nog gestart in 2013, de rest van de eerste fase in het voorjaar van 2014. Behalve in de robuuste gebieden is Mijn Buurt Assen ook in andere wijken actief.

Om te bepalen of de beeldkwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan de doelen van de gemeenteraad zijn ambitiemetingen uitgevoerd door een extern bureau. Door de inzet van medewerkers en de inzet van Alescon is op sommige plekken de kwaliteit omhoog gegaan. Er zijn echter ook deels lagere scores gehaald, met name in centrumgebieden. Wij hebben eraan gewerkt om dit te corrigeren.

Onderwijs

Zoals afgesproken hebben we gewerkt aan Voor- en vroegschoolse educatie, de Brede School, Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten. De kwaliteitsimpuls onderwijshuisvesting is in de fase van afronding gekomen.

In 2013 hebben we de decentralisaties Jeugdzorg en Passend Onderwijs voorbereid. We willen ondersteuning dichtbij, in de directe leefomgeving van

kinderen en ouders organiseren. Daarom verbinden we ontwikkelingen op beide gebieden. De afstemming kreeg specifiek vorm in het ondersteuningsplan Passend Onderwijs, en in diverse (regionale) pilots op het raakvlak van onderwijs en zorg.

Kunst en cultuur

Speerpunten waren het Cultureel Hart, cultuureducatie, De Nieuwe Kolk en het Huis van de Amateurkunst.

In 2013 hebben we gewerkt aan plannen voor het Cultureel Hart. Het gaat om gezamenlijke stadsprogrammering, kunstvisie, gezamenlijke marketing en het instellen van een denktank van bewoners. Festival Kolkend Assen, muziek op de Brink, Lenin Leeft en de Menora op de Kop van de Vaart, waren nieuwe activiteiten die veel publiek trokken

Voor al deze onderwerpen hebben we nauw samengewerkt met ondernemers en culturele partners, en ook de provincie sloot aan. De rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit stelt de vraag van het onderwijs centraal en in Assen sluit de regeling naadloos aan bij het educatieve netwerk.

De gebruikers van het Mercuriustheater gaan in de zomer van 2014 verhuizen naar het pand aan de Zuidhaege 2 en er wordt een beheerstichting opgezet.

Binnen De Nieuwe Kolk is de Bibliotheek Assen binnen de financiële kaders gebleven. De wijkvestigingen in Kloosterveen en Marsdijk zijn per 1 januari 2014 gesloten.

Het Centrum voor Beeldende Kunst (CBK) Drenthe overschrijdt in 2013 de begroting licht door onvoorziene kosten.

Het resultaat van Stichting Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk (T&B DNK) loopt iets achter op de herziene begroting van 2013. Dit is gedekt uit de eigen reserves. Het onderzoek naar ambities, positie, cultureel profiel en bedrijfsvoering is gestart en de uitkomsten waren begin 2014 bekend.

De subsidieregeling Kunst en Cultuur is geëvalueerd waarbij het subsidieplafond is verlaagd. Deze regeling is nadrukkelijker ingezet voor vernieuwende activiteiten, educatie en participatie.

Zorg en welzijn

De afgelopen jaren - en dus ook 2013 - stonden in het teken van het realiseren van de opgaves en acties uit de visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen' en de veranderagenda via het programma DOEN! Zo is er in 2013 onder andere gewerkt aan: de Toegang, de wijkwelzijnsgebouwen / multifunctionele

accommodaties, een nieuwe welzijnsorganisatie, gezonde leefstijl, een nieuwe adviesstructuur, de transities en de Wmo. Het ontwerpen en het bouwen van het nieuwe huis van DOEN! gebeurde ook in 2013 in dialoog met de betrokkenen.

In 2013 is veel aandacht uitgegaan naar de voorbereiding van de transitie jeugdzorg: uitvoeringsjaren 2013 en 2014 worden besteed aan de inrichting van het nieuwe stelsel. De eerste afspraken met zorgaanbieders zijn in het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) gemaakt voor zorginfrastructuur, cliëntzorg en financiering. De start is gemaakt om het inhoudelijk samenwerkingsmodel voor jeugd te vertalen naar afspraken over dienstverlening, taken en verantwoordelijkheden. Lokaal en sub regionaal is gewerkt aan de verbinding met (passend) onderwijs, voorscholen en de wijk (Buurt Teams). Veel zaken die gemeenten volgens de nieuwe Jeugdwet moeten regelen werden opgepakt in samenwerking met andere Drentse gemeenten.

Werk en Inkomen

Het bestrijden en voorkomen van werkloosheid was ook in 2013 een belangrijk speerpunt, juist in deze tijd van economische recessie. Wij hebben hierop ingezet via onder andere het actieplan Jeugdwerkloosheid, het ondernemersserviceteam, samenwerking met ondernemers via Social Partnerships en WERKpunt!

WERKpunt! is in 2013 van start gegaan. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen via WERKpunt! ervaring opdoen als medewerker, waardoor de stap naar 'regulier' werk wordt verkleind.

Het ondernemersserviceteam (OST) is in 2013 opgericht. Dit is een samenwerking van gemeente met ISD en Alescon op het gebied van arbeidsmarktbenadering. Ondernemers hebben dan te maken met één contactpersoon vanuit de gemeente.

De voorbereiding van de Participatiewet wordt in samenhang met de overige decentralisaties (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet op de Jeugdzorg) én de uitvoering van het beleidsplan integrale schuldhulpverlening getroffen om te komen tot een integrale aanpak.

Wij willen met ons beleid er aan bijdragen dat onze inwoners in hun eigen kracht (kunnen) staan. Dit leidt er toe dat wij in 2013 veel aandacht hebben gehad voor schuldhulpverlening. Er is een nieuw Beleidsplan integrale schuldhulpverlening opgesteld en dat wordt de komende jaren uitgewerkt in samenwerking met het werkveld. De nadruk ligt daarbij op preventie om schulden te voorkomen.

De ontwikkelopgaven binnen Werk en inkomen (Participatiewet, Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening, Inwonersplein, WERKpunt! en het ondernemersserviceteam) worden opgepakt binnen het programma Doen!.

Sport en ontspanning

In 2013 is meer accent gelegd op activiteiten voor jeugd en kwetsbaren. Dit is in lijn met de Veranderagenda Zorg en Welzijn. Daarnaast faciliteert en ondersteunt de gemeente de eigen kracht en zelfredzaamheid van verenigingen en andere aanbieders.

Vanuit Sport is ingezet op verenigingsondersteuning, sportinstuiven in de wijk, de Summerbreak in de zomervakantie en de Fit en Fun week voor kwetsbare kinderen met overgewicht. Gezonde Leefstijl voor het onderwijs staat, na enige aarzeling, op de agenda bij middelbare scholen. De voorlopers pakken dit voortvarend op. Er is geïnvesteerd in de verbetering en het onderhoud van de binnen- en buitensportaccommodaties zodat kwaliteit en kwantiteit voor de komende jaren op peil zijn.

Het programma Levendig Assen is volgens kaders uitgevoerd. In 2013 is het fundament gelegd voor de ontwikkeling van het TT Festival nieuwe stijl. Het rapport dat hierover is opgesteld is door alle belanghebbenden omarmd en ook de raad stemde hiermee in. Kort daarna is een onafhankelijke stichting opgericht die het festival van 2014 gaat organiseren en is er een begin gemaakt met het aantrekken van de regisseur TT Festival nieuwe stijl. Tot slot is in het laatste half jaar van 2013 volop begonnen met de voorbereidingen voor een tweetal grote evenementen in 2014, Assen als Welkomstthuisstad van de Olympische Winterspelen en de start van de landelijke viering van 5 mei waarmee Assen zich nationaal kan profileren.

Veiligheid

Bij het programma Veiligheid gingen planvorming en praktijk hand in hand. De geplande thema's uit de kadernota integraal veiligheidsbeleid kregen ook in 2013 extra aandacht. Het afgelopen jaar hebben we het fundament gelegd voor de aanpak van mensenhandel in Assen en in Drenthe. Tegelijkertijd hebben we samen met de politie aandacht besteed aan een mogelijk signaal dat op mensenhandel zou kunnen wijzen. Daarop is een preventiecampagne gevoerd. De aandacht voor bijzondere doelgroepen was dit jaar nodig voor een overlast gevende jeugdgroep uit Pittelo. Daarnaast vroeg de sluiting van een horecabedrijf onze aandacht.

De gemeente Assen heeft ook op veiligheidsgebied te maken met transities. Het was het eerste jaar van

de nationale politie. In 2013 is de regionalisering van de brandweerkorpsen vormgegeven. Hierbij waren de veiligheidsregio en alle gemeenten betrokken. Dat heeft geleid tot een nieuwe gemeenschappelijke regeling.

Verder is samenwerking gestart voor het toezicht op de drank en horecawet met de Noord Drentse gemeenten en rond mensenhandel met de provincies Drenthe, Groningen en Fryslân.

Duurzaamheid en milieu

De focus van het duurzaamheids- en milieu programma ligt op afval, openbare verlichting, de gemeentelijke gebouwen en het energieverbruik van woningen. Voor de openbare verlichting loopt een programma van versneld overschakelen op led-verlichting. Voor afval hebben we het besluit genomen om afvalscheiding te stimuleren. Het principe de vervuiler betaalt, is verder doorgevoerd. Voor de gemeentelijke gebouwen hebben we een besluit genomen over het doorvoeren van energiebesparende maatregelen, waarbij de totale kosten gelijk blijven. In woningen wordt de meeste energie verbruikt en woningeigenaren worden verleid tot het nemen van energiebesparende maatregelen. De aandacht schuift hierbij op van energie naar comfort en woonkwaliteit. Groepen bewoners werken samen en inspireren elkaar. De cijfers van energieverbruik en opwekking van elektriciteit met zonnepanelen laten zien dat de bewoners van Assen bewust bezig zijn.

Bouwen en wonen

De woningmarkt herstelt zich vanaf half 2013. Sindsdien steeg het consumentenvertrouwen en nam de verkoop van bestaande woningen toe.

In 2013 werden meerdere grote projecten opgeleverd, waardoor de woningproductie uitkwam op 330 woningen. Dat is meer dan de opgave die in 2012 in regionaal verband voor Assen werd afgesproken (300 woningen per jaar). Dit niveau zal in 2014 niet worden gehaald vanwege het kleine aan-

tal woningen waarvoor de afgelopen twee jaar vergunning werd verleend. De crisis en het rijksbeleid (met name verhuurdersheffing) had duidelijk een negatief effect op de planontwikkeling. Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan projecten die naar verwachting op korte termijn zullen leiden tot bouw aanvragen.

De regeling voor startersleningen kreeg medio 2013 een nieuwe impuls met het raadsbesluit aanvullende financiering beschikbaar te stellen. Na dit besluit werden 20 leningen verstrekt en kunnen nog 50 leningen worden verstrekt.

Als gevolg van met name de verhuurdersheffing worden de investeringsmogelijkheden van woningcorporaties de komende jaren beperkt. In reactie daarop werden veel nieuwbouwplannen door woningcorporaties geschrapt. Naar aanleiding hiervan hebben we eind vorig jaar besloten zelf sociale huurwoningen te gaan bouwen.

De prognoses voor de gemeentelijke grondexploitaties zijn in verband met de nieuwe regionale afspraken en de slechte woningmarkt omstandigheden verder neerwaarts bijgesteld.

Algemene dekking

Het jaar 2013 is gestart met een sluitende begroting. Wel moesten we diverse bezuinigingsmaatregelen uitvoeren en op zoek naar nieuwe mogelijkheden om het jaar ook sluitend te kunnen eindigen. Dit had te maken met de recessie, het rijksbeleid en de bezuinigingen van het Rijk. Inmiddels staat de bezuinigingssteller in onze gemeente op € 32,0 miljoen structureel. Eveneens als onderdeel van de beheersing van de overheidsuitgaven zijn in 2013 de wet die de invoering van het verplichte schatkistbankieren regelt en de wet houdbare overheidsfinanciën (Hof) door het Parlement vastgesteld. Er bestond eind 2013 nog geen duidelijkheid over de financiële impact van de decentralisatie van Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet.

Financieel resultaat 2013

De uitvoering van de begroting 2013 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 3,7 miljoen. Dit betreft het rekeningsresultaat voor resultaatbestemming. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordelig saldo van € 1,6 miljoen.

Wij hebben uw raad in februari per brief geïnformeerd over de voorgenomen budgetoverheveling. Het totaalbedrag van het voorstel tot budgetoverheveling bedraagt € 2,9 miljoen.

Als we rekening houden met deze in 2013 vrijgevalen activiteitenbudgetten die, met het oog op verdere uitvoering en realisatie van het door uw raad vastgestelde beleid, in 2014 beschikbaar moeten blijven, is het jaar 2013 afgesloten met een voordeel van € 0,8 miljoen.

De totale bezuinigingstaakstelling liep op van € 16 miljoen in 2012 naar bijna € 20 miljoen in 2013. De programmabezuinigingen bedroegen € 11,4 miljoen en in de eigen bedrijfsvoering moest een bruto-bedrag van € 8,3 miljoen bezuinigd worden.

De implementatie van de bezuinigingen ligt op koers, maar een aantal onderwerpen is nog niet structureel ingevuld. Voor enkele onderdelen zijn tussentijds besluiten genomen, door bijvoorbeeld te voorzien in een incidentele of alternatieve invulling. Het gaat hierbij om een totaalbedrag van bijna € 2,2 miljoen. Voor de nog niet structureel gerealiseerde taakstellingen geldt dat er bewuste keuzes zijn gemaakt om nog niet tot een definitieve afhechting van deze maatregelen te komen.

Exploitatieresultaat 2013	3.693.253 V
Budgetoverheveling naar 2013 met het oog op verdere beleids- en/of planuitvoering	-2.928.300 N
Rekeningresultaat na resultaatbestemming	764.953 V

Onder invloed van de economische recessie en stagnatie in de woningbouw was de omzet en productie in 2013 lager dan gepland. Het resultaat voor bestemming van de gemeentelijke grondexploitatie bedraagt € 12,2 miljoen nadelig. Dit is met name veroorzaakt door het uit exploitatie nemen van Messchenveld 1b en vertraging in de ontwikkeling van Assen-Zuid. Het resultaat is overeenkomstig de financiële grondslagen van het gemeentelijk Grondbedrijf verrekend met de betreffende bestemmingsreserves. De weerstandsreserve is verlaagd met € 3,9 miljoen, met name door het uit exploitatie nemen van Messchenveld 1b. De onttrekking aan de algemene reserve van het Grondbedrijf bedraagt derhalve € 8,3 miljoen. Dit effect was in de meerjarenbegroting voorzien. De uitkomst van de bouwgrondexploitatie heeft geen effect op het rekeningresultaat van de Algemene Dienst. Voor een toelichting op het verloop van de grondexploitatie verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

In de Najaarsnota werd een voordelig saldo geprognosticeerd van € 1,9 miljoen. Binnen dit resultaat hebben zich een aantal positieve en negatieve afwijkingen voorgedaan.

De gemeentelijke bijdrage in de bedrijfsvoeringskosten van de ISD is naar beneden bijgesteld. De kosten voor de uitvoering van het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen viel lager uit dan de rijksvergoeding. Op de verstrekking van individuele voorzieningen in het kader van de Wmo is sprake van een voordeel van € 0,6 miljoen ten opzichte van de raming in de Najaarsnota.

Verder was in de Najaarsnota nog geen rekening gehouden met van het Rijk ontvangen decentralisatieuitkeringen ten behoeve van de voorbereiding van de transitie op het gebied van Jeugd, Wmo en Participatiewet. Deze uitkeringen zijn betrokken in de overheveling van budgetten naar 2014.

De op het uitkeringsjaar 2013 betrekking hebbende uitkering uit het Gemeentefonds is onder meer als gevolg van tussentijdse kabinetsmaatregelen en bezuinigingen van het Rijk € 571.000 lager dan de laatste raming in het kader van de Voorjaarsnota. Belangrijkste oorzaak hiervan is de afrekening die in 2013 op basis van het principe 'samen de trap af' heeft plaatsgehad van de onderuitputting op de rijksbegroting 2012. Voor Assen resulteerde dat in 2013 in een extra nadeel van € 1,4 miljoen. Daarnaast was voor in totaal € 0,8 miljoen sprake van een positieve bijstelling van het accres en een aantal andere verdeelmaatstaven die bepalend zijn voor de hoogte van de algemene uitkering. Over de uitkeringsjaren tot en met 2012 is door het definitief worden van de landelijke en lokale verdeelgegevens in 2013 nog voor een totaalbedrag van € 0,6 miljoen aan na-uitkeringen ontvangen.

Het nadelig saldo in de interne renteverdeling is uitgekomen op € 1,1 miljoen. Dit betreft een onderlinge verschuiving in de verdeling van rentekosten tussen het programma Algemene Dekking aan de ene kant en de overige begrotingsprogramma's aan de andere kant. De in 2013 feitelijk betaalde rentekosten zijn binnen het budget gebleven.

Als gevolg van diverse oorzaken zijn middelen beschikbaar voor weg-, groen- en wijkbeheer in 2013

nog niet besteed. Deze vrijvallende middelen zijn betrokken in de budgetoverheveling omdat ze in 2014 weer nodig zijn.

De totale kosten van de bedrijfsvoering zijn in 2013 binnen het beschikbare budget gebleven. Er zijn wel verschuivingen in de verdeling en toerekening van deze kosten. Dit werd mede veroorzaakt door de lopende organisatieontwikkeling.

Gezien het positieve eindresultaat van € 3,7 miljoen kunnen we vaststellen dat de uitvoering van de programmabegroting zich als geheel binnen de door uw raad vastgestelde financiële kaders heeft voltrokken en dat we met deze einduitkomst de bezuinigingsopgave van totaal € 20 miljoen voor 2013 hebben gerealiseerd.

Van belang is nog de vrijval van budgetten die vóór of in 2013 beschikbaar zijn gesteld voor nieuw be-

leid of beleidsintensiveringen. De realisatie hiervan strekt zich uit over meerdere jaren of er is sprake van vertraging in de uitvoering. Hierdoor heeft de besteding ervan niet direct of niet volledig in 2013 plaatsgevonden. Het gaat hierbij om een totaalbedrag van € 2,9 miljoen waarover u begin 2014 bent geïnformeerd. Deze middelen dienen voor verdere beleidsuitvoering naar 2014 te worden overgeheveld.

In de verderop opgenomen analyse van het rekeningresultaat zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting aangegeven. Een uitgebreide toelichting op de afwijkingen treft u aan in de jaarrekening.

De resultaten van de programma's in 2013 zien er, afgezet tegen de begroting enerzijds en de prognoses in de Najaarsnota anderzijds, als volgt uit:

Resultaten programma's (bedragen x € 1.000)					
	begroting 2013 (saldo)	prognose Najaarsnota (saldo)	rekening 2013 (saldo)	saldo rekening t.o.v. begroting 2013	
				totaal	V/N
Bestuur en burger	11.669	11.714	10.930	739	V
Stadsontwikkeling	4.807	4.665	4.822	-15	N
Mobiliteit	-225	-275	-404	180	V
Stads- en wijkbeheer	16.283	16.082	14.659	1.624	V
Onderwijs	12.706	12.322	11.995	711	V
Kunst en cultuur	8.538	8.537	8.642	-105	N
Zorg en welzijn	23.280	21.796	20.550	2.730	V
Werk en inkomen	10.943	11.305	9.459	1.483	V
Sport en ontspanning	5.959	5.779	5.469	490	V
Veiligheid	5.388	5.409	4.987	401	V
Duurzaamheid en milieu	-757	-929	-867	109	V
Bouwen en wonen	1.871	1.873	1.679	191	V
Resultaat programma's	100.461	98.278	91.923	8.538	V
Algemene dekking:					
Onvoorzien	61	221	0	61	V
Algemene belastingen	-14.222	-14.122	-14.094	-128	N
Beleggingen	-804	-924	-927	123	V
Financiering & liquiditeit	-7.522	-8.882	-8.779	1.257	V
Algemene uitkering	-73.249	-72.199	-73.284	36	V
Bcf	250	-280	-427	677	V
Overige algemene dekkingsmiddelen	-639	433	-4	-635	N
Resultaat kapitaallasten	-3.253	-2.153	-1.031	-2.223	N
Resultaat bedrijfsvoering	156	930	4.490	-4.335	N
Reserves/voorzieningen algemene dekking	-3.318	-3.246	-1.561	-1.757	N
Resultaat algemene dekking	-102.540	-100.222	-95.616	-6.923	N
Eindresultaat	2.078 V	1.944 V	3.694 V	1.615	V

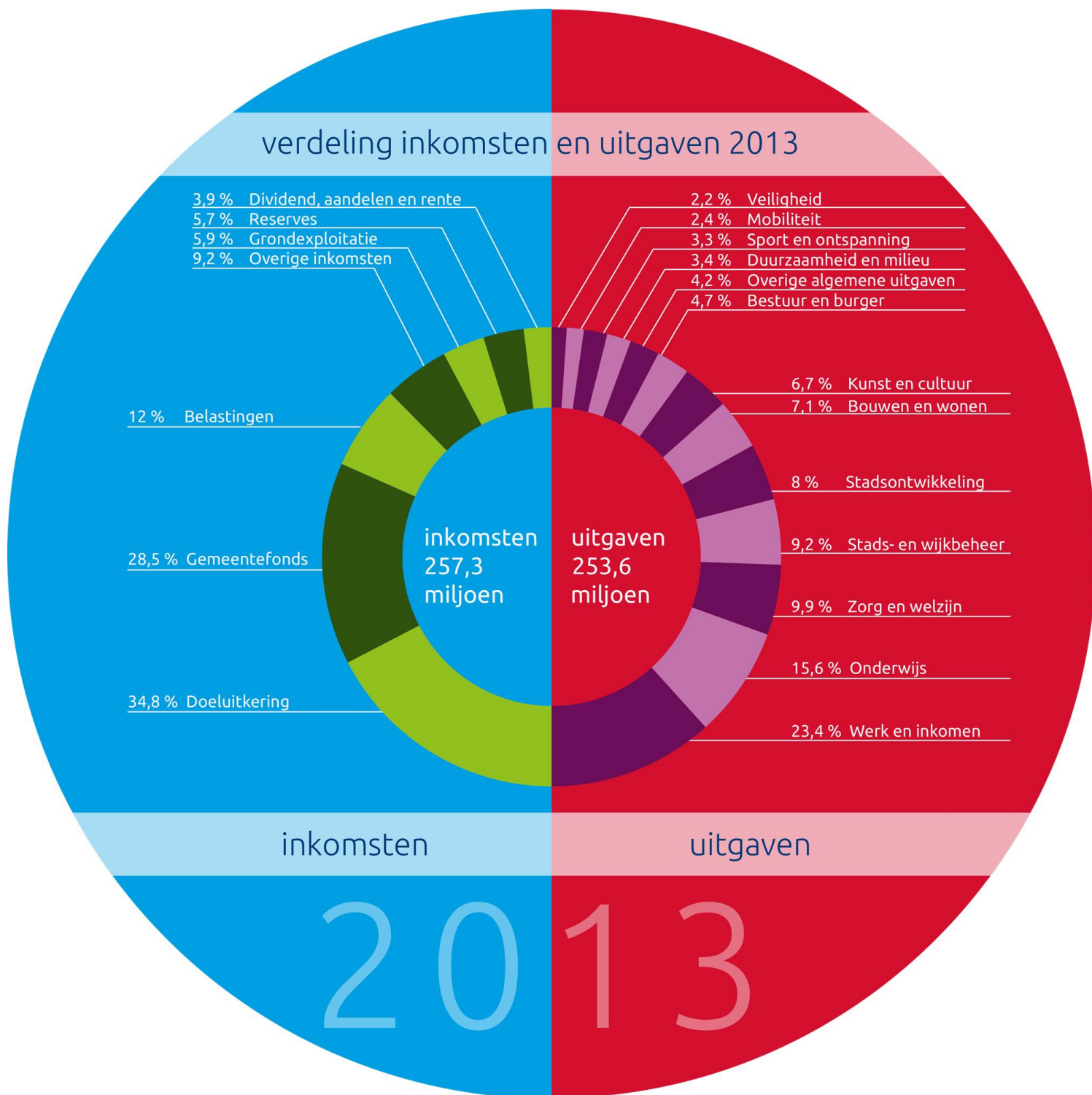
Beknopte analyse rekeningresultaat

In de loop van 2013 is in de uitvoering van het beleid en de begroting een positief financieel resultaat van € 3,7 miljoen ontstaan. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordelig saldo van € 1,6 miljoen. In de hoofdstukken van de jaarrekening

worden de financiële afwijkingen op programmaniveau geanalyseerd en toegelicht. Hier volstaan wij met het geven van een opsomming van een aantal belangrijke afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Analyse rekeningresultaat	Mutatie (bedragen € 1.000)
Voordelig:	
Vrijval niet bestede uitvoeringsbudgetten (voorstel resultaatbestemming)	2.928
Individuele voorzieningen Wmo en overige budgetten welzijnsbeleid	2.062
Bedrijfsvoering ISD: lagere lasten	1.055
BTW-compensatiefonds	677
Uitstel of verlate oplevering van investeringen (met name sport en onderwijs)	613
Minder subsidies door Veranderopgave programma DOEN (beëindiging doelgroepenbeleid)	429
Lagere kosten uitvoering Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ)	318
Leerlingenvervoer	287
Extra rente belegging Essent-gelden	197
Kosten Dimpact	165
Dividenduitkeringen en rente externe beleggingen	123
BTW sportaccommodaties	120
Uitkeringen inkomenswaarborg	100
Subtotaal voordelig	9.074

Analyse rekeningresultaat	Mutatie (bedragen € 1.000)
Nadelig:	
Mutaties in reserves en voorzieningen	-4.569
Resultaat interne rente-toerekening	-1.100
Vervallen stel- en correctieposten	-634
Resultaat bedrijfsvoering (totaaleffect op exploitatie)	-550
Storting pensioenvoorziening (voormalige) wethouders	-502
Resultaat schuldhulpverlening	-486
Gemeentelijke heffingen	-128
subtotaal nadelig	-7.969
totaal overige mutaties per saldo voordelig	510
totaal	1.615

Resultaatbestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2013 na bestemming, dat wil zeggen rekening houdend met de op grond van aanvaard beleid en besluitvorming vastliggende stortingen en onttrekkingen aan reserves, bedraagt in totaal € 3,7 miljoen voordelig.

Resultaatbestemming	
Exploitatieresultaat 2013 voor bestemming	-16.372.373
Stortingen en onttrekking aan reserves conform besluitvorming en aanvaard beleid	20.065.626
Nog te verdelen exploitatieresultaat 2013 na bestemming	3.693.253
Storting in de reserve jaarovergang 2013-2014	-2.928.300
Resultaat 2013 na resultaatbestemming	764.953

Vorming reserve jaarovergang 2013-2014

Met uw raad is afgesproken om de niet bestede budgetten eerst te laten vrijvallen ten gunste van het resultaat. Vervolgens hebben wij geïnventariseerd welke van die budgetten in 2014 beschikbaar moeten blijven. Wij zijn daarbij uitgekomen op een nettobedrag van afgerond € 2,9 miljoen. Over de uitkomsten van de inventarisatie en de aard en omvang van de daarin opgenomen (restant)budgetten hebben wij uw raad per brief op 18 februari 2014 geïnformeerd. Ten laste van het rekeningresultaat 2013 zal voor een bedrag van € 2,9 miljoen de 'reserve jaarovergang 2013-2014' worden gevormd. Dit is conform de afspraken in de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Resterend resultaat

Het resterende overschot ad € 0,8 miljoen komt ten gunste van de algemene reserve.

Jaarverslag

beleidsuitvoering
per programma

Beleidsdoelen

Goede dienstverlening

Goede directe dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen.

Vereenvoudigde procedures en minder regels.

Snelle afhandeling van brieven en klachten.

Verbetering informatievoorziening aan burgers.

Betrokkenheid

Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkeling van de stad, de wijk en de buurt.

Afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen.

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Collegeprogramma 2010-2014

2010

Kerndocument Klant en Kwaliteit (K2)

2004

Notitie interactief werken

2009

Maatschappelijke effecten

Goede directe dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen

Wij hanteren drie aanbiedingsconcepten: zelfbediening, klaar terwijl u wacht en op bestelling.

De klant kan zelf zijn ingangskanaal kiezen (telefoon, brief, mail, balie, digitaal loket).

Voor steeds meer producten kunnen klanten kiezen voor zelfbediening (7 dagen à 24 uur).

Als klanten kiezen voor baliebezoek op afspraak worden ze direct geholpen.

Klanten zijn welkom in een goed ingerichte ontvangsthal.

Wij hanteren het principe van eenmalige registratie, meervoudig gebruik.

Vereenvoudigde procedures en minder regels

De administratieve lastendruk voor klanten neemt met minstens 25% af.

Door de invoering van de omgevingsvergunning verloopt de dienstverlening eenvoudiger en zo mogelijk sneller en goedkoper.

Snelle afhandeling van brieven en klachten

Wij hanteren vastgestelde richtlijnen voor het beantwoorden van brieven, telefoongesprekken en e-mails.

Van de klachten en bezwaren handelen wij ca. 80% binnen de wettelijke termijn af.

Verbetering informatievoorziening aan burgers

Met de implementatie van Dimpact is de dienstverlening en informatievoorziening aan inwoners en bedrijven verbeterd. Dimpact is ook de basis voor de nieuwe website die een centrale rol heeft in de dienstverlening.

De Stadsgids is in 2013 in een vernieuwde versie verschenen. Met het verbeteren van de digitale informatievoorziening is de noodzaak voor een papieren stadsgids minder groot. De vernieuwde stadsgids legt het accent op informatie en voorzieningen in het sociale domein.

Via Twitter worden geïnteresseerden op de hoogte gehouden van gemeentelijke ontwikkelingen. Zo zijn er al meer dan 5000 mensen die de gemeentepagina en persberichten digitaal ontvangen via dit medium.

Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkeling van de stad, de wijk en de buurt

Via de gebiedsgerichte aanpak dragen inwoners actief bij aan de ontwikkeling van hun eigen leefomgeving. Vorig jaar hebben Actium en gemeente met hen gebiedsvisies opgesteld voor de Oude Molenbuurt, Assen Oost en Lariks. Verder zijn inwoners actief in diverse uitvoeringsprojecten.

Door interactief werken gericht in te zetten werken we aan het vergroten van betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zij denken mee over de diverse FlorijnAs projecten bij het uitwerken van de plannen. Tijdens bijeenkomsten zijn bewoners en andere betrokkenen geïnformeerd over recente ontwikkelingen.

Via diverse interactieve bijeenkomsten is de veranderingagenda voor Zorg en Welzijn verder uitgewerkt.

Het ging bijvoorbeeld om het samen met vrijwilligers en professionals ontwikkelen van een aanpak voor het keukentafelgesprek. Verder vonden halfjaarlijks terugkoppelingen plaats aan bewoners en betrokkenen van de ontwikkelingen in het sociaal domein.

Afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen

Wij investeren in rechtstreeks contact met de burgers

Nieuwe inwoners kunnen met ons kennismaken op introductiedagen

Scholieren en andere groepen kunnen kennismaken met onze gemeente via rondleidingen

Beleidsthema's

Voortgang verbetering dienstverlening aan inwoners bedrijven en instellingen

Servicenormen zijn voor een groot deel of gehaald of bijna gehaald. Rapportage en sturing hierop blijft continu aandacht vragen. Het is belangrijk dat het bij de medewerkers actueel blijft en dat zij goed kunnen werken met de geautomatiseerde systemen. De nieuwe servicenormen op basis van het klantforum zijn in voorbereiding en worden het eerste kwartaal 2014 geïmplementeerd.

Het i-NUP is een landelijk digitaliseringsprogramma, vanuit het Rijk voorgeschreven, ter verbetering van de digitale dienstverlening. Mede door onduidelijkheid bij het Rijk loopt het implementatietraject achter bij de beschikbaarstelling van de budgetten. Door het achterlopen en de terugbetalingsverplichting zullen de overgebleven gelden worden betrokken bij het overhevelen van budget naar 2014. In 2014, het laatste jaar van het i-NUP, verwachten we de grootste uitgaven te doen.

E-suite, het front- en midoffice softwarepakket waar Dimpact-gemeenten mee werken, is vernieuwd. De nieuwe versie is vanaf eind 2013 beschikbaar en implementatie volgt in maart 2014.

We hebben gewerkt aan een nieuwe website, waar bezoekers sneller en beter informatie kan vinden. Deze zal halverwege 2014 worden opgeleverd.

De aanschaf en implementatie van een nieuw registratiesysteem voor Leerplicht/RMC is in 2013 gerealiseerd. Hierbij is samengewerkt met de Noord Drentse gemeenten in STAAN verband. De integratie van de intake Wmo, ISD en GKB is in concept gereed vanuit het project Inwonersplein; implementa-

tie per 1 januari 2014. Het landelijk ontwikkelde digitale sociale toegangskloket Regelhulp is aangemeld als pilot in het project Inwonersplein. Om het streven van ondernemers/werkgevers naar minder 'loketten' te realiseren wordt gewerkt aan één ondernemersserviceteam (accountmanagers vanuit ISD, Alescon en Gemeente). Het ondernemersserviceteam is op 1 oktober 2013 gestart. De gemeenschappelijke regeling(RUD) en het bedrijfsplan zijn in 2013 vastgesteld. De RUD is per 01 januari 2014 een feit.

In de tweede helft van 2013 hebben we goede voortgang geboekt met de Asserpas. Het kaart management systeem (KMS) is geïnstalleerd bij de gemeente Assen. De pas is op onderdelen positief getest. Uitrol van de eerste fase vindt plaats in 2014. We hebben het werkproces Wmo is verder geoptimaliseerd door het verkorten van doorlooptijden en het reduceren van het aantal openstaande aanvragen. We willen de eigen kracht en het sociale netwerk van aanvragers beter benutten. Daarom hebben we het aanvraagformulier Wmo omgebouwd naar een meldingsformulier.

We hebben het digitaal werken verder ontwikkeld en alle dossiers gedigitaliseerd.

Kostendekkendheid bouwleges

De lastenkant is in 2013 fors gekrompen, doordat er minder uren zijn besteed. Desondanks zijn de leges in 2013 niet kostendekkend, vanwege het uitblijven van grote projecten door de economische crisis.

Kostendekkendheid leges burgerzaken

Zoals het er nu naar uitziet zijn de leges burgerzaken in 2013 kostendekkend.

Vereenvoudiging regelgeving/beperking regeldruk

Deregulering is een continu proces via regelingen-beheer. We hebben gewerkt aan deregulering van evenementen, dit wordt in 2014 afgerond.

Snelle afhandeling van brieven en klachten

Wij hanteren vastgestelde richtlijnen voor het beantwoorden van brieven, telefoongesprekken en e-mails. Het doel van 2013 was om meer dan 80% binnen de wettelijke termijn af te handelen. Hoewel wij sturen op het in control brengen van de afhandeling van ingekomen post daalde het percentage dat binnen de wettelijke termijn is afgehandeld van 71 naar 63%. Oorzaak hiervan is dat er in 2013 veel personele wijzigingen waren.

Met de nieuwe eenheidsmanagers zijn afspraken gemaakt om hier beter op te sturen.

Het doel om meer dan 80% van de klachten binnen de wettelijke termijn af te handelen is gehaald. Voor 2013 is dit 92%.

Verbetering informatievoorziening aan burgers, bedrijven en instellingen

Met de implementatie van Dimpact is de dienstverlening en informatievoorziening aan inwoners en bedrijven verbeterd. Dimpact is ook de basis voor de nieuwe website die een centrale rol heeft in de dienstverlening.

De Stadsgids is in 2013 in een vernieuwde versie verschenen. Met het verbeteren van de digitale informatievoorziening is de noodzaak voor een papieren stadsgids minder groot. De vernieuwde stadsgids legt het accent op informatie en voorzieningen in het sociale domein.

Via Twitter worden geïnteresseerden op de hoogte gehouden van gemeentelijke ontwikkelingen. Zo zijn er al meer dan 5.000 mensen die de gemeentepagina en persberichten digitaal ontvangen via dit medium.

Betrokkenheid van inwoners bij ontwikkeling van de stad, de wijk en de buurt

Via gebiedsgericht werken dragen inwoners actief bij aan de ontwikkeling van hun eigen leefomgeving. Actium en gemeente hebben met hen gebiedsvisies opgesteld voor de Oude Molenbuurt, Assen Oost en Lariks. Verder zijn inwoners actief in diverse uitvoeringsprojecten.

Door interactief werken gericht in te zetten werken we aan het vergroten van betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zij denken mee over de diverse FlorijnAs-projecten bij het uitwerken van de plannen. Tijdens bijeenkomsten zijn bewoners en andere betrokkenen geïnformeerd over recente ontwikkelingen.

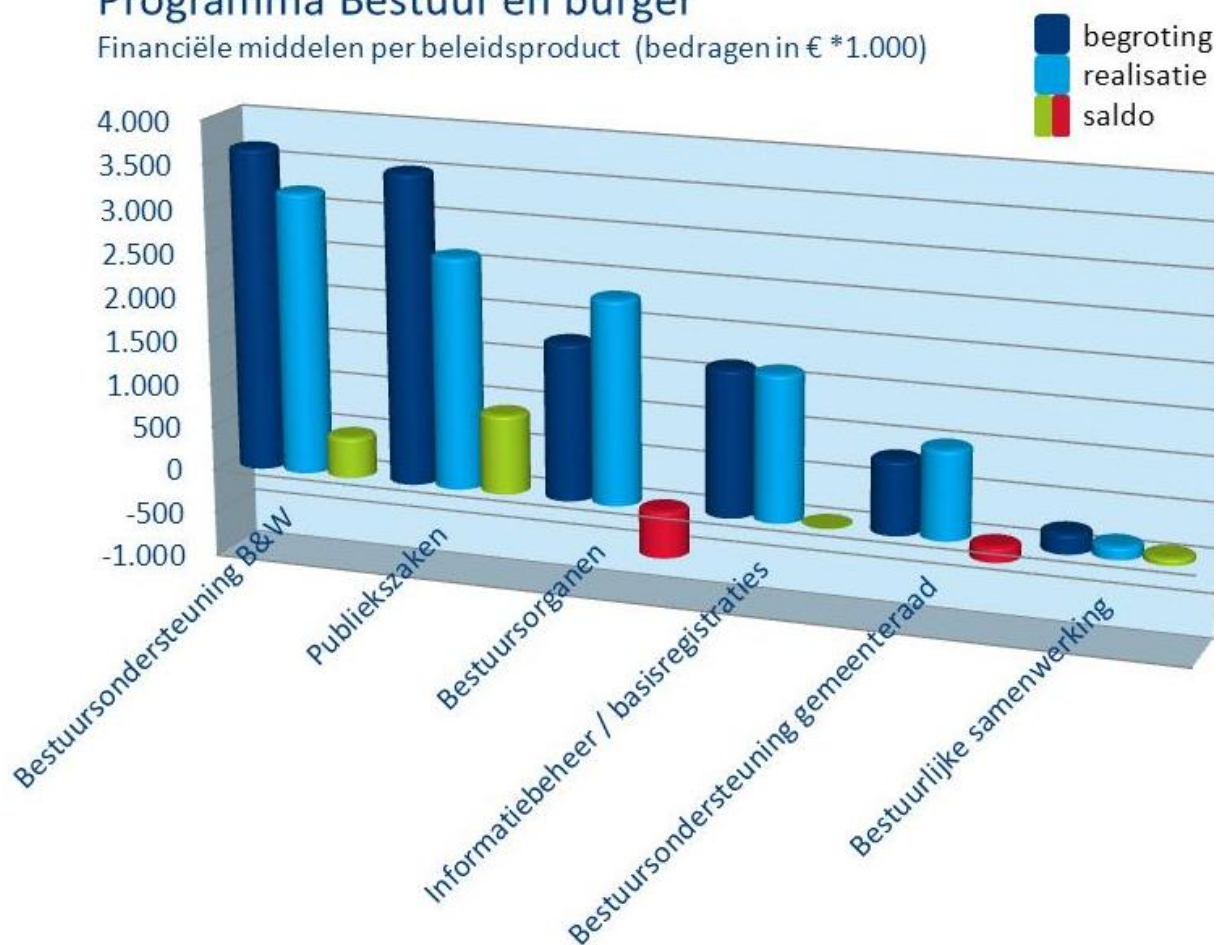
Via diverse interactieve bijeenkomsten is de veranderagenda voor Zorg en Welzijn verder uitgewerkt. Het ging bijvoorbeeld om het samen met vrijwilligers en professionals ontwikkelen van een aanpak voor het keukentafelgesprek. Verder vonden halfjaarlijkse terugkoppelingen plaats aan bewoners en betrokkenen van de ontwikkelingen in het sociaal domein.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Bestuur en burger	plan 2013	realisatie 2013
% wachttijd publieksbalie minder dan 15 minuten	100%	85%
% geen wachttijd bij gemaakte afspraak	100%	86%
% telefonisch goed (< 20 seconden) bereikbaar	100%	78%
% telefonisch direct antwoord	100%	79%
% klachten tijdig afgehandeld (< 2 weken)	80%	92%
% meldingen tijdig afgehandeld (<1 werkdag)	100%	94%
% brieven tijdig afgehandeld (< 6 weken)	80%	63%
% omgevingsvergunning tijdig afgehandeld (<8 weken)	100%	>99%
% bezwaren binnen termijn afgehandeld	80%	60%

Programma Bestuur en burger

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Met behoud van landschappelijk en cultureel erfgoed ruimte vinden voor de groeiopgave van Assen, waar mogelijk door opname in de bestaande stad

Behouden en versterken van de economische structuur van Assen, afgestemd op het Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen

Realiseren van de groeiopgave voor wonen, werken, recreatie en toerisme, onderwijs en cultuur, horeca, zorg en bedrijvigheid

Clusteren van kennis, onderwijs en ondernemers met name op het gebied van sensortechnologie

Behouden en versterken van toeristische en recreatieve structuur/voorzieningen

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Beleidsregels Reserve Cofinanciering Regionaal Economisch beleid	2011
Bodemvisie gemeente Assen	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant regio specifiek pakket	2008
De Economische Beleidsagenda Op de boeggolf van ontwikkelingen	2008
De nota Jonge Monumenten	2008
Duurzaamheidsvisie	2009
Groenstructuurvisie	2006
Het Groene Frame	2010
Integrale Structuurvisie Assen 2030	2009
Investeringsvisie Stedelijke Vernieuwing (ISV) 2010-2014	2009
Masterplan FlorijnAs	2009
Nationale Nota Ruimte	2005
Ontwikkelingsvisie Detailhandel en Horeca + Ontwikkelingsvisie Binnenstad	2009
Op en top Assen, Visie hogere bouw	2005
Provinciale Omgevingsvisie	2010
Regiovisie Groningen-Assen 2030	2007
Strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf	2011
Structuurplan Stadsrandzone	2008
Structuurvisie Binnenstad	2006
Structuurvisie FlorijnAs	2011
Visie en uitvoeringsprogramma Aantrekkelijke binnenstad 2013	2012
Woonplan 2010-2030	2010
Welstandsnota	2011

Maatschappelijke effecten

Met behoud van landschappelijk en cultureel erfgoed ruimte vinden voor de groeiopgave van Assen, waar mogelijk door opname in de bestaande stad

De (her)ontwikkeling van nieuwe en bestaande gebieden mogelijk maken door het opstellen van visies en bestemmingsplannen.

Intensief gebruik van de bestaande bebouwde omgeving.

Behouden en verbeteren van bestaande natuurgebieden.

Behoud van monumentale en cultuurhistorische elementen van de stad.

Realiseren van de groeiopgave voor wonen, werken, recreatie en toerisme, onderwijs en cultuur, horeca, zorg en bedrijvigheid

Behouden en versterken van de economische structuur van Assen, afgestemd op het Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen

Een gedifferentieerd winkelaanbod in de stad.

Goede dienstverlening aan bedrijven.

Meer werkgelegenheid in met name de zorg, sensortechnologie en toerisme en recreatie.

Uitbreiding van bestaande bedrijven en vestiging van nieuwe bedrijven.

Toevoegen onderwijsfuncties op mbo- en hbo-niveau.

Clusteren van kennis, onderwijs en ondernemers met name op het gebied van sensortechnologie.

Ontwikkelen tot een (inter)nationaal centrum op het gebied van sensortechnologie.

Behouden en versterken van toeristische en recreatieve structuur/voorzieningen

Uitbreiding en/of vernieuwing van bestaande en vestiging van nieuwe toeristische en recreatieve voorzieningen.

Een levendige binnenstad.

Het aantrekken en behouden van bedrijvigheid.

De stad aantrekkelijk maken voor nieuwe bewoners.

Ontwikkeling van het benodigde arbeidspotentieel.

Het aantrekken en vasthouden van meer bezoekers naar de stad.

Beleidsthema's

Realisatie groeiopgave Assen 2030

De groeiopgave van de Structuurvisie, die uitgaat van een groei naar 80.000 inwoners in 2030, is tegen het licht gehouden. Op basis van bevolkingsprognoses met daaraan gekoppeld de stagnerende economische ontwikkeling, hebben we de groeiambitie bijgesteld. De hoofdlijnen voor actualisatie van de Structuurvisie zijn in het najaar van 2013 ter inzage gelegd en opengesteld voor inspraak. Wij hebben ingestemd met de behandeling van inspraakreacties waarna het voorstel in 2014 ter besluitvorming aan uw raad wordt aangeboden.

De opstelling van een meerjarenuitvoeringsprogramma op basis van de geactualiseerde Structuurvisie pakken we op in de nieuwe collegeperiode.

Regionale samenwerking (Regio GA/SNN/NG4)

De geactualiseerde Regiovisie Groningen-Assen is in november 2013 door uw raad vastgesteld. De besluitvorming is nog niet door alle deelnemende overheden afgerond. Dit zal plaatsvinden in het eerste kwartaal 2014.

De relatie met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) zetten we voort onder de voorwaarden van het huidige convenant. In NG4-verband is de discussie gestart over de toekomst van de samenwerking van de gemeenten binnen het Samenwerkingsverband Noord-Nederland. De komende veranderingen ten aanzien van EU-fondsen, de herindeling en schaalvergroting van gemeenten, de decentralisaties (jeugd, zorg en participatie) en de afnemende regiefunctie van de overheid zijn slechts enkele veranderingen in de omgeving, die aanleiding geven tot het voeren van deze discussie.

Uitwerking visie aantrekkelijke binnenstad

De visie 'Aantrekkelijke Binnenstad' en het uitvoeringsprogramma zijn in het voorjaar 2012 vastgesteld. De visie schetst de integrale ambities voor de binnenstad in 2020. Naast het versterken van de diverse functies in de binnenstad, geven we een extra impuls aan het versterken van de sfeergebieden in de binnenstad. Dit zijn: het ErfgoedKwartier, Kernwinkelgebied, Cultureel Kwartier en de ontwikkelzone Molenbuurt. In het uitvoeringsprogramma zijn verschillende maatregelen voor de korte en middellange termijn beschreven.

Deze maatregelen voor de korte termijn hebben wij vertaald in verschillende projecten. In 2013 hebben we een aantal projecten uitgevoerd. Een visie op de Brink en Gouverneurstuin en een gebiedsvisie op de Molenbuurt zijn door uw raad in 2013 vastgesteld. Eind 2013 heeft uw raad ook het budget beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitwerking en de uitvoering van de visie op de Brink en Gouverneurstuin.

In het kader van het Cultureel Hart hebben we een visie opgesteld voor beeldende kunst en vormgeving.

In 2013 zijn we gestart met een aantal subsidiemogelijkheden voor startende ondernemers en gevelrestauratie. Eind 2013 hebben we besloten deze subsidies in 2014 voort te zetten.

Eind 2013 zijn we gestart met de uitwerking van de middellange termijn maatregelen zoals beschreven in het uitvoeringsprogramma 'aantrekkelijke binnenstad'.

Evaluatie ondernemersfonds

In 2013 is de evaluatie van de Stichting Ondernemers Fonds Assen uitgevoerd. De resultaten van deze evaluaties zijn in oktober 2013 in uw raad besproken en u hebt besloten het ondernemersfonds te continueren voor de jaren 2014, 2015 en 2016. Afspraak is dat wij uw raad jaarlijks informeren over de voortgang van het fonds. In 2016 zullen wij het ondernemersfonds opnieuw evalueren.

Uitvoering economische beleidsagenda (op de Boeggolf)

De afgelopen vijf jaar is in Drenthe bijna een kwart van het aantal banen bij rijksdiensten en zelfstandige bestuursorganen verdwenen. Dit komt door een stapeling van efficiencylagen en bezuinigingsoperaties bij de rijksoverheid. Met het verdwijnen van de directe rijkswerkgelegenheid verdwijnt een aanzienlijk aantal banen aan indirecte werkgelegenheid.

De dreiging van verder verlies van rijkswerkgelegenheid is voorlopig afgewend. Dankzij de inzet van

de fractie van de ChristenUnie in de Tweede Kamer bij het Begrotingsakkoord 2014 is onze lobby om de voorgenomen sluiting van de kazerne ongedaan te maken, succesvol geweest. Wij richten ons op versterking van de positie van de kazerne om de kans te verkleinen dat de kazerne bij nieuwe bezuinigingen opnieuw in de gevarezone komt.

Daarnaast blijven de rijkskantoren aan de Mandemaat in elk geval het komende decennium in gebruik bij het Ministerie van Economische Zaken. Hoewel aanvankelijk een verlies van circa 300 arbeidsplaatsen voor Assen door het ministerie was gepland, blijft het Ministerie de komende jaren toch met dezelfde personele sterkte in Assen. Een succes waar provincie en gemeente samen intensief voor gelobbyd hebben. Eén gebouw aan de Mandemaat is al geschikt gemaakt voor het nieuwe werken, terwijl de plannen om het andere gebouw hiervoor geschikt te maken worden voorbereid. De gebouwen gaan flexibele werkruimte bieden aan zo'n 1000 medewerkers.

Verdere uitvoering kantorenstrategie

Het afgelopen jaar is de leegstand in kantoren verder gedaald van 17% naar ruim 15%. Hiermee ligt het leegstandspercentage in Assen boven het landelijk gemiddelde van 14,7%. We verkennen samen met gebruikers/eigenaren de mogelijkheden voor herbestemming, transformatie en vernieuwing. Dit is een continu proces. Ook werkt de gemeente verder aan het terugdringen van de bestemmingsplanruimte voor nieuwe kantoren. Hiervoor werken we samen met AgentschapNL en benutten we Europese subsidie.

Economische stimulering en aanpak acquisitie en promotie

Gezien de economische conjunctuur blijkt dat veel bedrijven tegenwoordig meer tijd nemen voor besluiten inzake grote investeringen. Desondanks blijven bedrijven geïnteresseerd in uitbreiding of vestiging in Assen. Zo is bijvoorbeeld de realisatie van het TT-Institute inmiddels begonnen.

Opzetten citymarketingstrategie in samenwerking met stakeholders

Het afgelopen jaar is er met partners, zoals de VVV, MKB Binnenstad, Gilde Bart, Cultureel Hart en Marketing Drenthe verder ingezet op het structureel professionaliseren van de gezamenlijke communicatiemiddelen zoals een evenementenmagazine, gezamenlijke advertenties, koopzondagkranten en de website ditisassen.nl. Daarnaast ondersteunen we

initiatieven die de binnenstad versterken, zoals het uitbouwen van het evenement Kolkend Assen.

Verder is er een werkgroep opgezet met daarin vertegenwoordigers van de belangrijke partners in de stad als bestuur MBK Binnenstad, Gilde Bart, VVV, Marketing Drenthe, Recreatieschap Drenthe, Rabobank, Univé, Bibliotheek Assen, Van der Valk, Van Gorcum, Drents Museum. Deze werkgroep onderzoekt of het haalbaar is om een stichting voor stadsmarketing op te richten.

Ondersteuning Sensorcluster en projectuitvoering SensorCity

Sensortechnologie

Doel is synergie tot stand brengen tussen onderwijs, wetenschap en economie. Het gaat daarbij om het HIT (onderwijs), SensorCity (bedrijven) en INCAS3 (wetenschappelijk kennisinstituut). We richten ons op het clusteren van kennis, onderwijs en ondernemers en op het verder stimuleren en uitbouwen van innovatie, bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Sensor Cluster

Voor de financiering van de verschillende onderdelen zijn subsidies uit het nieuwe EFRO-programma en Centrale en Decentrale REP-middelen beschikbaar. Om deze subsidies te krijgen wordt van de lokale overheden co-financiering verwacht. Provinciale staten van de provincie Drenthe hebben inmiddels een bedrag van € 4,7 miljoen gereserveerd voor de doorontwikkeling van het sensor cluster en uw raad heeft daarvoor in juni een totaalbudget van € 2,45 miljoen beschikbaar gesteld.

De provincie Drenthe en de gemeente Assen hebben gekozen voor een vervolgperiode van vijf jaar. In vijf jaar kan de koppeling tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen gestalte krijgen met als doelen: groei van werkgelegenheid en bedrijvigheid en versterking van onderwijs. Om deze resultaten te behalen worden twee instrumenten ingezet: de oprichting van de sensor campus en de uitbouw van Assen naar Living Lab Assen.

Sensor City-Living Lab Assen

De provincie Drenthe en de gemeente Assen hebben samen het project Sensor City ontwikkeld. Voor versterking van het imago van Assen Sensor City laten we zien dat sensoren in de openbare ruimte nuttig zijn en goed functioneren.

In 2013 zijn diverse nieuwe projecten geïnitieerd. In deze projecten werken lokale en regionale bedrij-

ven en kennisinstellingen samen met nationale bedrijven. Sensor City heeft een Europese subsidie binnengehaald waarmee business development en business cases op het gebied van de fotonica gestimuleerd worden. Een onderzoeksproject op het gebied van geluid krijgt subsidie van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Hierin zijn regionale bedrijven en kennispartners betrokken. Wij zijn met Sensor City in diverse samenwerkingsnetwerken gestapt.

Sensor kenniscampus

In oktober 2013 hebben de Hanzehogeschool, Incas3, Sensor Universe, Sensor City, provincie Drenthe en de gemeente Assen een intentieovereenkomst getekend voor de Sensor Campus Assen. Partijen hebben de ambitie om een eerste start te maken met een Drentse High Tech Sensor Campus en deze gezamenlijk te ontwikkelen tot een volwaardige campusomgeving van (inter)nationale importantie.

Opstellen en uitvoeren Zorgagenda

In het voorjaar heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden met acht lokale zorgaanbieders, die als kopgroep fungeren in de zoektocht naar nieuwe projecten op het gebied van zorg en innovatie. Deze kopgroep Zorg en Innovatie heeft een tweetal projecten voortgebracht in 2013. Het betreft een project op het gebied van sensorondersteuning bij gedragstherapie en een project dat het effect meet van gedragsverandering op de gezondheid. Financiering voor beide projecten is bij het Samenwerkingsverband Noord Nederland aangevraagd. In december zijn beide aanvragen gehonoreerd en hebben we besloten de co-financiering voor beide projecten te verzorgen.

Intern is besproken hoe de Veranderagenda en innovatie met behulp van sensortechnologie elkaar kunnen versterken. Wij zijn begonnen met gesprekken met lokale ondernemers om te onderzoeken of we op dit punt een gezamenlijk initiatief kunnen opzetten.

Verbeteren toeristisch recreatieve structuur

In juni 2013 is het projectplan met betrekking tot de historische belevingsroute 'Tour de TT' gepresenteerd aan ondernemers langs de beoogde route, vertegenwoordigers van de gemeente Aa en Hunze, Midden-Drenthe, Borger-Odoorn en Assen, het Recreatieschap Drenthe, Drents Archief, TT Circuit, de Provincie Drenthe en de ANWB.

Het projectplan wordt breed gedragen en er is een raad van advies en aanbeveling benoemd. Deze

raad heeft ten doel om bedrijfsleden aan en rond de route te enthousiasmeren om gezamenlijk het initiatief te nemen om de 'Tour de TT' te realiseren en hieraan financieel bij te dragen. De uitvoering van het plan vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Recreatieschap Drenthe. Als de benodigde middelen beschikbaar komen, is de verwachting dat een route 'Tour de TT' in februari 2014 kan worden opgeleverd.

Actualisatie bestemmingsplannen

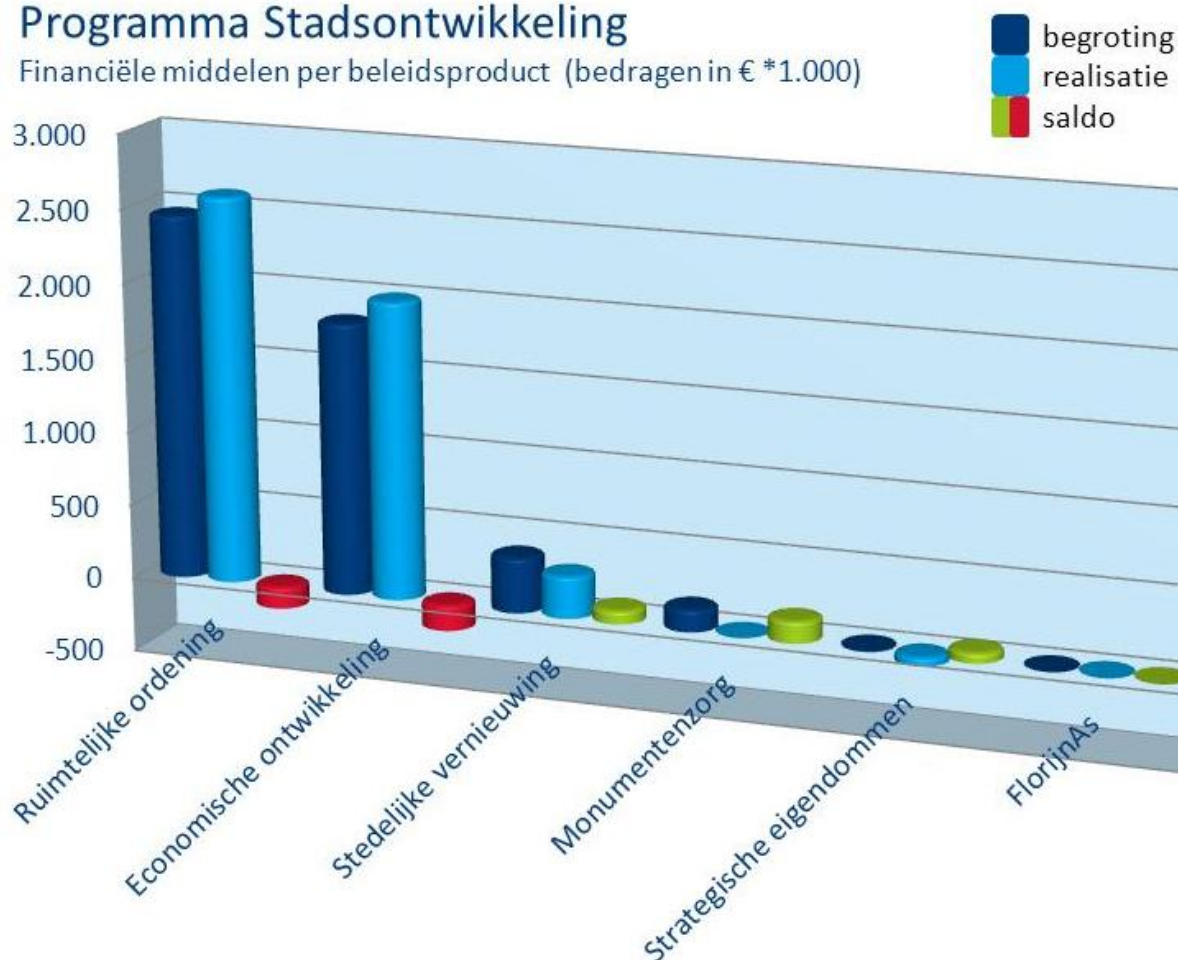
In 2013 hebben we de bestemmingsplannen en beheersverordeningen, inclusief het voorbereiden op de nieuwe Omgevingswet, grotendeels gerealiseerd. We ronden dit in 2014 af.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Stadsontwikkeling	plan 2013	realisatie 2013
Aantal arbeidsplaatsen (op 01-04)	35.987	36.427
Aantal bedrijven (op 01-04)	Pm	4.656
Uitgeefbare bedrijventerreinen (netto ha) (op 31-12)	Pm	40,9
Uitgifte bedrijventerreinen (netto ha) (exclusief terugkoop)	3,1	1,4
Bevolkingsaantal (op 31-12)	67.500	67.193
Aantal toeristische overnachtingen	Pm	pm

Programma Stadsontwikkeling

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Goede bereikbaarheid

Vlotte bereikbaarheid van de (binnen)stad voor alle voertuigsoorten.

Gebruik van fiets en openbaar vervoer stimuleren.

Verhoogde verkeersleefbaarheid

Minder overlast van gemotoriseerd verkeer.

Een veilige stad voor al het verkeer.

Goede parkeervoorzieningen

Een ruim aanbod van parkeervoorzieningen nabij (kern) winkelgebieden.

Minder wijkvreemde parkeerders in woongebieden rond het centrum.

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Bereikbaarheidsvisie Binnenstad	2009
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant regio specifiek pakket	2008
Convenant stedelijke bereikbaarheid 2009 e.v. (provincie Drenthe – gemeente Assen)	2009
Masterstudie FlorijnAs 2010	2010
Nota fietsverkeer	2005
Nota Parkeerbeleid	2005
Nota toegankelijkheid openbare ruimte	2006
Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan	2007
Provinciale Fietsnota	2005
Regiovisie Groningen-Assen 2030 actualisatie	2013
Regio Groningen-Assen actualisatie Netwerkanalyse/bereikbaarheidsstrategie	2013
Strategienota Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)	2005
Structuurvisie 2010	2010
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Rijk)	2011

Maatschappelijke effecten

Vlotte bereikbaarheid van de (binnen)stad voor het verkeer

Bevorderen van de doorstroming op de belangrijkste ontsluitingswegen in Assen.

Een goede bereikbaarheid voor fiets en bus van het centrum en het trein- en busstation. Vanuit de woonwijken tot het centrum of het station een maximale reistijd van 30 minuten.

Gebruik van fiets en openbaar vervoer

Primaire fietsroutes zijn uitgevoerd in asfalt of beton.

Goede doorstroming voor fietsen en bussen bij verkeerslichten, maximale wachttijd twee minuten.

Groeiend aantal reizigers in het openbaar vervoer.

Loopafstand van de woning tot aan de bushalte maximaal 400 meter bij 90% van alle woningen in Assen.

Een openbare ruimte die ook voor mensen met een beperking goed bereikbaar is. Aangepaste bushaltes zodat zij ook met het openbaar vervoer kunnen reizen.

Minder overlast van gemotoriseerd verkeer

Gerichte handhaving.

Toepassen van geluidsschermen en geluidsarme verharding.

Een veilige stad voor alle voertuigsoorten

Door gerichte handhaving.

Minder verkeersslachtoffers in relatie tot de groei van het verkeer.

Een ruim aanbod van parkeervoorzieningen nabij (kern) winkelgebieden

Een ring van hoogwaardige parkeervoorzieningen om de binnenstad en bij winkelgebieden.

Minder wijkvreemde parkeerders in woongebieden rond het centrum

Uitbreiding van het gebied betaald en vergunning-parkeren in en om de binnenstad.

Beleidsthema's

Bereikbaarheid binnenstad (inclusief fietsverkeer en openbaar vervoer)

In 2013 zijn de eerste werkzaamheden van projecten van het programma FlorijnAs gestart. Hierbij zal er ook hinder voor het verkeer ontstaan. We stellen een plan op om de bereikbaarheid van de stad te garanderen tijdens werkzaamheden. Aandachtspunt is de communicatie met de betrokkenen. De hoofdlijn van het 'Minder Hinder plan' hebben wij in oktober informerend aan uw raad voorgelegd.

In het voorjaar van 2013 is gestart met de verdubbeling van de N33 in samenhang met een nieuwe aansluiting van de N33 op de A28 (knooppunt Assen). Naar verwachting worden de werkzaamheden rondom knooppunt Assen in de zomer van 2014 afgerond.

Het project van negen nieuwe bushaltes langs de Europaweg (Zuid, West en Noord) is in combinatie met nieuwe fietsstallingen en veilige oversteekplaatsen, afgerond.

In 2013 zijn de twee servicebussen, lijn 7 en 8 in stand gehouden.

Toepassing sensortechnologie in verkeer en vervoer

In 2013 is een programma van eisen voor het verkeersmanagementsysteem (VMS) voor Assen ontwikkeld dat gebruik maakt van sensortechnologie. Het VMS zorgt er voor dat het wegennet van Assen beter doorstroomt, daarnaast kan met een VMS het bestaande wegennet beter benut worden. Het VMS kan ook gebruikt worden tijdens de werkzaamheden van projecten van het programma FlorijnAs en tijdens evenementen op het TT-Circuit en in de binnenstad.

Inmiddels zijn 16 van de 30 verkeersregelinstallaties (VRI) voorzien van een kortereafstandsradiosysteem. In combinatie met sensortechnologie bevordert dit een vlotte doorstroming van stads- en streekbussen.

Afronding uitvoering projecten Nota Fietsverkeer/stimulering fietsverkeer

Projecten voor 2013 in het Uitvoeringsprogramma van de Nota Fietsverkeer zijn uitgevoerd. De capaciteit van de fietsstallingen in de binnenstad is afgelopen zomer vergroot. Bij het busstation Marsdijk zijn in oktober overkappingen geplaatst. Het nieuwe fietspad op de Zompdijk, tussen Graswijk en het Propellerpad is in de zomer van 2013 geopend. Hiervoor hebben we subsidie ontvangen van de provincie en het Recreatieschap Drenthe. Vanwege de bezuinigingen stellen we geen nieuw Uitvoeringsprogramma Nota Fietsverkeer op. In de FlorijnAs-projecten worden wel fietsvoorzieningen gerealiseerd (zoals langs de Stadsboulevard), waarbij enkele grote knelpunten worden opgelost. Het gebruik van de bewaakte fietsstallingen bij De Nieuwe Kolk en Mercurius was in 2013 gratis. De gratis faciliteiten voorkomen het massaal stallen van fietsen in de binnenstad. Medewerkers en bezoekers van De Nieuwe Kolk zijn tevreden en ook Bicycletteria, de stalling met fietsenmaker, is een succes.

Uitvoering parkeerbeleid en verruiming aanbod parkeervoorzieningen

Met de opening in april van de parkeergarage De Citadelle hebben we het aantal parkeerplaatsen flink uitgebreid en zijn er voldoende parkeerplaatsen rondom de binnenstad. In 2013 is gestart met de renovatie van de parkeergarage Doevenkamp. Ten noorden van het Kanaal is het gebied met vergunningparkeren voor bewoners uitgebreid.

We verwachten dat bij het parkeerbedrijf de komende jaren een negatief financieel resultaat ontstaat en zijn in 2013 gestart met een onderzoek hoe we het gebruik van de parkeervoorzieningen, en in het bijzonder van parkeergarages, kunnen optimaliseren voor een gezond parkeerbedrijf.

Verder verbeteren van de verkeersveiligheid onder meer door gedragsbeïnvloeding

Het beleid ten aanzien van verkeersveiligheid rust op drie pijlers: infrastructuur, educatie en handhaving. Met infrastructuur zijn de laatste jaren de grootste knelpunten aangepakt. In 2013 hebben we een inventarisatie gemaakt van de resterende verkeersonveilige knelpunten. Hierbij is specifiek gekeken naar ongevallen met (elektrische) fietsen.

We streven ernaar door voorlichting en handhaving de verkeersoverlast te beperken. De provincie stelt

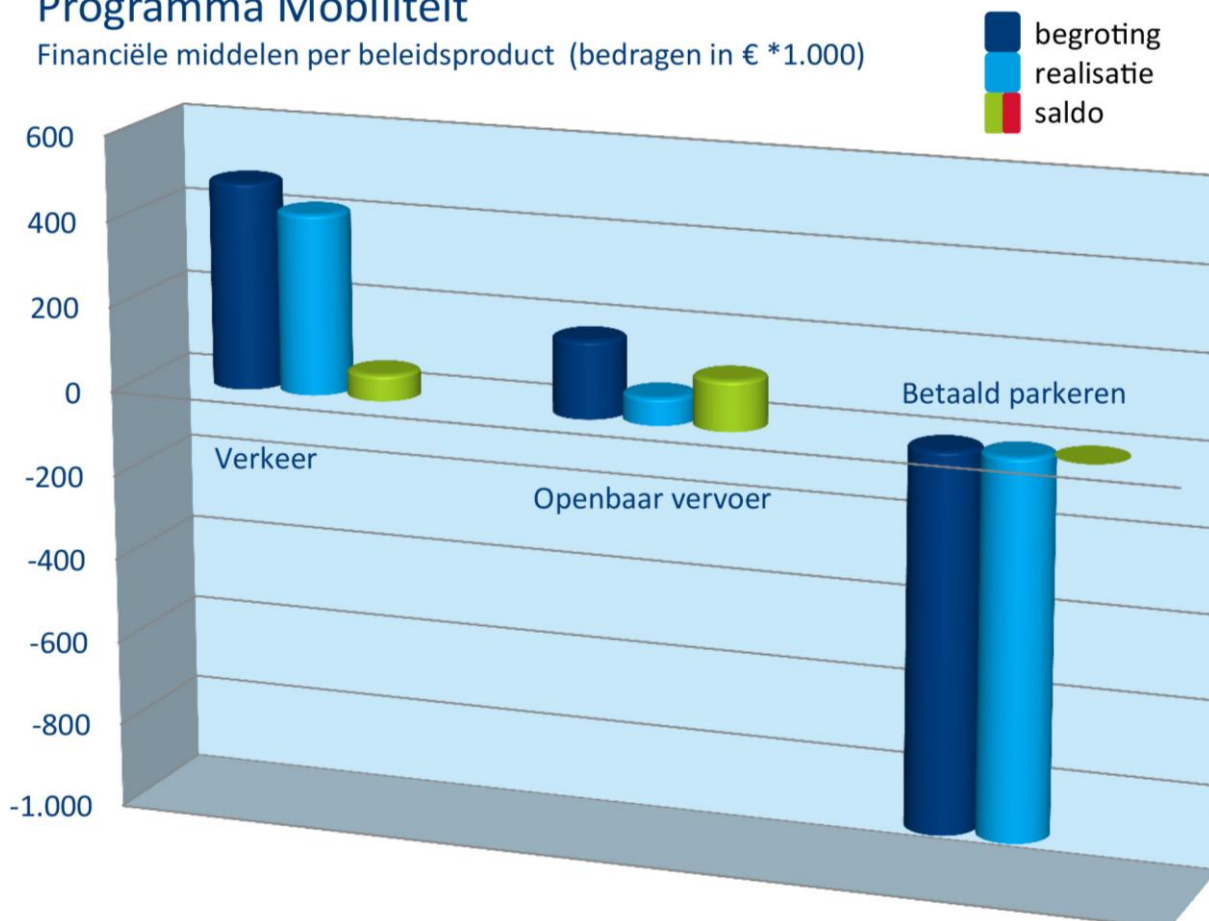
samen met gemeenten in het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe jaarlijks een programma vast voor educatie in verkeersveiligheid. Momenteel is er aandacht voor educatie onder alle doelgroepen om het verkeersgedrag positief te beïnvloeden. Aandachtspunt blijven de basisscholen. Scholen worden gestimuleerd om het Drents Verkeersveiligheidslabel (DVL) te behalen. Een belangrijke schoolroute in Assen Oost kruist de Rolderhoofdweg. In 2013 is hiervoor een veiliger oversteek gerealiseerd.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Mobiliteit	plan 2013	realisatie 2013
Aantal parkeergarages (op 31-12)	7	7
Aantal garageparkeerplaatsen (op 31-12)	2.554	2.554
Aantal straatparkeerplaatsen (op 31-12)	900	900
Aantal parkeerders in garages	967.000	1.010.055
Aantal parkeerders bij automaten	825.000	780.010

Programma Mobiliteit

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Het behouden van de leefbaarheid van Assen (Schoon, Heel en Veilig)

plekken voor alle leeftijdscategorieën)

Actieve en participerende bewoners in de wijken

Goede dienstverlening en beheer ten aanzien van het begraven en de begraafplaatsen

Goede gebruiksmogelijkheden van de openbare ruimte (uitnodigende ontmoetings- en recreatie-

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Beheer van het openbare vaarwater in Assen	2008
Beheersplan kunstwerken	2011
Beheersverordeningen gemeentelijke begraafplaatsen	2011
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie	2009
Beleidsnotitie begraafplaatsen	2006
Beleidsnota historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraafplaats	2010
Beleidsplan gladheidsbestrijding gemeente Assen 2007-2011	2007
Beheerplan graffiti en wildplakken	2011
Beleidsplan openbare verlichting	2008
Beheerplan Oeverconstructies	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
De Novelle, Het beeld van de Asser school	2005
Gemeentelijk Water en Riolerings Plan Assen 2013-2018 (GWRP)	2013
Groenbeheervisie	2008
Groenstructuurvisie	2006
Het Groene Frame	2010
IBOR (kwaliteitscatalogus Integraal Beheer Openbare Ruimte)	2007
Nota wegbeheer	2008
Raamnota Openbare Ruimte	2006
Stedelijk speelbeleidskader	2009
Wijkspeelplannen	2011
Wijkvisie Assen Oost	2010
Wijkvisie Peelo	2010

Maatschappelijke effecten

Het behouden van de leefbaarheid van Assen (schoon, heel en veilig)

voor gezondheid, veiligheid en sociale samenhang door verfraaiing en soortenrijkdom in flora en fauna.

Instandhouding en verzorging van de openbare ruimte op bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau (onder andere IBOR basis en hoog) tegen maatschappelijk en economisch acceptabele kosten.

Een veilige openbare ruimte (zie ook programma Veiligheid).

Een prettige en fraaie stad met groen en water, dat waarde heeft voor de natuur en de mens; waarde

Actieve en participerende bewoners in de wijken

Bewoners zijn goed geïnformeerd, zijn betrokken en nemen mede verantwoordelijkheid.

Samenwerking met politie, corporaties en maatschappelijk werk op wijkniveau.

Klachtenmeldingen worden zo snel mogelijk in behandeling genomen en afgewerkt.

Goede gebruiksmogelijkheden van de openbare ruimte (uitnodigende ontmoetings- en recreatieplekken voor alle leeftijdscategorieën)

Een uitnodigende en inspirerende openbare ruimte die voor alle leeftijds- en doelgroepen mogelijkheden biedt om te recreëren, spelen en ontmoeten.

De openbare ruimte werpt zo min mogelijk drempels op voor mensen met een beperking.

Goede dienstverlening en het beheer ten aanzien van het begraven en de begraafplaatsen

Voldoende begraafcapaciteit in Assen, een goede dienstverlening en goed onderhouden begraafplaatsen.

Zorgdragen voor het in stand houden van cultuurhistorisch waardevolle graven.

Beleidsthema's

Uitvoering visie 'Schoon, Heel en Veilig'

In 2013 is de beeldkwaliteit die is vastgelegd in de Nota IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) 2007 in februari, juli en september gemeten. De metingen geven een algemeen beeld van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte en beantwoorden de vraag of de door u vastgestelde beeldkwaliteit is gehaald. Het grootste deel van de stad en het buitengebied heeft de doelstelling B-kwaliteit. Door de inzet van medewerkers en de inzet van Alescon medewerkers is op sommige plaatsen het kwaliteitsniveau verhoogd naar A. De doelstellingen vanuit werk en inkomen gingen hier goed samen met een hogere kwaliteit van de openbare ruimte. Overigens zijn er op onderdelen ook afwijkingen naar beneden. De kwaliteit van de openbare ruimte is onder andere beïnvloed doordat er op eigendommen van derden, de nuts- en schakelkasten, te veel graffiti en/of beplakking is geconstateerd. Wij pakken dit probleem aan door een combinatie van handhaving en beheer.

Voor de plaatsen waarvoor een kwaliteit Hoog (A) is afgesproken geldt dat het terugbrengen van incidenten niet voldoende is het gewenste beeld te bereiken. Er is meer inspanning en sturing nodig om de kwaliteit op het afgesproken niveau te brengen.

Het Gemeentelijk Water en Rioleringsplan (GWRP) is door uw raad op 28 november vastgesteld.

Conform de afspraken uit het Bestuursakkoord Water doet Assen actief mee in het samenwerkingsverband waterketen Groningen-Noord Drenthe met als doelstellingen kostenreductie, kwaliteitsverbetering en verminderen kwetsbaarheid. De verkennende onderzoeken naar samenwerkingsmogelijkheden lopen.

We hebben de nota wegbeheer geëvalueerd. Deze evaluatie heeft in 2013 niet geleid tot een gewijzigde uitvoering met betrekking tot het wegbeheer.

Stand en voortgang gebiedsgericht werken/ 'mijn buurt Assen' / Bewonersparticipatie in de wijken

In de robuuste gebieden van Mijn Buurt Assen: Lariks, Assen Oost midden en Noorderpark Oude Molenbuurt zijn de visies opgeleverd en uitgewerkt tot uitvoeringsprogramma's. De uitvoering vindt gefaseerd plaats. De projecten worden deels uit bestaande middelen gefinancierd, mede door zaken slimmer en integraler aan te pakken.

Voor de uitvoering in 2014 is overheveling van het resterende budget van 2013 gevraagd. De uitvoering is iets later gestart dan gepland, met name vanwege de organisatieveranderingen. Een aantal kleinere projecten is nog gestart in 2013, de rest van de eerste fase in het voorjaar van 2014. Naast de robuuste gebieden is Mijn Buurt Assen ook in andere wijken actief. Alle activiteiten verlopen verder volgens planning.

Naast de kant van stedelijke vernieuwing is Mijn Buurt Assen ook actief als drager van burgerkracht en -initiatief. In dat kader zijn we vanaf december 2013 lid geworden van 'We Helpen' en hiermee start een sociale marktplaats op Mijn Buurt Assen.

Uitvoering handhavingsbeleid illegale ingebruikname gemeentegrond

In 2013 zijn we gestart met een plan van aanpak waarin een aantal varianten is opgenomen.

Uitwerking deelplannen Groene Frame van Assen

De meerjarenplanning voor het opstellen van de uitwerkingsplannen van het Groene Frame van Assen is verstraald. Een aantal plannen schuift door naar de volgende jaren omdat we prioriteit geven aan grote projecten, met name de FlorijnAs. Overigens nemen Groen, ecologie en duurzaamheid in plannen zoals FlorijnAs en Assen aan de Aa een prominente plaats in. De uitgangspunten en kansen van de Groenstructuurvisie en het Groene Frame worden toegepast.

Evaluatie en doorontwikkeling beleid duurzaamheidseducatie

In 2014 wordt het Duurzaamheidscentrum Assen gerealiseerd. Het programma in het kader van duurzaamheidseducatie en communicatie is hierop afgestemd. De samenwerkingsovereenkomsten zijn getekend met partijen die zich willen binden aan het Duurzaamheidscentrum Assen. De voorbereiding voor de programmering van het Duurzaamheidscentrum Assen en vooral de samenwerking met diverse partijen is begonnen. Omdat Assen een voortrekkersrol heeft op gebied van duurzaamheidseducatie, is de interesse bij anderen gewekt. Dit moet leiden tot een betere regionale samen-

werking, waarin het Duurzaamheidscentrum Assen een belangrijke basis vormt voor educatie en communicatie over duurzaamheid, energie en water.

Stimuleren/faciliteren activiteiten in recreatiegebieden/natuurspeelplaatsen

We hebben naast de reguliere activiteiten geen nieuwe activiteiten voor de recreatiegebieden ontwikkeld. In het plangebied gasfabriek Witterstaart is gestart met de aanleg van een natuurspeelplaats. Vanwege de weersomstandigheden is de afronding uitgesteld tot het voorjaar van 2014.

Dienstverlening met betrekking tot begraven en herinrichting en beheer begraafplaatsen

De Zuiderbegraafplaats is gereed voor begravingen.

Rotonde adoptieplan

Wij zijn in juni akkoord gegaan met de adoptie van zeven rotondes door zes verschillende adoptanten. Er zijn drie overeenkomsten met drie verschillende adoptanten getekend. De overige volgen in het voorjaar van 2014.

Overige onderwerpen Beleidsuitvoering

Waterwegen

Gezien de beschikbaarheid van de ligplaatsen en op verzoek van recreanten om langer te blijven, is het afgelopen jaar als pilot toegestaan om langer te liggen. In totaal hebben 850 vaarrecreanten 3.100 dagen gelegen. Dit is een toename ten opzichte van het aantal ligdagen in 2012, toen was het aantal ligdagen 3.000 bij een bezoekersaantal van 1.100.

Door de provincie wordt een kosten-baten analyse met betrekking tot de centrale bediening van provinciale en gemeentelijke bruggen en sluisen uitgevoerd. Het overleg over samenwerking is in 2013 gestart.

Overzicht kapvergunning/ herplantplicht gemeente-

lijke bomen

In 2013 is er voor 265 gemeentelijke bomen een kapvergunning verleend. In totaal zijn in 2013 hiervoor 284 bomen herplant. Alle bomen die voor de grote gemeentelijke projecten, zoals de FlorijnAs, aan het begin van het project worden gekapt, worden aan het eind van het project herplant.

Stormschade

Als gevolg van de najaarsstorm van 28 oktober, zijn er ongeveer 150 gemeentelijke bomen omgewaaid en een veelvoud aan bomen beschadigd. Er is een extra inspanning geleverd zoals vellen van omgewaaide bomen en het verwijderen van loshangende takken die een gevaar vormen voor de omgeving. Door het omwaaien van bomen zijn op veel plekken ook verhardingen beschadigd.

Indicatoren

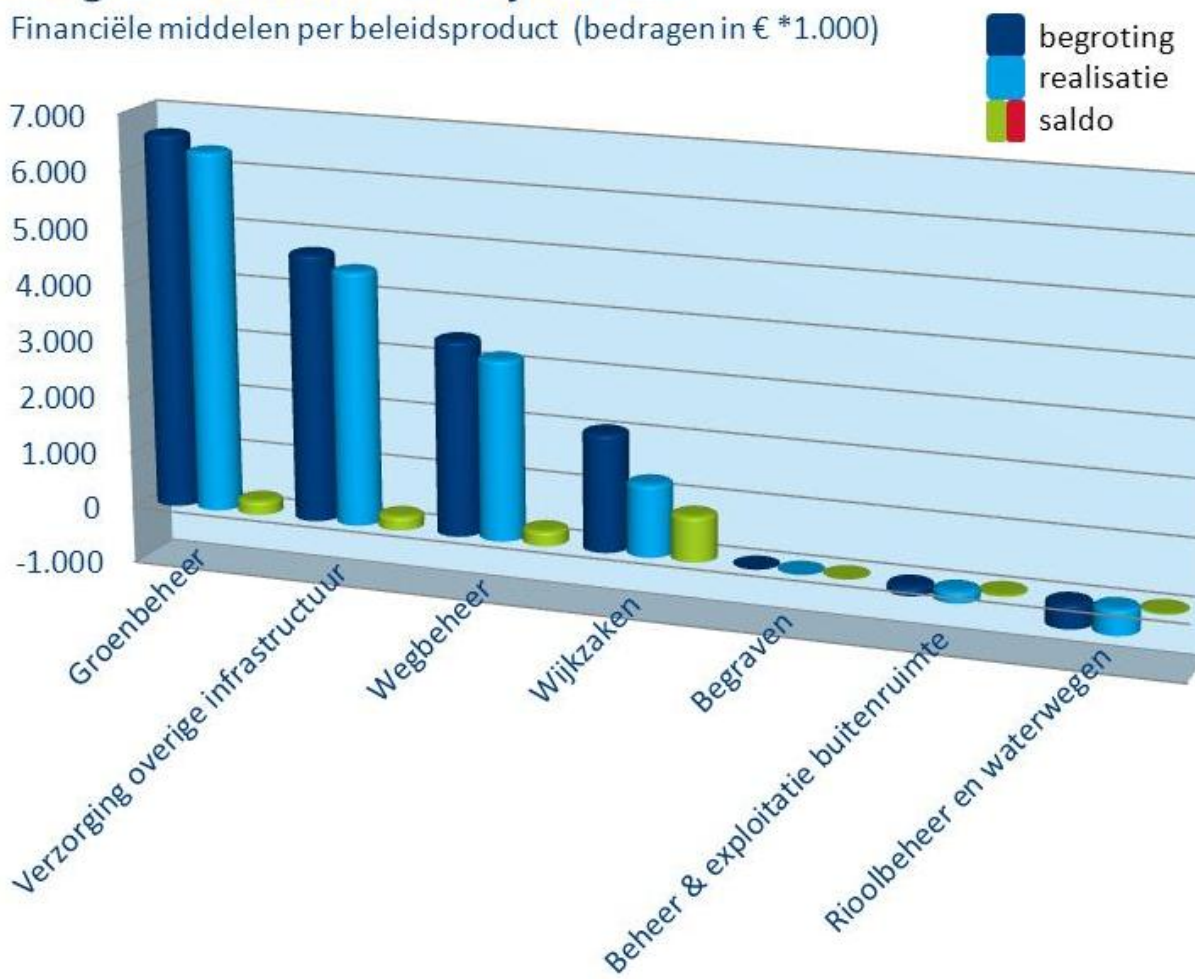
Indicatoren		
Programma Stads- en wijkbeheer	plan 2013	realisatie 2013
IBOR: kwaliteitscore structuurgebieden A binnen norm (A of hoger) (%)	90%	63%
IBOR: kwaliteitscore structuurgebieden B binnen norm (B of hoger) (%)	90%	93%

Indicatoren

Programma Stads- en wijkbeheer	plan 2013	realisatie 2013
% met oordeel dat eigen woonomgeving vooruit is gegaan	pm	11%
% dat vindt dat de gemeente voldoende doet om bewoners bij veranderingen in de wijk te betrekken	pm	55%
% afgelopen jaar actief geweest om uw wijk te verbeteren	pm	17%

Programma Stads- en wijkbeheer

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Stimuleren van onderwijskansen voor Assenaren door het ontwikkelen van een breed onderwijsaanbod en het versterken van de samenhang in het onderwijs

Vermindering van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van arbeidsparticipatie van alle schoolverlaters

Stimuleren van ontwikkelingskansen van kinderen op wijkniveau door Brede Scholen (inclusief centra voor Jeugd en Gezin)

Het op peil houden van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs, rekening houdend met de behoefte aan andere voorzieningen in de wijken

Alle kinderen van 0-4 jaar in Assen kunnen zich zodanig ontwikkelen, dat ze een goede startpositie in het basisonderwijs hebben.

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Beleidskader Brede School 2008-2011	2008
Beleidskader Volwasseneneducatie 2008-2012	2008
Beleidsnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin 2009-2012	2009
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Evaluatie Brede School	2010
Economische beleidsagenda Op de boeggolf van ontwikkelingen	2008
Huisvestingsprogramma onderwijs	jaarlijks
Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid Gemeente Assen 2012-2016	2012
Jongleren; beleidskader voorschools 2011- 2015	2010
Meerjarenprogramma kwaliteitsimpuls huisvesting onderwijs	2004
Nota Integraal Jeugdbeleid 2009-2012	2009
Notitie Jeugd en Veiligheid	2008
Verordening Leerlingenvervoer	2010
Visiedocument Als jeugd en Toekomst tellen (Drentse pilot jeugdzorg)	2012

Maatschappelijke effecten

Stimuleren van onderwijskansen voor Assenaren door het ontwikkelen van een breed onderwijsaanbod en het versterken van de samenhang in het onderwijs

Schoolsucces en goede doorstroming naar het voortgezet onderwijs en of naar het beroepsonderwijs en uiteindelijk naar betaald werk.

Goede ontwikkelings-, ontplooiings- en opleidingsmogelijkheden voor Assenaren. Wij zorgen dat alle talenten van kinderen en jongeren worden benut. Dit leidt tot:

Alle kinderen en jongeren in Assen kunnen een vloeiende overstap maken van de ene onderwijsvorm naar de andere.

Kinderen en jongeren in Assen maken kennis met nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Adequaat maatschappelijk functioneren, participatie en zelfredzaamheid van volwassenen uit de sociaaleconomisch zwakkere groepen in Assen.

Het aantal opleidingen in Assen is afgestemd op de behoefte.

Stimuleren van ontwikkelingskansen van kinderen op wijkniveau door Brede Scholen (inclusief centra voor Jeugd en Gezin)

De Brede School draagt er toe bij dat de kinderen en jongeren in Assen een adequate ontwikkeling kunnen doormaken, waarbij alle aanwezige talenten worden benut en ontplooid. Deze ontplooiing leidt tot:

- schoolsucces en doorstroming naar diverse onderwijsvormen en uiteindelijk naar betaald werk;
- deelname aan diverse activiteiten in de vrije tijd;
- gebruikmaking van diverse zorg en opvangmogelijkheden.

Alle kinderen van 0-4 jaar in Assen ontwikkelen zich dusdanig, dat ze een goede startpositie in het basisonderwijs hebben

Verhogen van de deelname van twee- en driejarigen aan de voorschoolse educatie.

Vermindering van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van arbeidsparticipatie van alle schoolverlaters

Er zullen meer jongeren met een startkwalificatie het onderwijs verlaten.

Een goede aansluiting tussen de eindkwalificaties vanuit het onderwijs op de vraag vanuit de arbeidsmarkt.

Het op peil houden van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs, rekening houdend met de behoefte aan andere voorzieningen in de wijken

Alle scholen beschikken over een goed schoolgebouw.

Aandacht voor het binnenklimaat in scholen.

Waar mogelijk worden andere maatschappelijke voorzieningen in de wijk vernieuwd of toegevoegd.

Beleidsthema's

Stimulering onderwijskansen via een breed onderwijsaanbod

We hebben in 2013 het initiatief genomen om voor de regio Noord en Midden Drenthe afspraken met schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs te maken over de inzet van CJG en jeugdzorg ten behoeve van de onderwijszorgstructuur. Daartoe is het Regio-overleg Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd opgericht. Om ervaringen op te doen zijn vier pilots gestart.

Doorontwikkeling inhoud en aanpak Brede Scholen

Met de Stuurgroep Brede School hebben we besloten de toekomst van de Brede School te onderzoeken. De doorontwikkeling van de Brede School focust op een concept waarbij opvang, primair onderwijs en zorg geborgd worden in zogenoemde integrale kindcentra. De uitkomsten van deze oriëntatie volgen in 2014.

De organisatie van Naschoolse activiteiten is niet veranderd. De ontwikkeling en positionering van de Naschoolse activiteiten zijn onderdeel van de oriëntatie op de toekomst van de Brede School.

Extra nadruk doorgaande lijn voor VVE (Vroeg- en voorschoolse educatie), ouderbetrokkenheid en resultaatafspraken

In 2013 heeft de beleidsuitvoering conform het Uitvoeringsplan VVE 2013 plaatsgevonden. Hierbij heeft extra nadruk gelegen op de doorgaande lijn VVE en ouderbetrokkenheid. De resultaatafspraken zijn nog niet vastgelegd.

Nieuwe maatregelen/aanpak terugdringing voortijdig schoolverlaten c.a.

We hebben Voortijdig Schoolverlaten maatregelen voortgezet en uitgevoerd volgens planning. In Assen (en de regio Noord Midden Drenthe) is het percentage voortijdig schoolverlaters gedaald naar 1,7%. Ook was er een daling op het relatief schoolverzuim.

De maatregel Toekomstloket (bedoeld om jongeren die dreigen uit te vallen direct een passend vervolgtraject te bieden) is gecontinueerd vanuit reguliere inzet leerplicht Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (RMC). In 2013 zijn we gestart met de doorontwikkeling van dit instrument richting Toekomstplein, namelijk de koppeling van de domeinen Onderwijs, Arbeid en Zorg voor jonge-

ren. Deze ontwikkeling maakt onderdeel uit van de transformatie Jeugdzorg en betreft een regionale functie.

In 2013 is in de regio Noord Midden Drenthe het overleg rond Voortijdig Schoolverlaten, zowel ambtelijk als bestuurlijk, gekoppeld aan Passend Onderwijs.

Stand van zaken Verzelfstandiging Plateau

Het onderzoekstraject bestuurlijke verzelfstandiging Plateau, bevoegd gezag voor de dertien openbare basisscholen in Assen, is met twee jaar opgeschort, tot 2014. We hebben een verbeterplan opgesteld dat in 2013 is geïmplementeerd.

Maken afspraken afstemming Passend Onderwijs en Zorg voor jeugd

In 2013 is in maart tijdens een Bestuurlijke Bijeenkomst Passend Onderwijs van regiogemeenten en schoolbesturen Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroeps Onderwijs, een aantal relevante intenties afgesproken omtrent ont-schotting, gezamenlijke budgetten en de afstem-ming van onderwijs en zorg.

De doorontwikkeling van de Zorg Advies Teams in het voortgezet onderwijs en de pilot Jonge Risico Kind zijn gestart. Aan de invulling van de landelijke Voorloperaanpak Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd is gewerkt door een regionale projectgroep van gemeenten en onderwijs uit Noord- en Midden-Drenthe. Er is een directe relatie met de Transitie Jeugdzorg.

Eind 2013 is het Op Overeenstemming Gericht Overleg over de Ondersteuningsplannen van de

Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs voorbereid.

Verdere uitvoering kwaliteitsimpuls

De kwaliteitsimpuls bevindt zich in de laatste fase. Daarmee ronden we een proces af dat vanaf 2004 is ingezet om de schoolgebouwen in Assen op te waarderen naar de hedendaagse eisen die aan gebouwen mogen worden gesteld. De locatie Lariks van de Christelijke Scholengemeenschap Vincent van Gogh is versneld opgeleverd. Vanaf januari 2014 volgen de leerlingen hun lessen in het nieuwe gebouw. De bouw van de locaties Quintus van het Dr. Nassau College is eind 2013 gestart en wordt in twee fases opgeleverd. De eerste voor de zomervakantie 2015 en de laatste voor de zomervakantie van 2016. Eind 2014 is de renovatie/gedeeltelijk vervangende nieuwbouw Penta gereed. Voor Renn4 wordt vanaf 2015 nieuwbouw gepleegd aan de locatie Treubstraat.

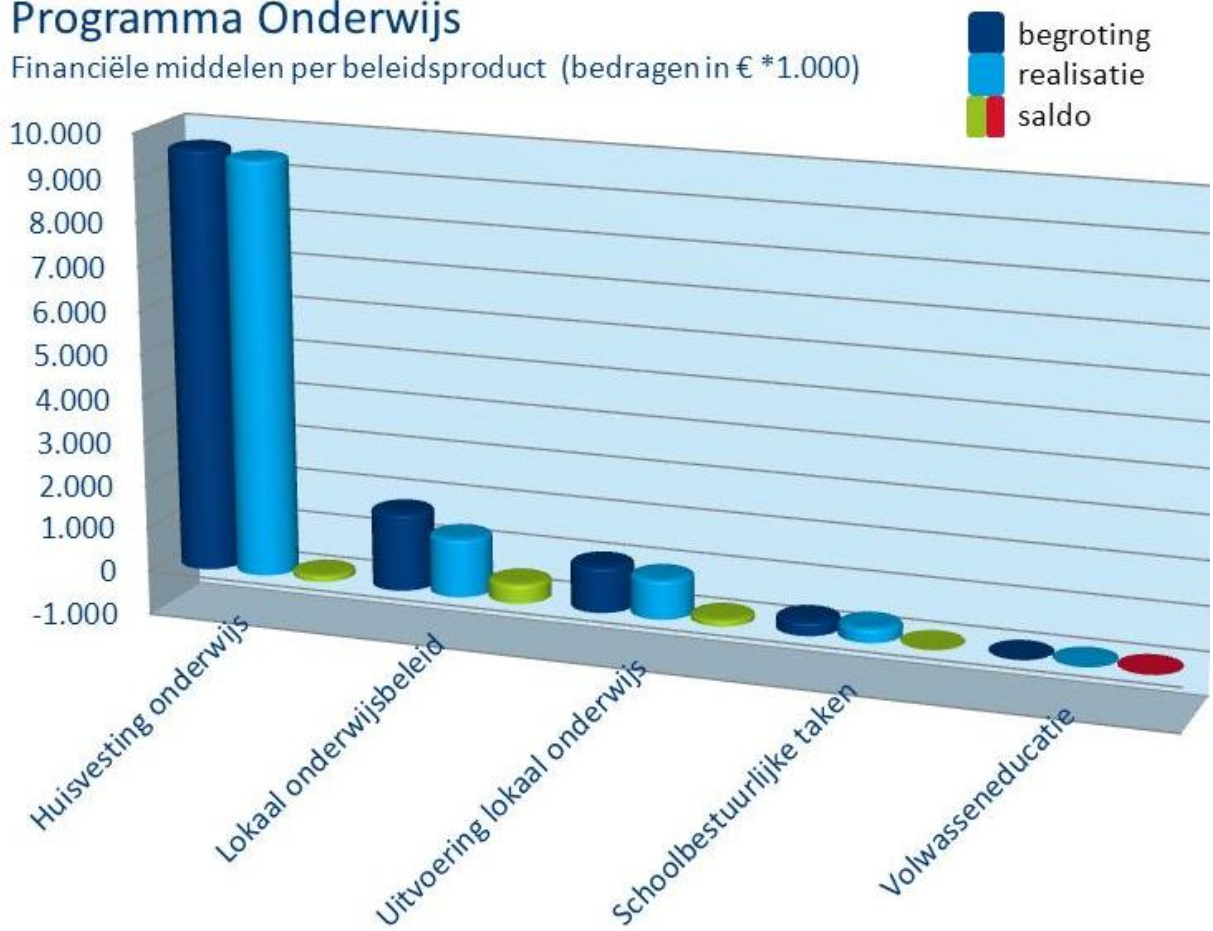
Vanwege de stagnatie in de ontwikkeling van Kloosterveen is voor wat betreft het huisvesten van primair onderwijs vooralsnog afgezien van de bouw van een derde scholencluster in Kloosterveen. Voor Gereformeerde Basisschool De Parel wordt nieuwbouw gerealiseerd. Mede in het kader van het Integraal Huisvestingsplan dat in 2013 is opgesteld wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de bestaande semi permanente voorzieningen voor de andere scholen te vervangen door permanente lokalen. Hierover vindt overleg plaats met de betrokken schoolbesturen.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Onderwijs	plan 2013	realisatie 2013
Aantal voortijdig schoolverlaters	159	146
% kinderen dat deelneemt aan peuterspeelzaalwerk	pm	56,5%
Bereik doelgroepeuters gewichtenregeling	pm	66
Bereik doelgroepeuters weging jgz-criteria	pm	108
% deelnemers aan vmbo (vierde leerjaar) (op 31-12)	pm	55%
% deelnemers aan havo (vierde leerjaar) (op 31-12)	pm	28%
% deelnemers aan vwo (vierde leerjaar) (op 31-12)	pm	16%

Programma Onderwijs

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Een levendig Assen met een gedifferentieerd aanbod voor Assen en omgeving in actieve en receptieve cultuurbeleving

Daarbij zetten wij in op de versterking van de culturele infrastructuur, betrokkenheid bij cultuur en verbetering van het cultureel imago van Assen.

Beleidskader

Beleidsdocument

vastgesteld in het jaar

9+9=1 Onderzoek naar leefbaarheid en veiligheid in de Gemeente Assen	2010
Beleidskader Cultuurparticipatie	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Cultureel Profiel Cultureel Kwartier Assen	2008
Cultuurpalet, cultuurbeleid 2008 – 2012	2008
Evenementenbeleid	2010
Heruitvinden Bibliotheekwerk Assen	2011
Percentageregeling Beeldende Kunst/Cultuurfonds	2011
Programma Levendig Assen	2007
Raadsbesluit Realisatie De Nieuwe kolk	2008
Startnotitie onderzoek accommodatievoorziening amateurkunstsector	2007
Subsidieregeling Cultuur	2012
Visie Aantrekkelijke Binnenstad	2012
Voorjaarsnota 2012 met betrekking tot herziene exploitatie De Nieuwe Kolk	2012

Maatschappelijke effecten

Culturele infrastructuur

Eenvoudige toegang tot subsidie om actieve kunstbeoefening te stimuleren.

Waar mogelijk een geïntegreerd aanbod van cultuuraccommodaties

Een spraakmakende hoofdvestiging van de bibliotheek in De Nieuwe Kolk met verruimde openingstijden.

Een spraakmakend theater op een dynamische plek.

Een hoogwaardig aanbod aan bioscoopfaciliteiten.

Een Centrum Beeldende Kunst voor de gemeente Assen.

Een nieuwe uitgangspuntennotitie Cultuur voor de periode 2013-2017.

Betrokkenheid bij cultuur

Meer mensen nemen actief of passief deel aan cultuur in Assen.

Het aantal culturele evenementen is op niveau.

Cultureel imago Assen

Het Cultureel Hart is leidend voor nieuwe beleidskeuzes en invullingen in de komende periode.

De levendigheid en de aantrekkingskracht van de stad voor inwoners, bedrijven en bezoekers zijn verzekerd.

De Nieuwe Kolk, het ICO en het ErfgoedKwartier worden belangrijke dragers van het culturele beeldmerk van de stad.

Het aanbod van culturele evenementen/activiteiten vertoont waar mogelijk samenhang en heeft speciale focus op het Cultureel Hart van de stad.

Uitvoering cultuurbeleidsagenda 2013-2017

Voor de komende jaren hebben we het Cultureel Hart, cultuureducatie en De Nieuwe Kolk gedefinieerd als speerpunten van cultuurbeleid. In 2013 hebben we diverse strategieën opgezet rond het Cultureel Hart. Daarbij gaat het om gezamenlijke stadsprogrammering, het opzetten van een visie voor kunst en vormgeving en de realisatie van tijdelijke projecten, gezamenlijke marketing met bijbehorende branding en het instellen van nieuwe activiteiten die tot reuring leiden, zoals het festival Kol-kend Assen, Muziek op de Brink, Lenin Leeft! en de Menora op de Kop van de Vaart. Voor al deze onderwerpen hebben we nauw samengewerkt met ondernemers en culturele partners; tevens is een Denktank van bewoners en een Commissie van Culturele Commissarissen opgericht. Cultuureducatie heeft een nieuwe wending gekregen richting cultuuronderwijs. Voor De Nieuwe Kolk is veel aandacht geweest ten aanzien van exploitatie en samenwerking.

(Monitoring) exploitatie De Nieuwe Kolk

In 2013 hebben alle culturele partners in De Nieuwe Kolk een herziene begroting ingediend. Bibliotheek Assen is ruim binnen de financiële kaders gebleven. De bibliotheek hoeft daarom minder te onttrekken uit de volumereserve dan begroot.

De jaarrekening 2013 van Centrum voor Beeldende Kunst (CBK) Drenthe is nog niet ingediend. Echter, de verwachting is dat er een kleine overschrijding is vanwege een aantal incidentele onvoorziene kosten. De afgelopen maanden heeft de directeur van CBK Drenthe gewerkt aan een nieuwe toekomstvisie. De partners uit het culturele hart, waaronder het Drents Museum, hebben hierbij hun ervaring en expertise ingezet. Eigentijdse beeldende kunst en exposities in het gebouw De Nieuwe Kolk is een belangrijke pijler in de toekomstvisie.

Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk hebben op basis van de ervaringen van 2012 in februari 2013 een herziene begroting ingediend voor 2013 tot en met 2016, waarin voor 2013 en 2014 een negatief resultaat is verwacht. Wij hebben daarom besloten om voor 2013 pas op de plaats te maken en het aantal voorstellingen en bezoekersaantallen te houden op het niveau van 2012. Deze aantallen zijn ook dit jaar behaald. In de begroting van 2013 was een tekort begroot van € 260.000. Uiteindelijk heeft de stichting het jaar afgesloten met een iets kleiner negatief resultaat. Dit resultaat is gedekt uit de eigen reserves van de stichting. Dit geeft wel zorgen voor de reservepositie voor de toekomst. Daarnaast bleek in de loop van 2013 dat het cultuurcafé niet de omzet-

ten draait zoals verwacht. Dit heeft een structureel negatief effect op de exploitatie als er geen maatregelen worden genomen.

Vanwege de onzekere exploitatie hebben Stichting Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk en de gemeente een opdracht verstrekt voor onderzoek naar de ambities, positie van het theater, cultureel profiel en de bedrijfsvoering van theater en bioscoop. In januari 2014 is het onderzoeksrapport opgeleverd door de onderzoekers en is uw raad hierover geïnformeerd. De uitkomsten van het onderzoek dienen als basis voor een herzien bedrijfsplan voor Stichting Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk. Aangezien de resultaten van het onderzoek niet meer in de begroting 2014 konden worden opgenomen, hebben we met Stichting Theater en De Nieuwe Kolk afgesproken 2014 als overgangsjaar te zien. Om de tekorten voor 2014 te dempen hebben we met de Stichting een aantal maatregelen afgesproken, waaronder in 2014 zoeken naar een andere invulling van het cultuurcafé, besparing op de bedrijfsvoering van de stichting, verhoogde inzet voor commerciële verhuur / sponsoring en een extra onttrekking van maximaal € 50.000 uit de Reserve Weiersstraat.

Huisvesting gebruikers Mercuriustheater

De stichting ICO en de stichting Mercuriustheater hebben in 2013 vaak met de gemeente om tafel gezeten om te overleggen over de vestiging (onder één dak) van hun organisaties en de daaraan verbonden partijen in het pand aan de Zuidhaege 2. Ze hebben allereerst een gezamenlijke intentie geformuleerd, met als belangrijkste uitgangspunt dat het pand aan de Zuidhaege 2 een laagdrempelig en herkenbare ontmoetingscentrum voor (amateur)kunst en cultuur moet worden, dat uitnodigend is voor zowel bestaande als nieuwe organisaties en individuen. Ook is overeengekomen dat voor het beheer van het pand aan de Zuidhaege 2 er een nieuwe (beheer)organisatie komt die (in)direct wordt aangestuurd door de vaste gebruikers van het pand.

Om de programmering van partijen voor het seizoen 2013-2014 niet in gevaar te brengen en de nieuwe beheerorganisatie goed te kunnen inrichten, is besloten om de verhuizing van de in het Mercuriustheater gevestigde organisaties na het lopende seizoen en voor aanvang van het nieuwe seizoen te laten plaatsvinden. Ook is besloten dat voor het inrichten van de nieuwe beheerorganisatie een onafhankelijke (facilitaire) kwartiermaker zal worden aangesteld. Het risico dat het gemeentelijke onderhoudsbudget onvoldoende ruimte biedt om

de eventueel benodigde bouwkundige aanpassingen en de verhuizing te financieren, blijft aanwezig.

Beleidsuitvoering 'cultuureducatie met kwaliteit'

Om een kwaliteitsimpuls te geven aan cultuureducatie is de vierjarige rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit in het leven geroepen. In Drenthe hebben kunstinstellingen, onderwijsveld, gemeenten en provincie gezamenlijk een aanpak ontwikkeld en deze als aanvraag ingediend bij het landelijk Fonds Cultuurparticipatie. De uitgangspunten zijn: kind staat centraal; de vraag vanuit de scholen is leidend; ontwikkelen van doorgaande leerlijnen met aansluiting op de kerndoelen van het onderwijs; deskundigheidsbevordering docenten op kunstvakken en samenwerking met de culturele omgeving. Drenthe is gecompimenteerd voor haar aanpak die de vraag van de school centraal stelt en die uitvoering van de regeling heeft gedetacheerd aan de stichting Compenta, samenwerkende kunstcentra in Drenthe (ICO, CQ, Scala en K&C). Inmiddels doet meer dan 80% van de scholen in Drenthe mee. Assen laat een vergelijkbaar beeld zien. Bijkomende resultaten zijn dat het netwerk tussen scholen en culturele aanbieders zich uitbreidt en dat nieuwe producten worden ontwikkeld. In Assen sluit de regeling naadloos aan bij Cultuurmenu en Cultuurcoach. Uw raad is begin 2014 met een brief uitgebreid geïnformeerd over deze regeling plus de voorlopige resultaten daarvan.

Implementatie/evaluatie beleidskader 'heruitvinden bibliotheekwerk'

In 2013 heeft de evaluatie van de effecten van de reorganisatie van de Bibliotheek Assen plaatsgevonden, onder meer om na te gaan of er aanleiding zou zijn om de voorgenomen sluiting van de laatste twee wijkfilialen in Kloosterveen en Marsdijk te herzien. Zowel vanuit beleidsmatig als vanuit financieel oogpunt is geconcludeerd dat de voordelen van het openhouden van de beide filialen (of één daarvan) niet opwegen tegen de nadelen. Er is daarom vastgehouden aan het besluit om de wijkfilialen in Kloosterveen en Marsdijk per 1 januari 2014 te sluiten. Met deze sluiting is de doelstelling om met ingang van 2014 structureel € 375.000 te bezuinigen op het bibliotheekwerk gehaald. De bibliotheek heeft aangegeven in de wijken vier inleverpunten te creëren, waardoor de toenemende logistieke druk op de centrale vestiging in De Nieuwe Kolk wordt verlicht. Bovendien zal de bibliotheek wekelijks vier uur extra open gaan, in elk geval in de wintermaanden en bij voldoende belangstelling ook in de zomermaanden. De overige speerpunten uit het beleidskader zijn door de bibliotheek op voortvarende

wijze ingevuld. Uw raad is in oktober 2013 met een brief van deze evaluatie op de hoogte gesteld.

In de voorjaarsnota 2012 is besloten dat de met de totale reorganisatie gepaard gaande frictiekosten, geschat op € 721.000 worden gedekt uit de volumereserve van de bibliotheek. Door efficiënter werken heeft de bibliotheek weten te besparen op deze frictiekosten, die naar verwachting uiteindelijk zullen uitkomen op een bedrag gelegen tussen de € 550.000 en de € 600.000. Er is nog geen nieuwe invulling gevonden voor de panden in Kloosterveen (onderdeel van de MFA Kloosterveste) en Marsdijk (onderdeel van De Dissel). Dat betekent dat tegenover de structurele bezuiniging van € 375.000 die de sluiting van de twee laatste wijkfilialen oplevert, vooralsnog een jaarlijkse verlies aan huurinkomsten staat ten bedrage van € 83.000.

Vernieuwende inzet op kunstzinnige activiteiten

Het Cultureel Hart, de diverse strategieën daarbinnen en voornamelijk de samenwerking tussen overheid, cultuurpartners en ondernemers roepen vernieuwende activiteiten op, vaak met een experimenteel karakter. Het gaat bijvoorbeeld om de Menora en Kolkend Assen, maar ook Lenin Leeft!, waarbij naast het plaatsen van het beeld een interactief en educatief programma is opgezet in samenwerking CBK Drenthe, HIT (Hanze Institute of Technology) en ICO en het beeld ook op ludieke wijze is uitgezwaaid. De subsidieregeling kunst en cultuur is zodanig geactualiseerd dat ze ruimte biedt voor vernieuwende activiteiten. Als gevolg van bezuinigingen is het subsidieplafond verlaagd naar € 45.000. De maximaal te verlenen subsidie per activiteit verlaagd van € 3.500 naar € 2.000.

Versterken intergemeentelijke culturele samenwerking

Binnen de Vereniging Drentse Gemeenten is nauw samengewerkt op terreinen van bibliotheekwerk in relatie tot Biblionet Drenthe, op de invoering van de rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit en op het herdefiniëren van de positie van kunstcentra. Ook worden regionale projecten en subsidieaanvragen zo veel mogelijk met elkaar afgestemd. Met de provincie is de samenwerking opgestart rond de kunstmanifestatie Biënnale die in 2015-2016 wordt gerealiseerd rond de landgoederen in Noord-Drenthe; in Assen is verbinding gezocht met de Gouverneurstuin en Drentsche Aa-gebied. Ten slotte heeft het landelijk netwerk cultuurambtenaren in het najaar Assen bezocht. Daarbij is waardering uitgesproken voor het cultuurbeleid van Assen.

Herdefiniëring positie kunstcommissie /herijking cultuurbeleid

Het Centrum voor Beeldende Kunst Drenthe en de kunstcommissie hebben nauw samengewerkt op de visie kunst en vormgeving Cultureel hart en de visie FlorijnAs. Op het gebied van kunst in de openbare ruimte hebben beide een vergelijkbare rol.

Vergroting publieksbereik kunst en cultuur

De geactualiseerde subsidieregeling kunst en cultuur plus het programma Cultureel Hart bieden veel mogelijkheden tot activiteiten voor een nieuw en ook groter publiek, waarbij ook experimenteel is gewerkt. Ook de opening en doorstart van De Nieuwe Kolk biedt het publiek veel mogelijkheden voor bezoek aan theater, bioscoop, literaire activiteiten en activiteiten op gebied van beeldende kunst.

Netwerk en samenwerkende kunstinstellingen

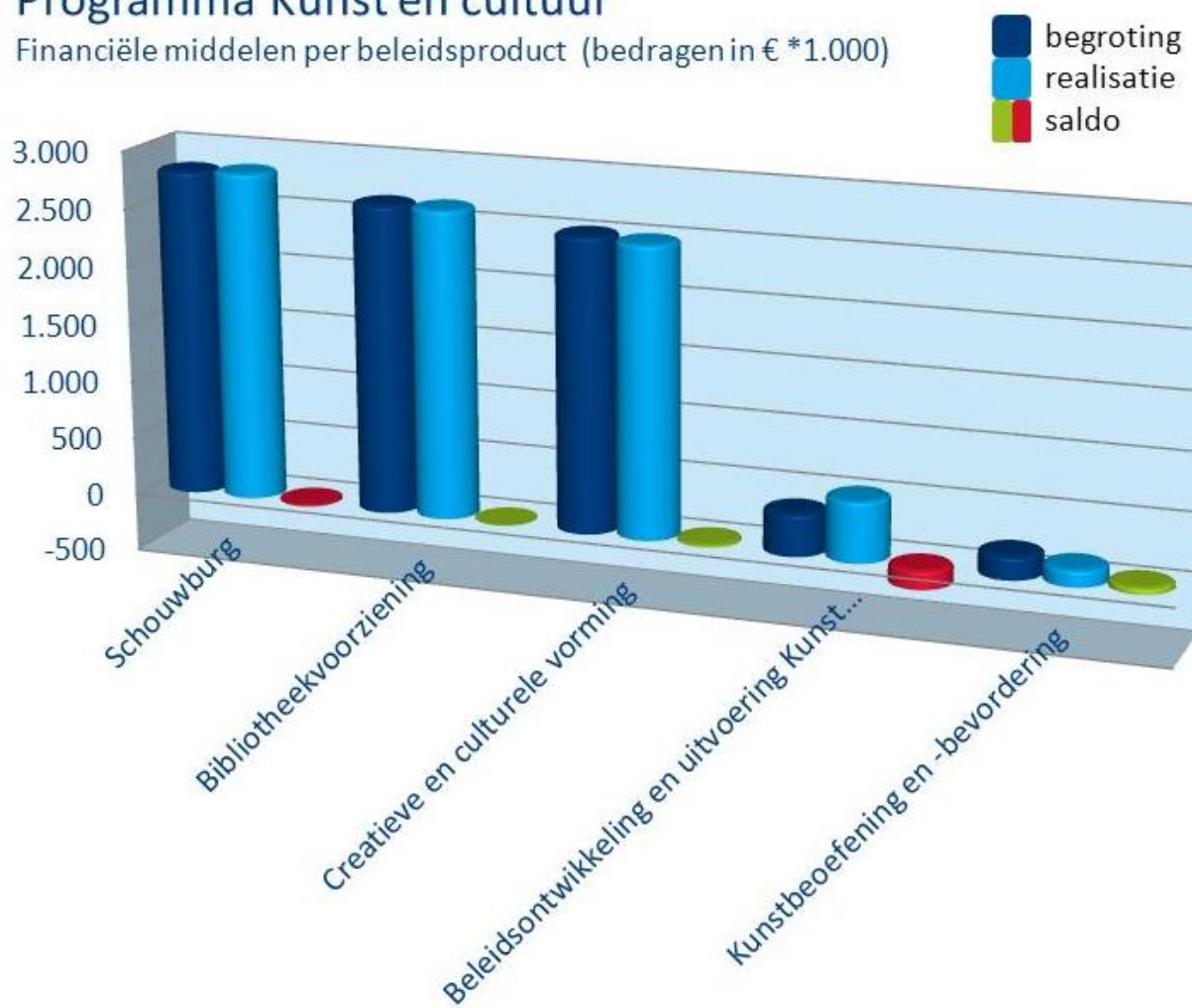
De Verenigingscoach heeft in 2013 een beursvloer plus een drukbezochte avond over fondsenwerving georganiseerd voor de amateurkunstverenigingen. Ook is hij makelaar geweest voor de invulling van het amateurkunstprogramma binnen festival Kolkend Assen. De Cultuurcoach (ondergebracht bij het ICO) onderhoudt het netwerk van culturele instellingen waar het gaat om cultuureducatie, brengt de vraag van het onderwijs en het aanbod van het culturele werkveld bij elkaar, levert een bijdrage aan het naschoolse aanbod cultuur en werkt mee aan stedelijke projecten zoals het Paspoort Hartsvrienden dat breed verspreid is over het primair onderwijs. De grote culturele instellingen werken in het kader van het Cultureel Hart inmiddels nauw samen op gebied van marketing en programmering. Op directieniveau vindt regelmatig afstemming plaats over meer strategische en lange termijn onderwerpen zoals gezamenlijke branding.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Kunst en cultuur	plan 2013	realisatie 2013
Aantal uitleningen bibliotheek	536.000	519.898
Aantal leden bibliotheek	21.500	21.621
Aantal bezoekers bibliotheek	311.000	301.935
Aantal bioscoopbezoekers De Nieuwe Kolk	155.000	150.497
Aantal theaterbezoekers De Nieuwe Kolk	43.000	48.997
Aantal theatervoorstellingen De Nieuwe Kolk	120	127
Aantal deelnemers Cultuurtraject ICO	pm	3.617
Aantal deelnemers Cultuurmenu ICO	pm	5.142
% (zeer) tevreden over de beschikbaarheid van culturele voorzieningen	45%	85%
% (zeer) tevreden over de bereikbaarheid van de culturele voorzieningen	54%	84%

Programma Kunst en cultuur

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Assenaren voor elkaar: Assenaren zijn verantwoordelijk voor zichzelf, elkaar en hun directe leefomgeving

Oog voor jeugd: kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op

Eigen Kracht Voorop: mensen doen mee en gebruiken daarbij de kracht en mogelijkheden van zichzelf en de directe omgeving

Kwetsbare mensen doen mee: in Assen valt niemand buiten de boot. Al samenwerkend zetten directe omgeving, vrijwilligers en professionals zich in voor de kwetsbare inwoners

Gezonde leefstijl: Gezonde Leefstijl voorzieningen en activiteiten leiden tot een aantrekkelijke stad en gezonde inwoners

Voor deze realisatie van deze beleidsdoelen zijn drie sturende principes vastgesteld. Deze vormen telkens het vertrekpunt:

- Zorg voor de kwetsbaren
- Actieve en bereidwillige samenleving
- Nieuw voor oud

Beleidskader

Beleidsdocument

vastgesteld in het jaar

Aanvullende bezuinigingen 2012-2015	2011
Als Jeugd en Toekomst tellen, visie Drentse pilot jeugd (beleidskader Drentse gemeenten en provincie)	2012
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Handreiking regionale transitiearrangementen jeugd	2013
Heroriëntatie opvang en begeleiding van kwetsbare mensen (regiofunctie)	2009
In Assen kun je op elkaar bouwen, visie op zorg en welzijn 2012-2016	2011
Jongeren, alcohol en drugs beleidskader 2010-2015	2010
Notitie zwerfjongeren 2010 (regiofunctie)	2010
Regionaal Transitie Arrangement Drentse jeugdzorg 2014-2016	2013
Veranderagenda Zorg & Welzijn 2012-2016	2012
Verder bouwen, ambities en bezuinigingen 2014-2017	2013

Maatschappelijke effecten

Assenaren voor elkaar: Assenaren zijn verantwoordelijk voor zichzelf, elkaar en hun directe leefomgeving

Welzijn voor iedereen en zorg voor wie het nodig heeft

Initiatief wordt gestimuleerd

Ontmoeting in wijken en buurten

De gemeenschap onderneemt

Oog voor jeugd: kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op

Jong zijn in Assen is leuk!

Opgroeien en opvoeden gaat met vallen en opstaan

Het CJG gaat uit van eigen kracht en verantwoordelijkheid

Ook kinderen met opvallend gedrag doen mee

De gemeente Assen stuurt op resultaat

Partners omarmen de nieuwe cultuur

Eigen Kracht Voorop: mensen doen mee en gebruiken daarbij de kracht en mogelijkheden van zichzelf en de directe omgeving

Een (tijdelijke) steun in de rug spreekt voor zich

De 'keukentafel' staat symbool voor een goed gesprek

Mantelzorgers in hun kracht

De vrijwillige ondersteuning groeit en bloeit

Assenaren met een uitkering zetten zich in

Gebruikers van dagopvang, begeleiding en vervoer zijn tevreden

Kwetsbare mensen doen mee: in Assen valt niemand buiten de boot. Al samenwerkend zetten directe omgeving, vrijwilligers en professionals zich in voor de kwetsbare inwoners

Sociaal isolement (h)erkend en doorbroken

Touwtjes in eigen handen

Zo min mogelijk professionele drukte

Overall dezelfde uitgangspunten

Specialistische zorg op maat

Gezamenlijk ondernemerschap

Gezonde leefstijl: Gezonde Leefstijl voorzieningen en activiteiten leiden tot een aantrekkelijke stad en gezonde inwoners

Gezonde bewoners in een gezonde wijk en stad

Er is een netwerk van betrokken partners in zorg, welzijn en sport die investeren in preventie en interventies (activiteiten gericht op beweging, gezonde voeding en gezonde leefstijl).

Ook voor kwetsbare mensen een gezonde leefstijl

Jonge Assenaren kiezen voor een gezonde leefstijl

De leefomgeving nodigt uit tot een gezonde leefstijl

Samen met jongeren vertegenwoordigd in de stichting GozeroProcent wordt de komst van een alcoholvrij jongerencafé voorbereid.

Gezonde werknemers in een gezonde werkomgeving

Beleidsthema's

Veranderagenda Zorg en Welzijn in relatie tot het programma DOEN!

De afgelopen jaren - en dus ook 2013 - stonden in het teken van het realiseren van de opgaves en acties uit de visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen' en de veranderagenda via het programma DOEN!

We noemen de belangrijkste:

De Toegang – hoe kom je zo snel en simpel mogelijk aan informatie, advies of zorg – gericht op het zo veel mogelijk gebruik maken van de eigen kracht van inwoners. Met het veld hebben we uitgangspunten voor het keukentafelgesprek opgesteld. Vier experimenten met buurtteams zijn gestart of in voorbereiding: Lariks/Pittelo, Noorderpark, Assen-Oost en Kloosterveen. Het Inwonersplein is in het stadhuis gestart met een gemeenschappelijke brede intake vanuit het Wmo-loket, de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) en de Gemeentelijke Krediet Bank (GKB) vanaf 1 januari 2014.

Voor de wijkwelzijnsgebouwen en Multifunctionele accommodaties (MFA's) zijn nieuwe uitgangspunten geformuleerd voor het gebruik, het beheer en de exploitatie. Op basis daarvan zijn per gebouw de mogelijkheden in kaart gebracht. Een aantal daarvan zijn meteen in uitvoering gebracht en een aan-

tal vergt nader onderzoek. De totstandkoming ervan en de verdere uitwerking en uitvoering gebeurt in samenspraak met betrokkenen.

Er is besloten tot een nieuwe welzijnsorganisatie met daarin ook de ondersteuning voor vrijwilligers en mantelzorgers. De kwartiermaker is vanaf november gestart met de voorbereidingen.

De transities vormen een grote uitdaging, om de ambities vanuit de visie en veranderagenda ook te realiseren in en via de Participatiewet, de Wet Schuldhulpverlening, de Jeugdwet, Passend onderwijs en de nieuwe Wmo en WLZ (Wet Langdurige Zorg). Het wetgevingstraject was en is sterk bepalend voor de snelheid en soepelheid en de risico's, waarmee een en ander per 2015 ingevoerd moet zijn. De schuldhulpverlening, de jeugdzorg en passend onderwijs (samenwerkingsverband en ondersteuningsplan) hebben we in 2013 het verst uitgewerkt. De invulling en uitwerking van de Participatiewet en de AWBZ / nieuwe Wmo moeten in 2014 nog hun beslag krijgen.

Voor de transities speelt nadrukkelijk het thema van de regionale bestuurlijke samenwerking. Dit thema hebben we in 2013 verkend. Voor ons is de samenwerking in AAT-verband (Aa en Hunze, Assen, Tynaarlo) het vertrekpunt.

De nieuwe adviesstructuur voor het sociale domein is voorbereid. Vanaf 2014 start deze nieuwe structuur met participatieraad (algemene en onafhankelijke advisering) en cliëntenraad (advisering vanuit het perspectief van de cliënt).

Voor de opgave Gezonde Leefstijl lag de focus op vergroting van de beweegparticipatie van kwetsbaren (waaronder sporters met beperkingen) en ouderen. De inzet van sportbuurtwerk was hier grotendeels op gericht. Laagdrempelige activiteiten voor de jeugd blijven belangrijk in het aanbod. Nader uitwerking van dit onderwerp is gedaan bij het programma Sport en Ontspanning.

Het ontwerpen en het bouwen van het nieuwe huis van DOEN! gebeurde ook in 2013 in dialoog met alle betrokkenen: inwoners, vrijwilligers en mantelzorgers, professionals en bestuurders. Ten minste twee keer per jaar is er een moment om elkaar te informeren over de voortgang, om elkaar te inspireren en om vaak ook weer nieuwe verbindingen te leggen. Zo was er in juni Bouwen in Beelden, in december de Uitnodiging voor een opbouwend gesprek: een avond vol werksessies rond de opgaven van DOEN!

[Uitvoering Wmo waaronder korting huishoudelijke hulp](#)

Anticiperend op de veranderagenda van het programma Doen! zijn diverse initiatieven gestart.

De Wmo consulenten zijn betrokken bij de ontwikkeling van de buurtteams. Ook werkte het Wmo-team mee aan de realisatie van het Inwonersplein.

- De dossiers van de Wmo zijn gedigitaliseerd, waardoor tijd en plaats onafhankelijk aanvragen en meldingen efficiënt kunnen worden behandeld.
- Door de Wmo-consulenten is steeds meer zelf geïndiceerd, alleen zaken waar een medisch oordeel voor noodzakelijk is gaan naar het indicatiorgaan.
- Door het Wmo-team is een bijdrage geleverd aan de voorbereiding van de transitie AWBZ.

[Decentralisatie AWBZ-begeleiding](#)

Rondom de decentralisatie van de AWBZ-functies begeleiding, dagbesteding en persoonlijke verzorging was het wettelijk kader nog niet duidelijk. De voorbereiding vond in 2013 vooral op Drents niveau plaats.

[Decentralisatie Jeugdzorg](#)

In 2013 is de invoering van de nieuwe Jeugdwet voorbereid. Als in 2014 de Eerste Kamer deze Jeugdwet vaststelt, worden gemeenten vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg.

[Bureau Jeugdzorg](#)

In 2013 zijn de kaders geschetst voor de wijze waarop de 12 gemeenten de taken van Bureau Jeugdzorg na 2014 willen borgen :

[Jeugdbescherming en jeugdreclassering](#)

Voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering is in 2013 de keuze gemaakt om samen met Groningen en (eventueel) Friesland een gecertificeerde instelling te realiseren.

[Advies en meldpunt kindermishandeling](#)

In 2013 is gestart met de vorming van een Steunpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (SHGK), voortkomend uit de samenvoeging van het huidige Algemeen meldpunt Kindermishandeling (AMK) met het Steunpunt Huiselijk Geweld.

[Toegangstaken](#)

In 2013 is gestart met de voorbereiding van het onderbrengen van de toegangstaken van Bureau Jeugdzorg in het Centrum Jeugd en Gezin.

[Regionaal Transitie Arrangement](#)

Eind 2013 is het Regionaal transitie arrangement Regio Drenthe (RTA) overeengekomen. In het RTA staan inhoudelijke en financiële kaders en uitgangspunten om de continuïteit van zorg voor de periode 2015 - 2016 te waarborgen, duidelijkheid te geven over de toekomstige infrastructuur en de omgang met frictiekosten. In deze periode moet ook een transformatie jeugdzorg gerealiseerd worden, door een effectievere en efficiëntere inrichting, aanpak en werkwijze van de jeugdzorg in Drenthe. Het RTA is opgesteld samen met zorgaanbieders en de Drentse gemeenten. Uw raad heeft in november 2013 kennisgenomen van het RTA en de financiële kaders van het RTA vastgesteld.

Om de uitvoering van de huidige taken van Bureau Jeugdzorg te borgen gedurende de RTA periode hebben de gezamenlijke gemeenten eind 2013 nogmaals expliciet een garantie afgegeven voor de financiering van de taken op het gebied van Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en de toegangstaken. Voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) hebben de gemeenten een budget gelijk aan het huidige budget aangehouden, waarbij de gemeenten uitgaan van een integratievoordeel.

Versterken jeugdparticipatie/vraag gerichte aanpak

In 2013 is de aanpak jeugdparticipatie versterkt. Kenmerkend voor de Assense aanpak is: niet over maar met jeugd praten. In 2013 hebben we jongeren opnieuw betrokken bij voorlichtingsactiviteiten, festivals en alcoholvrije feesten. Jong Assen, de jongerendenktank organiseerde vier debatten in samenwerking met het jongerenwerk. 250 jongeren hebben een advies CJG12+ opgesteld. Er zijn twee jongeren bereid gevonden om plaats te nemen in de nieuwe cliëntenraad. Zij zoeken actief de verbinding met cliëntenraden in de jeugdzorg. De gemeente Assen was in 2013 finalist voor de Jong Lokaal Bokaal, de landelijke prijs voor positief jeugdbeleid. De jury roemde onder andere de jonge moedersgroep en de initiatieven voor een alcoholvrij jongerencafé als bijzondere voorbeelden van positief jeugdbeleid.

Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

Het Centrum jeugd en Gezin is een netwerkorganisatie van Jeugdgezondheidszorg (waaronder consultatiebureau), jeugdmaatschappelijk werk en Bureau jeugdzorg. In 2013 stond de doorontwikkeling CJG in het licht van de komende transformatie jeugdzorg.

Speerpunten waren versterking van vraaggericht werken, werken als één organisatie en samenwerking intern en met andere netwerkorganisaties (Brede School, Samen Vroeg Erbij (Blijven)). Het CJG werkt als netwerkorganisatie en is zo veel mogelijk zichtbaar en bereikbaar op school, kinderopvang en peuterspeelzaal om vragen van ouders, kinderen en professionals te kunnen beantwoorden. De Buurt teamontwikkeling vraagt om aansluiting op andere

eerstelijnsorganisaties, waaronder het CJG. In 2013 was het CJG partner in de pilots versterking Zorg Advies Team-Voortgezet Onderwijs (ZAT-VO), de pilot Jonge Risico Kind en de ontwikkeling van het concept voor een zogenaamd Toekomstplein voor jongeren van 16 jaar en ouder. In 2013 zijn voorbereidingen getroffen om de aanmeldfunctie van Bureau Jeugdzorg in het Centrum jeugd en Gezin vanaf 1 januari 2014 in het CJG onder te brengen. Het (in regionale samenwerking) organiseren van de landelijke Opvoedweek en uitbrengen van de CJG krant zorgde voor meer zichtbaarheid en herkenbaarheid.

Integrale Jeugdgezondheidszorg als onderdeel van het Centrum Jeugd en Gezin

2013 was het laatste voorbereidingsjaar voor de integrale jeugdgezondheidszorg voor iedereen van 0 tot 19 jaar. Acht van de twaalf Drentse gemeenten (waaronder Assen) hebben gekozen voor integrale Jeugdgezondheidszorg en deze onder te brengen bij de GGD Drenthe. In 2013 voerde Icare de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jaar uit en de GGD voor 4 - 19 jaar.

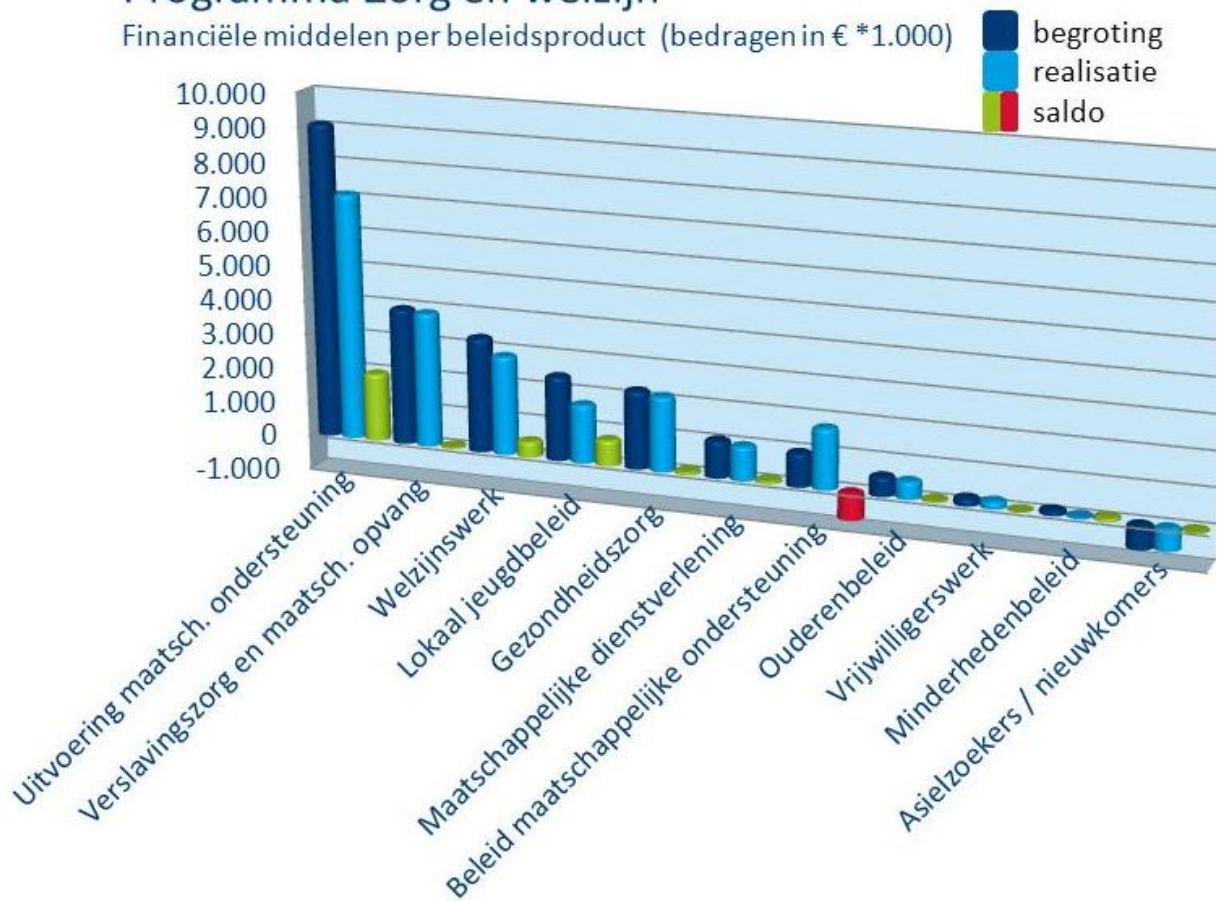
Door het onderbrengen van de integrale jeugdgezondheidszorg bij de GGD Drenthe kan de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg versterkt worden. Elk gezin heeft straks te maken met één organisatie, één gezicht en (indien nodig) één plan. Hierbij is sprake van een doorlopende lijn: van 0 tot 19 jaar. De integrale jeugdgezondheidszorg ondersteunt de mogelijkheid om dichterbij kinderen en gezinnen te werken. Zij zoekt daarbij de samenwerking met andere professionals op voorschool, school of in de wijk.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Zorg en welzijn	plan 2013	realisatie 2013
% (zeer) tevreden over beschikbaarheid welzijnsvoorzieningen in de wijk	pm	81%
% (zeer) tevreden over beschikbaarheid jongerenvoorzieningen in de wijk	pm	64%
% dat structureel of incidenteel vrijwilligerswerk doet (exclusief mantelzorg)	pm	32%
% dat mantelzorg verleent	pm	17%
% dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren vaak voorkomt	pm	9%
% dat aangeeft dat drugsoverlast vaak voorkomt	pm	3%
Aantal mensen dat gebruik maakt van hulp bij de huishouding (in natura) (op 31-12)	pm	1.484
Aantal mensen dat gebruik maakt van hulp bij de huishouding (met persoonsgebonden budget) (op 31-12)	pm	160

Programma Zorg en welzijn

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Efficiënt en effectief uitvoeren van de participatiedoelstelling

Zorgdragen voor voldoende aanbod van werk tegen zo laag mogelijke kosten

Iedereen doet mee door duurzame activering van burgers aan de onderkant van de arbeidsmarkt

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Beleidsnotitie Modernisering Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	2008
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Economische beleidsagenda Op de boeg golf van ontwikkelingen	2008
Meedoenpremies 2011 tot en met 2014	2010
Nota Meedoen Mogelijk Maken	2007
Strategisch plan WERKpunt!	2012
Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2013-2016	2013
Wijzigingen Wet Werk en Bijstand 2012	2012

Maatschappelijke effecten

Een actieve opstelling van burgers ten aanzien van activering en participatie waarbij eigen verantwoordelijkheid van de burger voorop staat

De gemeente geeft het goede voorbeeld en stimuleert het maatschappelijk verantwoord ondernemen

Gegenereerd aanbod van laag gekwalificeerd werk

Beleidsthema's

Bestuursopdracht Werk en Inkomen in relatie tot het programma Doen!

Het totale sociale stelsel (werk, inkomen, zorg en welzijn) is volop in beweging. Het kabinet heeft wetsvoorstellen ontwikkeld en er is in 2013 zowel een sociaal als een zorgakkoord gesloten. Tijdens de raadsbijeenkomst van 3 december 2013, de bijeenkomst over de voortgang van WERKpunt! van 19 november 2013 en in onze brief van februari 2014 (winterbrief programma Doen!) hebben wij u geïnformeerd over deze onderwerpen en wat dit betekent voor de gemeentelijke ontwikkelopdrachten binnen het sociale domein.

De ontwikkelingen binnen het sociale stelsel worden opgepakt binnen het programma Doen! om te komen tot afgewogen, eenduidig sociaal beleid. De

bestuursopdracht Werk & Inkomen is daarmee integraal onderdeel geworden van het programma Doen!

Inrichting WERKpunt! en Inwonersplein

De uitgangspunten zoals verwoord in het strategisch plan WERKpunt!, waarmee u in 2012 heeft ingestemd, kunnen worden gezien als een concrete vertaling van de uitgangspunten van zowel het sociaal akkoord als de Participatiewet. Hoe WERKpunt! zich gaat verhouden ten opzichte van het Werkbedrijf zoals gepresenteerd in het sociaal akkoord, is op dit moment nog onduidelijk.

In 2013 is gewerkt aan de opbouw van WERKpunt! Gedurende 2013 zijn 111 personen (meewerkers)

werkzaam geweest binnen WERKpunt! Binnen het afgelopen jaar zijn 49 personen uitgestroomd, 27 van hen zijn uitgestroomd naar werk of opleiding. De overige uitstroom komt door diverse redenen zoals verhuizing, ziekte en weigering om mee te werken. Het aantal medewerkers is mede afhankelijk van het werkaanbod.

Met de invulling van de Toegang (één loket voor (aan-)vragen in het sociale domein) zijn we in Assen op weg naar een integrale, op participatie gerichte intake, waar ook regelingbreed (werk, inkomen, zorg en welzijn) gekeken wordt naar mensen. In onze wijken zal dit worden gedaan door Buurtteams en centraal door het Inwonersplein. Het inwonersplein is op 1 januari 2014 van start gegaan.

Actuele ontwikkeling WWB/ontwikkeling cliënten-aantallen

Assen telt tot en met december 2013 in totaal 3.530 niet-werkende werkzoekenden (NWW). Dit is 10,7% van de beroepsbevolking van Assen. In december 2012 was het percentage NWW'ers ten opzichte van de beroepsbevolking 9,3 %. In onze arbeidsmarktregio is het NWW-percentage in december 2013 12,7 % en landelijk bedroeg deze 9,7 %.

De aanhoudende economische crisis is als voornaamste oorzaak genoemd voor de stijging van het aantal NWW'ers. Daarnaast blijkt dat het percentage werkzoekenden ten opzichte van de beroepsbevolking in het noorden hoger ligt dan het landelijke gemiddelde.

Een onderdeel van de NWW'ers zijn inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen van de ISD (Inter gemeentelijke Sociale Dienst). Het aantal bijstandsgerechtigden in Assen is begroot op 1.910 voor 2013. Vanwege de aanhoudende economische crisis blijft het aantal uitkeringsgerechtigden gestaag groeien. Op 30 november 2013 was het totale klantenaantal 2.046. Daarop is de eindejaarsprognose bijgesteld tot 2002. Vanwege de landelijke stijging van het aantal bijstandsgerechtigden is de rijksbijdrage naar boven bijgesteld.

Er is een wachttijd ingevoerd van vier weken voor cliënten onder de 27 jaar. De instroom van jongeren is in Assen mogelijk daardoor wat beperkter dan voorzien (begroot 327, feitelijk 239). Ook de inzet vanuit het jeugdwerkloosheidsplan heeft mogelijk bijgedragen aan de afname.

Ondanks de stijging van het aantal uitkeringen zijn de gemiddelde kosten voor de bijstandsuitkering teruggelopen. Dit is het gevolg van beleidskeuzes waarbij wij sturen op het benutten van de verdien capaciteit, ook als dit gaat om parttimefuncties.

Steeds meer inwoners verdienen daarmee een deel van hun inkomen op de arbeidsmarkt.

Invoering Participatiewet (omvorming Wwb/Wsw/Wajong)

De Participatiewet is op dit moment in behandeling in de Tweede Kamer. De inwerkingtreding blijft vooralsnog voorzien voor 1 januari 2015. De Participatiewet is gebaseerd op de beginselen uit het wetsvoorstel Wet werken naar vermogen. Met de invoering van deze wet krijgen we te maken met een omvorming van het bestaande Sociale Zekerheidsstelsel. In 2013 is het sociaal akkoord gesloten waarin sociale partners en kabinet afspraken hebben gemaakt over de uitvoering van de Participatiewet. Met name de centrale rol voor de arbeidsmarktregio's, de nieuw in te richten werkbedrijven en de rol van het UWV bij het beoordelen van de 'verdiencapaciteit' van de werknemer zijn hierin vastgelegd. In de landelijke werkgroep, de werkkamer, wordt het sociaal akkoord verder uitgewerkt. De eerste opbrengst uit de werkkamer is eind januari 2014 bekend gemaakt en zal worden verwerkt in de aanpassing (vijfde nota van wijziging) van de Participatiewet.

In samenwerking met de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo werkt de gemeente Assen de mogelijkheden en hoofdbeleidslijnen van de participatiewet uit.

Schuldhelpverlening en armoedebestrijding

Het beleidsplan integrale schuldhelpverlening is 28 februari 2013 door uw raad vastgesteld. De uitwerking van deze kadernota is in samenwerking met het werkveld daarna enthousiast opgepakt. De eerste actie is geweest het samenstellen van een pakket van preventie- en nazorgmaatregelen. Uw raad is hierover in de 'zomerbrief' van 27 juni 2013 geïnformeerd. De eerste maatregelen (onder andere budgetcoaching en gastlessen op basisscholen) zijn in september van start gegaan. Het bereik van de maatregelen wordt onderzocht (rapportage mei 2014).

De hulpvraag bleef in 2013 door het voortduren van de economische crisis hoog. Het aantal nieuwe trajecten dat de gemeente heeft afgenomen van de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) neemt ten opzichte van 2012 licht af, onder meer door de daling van het aantal schuldregelingen (van 512 naar 495). Het aantal trajecten budgetbeheer is nagenoeg gelijk gebleven (673 in 2012; 672 in 2013). Het aantal mensen onder beschermingsbewind is daarentegen toegenomen (van 129 naar 144) zodat per saldo de totale kosten voor de GKB iets hoger zijn geworden (€ 1.064.000 in 2012; € 1.113.000 in 2013).

De in 2013 ingezette beleidswijziging voor budget-beheer (verkorting van vijf naar drie jaar en meten eigen kracht, leerbaarheid van de klant) zal niet eerder dan in 2014 effect laten zien. Een andere beleidswijziging betreft de eigen bijdrage voor schuldregelingen voor mensen met een inkomen hoger dan 120% norm in de Wet werk en bijstand. Sinds mei 2013 hebben negen klanten van de GKB een eigen bijdrage betaald.

Voor armoedebestrijding en preventie heeft het Rijk vanaf 2013 structureel middelen beschikbaar gesteld (Klijnsma-middelen). Het voor 2013 beschikbare bedrag van € 96.000 zal in 2014 worden ingezet.

Sociale werkvoorziening/Alescon

Eind 2013 hadden circa 633 inwoners met een indicatie voor de Sociale werkvoorziening (Wsw) een arbeidsovereenkomst bij Alescon of een reguliere werkgever (Begeleid Werken Wsw) en stonden 151 personen op de wachtlijst voor de Wsw.

Ongeveer veertig procent van de sociale werkvoorziening medewerkers is buiten werkzaam in begeleid werken of detachering. Dit loopt iets achter bij de begroting (43%). Dat heeft te maken met de situatie op de arbeidsmarkt waardoor contracten worden beëindigd en de herplaatsing van medewerkers langer op zich laat wachten.

De instroom op de wachtlijst blijft laag omdat Assen vanuit het Rijk niet meer plaatsen beschikbaar heeft gekregen. Van degenen op de wachtlijst is ongeveer 82% beschikbaar voor werk binnen de Wsw. Het aantal mensen op de wachtlijst met arbeidsbeperkingen neemt echter toe waardoor de arbeidsmogelijkheden afnemen.

Naar aanleiding van de gestegen sociale werkgeverslasten (aanpassing in verband met de loon- en prijsontwikkeling) heeft het Rijk begin september de bijdrage per WSW-werkplek verhoogd. Met deze bijgestelde bijdrage is de loonkostenstijging voor een deel gecompenseerd.

Alescon

Het voornaamste risico voor de GR gemeenten is de stijging van de gemeentelijke bijdrage (GR: gemeenschappelijke regeling). Eind 2012 is duidelijk geworden dat de invoering van de Wet uniformering loonbegrip (Wul) grote gevolgen heeft. De gemiddelde loonkosten per full time WSW-medewerker vallen door deze wijzigingen in 2013 op jaarbasis ongeveer € 580 hoger uit dan in het jaar 2012. Dit hogere loonkostenniveau SW komt direct ten laste van de GR gemeenten en leidt, ten opzichte van voorgaande jaren, tot een stijging van de gemeentelijke bijdrage.

Uitvoering Meedoenbeleid

Het Meedoenbeleid wordt in natura aangeboden via de webshop (website van de ISD voor het aanvragen van meedoenpremies). In schooljaar 2012/2013 hebben 641 gezinnen gebruik gemaakt van de meedoenpremie kinderen in natura.

In juni 2013 heeft de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) een tweede onderzoek uitgevoerd naar de ervaring van de gebruikers met de meedoenpremie kinderen. Uit de evaluatie blijkt dat de tevredenheid is toegenomen van 5,43 naar 6,97. Ook het aantal gebruikers dat tevreden is met de gebruiksvriendelijkheid is toegenomen van 77% naar 92%.

Het beschikbare budget voor het schooljaar 2012-2013 is niet volledig besteed. Na een rappelbrief is uiteindelijk € 14.211 niet gebruikt. Onderzoek is gedaan naar de oorzaken van het niet-gebruik. Daarover bent u per brief begin 2014 geïnformeerd.

Het gevolg van deze autonome ontwikkelingen leidt tot een uitzetting van € 486.000 GKB.

Assen heeft voor € 1.113.000 ingezet voor trajecten bij de GKB. Het beschikbare budget bedraagt echter € 502.000. Daarnaast zijn er participatiemiddelen beschikbaar voor de combinatie van schuldhulpverlening en WWB (Wet werk en bijstand). Dat bedrag is voor 2013 € 125.000. Dit betekent, dat het tekort € 486.000 bedraagt.

Incidentele Aanvullende Uitkering

De IAU (incidentele aanvullende uitkering) is een uitkering van het Rijk. Onder voorwaarden kan een gemeente in aanmerking komen voor een IAU op het haar toegekende budget voor het verstrekken van de bijstandsuitkeringen. De IAU is bedoeld om incidentele tekorten van meer dan 10% op het budget op te vangen.

Voor 2010 en 2011 heeft de gemeente een incidentele aanvullende uitkering bij het Rijk aangevraagd vanwege de tekorten. Voor 2010 € 1.010.962 en voor 2011 € 824.000. Deze bedragen hebben wij overigens niet meegenomen als baten in de voorafgaande jaren. Beide aanvragen zijn afgewezen door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tegen beide afwijzingen hebben wij bezwaar aangegetekend.

Voor de IAU aanvraag 2011 is de hoorzitting in augustus 2013 geweest, onlangs hebben wij de afwijzende beschikking op bezwaar van het ministerie ontvangen. Voor de IAU aanvraag 2010 is de procedure na bezwaar voor de rechter gebracht. De rechter heeft onze gronden niet overgenomen en ons beroep afgewezen. Wij zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan bij de centrale raad van be-

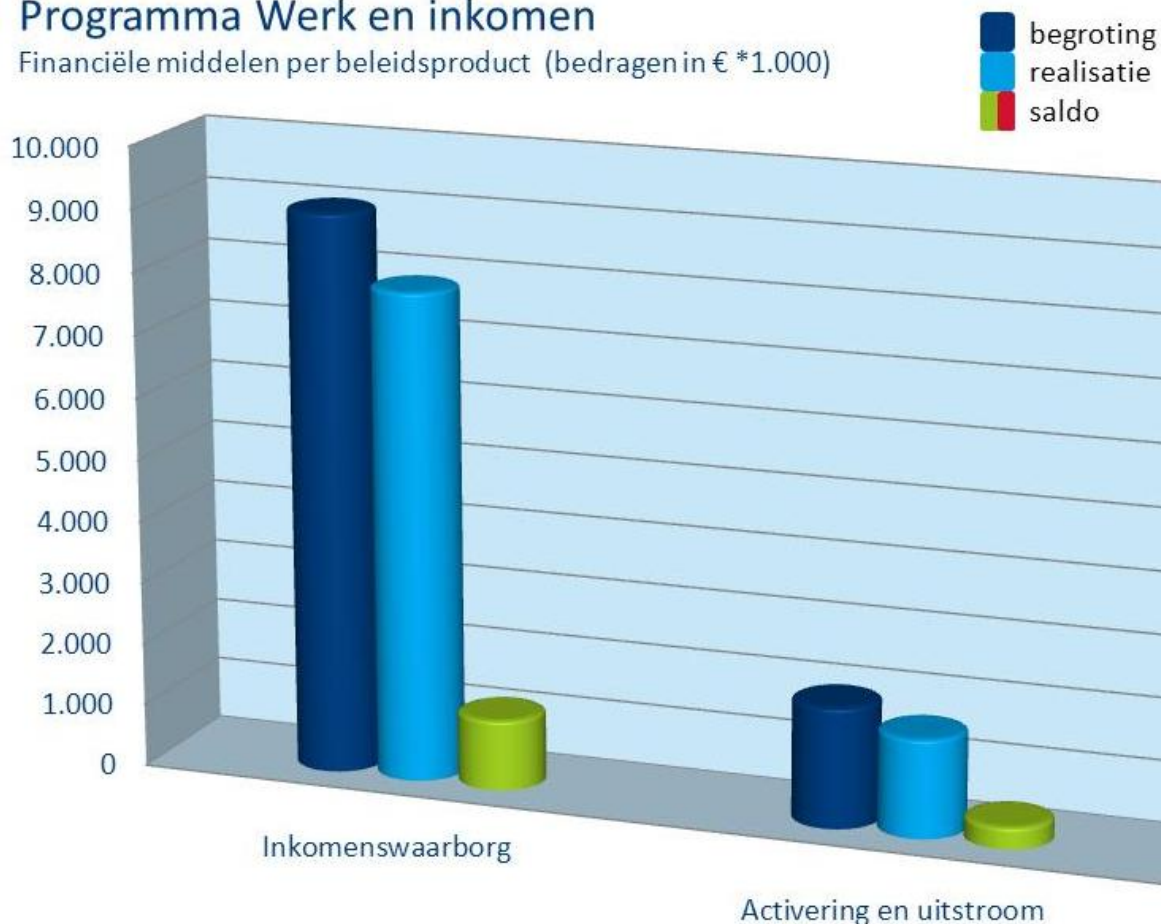
roep. De zittingsdatum moet nog bekend worden gemaakt.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Werk en inkomen	plan 2013	realisatie 2013
Aantal bijstandsuitkeringen (WWB) (op 31-12)	1.910	1.998
Aantal mensen op de wachtlijst bij de Sociale Werkvoorziening (op 31-12)	165	154
Aantal medewerkers bij de Sociale Werkvoorziening uitgedrukt in Arbeidsjaren (op 31-12)	689	632
Aantal intakes bij schuldhulpverlening	652	642
Aantal niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) (op 31-12)	2.700	3.530
% niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) van beroepsbevolking (op 31-12)	9%	10,7%

Programma Werk en inkomen

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Versterken van de levendigheid van Assen door een gevarieerd aanbod van evenementen

Kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport- en beweegactiviteiten

Verbeteren van het profiel van Assen als aantrekkelijke stad door gerichte promotie

Inwoners, waaronder ouderen, chronisch zieken en sporters met een beperking in beweging krijgen en houden

Vergroten van de deelname aan sport- en beweegactiviteiten

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

Assen in beweging, breedtesportimpuls 2002 – 2007	2002
Assen in beweging, toeristisch recreatief ontwikkelingsplan 2010	2003
Buurt, onderwijs en sportimpuls 2006 – 2010	2006
Buurt, onderwijs en sportimpuls 2007 – 2011	2007
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Kadernota Sport en Bewegen 2009-2016	2009
Kadernota Sportaccommodaties, Een blik in de toekomst 2008-2025	2008
Kadernota Sportsubsidies	2008
Nota Evenementenbeleid 2009-2012	2009
Nota Reclame en Welstand Assen 2007	2006
Programma Levendig Assen 2011	2010
Samen voor sport 2006-2010, uitvoeringsplan ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	2006
Tijd voor sport, beleidsnota ministerie VWS	
Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan	2004
Uitvoeringsnota Evenementen 2010-2012	2009
Veranderagenda Zorg en Welzijn, In Assen kun je op elkaar bouwen, 2012 – 2016	2012

Maatschappelijke effecten

Versterken van de levendigheid van Assen door een gevarieerd aanbod van evenementen

Met een gevarieerd evenementenaanbod is Assen het hele jaar door een levendige stad voor inwoners en bezoekers. Het Programma Levendig Assen is hiertoe het middel.

De gemeente stimuleert burgers en organisaties om activiteiten te organiseren.

De bezoekersaantallen van de verschillende evenementen stijgen.

De samenwerking tussen gemeente, ondernemend Assen en het beleidsveld kent een positieve uitstraling.

Verbeteren van het profiel van Assen als aantrekkelijke stad door gerichte promotie

Stimuleren van samenwerking en samenhang in de uitingen met de verschillende partners.

Door het eenduidig uitdragen van het beeldmerk Assen 'Dit is Assen' krijgt Assen een gezicht op het gebied van evenementen en is de verbinding zichtbaar.

Vergroten van de deelname aan sport- en beweegactiviteiten

Er is een hoge deelname aan sportactiviteiten.

Er zijn voldoende sportaccommodaties.

Periodiek wordt er een sportevenement naar Assen gehaald, bij voorkeur (mede) gericht op jeugd en/of mensen met een beperking.

Kinderen laten kennismaken met een grote variëteit aan sport- en beweegactiviteiten

Er is een grote deelname van kinderen aan naschoolse sportactiviteiten (verlengde schooldag/Brede School).

Er zijn inloopuren in de sportaccommodaties voor jongeren tot 18 jaar.

Meer inwoners, waaronder ouderen, chronisch zieken en aangepaste sporters in beweging krijgen en houden.

Meer allochtonen nemen deel aan sportactiviteiten.

Er zijn voldoende mogelijkheden voor aangepast sporten.

Assenaren gaan steeds meer bewegen. Ook de deelname aan sport- en beweegactiviteiten onder kwetsbaren stijgt, waardoor het beroep op eerstelijns voorzieningen voor zorg en gezondheid daalt.

Bestuurlijk relevante beleidsthema's 2013

Programma Levendig Assen

We hebben het Programma Levendig Assen (PLA) uitgevoerd volgens de gemaakte afspraken. Zoals elk jaar is de samenwerking met de andere partijen goed verlopen. Koninginnedag en het Bevrijdingsfestival zijn naar tevredenheid georganiseerd. Kolkend Assen, georganiseerd vanuit MKB Binnenstad, wordt een steeds belangrijker evenement. Onder de vlag van Kolkend Assen worden ook steeds meer onderdelen van het programma Levendig Assen georganiseerd, waaronder het Axis-festival. Ook De Ontmoeting is dit jaar vanuit de coördinatie binnenstad georganiseerd als onderdeel van de aftrap van Kolkend Assen.

Nieuw onderdeel dit jaar was de F1 demo (Formule 1) aan de Vaart als onderdeel van de Gamma Racing Day. Dit inmiddels uitgegroeid tot een succesvol evenement op het Circuit. De organisator van Gamma Racing Day heeft kans gezien een Formule 1 auto en – coureur naar Assen te halen en deze, naast een demo op het TT Circuit, ook een demo in de binnenstad te laten houden. Om dit mogelijk te maken hebben meerdere partijen de handen ineen geslagen. Deze samenwerking bestond uit: Parkmanagement, MKB Binnenstadsvereniging, Horeca Assen, Gilde Bart, gemeente Assen, Provincie Drenthe en LeevanDamProducties. Dit evenement heeft veel media-aandacht gekregen in binnen- en buitenland.

Alle 'nieuwe' initiatieven waarvoor subsidie is aangevraagd hebben we integraal beoordeeld en veelal gezamenlijk gefinancierd, ook met andere betrokken partijen als de binnenstad, MKB en/of Parkmanagement. We hebben de organisatoren geïnformeerd over het feit dat er met ingang van 2015 geen budget meer is voor het Programma Levendig Assen.

TT Festival

Ook dit jaar is het TT festival weer goed verlopen, met uitzondering van het flessenincident. De TT dagen kenden dit jaar twee nieuwe evenementen: een concert van Ilse DeLange bij De Bonte Wever en het TT Balloonfestival bij de TT Hall. Het Balloonfestival was heel succesvol. Het concert van Ilse DeLange had meer publiek verdiend. Beide pilots zijn voor herhaling vatbaar en betrokken partijen zijn enthousiast

Toekomstvisie TT Festival (TT Motorweek)

De doorontwikkeling van het TT festival met de projectorganisatie Toekomstvisie TT festival is een feit. Het eindrapport 'ontwikkeling TT Festival Nieuwe Stijl' is door alle stakeholders omarmd en ook uw raad heeft ingestemd met het rapport 'Ontwikkeling TT Festival Nieuwe Stijl'.

De stakeholders zijn naast de gemeente Assen: TT Circuit, Provincie Drenthe, MKB Binnenstadsvereniging, Parkmanagement, Gilde Bart en Horeca Nederland afdeling Assen. Eind 2013 is er een onafhankelijke stichting i.o. opgericht die de verantwoordelijkheid voor de TT Motor Week heeft waaronder het TT Festival. Ook werven we een TT regisseur die verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van de TT Motor Week en hebben we de contouren geschetst voor het aantrekken van een producent.

Uitvoeren nota's sport en bewegen, sportaccommodaties en - subsidies

De uitvoering van de Kadernota Sport en Bewegen verloopt volgens planning. De herijking van de Ka-

dernota Sportaccommodaties is in januari 2013 vastgesteld. De volgende zaken zijn in voorbereiding en/of uitvoering:

- onderzoek naar gebruik Aubussonhal door kracht- en vechtsportverenigingen
- aanleg nieuw natuurgrasveld VV LEO
- wielercentrum Stadsbroek
- verplaatsing hockeyvereniging HVA naar Groene Dijk (ook in uitvoering)
- extra kleedkamers en vervanging van natuurgras- door kunstgrasveld FC Assen (in uitvoering)
- vervanging sportvloer Marsdijkhal (gereed).
- renovatie kleedkamers Peelo en vervanging cv-installatie de Timp (gereed)
- gunning bouw sporthallen dr. Nassaucollege Quintus

Sport en bewegen voor kinderen, ouderen en sporters met beperkingen

In 2013 is dit als volgt opgepakt:

Met een team van combinatiefunctionarissen (functionarissen die op meerdere terreinen werkzaam zijn) hebben we uitvoering gegeven aan de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur. In 2013 hebben we sportinstuiven in de wijk en schoolpleinspelen georganiseerd om kinderen te laten kennismaken met bewegen. Hierbij hebben we samengewerkt met verenigingen en andere sportaanbieders. Voor kwetsbaren hebben we diverse beweegactiviteiten georganiseerd. Goede voorbeelden zijn de Summerbreak en de Fit en Fun Week voor kwetsbare kinderen met overgewicht in samenwerking met zorgpartners. Op scholen krijgen kinderen met motorische achterstanden extra begeleiding (motorische remedial teaching) zodat hun motoriek verbetert en hiermee een basis wordt gelegd om mee kunnen doen met de rest van de kinderen.

De samenwerking met het voortgezet onderwijs krijgt goed gestalte op het vlak van structureel overleg en samenwerking op het vlak van Gezonde Leefstijl, zoals Mission Olympics (een groot noordelijk sporttoernooi in Assen met 1.500 deelnemers). Scholen zien het belang van een gezonde leefstijl in, vooral binnen het Vincent van Gogh college Salland is er sprake van een echte cultuurverandering; deze school heeft aandacht voor gezonde voeding, bewegen en mentale vaardigheden om de gezondheid en het welbevinden van leerlingen te vergroten.

Eind 2013 hebben we besloten om JOGG-gemeente te worden (jongeren op gezond gewicht). Deelname aan deze beweging maakt gezonde leefstijl makke-

lijker onder andere door samenwerking tussen gemeente, scholen, ouders en bedrijven.

Voor ouderen, chronisch zieken en inwoners met een beperking werken we met het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen-projecten. Hiermee stimuleren we partners om beweeginterventies te organiseren. Dit doen we ook door het voortzetten van de sportstimuleringsactiviteiten en door het ondersteunen en subsidiëren van activiteiten voor mensen met een beperking en mensen met overgewicht. Enkele voorbeelden van 2013 zijn: Dutch street cup, gezonde leefstijl programma van Promens Care, G-voetbal toernooi van Asser Boys, Fit en Funweek en Cool2bfit (beide voor kinderen met overgewicht, samenwerking tussen fysiotherapeut, psycholoog en diëtist).

In het kader van de veranderagenda Zorg en Welzijn zijn we gestart met het bijeenbrengen van het aanbod en de vraag van Gezonde Leefstijl-activiteiten. In 2014 ronden we dit af en gaan we dit verbinden met de buurtteams.

Vergroten van de deelname aan sport- en beweegactiviteiten algemeen

De Impuls brede scholen sport en cultuur door middel van combinatiefunctionarissen die op lokaal niveau activiteiten organiseren en verbinden. Dit gebeurt op het vlak van sport, cultuur en onderwijs tussen gemeente, lokale aanbieders en verenigingen. Het accent in Assen ligt vooral op jeugd en kwetsbaren én het vergroten van de eigen kracht van volwassenen en verenigingen. Actiepunten zijn het verbinden van gezondheid, sport en bewegen op wijkniveau, zoals netwerkontwikkeling, verenigingsondersteuning en in beeld brengen van vraag en aanbod. In 2013 hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- loopagenda Assen Runs: zes loopevenementen verenigd
- Summer Break: sport en spel voor scholieren in de zomervakantie
- Het stimuleren van bewegen door verbetering van de beweegroutes (wandelpistes, hardlooppistes en mountainbike- routes) en door upgrading van recreatiegebieden (Kloosterveen /Zeijerveld, park Pittelo)
- Verenigingsondersteuning begint zijn vruchten af te werpen; veel verenigingen hebben deelgenomen aan workshops positief coachen, kruisbestuiving en sponsorwerving. Daarnaast is er een platform positief coachen opgericht waaraan 15 clubs deelnemen en is het gezamenlijk overleg van voetbalverenigingen nieuw leven in geblazen.

- De volgende evenementen waarbij de nadruk lag op beweegmomenten voor de jeugd: de Konings spelen, de nationale sportweek, de Asser Beachvolleybalweek op het Koopmansplein, EK kano-polo (workshops voor honderden scholieren).

Evenementen

Start Landelijke Vering 5 mei

In de provincie Drenthe vindt in 2014 de landelijke start plaats van de Landelijke 5 mei viering. De Provincie heeft besloten deze start in Assen te houden mede ook omdat hier het Bevrijdingsfestival Drenthe wordt gehouden. De gemeente Assen maakt onderdeel uit van de projectorganisatie die hiervoor is ingericht. De start van de 5 mei viering is een evenement met landelijk uitstraling en daarmee ook een kans voor Assen om zich als stad te profileren.

Vorbereiding Assen Welkom Thuisstad

Assen is in 2014 Welkom Thuisstad voor de olympische sporters in Sochi. Een project dat is opgepakt door sport en evenementen. Het project wordt in nauwe samenwerking met NOC*NSF uitgevoerd. In de aanloop naar het event zijn een aantal activiteiten ontwikkeld, om ook de beleving naar het event hierin mee te nemen waarbij de thema's 'trots' en 'helden' de rode draad zijn in deze activiteiten.

Minder Hinder project

Alle organisatoren van evenementen zijn geïnformeerd over het project Minder Hinder en ook binnen de organisatie is nauw afstemming over de wegwerkzaamheden en de evenementen. Uitgangspunt is dat de TT voor Minder Hinder gaat, dit in tegenstelling tot alle overige evenementen. Organisatoren van evenementen worden vroegtijdig betrokken, als wegwerkzaamheden gevolgen hebben voor hun evenement. We streven ernaar de evenementenorganisatoren alternatieve routes/locaties te bieden. Wij zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van organisatoren en de gemeente.

Toekomst Evenementen

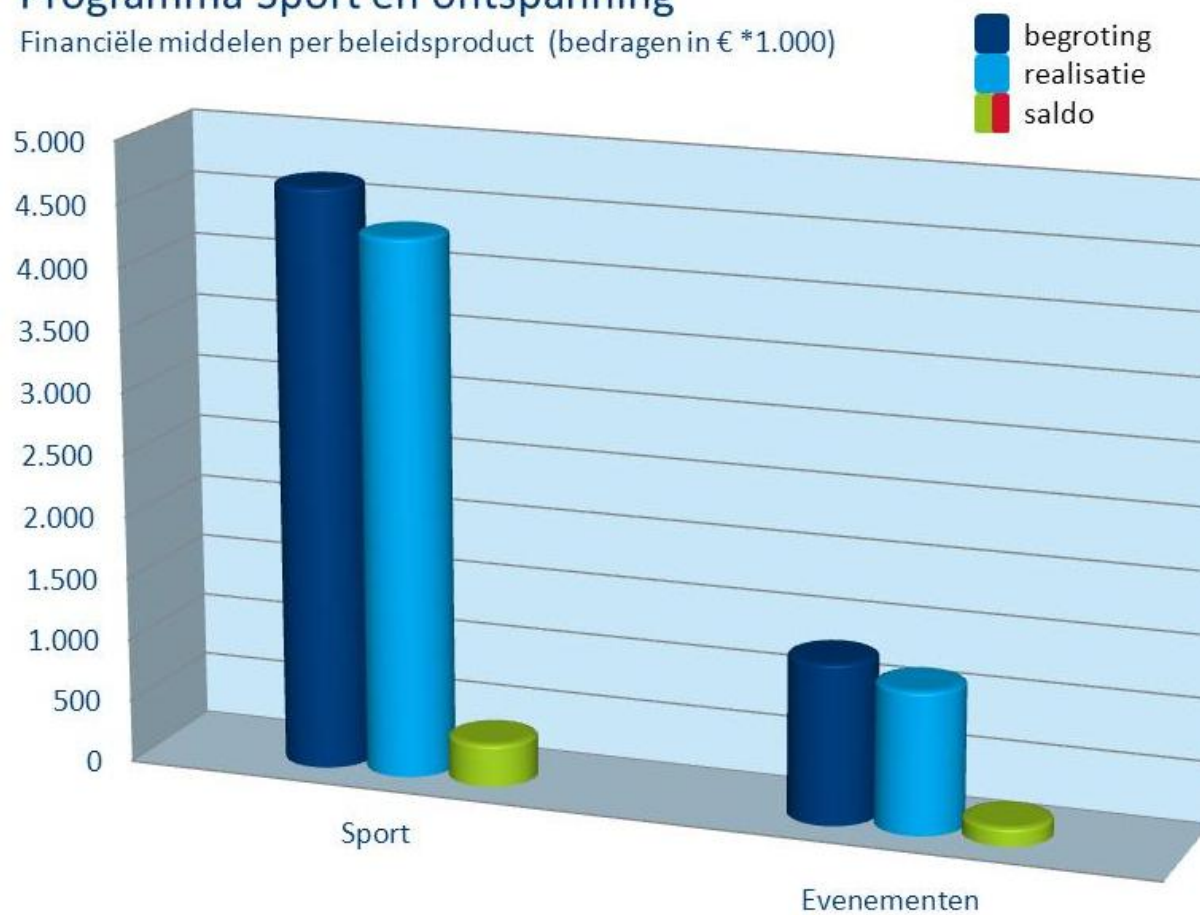
Met het oog op de toekomst (bezuinigingen, organisatieontwikkeling en het aflopen van het Programma Levendig Assen) is er een onderzoeksvraag geformuleerd om de toekomst van Assen op evenementengebied opnieuw te bepalen. Hierbij wordt een relatie gelegd met een eventuele onafhankelijke stadsmarketingorganisatie en de toekomst van het TT Festival. De start was gepland voor het najaar van 2013. Door de inzet die nodig was voor het bestendigen van de toekomst TT Festival ontbrak de capaciteit om de onderzoeksvraag uit te werken. Dit pakken we in 2014 op. Na de verkiezingen bieden we een startnotitie aan uw raad aan om de kaders vast te stellen en uiteindelijk te komen tot een nieuwe nota evenementenbeleid.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Sport en ontspanning	plan 2013	realisatie 2013
% (zeer) tevreden over beschikbaarheid evenementen	pm	71%
% (zeer) tevreden over bereikbaarheid evenementen	pm	76%
% dat vaak gebruik maakt van sportvoorzieningen	pm	33%
% dat überhaupt gebruik maak van sportvoorzieningen	pm	pm

Programma Sport en ontspanning

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Vergroten van het gevoel van veiligheid

Beheersen van de risico's in het kader van fysieke en externe veiligheid

Voorkomen en beperken van overlast

Brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement zijn van voldoende kwaliteit

Beleidskader

Beleidsdocument vastgesteld in het jaar

begroting 2012 Veiligheidsregio Drenthe	2011
Beleidsplan Brandweer De rode jas	2008
Collegeprogramma 2010-2014	2006
Kadernota integraal veiligheidsbeleid gemeente Assen 2012-2016	2012
Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding en Crisismanagement Drenthe	2007
Veiligheidsprogramma Assen 2013	2011

Maatschappelijke effecten

Vergroten van het gevoel van veiligheid

In de kadernota Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Assen 2012-2016 is specifiek benoemd wat de burger mag verwachten van de gemeente en de partners in veiligheid. Dat begint met de actualiteit. Alle meldingen worden onderzocht en terugkoppeling vindt binnen een week plaats. Door het aanwijzen van een gemeentelijk contactpersoon houden melders zicht op de voortgang van de aanpak. Bij de aanpak van criminaliteit worden burgers actief betrokken door gerichte preventieacties.

Voorkomen en beperken van overlast

De problemen in de buurt worden in kaart gebracht door het kernteam. Buurtbemiddeling wordt ingeschakeld om escalatie te voorkomen.

Mensen die voortdurend overlast veroorzaken, worden door de burgemeester persoonlijk gewaarschuwd (Asser aanpak). Ten aanzien van de problematische jeugdgroepen is de aanpak aangescherpt en verbeterd. Dit naar aanleiding van de problematische jeugdgroepen in Pittelo.

Beheersen van de risico's in het kader van fysieke en externe veiligheid

Bij het verlenen van vergunningen is rekening gehouden met risico's. Hiermee voorkomen wij dat er fysieke of externe onveilige situaties ontstaan. De risico's zijn in beeld. Risicovolle evenementen worden ruimschoots van te voren besproken in het veiligheidsoverleg vergunning verlening. Daar worden de draaiboeken en veiligheidsplannen die door de organisator worden aangeleverd gedetailleerd besproken. Scenario's worden doorgenomen en zelfs nagebootst. In het veiligheidsoverleg hebben naast de gemeente Assen de brandweer (HVD), politie en GHOR zitting.

Brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement zijn van voldoende kwaliteit

Opleiden en oefenen van de brandweer voldoen aan de normen. De gemeentelijke crisisorganisatie is geoefend en getraind.

Uitvoering Kadernota integraal veiligheidsbeleid 2012-2016

De inspanningsverplichtingen van het jaarprogramma 2013 van de kadernota zijn gehaald. In het jaarprogramma zijn voor het eerst politiecijfers als indicatoren opgenomen. Zoals tijdens de bespreking van het veiligheidsprogramma 2013 is besproken, blijkt dat het lastig is criminaliteit en overlast te voorspellen. Aanvulling op de bestaande prioriteiten, was een plan van aanpak over hoe om te gaan met onaangekondigde evenementen en bijeenkomsten, zoals project X, maar ook automeetings en Harlem Shake.

Plan van aanpak Mensenhandel in Assen

In 2013 is het plan van aanpak Mensenhandel en het uitvoeringsplan aangeboden aan uw raad. In 2013 zijn we begonnen met de uitvoering. We hebben een groot aantal medewerkers getraind op het herkennen van signalen die kunnen wijzen op mensenhandel. In december 2013 is overeenstemming bereikt met Groningen, waardoor hun regionale ketenregisseur Mensenhandel, nu ook voor Drenthe werkt, conform het regionale plan van aanpak.

Daarnaast heeft de politie signalen onderzocht die zouden kunnen wijzen op mensenhandel (loverboys). De gemeente heeft samen met het onderwijs een preventiebrief verzonden aan 4.500 leerlingen.

Asser aanpak ernstige overlast

In 2013 hebben we te maken gehad met een aantal ernstige overlastzaken. Naar aanleiding van de overlast van jongeren in Pittelo is na overleg met de driehoek (gemeente, openbaar ministerie en politie) besloten om een samscholingsverbod in te stellen voor dat gebied. Dat heeft voor rust in de wijk gezorgd. Daarnaast heeft het Veiligheidshuis Drenthe alle jongeren van deze groep opnieuw gescreend en heeft de driehoek voor een deel van deze groep een persoonlijk repressief regime afgekondigd. Dat wil zeggen dat zij voor alle feiten geverbaliseerd of opgepakt zullen worden en dat het openbaar ministerie hierbij inzet op maximale straffen. Sinds deze aanpak is het rond deze groep rustiger geworden. Dit zal echter niet leiden tot een afbouw van de vastgestelde aanpak.

Transitie van regionale naar nationale politie

Met de komst van de nationale politie, zijn de regionale Korpsbeheerders vervallen. Hiermee zijn de beheerstaken bij de burgemeesters weggehaald. De burgemeester van Assen was korpsbeheerder van Drenthe tot 1 januari 2013. Dat is nu de Minister van Veiligheid en Justitie. De gemeente levert sinds 1 januari ook niet meer de ondersteuning voor de korpsbeheerder. De gezagstaken van de burgemeesters zijn versterkt. Dat wil zeggen dat de politie nog steeds wordt aangestuurd door de burgemeester als het gaat om veiligheidszaken en de handhaving van de openbare orde. De nationalisering is een feit, de reorganisatie van de politie is in volle gang.

Invulling toezicht Drank en Horecawet

De gemeente is sinds 1 januari hoofdverantwoordelijk voor het toezicht op de Drank- en Horecawet. Op basis van het aantal bedrijven dat een vergunning heeft, is berekend hoeveel uren toezicht nodig is. Daarna hebben we samenwerking gezocht met buurgemeenten om dit gezamenlijk uit te voeren. Inmiddels hebben de colleges van Tynaarlo, Aa en Hunze, Noordenveld en Assen besloten om gezamenlijk het toezicht uit te voeren. Het toezicht is gestart en de ondernemers die een drank- en horecaverunning hebben, zijn hierover geïnformeerd. Daarnaast hebben een aantal voorlichting gehad over de nieuwe wet.

Regionalisering brandweerorganisatie

De gemeente Assen is nauw betrokken geweest bij de regionalisering van de brandweer. De geregionaliseerde brandweer maakt onderdeel uit van de Hulpverleningsdienst Drenthe. Hiervoor is een nieuwe gemeenschappelijke regeling opgesteld, inclusief een nieuwe begroting. Vanwege de complexiteit van het opstellen van een nieuwe begroting was uitstel door de provincie verleend tot november 2013. De provincie heeft in 2013 de Veiligheidsregio onder preventief toezicht geplaatst.

Het is wettelijk niet toegestaan dat een waarnemend burgemeester voorzitter is van de veiligheidsregio. Bij het niet herbenoemen van de burgemeester van Assen is de burgemeester van Emmen voorzitter geworden van het bestuur van de Veiligheidsregio.

Crisismanagement en rampenbestrijding

In 2013 zijn geen incidenten geweest, waarbij gemeentelijk breed moest worden opgeschaald, conform de crisismanagementstructuur. De trainingen en opleidingen zijn weer opgepakt. De gemeente Assen is in 2013 geconfronteerd met een onaangekondigde oefening, waarbij ook de crisisstaf heeft geoefend.

Gemeentelijke bijdrage aan mensenhandelketenregisseur

De Drentse gemeenten gaan samen - voor een half jaar - een ketenregisseur aannemen. De kosten worden onderling verdeeld.

Sluiting horecabedrijf

De sluiting van een horecabedrijf in Assen heeft de nodige inzet gevraagd. Vanuit dit café werd door personeel opdracht gegeven om in andere cafés de openbare orde te verstoren. Hierop is het bedrijf tijdelijk gesloten. De bedreiging had een verstoring van de openbare orde tot gevolg, onder meer doordat andere horecaondernemers zich bedreigd voelden. Door de sluiting is escalatie voorkomen. Het besluit van de burgemeester is bij de voorzieningenrechter twee keer aangevochten en één keer bij de bezwarencommissie. In alle gevallen is de gemeente in het gelijk gesteld.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Veiligheid	plan 2013	realisatie 2013
% dat zich wel eens onveilig voelt	30%	34%
% dat aangeeft dat overlast van omwonenden vaak voorkomt	5%	5%

Programma Veiligheid

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Verminderen lokale CO2-uitstoot

Verduurzamen gemeentelijke organisatie en openbare ruimte.

Duurzame samenwerking met strategische partners.

Faciliteren van de (lokale) markt (energie, mobiliteit): van aanbodgericht naar ketengericht.

Versterken milieubeheer en milieubewustzijn

Beschermen milieukwaliteit (door vergunning en handhaving).

Verbeteren milieukwaliteit (door beleid en projecten).

Stimuleren milieubewustzijn.

Versterken afvalbeheer

Beperken van het afvalaanbod.

Meer scheiding en hergebruiken.

De kosten (voor de burger) zo laag mogelijk houden.

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Afvalstoffenplan Assen 2005-2010	2004
Assen bouwt, Programmabegroting 2011, Uitvoeringsprogramma 2011-2014	2010
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie gemeente Assen	2008
Beleidsplan Openbare Verlichting: Assen duurzaam en veilig verlicht	2009
Beleidsvisie Externe veiligheid gemeente Assen	2009
Bodemvisie gemeente Assen	2011
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant Duurzame stedelijke bereikbaarheid Drenthe-Assen	2008
Duurzaamheidsvisie 2009-2015	2009
Economische beleidsagenda 2008-2013: Op de boegolf van ontwikkelingen	2008
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, strategienota	2005
Gemeentelijk waterplan: Assen koerst op helder water	2006
Groenstructuurvisie	2006
Groene Frame van Assen, uitwerking Groenstructuurvisie	2010
Nota Bodembeheer gemeente Assen	2010
Nota Fietsverkeer Assen	2005
Masterstudie FlorijnAs	2009
Overeenkomst Klimaatcontract Drenthe-Assen 2010-2014	2010
Overeenkomst Prestatieafspraken Assen 2010-2020	2011
Structuurvisie Hoofdstad Assen 2030	2009
Woonplan 2010-2030: Een stad voor iedereen	2010

Maatschappelijke effecten

Verminderen lokale CO2-uitstoot

We hebben voorlichting gegeven over duurzame mobiliteit, energiebesparing en -opwekking vooral met betrekking tot sociaaleconomische effecten, zoals woonlasten, comfort, gezondheid en waarde-

vastheid. Daarbij gebruiken we onder andere een doelgroepenbenadering en willen we van energiebesparing een product met hoge prioriteit maken.

Zichtbare duurzaamheidsprojecten met het verzoek tot participatie door bewoners en bedrijven leiden

tot beweging in de markt. Ketenbenadering leidt tot een beter lokaal dienstenpakket, ontzorging en nieuwe financiële arrangementen.

Gemeentelijke aanbestedingsprocedures en inkoopvoorwaarden zijn specifiek gericht op de lokale markt en bevordering van duurzaamheid.

Versterken milieubeheer en milieubewustzijn

Voorlichting en educatie over duurzaamheid en milieu, vooral met betrekking tot ecologische effecten. Natuur- en milieueducatie, die de houding en het gedrag van alle Assenaren beïnvloedt.

Bij gemeentelijke dienstverlening zoals vergunningaanvragen, handhaving en ruimtelijke procedures zoals bestemmingsplannen hebben we aandacht voor duurzaamheidsaspecten zoals milieukwaliteit, energiebesparing en energieopwekking.

Binnen planontwikkelingen en wijkvisies voeren we meer interactieve discussies over energie en milieu-thema's, zoals bodem, verlichting, groen en stedelijke ecologie (ecologie betreft de betrekkingen tussen dieren en planten en hun omgeving of tussen dieren en planten onderling). We werken steeds meer integraal en in relatie tot sociale thema's.

Versterken afvalbeheer

Voorlichting over afvalbeheer.

We doen een groter beroep op inwoners om afval te beperken, te scheiden en her te gebruiken.

Inwoners gaan minder betalen als ze minder afval aanbieden. Het principe 'de vervuiler betaalt' wordt verder doorgevoerd.

Beleidsthema's

Verminderen lokale CO₂-uitstoot

Voorlichting over duurzame mobiliteit, energiebesparing en -opwekking vooral met betrekking tot sociaaleconomische effecten zoals woonlasten, comfort, gezondheid en waardevastheid. Daarbij gebruiken we onder andere een doelgroepenbenadering en willen we van energiebesparing een high profile product maken.

Zichtbare duurzaamheidsprojecten met het verzoek tot participatie door bewoners en bedrijven leiden tot beweging in de markt. Ketenbenadering leidt tot een beter lokaal dienstenpakket, ontzorging en nieuwe financiële arrangementen.

Voor het eigen vastgoed hebben we een methodiek ontwikkeld om investeringen in energiebesparing mogelijk te maken uit de vermeden energiekosten. Voor een aantal gebouwen hebben we een investeringsbesluit genomen. Ook hebben we besloten om vijf gemeentelijke gebouwen uit te rusten met zonnepanelen. De uitvoering zal plaatsvinden in 2014.

Gemeentelijke aanbestedingsprocedures en inkoopvoorwaarden zijn specifiek gericht op de lokale markt en bevordering van duurzaamheid.

Versterken milieubeheer en milieubewustzijn

We hebben ingezet op voorlichting over duurzaamheid en milieu, vooral met betrekking tot ecologische effecten. Natuur- en milieueducatie voor jongeren was gericht op het beïnvloeden van de houding en het gedrag van alle Assenaren.

Bij gemeentelijke dienstverlening zoals vergunningaanvragen, handhaving en ruimtelijke procedures zoals bestemmingsplannen hebben we aandacht voor duurzaamheid zoals milieukwaliteit, energiebesparing en energieopwekking.

Binnen planontwikkelingen en wijkvisies voeren we discussies over energie en milieuthema's zoals bodem, verlichting, groen en stedelijke ecologie. We werken steeds meer integraal en in relatie tot sociale thema's.

Versterken afvalbeheer

Voorlichting over afvalbeheer.

Rond de discussie over afvalmodellen heeft een uitgebreid communicatietraject gelopen.

We doen een groter beroep op inwoners om afval te beperken, te scheiden en her te gebruiken.

In het kader van de besluitvorming rond de afvalmodellen zijn keuzes gemaakt om in de toekomst de afvalscheiding te stimuleren.

Inwoners gaan minder betalen als ze minder afval aanbieden. Het principe de vervuiler betaalt, wordt verder doorgevoerd.

Uw raad heeft de keuze gemaakt om het principe van tariefdifferentiatie los te laten.

Verminderen lokale CO₂-uitstoot waaronder haalbaarheid geothermie

De lokale CO₂ uitstoot hangt voor een groot deel samen met het energieverbruik in woningen. De eigenaren van woningen worden gestimuleerd energie te besparen door isolatie en vervolgens energieopwekking. Er lopen verschillende succesvolle initiatieven op het gebied van energiezuinig wonen door groepen inwoners, waaronder Ameltherhout, Achilles en Energiek Zeijen. Deze worden ondersteund door de gemeente en de Natuur- en Milieufederatie. Momenteel wordt gewerkt aan het opzetten van buurtinitiatieven binnen de Mijn Buurt Assen gebieden met als neven doel armoede door hoge energielasten te bestrijden.

Duurzame samenwerking met strategische partners

Het klimaatcontract met de provincie Drenthe werd succesvol afgerond. Met Energy Valley loopt een overeenkomst tot 2015 (deze stichting is een netwerkorganisatie die met publieke en private partners invulling geeft aan de regionale groeikansen van de energiesector). In het kader van de Green Deal Noord-Nederland (overeenkomst tussen de rijksoverheid en verschillende noordelijke overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen) krijgen wij ondersteuning bij de ontwikkeling van een duurzaam energiesysteem voor het bedrijvenlandschap Assen-Zuid. De business case is opgesteld, overleg wordt gevoerd over het vervolg.

Met het waterschap en de WMD (Waterleiding Maatschappij Drenthe) overleggen we over lopende projecten zoals het Havenkwartier.

Met gemeenten in de Benelux is een memorandum of understanding ondertekend over energieefficiëntie in de bestaande bouw. Binnen het Europese project Integrated Measures of Energy-efficiency Approach (IMEA) wordt gewerkt aan verlaging van het energieverbruik van woningen.

Met de Stichting E-laad is een overeenkomst aangegaan voor plaatsing, beheer en onderhoud van laadpalen voor elektrische auto's.

Faciliteren lokale markt

We subsidiëren €250 per maatwerkadvies, waarna onder andere de SLIM-consortia woningeigenaren procesmatig ondersteunen richting verbetering van de energieprestatie van hun woning (SLIM-consortia: samenwerkingsverbanden van bedrijven die ontzorgen in de energiebesparing en energieopwekking in bestaande woningen).

Binnen het revitaliseringsproject Stadsbedrijvenpark hebben we een subsidieregeling getroffen voor de plaatsing van zonnepanelen. Ingezet wordt op de realisatie van € 1 miljoen aan zonnepanelen, waarbij vanuit het revitaliseringsbudget € 200.000 wordt gesubsidieerd. De zonnepanelen worden geplaatst door lokale installateurs. Ook worden de bedrijven geadviseerd over energiebesparing.

Stimuleren milieubewustzijn

De stand van zaken rondom Natuur- en Milieueducatie is meegenomen in het programma Groen.

Onderzoek inzamelmethoden huisvuil

Het onderzoek naar de verschillende inzamelmethoden en besluitvorming is eind 2013 afgerond. Het besluit houdt een aantal wijzigingen in ten opzichte van de huidige afvalinzameling. Deze wijzigingen worden vanaf 2014 geïmplementeerd.

Aanbesteding verwerking restafval

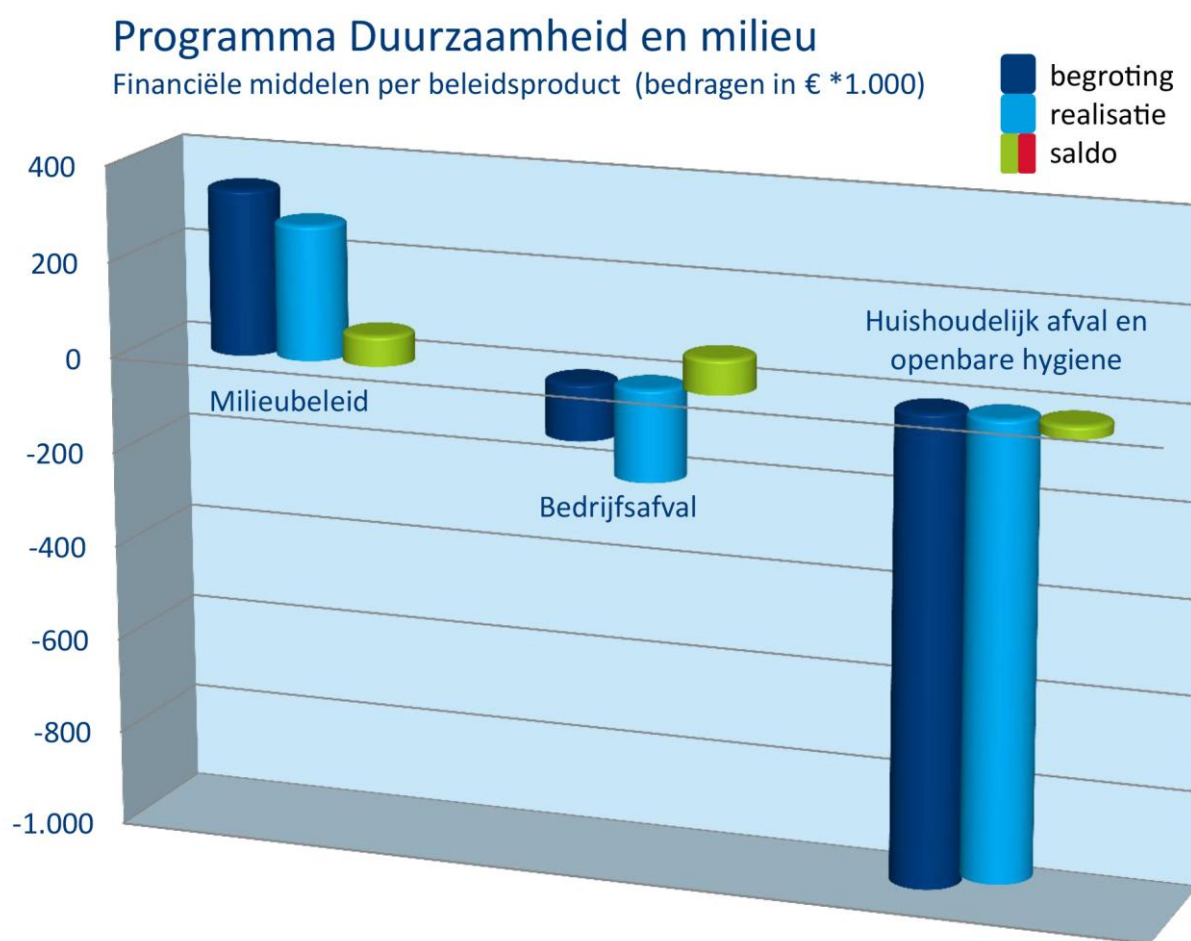
Gezamenlijk met de overige Drentse gemeenten is de verwerking van huishoudelijk restafval aanbesteed. Voorlopige gunning heeft plaatsgevonden in afwachting van de uitkomst van een bodemprocedure hierover. Een eerder gevoerd kort geding in dit kader werd in het voordeel van de Drentse gemeenten beslecht.

Bedrijfsafval

De winstdoelstelling Bedrijfsafval is gerealiseerd. Er wordt evenwel een gestage afname van het aantal klanten signaleerd.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Duurzaamheid en milieu	plan 2013	realisatie 2013
Vermeden CO2-uitstoot [Cumulatief vanaf 2009] (ton)	45.900	43.300
Woningen met energielabel \geq C (% van het gelabelde deel van de woningvoorraad)	60%	67,1%
Afvalstoffenheffing [gemiddeld per huishouden] (€)	219	223
Huishoudelijk afval [per burger] (kg)	495	468
Scheidingsfractie (% van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval)	53%	46%

Beleidsdoelen

Aansluiten bij de woonbehoefte van (toekomstige) inwoners van Assen door

Voldoende woningen te bouwen, conform het Woonplan Assen 2010-2030 en de taakstelling Regiovisie Groningen-Assen.

Een grote variatie in het woonaanbod en een uitbreiding van met name het lagere segment van de huizenmarkt.

Een duurzaam woningaanbod van hoge kwaliteit te creëren, onder meer door meer woningen in de bestaande stad te bouwen (duurzaam grondgebruik)

Vraaggericht bouwen ten behoeve van woonconsumenten

Integratie van wonen, welzijn en zorg in de wijken

Sturing op het Ruimtelijk economisch beleid onder meer voor wonen, werken en recreëren

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Collegeprogramma 2010-2014	2010
Convenant Regiovisie Groningen-Assen 2030	2004
Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen, Regiovisie Groningen-Assen 2030	2004
Duurzaamheidsvisie 2009-2015	2009
Nota Grondprijnsbeleid 2010-2014	2009
Nota grondbeleid gemeente Assen 2010-2013	2010
Notitie actualisering ouderenbeleid '....Thuis best'	2010
Structuurvisie Assen	2010
Woonplan Assen 2010-2030 'Een stad voor iedereen'	2010
Overeenkomst Prestatieafspraken Assen 2010 – 2020	2011
Strategische afwegingsnotitie Grondbedrijf	2011
Strategische samenwerking met provincie 2012	2012
Regionaal instemmingsmodel Wonen en Bedrijventerreinen (Regio Groningen - Assen)	2012
Regionaal afstemmingsdocument Woningmarkt regio Noord-Drenthe	2012

Maatschappelijke effecten

Voldoende woningen bouwen, conform het Woonplan Assen 2010-2030 en de taakstelling Regiovisie Groningen-Assen

De Regionale opgave is 520 woningen per jaar. Na herijking en afstemming van de woningbouw in de Regio Groningen-Assen is de taakstelling teruggebracht naar een woningproductie van gemiddeld circa 300 woningen per jaar conform het akkoord van 24 februari 2012. Op grond van het Woonplan 2010-2030 en de Prestatieafspraken 2011 werd tot nu uitgegaan van een productie van circa 440 woningen per jaar inclusief vervangende nieuwbouw.

Een grote variatie in het woonaanbod

Voldoende differentiatie in het aanbod van de gerealiseerde woningen naar:

- Woonmilieu: groenstedelijk en stedelijk.
- Typologie: vrijstaand, 2/1 kap, rijen en appartementen.
- Financieringscategorieën: goedkoop, middelduur en duur.
- Doelgroepen: aandacht voor starters, lagere inkomens, ouderen, zorgvragers en gezinnen.

- Huur en koop: de differentiatie volgens het Woonplan Assen 2010-2030 is daarbij uitgangspunt.

Het accent ligt op de bestaande woongebieden door kwaliteitsverbetering en het benutten van mogelijkheden voor inbreiding en herstructurering. Ook wordt gewerkt aan meer variatie in het woonaanbod binnen de bestaande wijken en mogelijkheden voor een wooncarrière binnen de wijk.

Een duurzaam woningaanbod van hoge kwaliteit te creëren

Nieuwe woningen worden indien mogelijk CO₂-neutraal en aanpasbaar gebouwd, conform Woonkeur Pluspakket Toekomstwaarde. Zie programma Duurzaamheid en milieu.

Het energieverbruik in de bestaande, met name oudere, woningen beperken door investeringen in energiebesparende maatregelen te stimuleren. Zie programma Duurzaamheid en milieu.

Ongeveer de helft van de nieuw te bouwen woningen wordt in bestaand stedelijk gebied gerealiseerd.

Vraaggericht bouwen voor woonconsumenten

Realiseren van gemiddeld 30% van de woningproductie via particulier opdrachtgeverschap of collectief particulier opdrachtgeverschap, door voldoende aanbod van bouwkevels voor particulieren en actieve ondersteuning van CPO-projecten.

Bij projectmatige bouw vragen wij van ontwikkelende partijen nadrukkelijk aandacht voor consumentgericht bouwen (bijvoorbeeld wenswonen).

Mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen door integratie van wonen, welzijn en zorg in de wijken

Een kwart van de nieuw te bouwen woningen wordt gerealiseerd als nultredenwoning.

Zorgen voor een passend aanbod van wonen, welzijn en zorg door het inrichten van woonservicezones.

Sturing op het Ruimtelijk economisch beleid onder meer voor wonen, werken en recreëren

Door het actief, en gericht inzetten van het grondbeleid en het Grondbedrijf waarborgen wij de continuïteit van de gewenste stedelijke ontwikkeling.

Beleidsthema's

Realisatie Asser woningbouwopgave

De woningbouwopgave voor Assen werd in 2012 in het kader van regionale afspraken (Regio Groningen - Assen en Regio Noord Drenthe) teruggebracht naar circa 300 woningen per jaar.

Ondanks de moeilijke marktomstandigheden werden in 2013 uiteindelijk toch nog 330 woningen in Assen opgeleverd, waarvan 256 huur- en 74 koopwoningen (voorlopige cijfers). Daarmee werden vorig jaar meer woningen opgeleverd dan regionaal afgesproken. De meeste woningen werden opgeleverd in het project De Citadel (161 woningen, waarvan 40 sociale huur-, 49 beleggers huur- en 72 koopwoningen - Bemog). Verder werden woningen opgeleverd in de projecten Het Anker (59 sociale huurappartementen - Woonconcept), Mercurius winkelcentrum (54 zorgappartementen sociale huur - Actium) en Nieuw Graswijk (54 zorgappartementen huur - Interzorg). De woningproductie 2013 werd op één woning na geheel gerealiseerd in bestaand stedelijk gebied. Bijna 80% van de woningproductie 2013 betrof nultredenwoningen. Twee woningen werden in particulier opdrachtgeverschap gerealiseerd.

Vorig jaar werden voor 58 woningen bouwvergunningen verleend, waarvan 31 koop- en 27 huurwoningen. Het betrof vergunningen voor de projecten Ulohof (22 eengezins koopwoningen Woonconcept), locatie Ir. J.B. Albardastraat (27 zorg-/huurappartementen - Actium), Het Kanaal (4 koopappartementen en twee herenhuizen - Adelaar) en vier eengezinswoningen in verspreide particuliere initiatieven.

In 2013 hebben we gewerkt aan een aantal woningbouwprojecten die naar verwachting binnen afzienbare termijn tot bouwaanvragen zullen leiden. Het gaat om herstructurering Assen Oost (vervanging 144 huurwoningen - Actium), De Pimpelaar (36 huur en 9 koop - Actium), Woonpark Diepstroeten (Van Wijnen), Hof van Assen (Zorggroep Drenthe) en de Buitenring Kloosterveste (diverse partijen, waaronder een CPO-project van Seniorenbouw), verbouw oude brandweerkazerne tot zorgappartementen en de Hommeslocatie.

Ontwikkeling gemeentelijke grondexploitatie

In het kader van de begroting 2013 hebben we de prognoses van de gronduitgifte naar beneden bijgesteld conform de regionale afspraken (naar 300

woningen per jaar en circa vier hectare bedrijven-terrein). In de meerjarenbegroting hebben we rekening gehouden met een beperkte gronduitgifte voor 2013. Hiermee spelen we in op de nog steeds moeilijke woningmarkt. In de loop van 2013 is wel enig herstel in de woningmarkt geconstateerd. Aangezien wij verwachten dat ook in 2014 en 2015 de gronduitgifte beperkt zal zijn, is daar in de begroting 2014 van het Grondbedrijf verder rekening mee gehouden.

Pilots woonservicezones Kloosterveen en Assen-Oost

De initiatieven rondom de woonservicezones in Assen-Oost en Kloosterveen zijn in 2013 als buurtteam-experimenten verder gegaan in het kader van de uitvoering van de Veranderagenda Zorg en Welzijn. In Assen-Oost ligt er een plan van aanpak en gaan partijen van start. In Kloosterveen is het plan van aanpak in voorbereiding.

Uitvoering Aanvalsplan Wonen

Medio 2013 werd door uw raad opnieuw aanvullende financiering beschikbaar gesteld voor de startersregeling. Het Rijk heeft vorig jaar een lan-

delijk budget van € 50 miljoen beschikbaar gesteld voor startersleningen en neemt hiermee de helft van elke starterslening voor haar rekening. Hierdoor kan Assen het aantal leningen verdubbelen. In 2013 werden 20 startersleningen toegekend.

Vorig jaar zijn de mogelijkheden verkend om als gemeente zelf sociale huurwoningen te bouwen en te exploiteren. Aanleiding hiervoor was de sterk verminderde toekomstige investeringsruimte voor nieuwbouw van woningcorporaties als gevolg van met name de verhuurdersheffing van het Rijk. In oktober ging uw raad akkoord met de bouw van sociale huurwoningen door de gemeente en stelde een krediet beschikbaar voor een eerste tranche van 36 woningen. De woningen zullen worden gebouwd in de Buitenring Kloosterveeste.

In 2013 werden drie bijeenkomsten voor het Platform Wonen Assen georganiseerd, waaronder een bijeenkomst over woningfinanciering op initiatief van platformlid Rabobank. In oktober schetste emeritus hoogleraar volkshuisvesting Hugo Priemus voor het platform zijn visie op het toekomstperspectief voor de woningmarkt. Het zelf huurwoningen bouwen in de sociale huur geniet belangstelling van veel instanties en gemeenten.

Overige onderwerpen Beleidsuitvoering

Huisvesting statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders is in 2013 vanwege het Kinderpardon en een toename van de instroom van asielzoekers twee keer tussentijds verhoogd. Assen moest vorig jaar uiteindelijk 40 statushouders huisvesten. In goede samenwerking met Actium en Woonconcept werden in 37 statushouders gehuisvest. Ultimo 2013 was er sprake van een achterstand van drie statushouders. Deze achterstand was het gevolg van een woningweigering door een gezin met drie personen.

Realisatie Asser woningbouwopgave

Door met name een stagnerende koopmarkt is de bouw van nieuwe koopwoningen de afgelopen jaren sterk afgenomen. De afgelopen jaren werden in Assen vooral huurwoningen gebouwd. Als gevolg van de verhuurdersheffing zullen corporaties de komende jaren veel minder, en sommigen zelfs helemaal niet meer, in nieuwbouw kunnen investeren. Hierdoor komt de woningproductie nog meer onder druk te staan. De woningproductie in de jaren 2012 en 2013 lag gemiddeld nagenoeg op het regionaal afgesproken niveau. Dat niveau zal in 2014 niet worden gehaald als gevolg van het be-

perkte aantal woningen waarvoor in 2012 en 2013 bouwvergunning werd verleend.

In de tweede helft van 2013 trok de verkoop van bestaande koopwoningen voorzichtig aan. De woonconsument kreeg duidelijkheid over het nieuwe fiscale regime en de financieringsmogelijkheden. Het consumentenvertrouwen zat in de lift en de koopmarkt herstelt zich.

Betaalbaarheid van het wonen

Ander effect van onder andere de verhuurdersheffing is dat corporaties alle mogelijkheden zullen benutten om de huurinkomsten te vergroten en te bezuinigen op uitgaven en de bedrijfsvoering. Vooral bij mutaties zijn er mogelijkheden om huren versneld te verhogen. Daarnaast worden de huren sinds 2013 afhankelijk van het inkomen verhoogd met een percentage dat boven het inflatieniveau ligt. Huren zal daardoor duurder worden en de woonlasten zullen stijgen.

Woonplan en prestatieafspraken

Vanwege de gewijzigde marktomstandigheden, nieuwe bevolkingsprognoses, de nieuwe regionale afspraken en het gewijzigde rijksbeleid is actualisatie van het gemeentelijk Woonplan noodzakelijk. Dat zal onder andere moeten gebeuren op basis

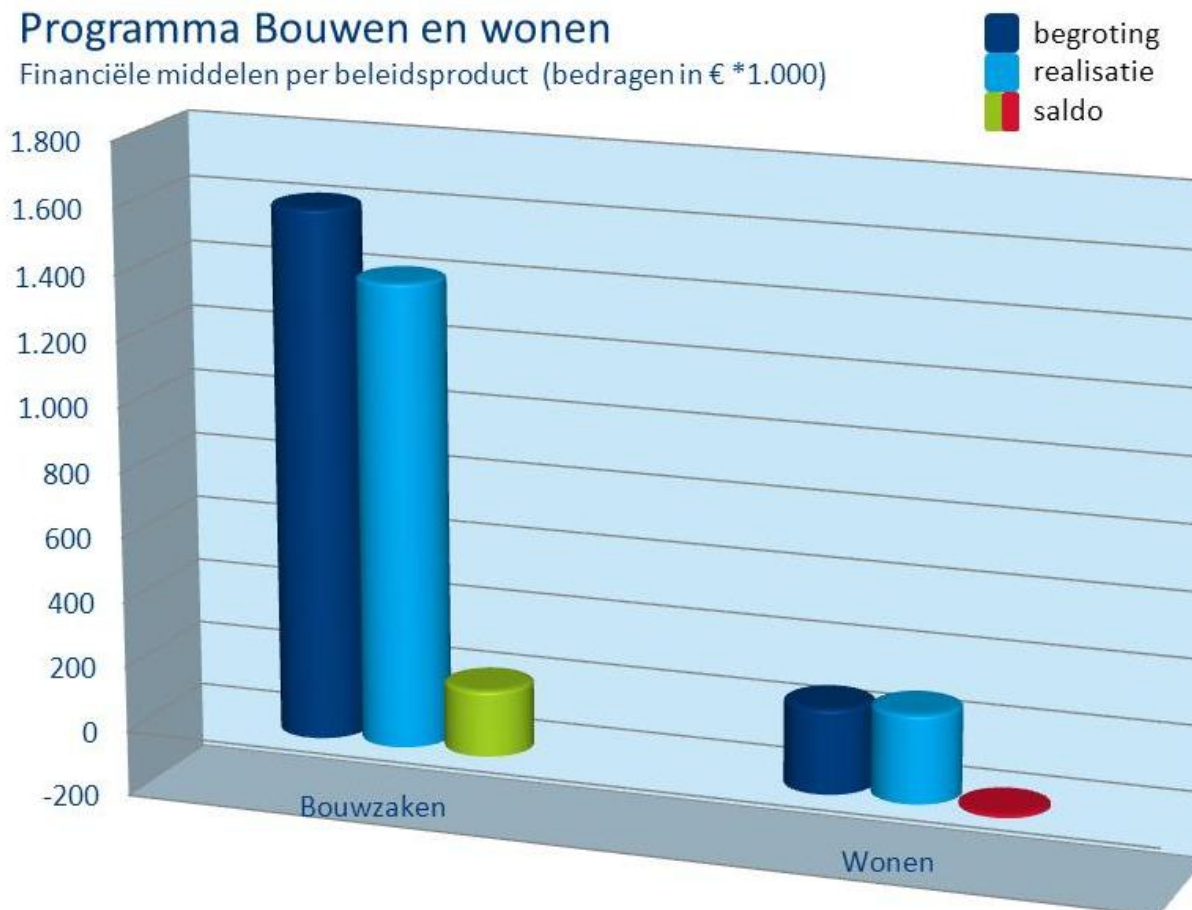
van een actueel inzicht in de veranderde woonwensen. Daarvoor zal in de eerste helft van 2014 opnieuw een woningmarktonderzoek moeten worden uitgevoerd. In het verlengde van het geactualiseerde woonbeleid (begin 2015) zullen vervolgens ook de prestatieafspraken met de woningcorporaties worden geactualiseerd.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Bouwen en wonen	plan 2013	realisatie 2013
Totaal aantal woningen (op 31-12)	30.295	30.380
Aantal opgeleverde koopwoningen	150	74
Aantal opgeleverde huurwoningen	150	261
Aantal opgeleverde woningen	300	335
Aantal opgeleverde eengezinswoningen	200	71
Aantal opgeleverde meergezinswoningen	100	264
Aantal onttrokken woningen	50	0
Aantal verleende bouwvergunningen voor woningbouw	300	58
Aantal verkochte sociale huurwoningen	50	37
% opgeleverde nultredenwoningen	30%	78%
% opgeleverde woningen met particulier opdrachtgeverschap	30%	1%
% opgeleverde woningen in bestaande stad	50%	100%

Programma Bouwen en wonen

Financiële middelen per beleidsproduct (bedragen in € *1.000)

Beleidsdoelen

Besteding en beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

Duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over huidige en komende generaties

Het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau

Gemeentelijke belastingheffing geschiedt naar redelijkheid en billijkheid en op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn zo veel mogelijk kostendekkend. Er vindt jaarlijks trendmatige tariefaanpassing plaats

Efficiënte en risicomijdende financiering van onze uitgaven

Beleidskader

Beleidsdocumentvastgesteld in het jaar

Algemene Wet inzake rijksbelastingen	1959
Belastingverordeningen	jaarlijks
Besluit begroting en Verantwoording (BBV)	2004
Collegeprogramma 2010-2014	2010
Controleverordening (art. 213 GW)	2004
Financiële Verhoudingswet	1996
Financiële verordening (art. 212 GW)	2009
Gemeentelijk treasurystatuut	2007
Gemeentewet	1992
Invorderingswet	1990
Lente- Sociaal en Herfstakkoord	2012
Notitie volumebeleid	1999
Notitie waarderings- en afschrijvingsbeleid	2011
Provinciaal beleidskader financieel toezicht	2008
Raadsbesluit 'aanvullende bezuinigingen 2012-2015'	2011
Regeerakkoorden Kabinet Rutte I en II	2010
Rijks Voor- Najaarsnota 2013	2013
Uitvoeringsprogramma 2011-2014	2010
Verordening collegeonderzoeken (art. 213 GW)	2009
Voorjaarsnota en Najaarsnota	jaarlijks
Wet financiering decentrale overheden	2001/2009

Maatschappelijke effecten

De besteding en het beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

Een adequaat en evenwichtig voorzieningenniveau voor de Asser burger, nu en in de toekomst.

De beleidsuitvoering is rechtmatig, doelmatig en doeltreffend.

De presentatie van het beleid en de uitvoering ervan zijn voor de Asser burger transparant.

Duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over huidige en komende generaties

De gemeentebegroting is materieel sluitend.

De uitwerking van het Collegeprogramma 2010-2014 voorziet in een sluitend financieel dekkingsplan.

Zorg voor de toereikendheid van en de continuïteit in de verkrijging van algemene dekkingsmiddelen, waaronder belastingen.

Het provinciaal financieel toezicht is repressief.

Het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau

Risico's in de beleidsuitvoering en de bedrijfsvoering zijn in control.

De reserves en voorzieningen zijn op voldoende niveau.

Er is voldoende flexibiliteit in de begroting om in te kunnen spelen op onvoorziene ontwikkelingen.

Gemeentelijke belastingheffing geschiedt naar redelijkheid en billijkheid en op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht

Het invorderingsbeleid is rechtvaardig.

De maximale wettelijke ruimte in het kwijtscheldingsbeleid wordt benut.

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn zo veel mogelijk kostendekkend. Er vindt geen boven-trendmatige tariefaanpassing plaats

De tarieven van bestemmingsheffingen en leges zijn, waar mogelijk, kostendekkend.

De algemene belastingen stijgen jaarlijks met het inflatiepercentage.

Nieuw beleid leidt niet tot extra lastenverzwaring voor de burger.

Efficiënte en risicomijdende financiering van gemeentelijke uitgaven

Financiering en belegging vindt plaats met het oog op uitoefening van de publieke taak en beperking van de schuldenlast voor toekomstige generaties, zoals vastgelegd in het treasurystatuut.

Optimaal gebruik van externe middelen voor de medefinanciering van gemeentelijke taken, projecten en activiteiten.

Beleidsthema's

Stand en voortgang gemeente brede bezuinigingen

In 2013 hebben we gewerkt aan het gezond en sluitend houden van de gemeentelijke financiële huishouding. Als uitvloeisel daarvan is bij de Voorjaarsnota 2013 een extra bezuinigingsopgave van in totaal € 10 miljoen vastgesteld. Directe aanleiding daarvoor waren de bezuinigingen op de rijksbegroting van de kabinetten Rutte I en II. Met de vaststelling van de zogenoemde derde tranche bezuinigingen is de Asser bezuinigingsopgave eind 2013 uitgekomen op een totaal van structureel € 32 miljoen. Hiervan diende eind 2013 in totaal € 19,6 miljoen te zijn gerealiseerd. Het gaat om € 11,4 miljoen op de programma's en € 8,2 miljoen op de bedrijfsvoering.

Voortgang van de bezuinigingen zijn in de loop van 2013 voortdurend bewaakt en gemeten. Onze bevindingen zijn tussentijds via de Voor- en de Na-jaarsnota gepresenteerd. Die gaven aan dat er goede voortgang is geboekt en dat we goed op koers lagen. Anders dan in 2012 hebben we het afgelopen jaar geen maatregelen hoeven terug te nemen. Wel bleek het noodzakelijk om een aantal lastige bezui-

nigingen (Zorg en Welzijn en Werk en Inkomen) in 2013 met een aantal tijdelijke maatregelen op te lossen.

Knelpunt bij de uitvoering van de bezuinigingen is de tegenvallende exploitatie van het parkeerbedrijf. Invulling van de afgesproken maatregelen heeft niet de beoogde budgettaire effecten.

Omdat andere opties ontbraken hebben we de taakstelling in 2013 gerealiseerd door middelen uit de parkeerreserve in te zetten. De in 2013 te realiseren bezuinigingen in de bedrijfsvoering van € 8,2 miljoen bruto zijn geëffectueerd volgens plan. Het frictiebudget is conform de afspraken ingezet voor flankerend beleid.

In de nota 'Verder Bouwen', die gelijktijdig met de Voorjaarsnota 2013 is behandeld en vastgesteld, hebben we afspraken gemaakt over de derde tranche bezuinigingen van € 10 miljoen. Een deel (€ 6 miljoen) is daarin direct 'hard' ingevuld. Om te komen tot invulling van het resterende deel (€ 4 mil-

joen) heeft u een pakket nader op haalbaarheid te onderzoeken bezuinigingsopties vastgesteld.

Rijksbezuinigingen en gemeentefonds

In de Voorjaarsnota 2013 hebben we de gevolgen voor het gemeentefonds van de maatregelen uit het regeerakkoord Rutte II in kaart gebracht. Deze resulteren voor Assen in blijvende kortingen op de Asser algemene uitkering in de orde van grootte van € 5 tot € 6 miljoen structureel.

Om te kunnen blijven voldoen aan de Europese begrotingskaders heeft het kabinet eind 2013 nogmaals een pakket bezuinigingen (€ 6 miljard) vastgesteld. Het gemeentefonds deelt daarin via de 'trap op trap af' systematiek opnieuw en wel voor rond € 300 miljoen in mee. De gevolgen van dit laatste pakket zijn voor het eerst vanaf 2014 voelbaar. Voor het jaar 2013 zelf hadden die maatregelen nog geen directe gevolgen.

Financiële verhouding en decentralisaties

Het kabinet heeft 1 januari 2015 als invoeringsdatum voor de decentralisatie van de AWBZ, de Jeugdzorg en de Participatiewet vastgesteld. Gemeenten worden zowel beleidsinhoudelijk als financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van die taken.

Tussen kabinet, Vereniging Nederlandse Gemeenten en de andere koepelorganisaties heeft veelvuldig overleg plaatsgehad over vormgeving en financiële aspecten. Wetgevingstrajecten waren eind 2013 echter nog niet voltooid. Ook de voor de gemeenten noodzakelijke financiële duidelijkheid ontbrak. Eind 2013 heeft het kabinet een eerste indicatie gegeven van het naar het gemeentefonds overkomende macrobudget Jeugdzorg. Die indicatie gaf een totaalbudget € 3,5 miljard aan. Assen zou hiervan circa € 25 miljoen ontvangen. Zicht op de omvang en verdeling van de overkomende budgetten AWBZ en Participatie was er eind 2013 nog niet, deze worden pas in de meicirculaire 2014 bekend gemaakt.

In 2013 is wel duidelijk geworden dat overkomende macrobudgetten binnen het gemeentefonds worden gebundeld in het zogenoemde en 'sociale deelfonds'. Mede in verband hiermee heeft het kabinet besloten om de implementatie van de herijking van het gemeentefonds van 2014 naar 2015 door te schuiven.

In de Voorjaarsnota 2013 zijn de financiële kaders vastgesteld waarbinnen de decentralisaties zich in Assen moeten voltrekken. Uitgangspunt daarin is dat uitvoering van de overkomende taken plaatsvindt binnen de budgetten die daarvoor vanuit het Rijk beschikbaar komen. Dat geldt zowel voor wat betreft de programma-uitgaven als de onderliggen-

de bedrijfsvoering. In 2013 hebben we binnen de eigen exploitatie middelen vrijgemaakt voor de organisatie van het voorbereidende werk.

Financiering/Treasury

De wetten die het verplichte schatkistbankieren en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën (HOF) regelen zijn per 1 januari 2014 van kracht geworden.

Om te voorkomen dat de extern belegde Essent-gelden als gevolg van het verlichte schatkistbankieren tegen zeer geringe vergoeding in de schatkist van het Rijk zouden vloeien zijn betrokken middelen eind 2013 'teruggehaald' en intern ingezet ter verbetering van onze eigen financieringspositie.

De wet Hof (Houdbare Overheidsfinanciën) is naar aanleiding van de scherpe kritiek uit het veld aangepast. Tussen kabinet, gemeenten, provincies en waterschappen bestaat overeenstemming over het 'Emu-saldo pad 2013-2017' en over het mogelijk opleggen van sancties bij de overschrijding van dat pad. Afgesproken is dat in deze kabinetsperiode geen sancties (korting gemeentefonds) worden opgelegd zolang er geen sanctie uit Europa volgt.

Om te voorzien in de financieringsbehoefte is in de eerste helft van 2013 in totaal voor € 30 miljoen aan laagrentende vaste geldleningen afgesloten in looptijd variërend van 5 tot 25 jaar. De leningen waren nodig voor herfinanciering van bestaande vaste schuld en consolidatie van vlottende schuld. De rente op de geld- en kapitaalmarkt was ook in 2013 laag. Verdere toelichting en bijzonderheden op de uitvoering van het treasurybeleid en de ontwikkeling van de liquiditeits- en financieringspositie treft u aan in de 'Treasuryparagraaf'.

Audits-collegeonderzoeken 2013

In 2013 hebben we de quick scan schuldhulpverlening afgerond. De quick scan duurzaamheid is gestart en loopt door tot in 2014.

Besteding en beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht

In 2013 is verder gewerkt aan het verbeteren van de beleidspresentatie en de leesbaarheid van beleidsdocumenten, waaronder de Programmabegroting de Voor- en Najaarsnota en het Jaarverslag. Het beleids- en begrotingsproces is in de loop van 2013 geleand.

We hebben de financiële beleidslijnen uit het collegeprogramma 2010-2014 uitgevoerd. Daartoe behoren de vastgestelde bezuinigingen die deels noodzakelijk zijn voor het verder invullen en uitvoe-

ren van de voor 2013 door uw raad gemaakte beleidskeuzes.

Er heeft in 2013 opnieuw geen automatische bijstelling van budgetten plaatsgevonden in verband met volume- en/of prijsstijgingen.

Het AO/IC plan 2012-2013 is in uitvoering genomen. De verbeteracties zijn geïmplementeerd. Doorlichting van interne bedrijfsprocessen is als onderdeel van de invulling van de op de bedrijfsvoering rustende bezuinigingen verder aangepakt. Een aantal bedrijfsprocessen is 'geleand'.

De begroting bedrijfsvoering is verder verbeterd, vereenvoudigd en afgestemd op de nieuwe organisatie. In het verlengde daarvan is gestart met de herijking van de bestaande budgetregelingen en de herinrichting van de onderliggende financiële administratie.

Het bestaande normenkader, dat dient als basis voor de rechtmatigheidstoets, is geëvalueerd en is op basis daarvan bijgesteld en geactualiseerd.

[Duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over huidige en komende generaties](#)

De Programmabegroting 2013 is sluitend vastgesteld; het repressief provinciaal toezicht is gecontinueerd. De accountant heeft zowel voor de rechtmatigheid als de getrouwheid van de jaarcijfers 2012 goedkeurende verklaringen afgegeven.

In 2013 is verder uitvoering gegeven aan de bezuinigingen. Het Uitvoeringsprogramma 2011-2014, het raadsbesluit 'Aanvullende bezuinigingen 2012-2016' en de nota 'Verder Bouwen' zijn daarvoor de basis.

Over de voortgang en middeleninzet voor de beleidsdoelen uit het collegeprogramma voor 2013 is in de betreffende begrotingsprogramma's verantwoording afgelegd.

Het herijkte activerings- en afschrijvingsbeleid is in uitvoering. Als onderdeel daarvan hebben we de 'methodiek uitwerking restwaarden vastgoed' verder ingevoerd. Basis daarvoor is de 'notitie uitwerking restwaarde vastgoed gemeente Assen'.

Naar aanleiding van de regeerakkoorden Rutte I en II heeft uw raad financiële beleidslijnen vastgesteld die dienen als kader voor de transitie/decentralisaties van rijkstaken en het opvangen van kortingen op doeluitkeringen in verband daarmee.

De scheiding tussen de exploitaties van de algemene dienst en het grondbedrijf was in 2013 intact. De grondexploitatie is in control; de weerstandscapaciteit is afgestemd op de risico's. Gemaakte strategische keuzes zijn geëvalueerd. De kredieten voor de

grondexploitaties zijn in 2013 geactualiseerd en vastgesteld.

[Het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau](#)

De kadernotitie 'risicomanagement en weerstandsvermogen' was in 2013 basis voor risico-inventarisatie en te treffen beheersmaatregelen. Resultaten hebben we opgenomen in de paragraaf 'weerstandsvermogen'. Gedurende het jaar zijn risicosessies gehouden.

De minimale omvang van de algemene reserve bedroeg in 2013 € 100 per inwoner. De werkelijke omvang van de algemene reserve voldeed in 2013 aan die norm. Voor risicoafdekking grondexploitatie was in 2013 een toereikend, dat wil zeggen op het vastgestelde risicoprofiel afgestemd, weerstandsvermogen beschikbaar.

De bestemming van de Essentreserve is in 2013 niet gewijzigd. De externe belegde Essentopbrengst hebben we eind 2013 in verband met de invoering van het schatkistbankieren beëindigd. De overige reserves zijn ingezet binnen de daarvoor geldende kaders.

[Gemeentelijke belastingheffing geschiedt naar redelijkheid en billijkheid en op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht](#)

De tarieven voor de gemeentelijke heffingen zijn in 2013 aangepast overeenkomstig de daarover eind 2012 door uw raad genomen besluiten. De gemeentelijke belastingdruk is hierdoor in 2013 licht toegenomen.

De tarieven van de bestemmingsheffingen en leges waren in 2013 daar waar mogelijk kostendekkend. Het bestaande actieve en klantvriendelijke invorderings- en kwijtscheldingsbeleid is in 2013 ongewijzigd voortgezet.

Eind 2013 heeft besluitvorming plaatsgehad over de belastingruil tussen tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolrecht enerzijds en die van onroerend zaakbelasting anderzijds. Die uitruil is met ingang van 2014 geëffectueerd.

Het onderzoek naar afvalmodellen en de daarmee verband houdende tariefstelling voor de afvalstoffenheffing is in 2013 afgerond. In de decemberraad heeft besluitvorming hierover plaatsgevonden. De Asser inwoners zijn bij het keuzeprocess betrokken.

Precarioverordening en de precariotarieven zijn in 2013 aangepast; er is rekening gehouden met de op

dit punt in het kader van de financiering 'TT-festival nieuwe stijl' gemaakte afspraken.

De tarieven van de gemeentelijke heffingen zijn zo veel mogelijk kostendekkend. Er vindt jaarlijks trendmatige tariefaanpassing plaats

Het tarief voor riolrecht is afgestemd op de beleidsafspraken in het gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en bedroeg in 2013 € 183,95. De tarieven voor een-en meerpersoonshuishoudens bedroegen in 2013 respectievelijk € 172,77 en € 243,21.

De opbrengsten en de tarieven voor de onroerendzaakbelasting (Ozb) waren in 2013 gebaseerd op de WOZ-waarden per 01 januari 2012. De in het tarief voor 'niet-woningen' begrepen opslag voor voeding van het ondernemersfonds is in 2013 gecontinueerd. Het tarief voor de toeristenbelasting bedroeg in 2013 € 1. per overnachting.

Efficiënte en risicomijdende financiering van onze uitgaven

Het bestaande voorzichtige en risicomijdende financieringsbeleid is in 2013 voortgezet. Er is binnen de kaders van de Wet Fido en het eigen treasurystatuut zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt van omstandigheden die de geld- en kapitaalmarkt boden.

De opbrengst Essent-aandelen hebben we in 2013 voor het laatst belegd. De renteopbrengst maakt onderdeel uit van het programma resultaat algemene dekking 2013. De externe belegging is ultimo 2013 beëindigd.

In het kader van de gemeentelijke totaalfinanciering is in 2013 voor in totaal voor € 30 miljoen aan nieuwe laagrentende vaste geldleningen aangetrokken. Als aanvulling daarop voor de dagelijkse financiering is gebruik gemaakt van kasgeldleningen.

Indicatoren

Indicatoren		
Programma Algemene dekking	plan 2013	realisatie 2013
Goedkeurende accountantsverklaring: getrouwheid en rechtmatigheid	Ja	p.m.
Ruimte (+) / overschrijding (-) renterisiconorm (x €1.000) (op 31-12)	32.370	48.609
Ruimte (+) / overschrijding (-) kasgeldlimiet (x €1.000) (op 31-12)	-1.868	10.085
Vaste schuld (in € per inwoner) (op 31-12)	2.327	2.872
Omvang Algemene Uitkering (Asser aandeel in % van totaal) (op 31-12)	0,41%	0,43%
Repressief financieel toezicht (op 31-12)	Ja	Ja
Weerstandsratio (op 31-12)	1,2	1,09
Lokale lastendruk per huishouden (op 31-12)	659	659
Omvang bedrijfsvoering (in % van de begroting) (op 31-12)	22,0	21,0
Omvang overhead (in % van de bedrijfsvoering) (op 31-12)	37	-
Algemene reserve boven veiligheidsmarge (x €1.000) (op 31-12)	1.669	1.150

Jaarverslag

paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Algemene en specifieke fiscale beleidslijn

De uitvoering van het gemeentelijke fiscale beleid is gestoeld op de volgende algemene kaders

- Fiscale wetgeving, waaronder de gemeentelijke belastingverordeningen en beleidsregels.
- Relevante jurisprudentie.
- Algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het belastingrecht.
- Rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid bij de heffing en invordering.

Het specifieke beleid is gericht op

- Kostendekkende tarieven voor de bestemmingsheffingen, waaronder afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, leges en marktgeden.
- Gematigd trendmatig tarievenbeleid voor de algemene belastingen, i.c. voor de onroerendezaakbelastingen en de toeristenbelasting.
- Doelmatige heffing en strikte en rechtvaardige invordering.

- Doelmatige en doeltreffende uitvoering van kwijtschelding.

Uitvoering fiscaal beleid in 2013

De beleidsuitvoering in 2013 heeft plaatsgevonden binnen de hiervoor aangegeven algemene en specifieke kaders. Dit heeft geresulteerd in:

- Handhaven dan wel op kostendekkend niveau brengen van bestemmingsheffingen.
- Verhogen van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen met 2%.
- Handhaving van bestaande doelmatigheid van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen.
- Voortzetten van de invorderingssoupllesse, mede gericht op de bekendmaking van de mogelijkheden voor betalingsregelingen.

Gerealiseerde belastingopbrengsten 2013

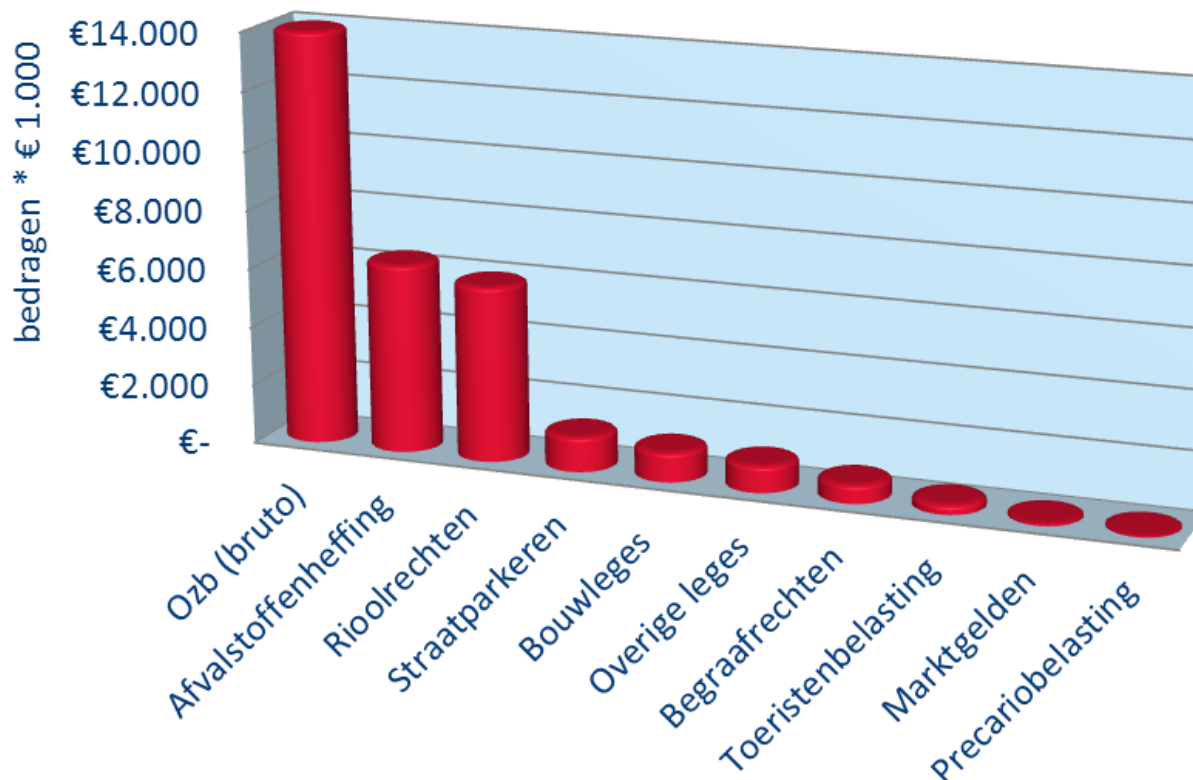
Belastinginkomsten

Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in de rekening 2013 een totale belas-

tingopbrengst gerealiseerd van € 30,6 miljoen. De samenstelling van de geraamde en de gerealiseerde opbrengst en het beloop daarvan in vergelijking met de ramingen voor 2013, zien er als volgt uit.

Opbrengst gemeentelijke heffingen 2013 (bedragen* € 1.000)				
Gemeentelijke heffing	geraamd	realisatie	saldo	V/N
Onroerende zaakbelastingen (bruto)	14.124	13.997	-127	N
Toeristenbelasting	325	322	-3	N
Afvalstoffenheffing	6.638	6.403	-235	N
Rioolrechten	6.132	5.956	-176	N
Begraafrechten	634	623	-12	N
Bouwleges	1.000	1.000	-	-
Overige legesopbrengsten	994	903	-91	N
Precariobelasting	93	69	-24	N
Marktgeden	107	100	-7	N
Parkeergelden (straatparkeren)	1.288	1.188	-100	N
Opbrengst gemeentelijke heffingen	31.335	30.560	-774	N
Af: derving in verband met kwijtschelding	-681	-771	-90	N
Opbrengst gemeentelijke heffingen	30.654	29.789	-864	N

Opbrengst gemeentelijke heffingen 2013

Verdeling opbrengst gemeentelijke heffingen 2013

De belastingdruk neemt in 2013 toe van € 651,17 naar € 659,11. Bij de bepaling van de belastingdruk voor huishoudens is gekeken naar belastingen die zijn gerelateerd aan het wonen. Dit betekent dat de

belastingdruk per huishouden berekend is aan de hand van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de afvalstoffenheffing is voor de vergelijking uitgegaan van een meerpersoonshuishouden. Bij een eenpersoonshuishouden wordt een korting toegepast.

Belastingdruk per huishouden 2010-2013 in € per huishouden

Heffing/jaar	2010	2011	2012	2013
Onroerendezaakbelasting	189,41	223,44	227,90	231,95
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	266,82	225,43	239,32	243,21
Rioolheffing	174,96	183,95	183,95	183,95
Totaal	631,19	632,82	651,17	659,11

Beleidsuitvoering ten aanzien van specifieke heffingen

Hieronder voor zover relevant in het kort beschouwingen ten aanzien van de beleidsuitvoering zoals die voor de gemeentelijke heffingen zijn beslag heeft gekregen.

De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet Woz)

De Woz-waarden worden jaarlijks herzien. Voor 2013 waren de waarden naar het prijspeil van 1 januari 2012 van toepassing.

De tarieven van de onroerendezaakbelastingen zijn conform het vastgestelde fiscale beleid met 2% ver-

hoogd. De aanslagen/Woz-beschikkingen zijn samen met de afvalstoffen- en rioolheffing als gecombineerde aanslag volgens de planning eind februari 2013 verzonden. Het aantal Woz-objecten was 34.507. Er zijn tegen de waarden van 530 objecten (270 woningen en 80 niet-woningen) bezwaren ingediend. Hiervan zijn 350 geheel of gedeeltelijk ge-

grond verklaard. Tegen de uitspraken is 26 maal beroep ingesteld bij de rechtbank (25 woningen en 1 niet-woning).

Het percentage bezwaren (afgezet tegen het aantal objecten) lag op 1,5 %. In 2012 was dat percentage 1,6 %.

Afvalstoffenheffing

De inkomsten uit afvalstoffenheffing zijn € 235.000 lager dan de raming. Dit wordt vooral veroorzaakt door het achterblijven van de begrote groei in het aantal aansluitingen. De economische crisis is hiervan de oorzaak. Daarnaast is de verhouding tussen één- en meerpersoonshuishoudens ten opzichte van de begroting gewijzigd. Verder is voor een bedrag van € 27.770 aan oninbare vorderingen afgeboekt.

Rioolheffing

De inkomsten uit rioolheffing zijn € 176.000 lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door het uitblijven van de verwachte groei in het aantal aansluitingen. De economische crisis is hiervan de oorzaak. Daarnaast is voor een bedrag van € 27.139 aan oninbare vorderingen afgeboekt.

Parkeerbelastingen

In december 2010 zijn de tarieven voor het betaald parkeren voor de jaren 2011 tot en met 2014 vastgesteld. Het bedrag van de kosten van de naheffingsaanslag is toen van € 35 verhoogd tot € 51. De tariefaanpassingen waren onder meer noodzakelijk voor investeringen in nieuwe parkeergarages en een transformatie van het straatparkeren naar het parkeren in parkeergarages. In 2013 zijn er geen aanpassingen geweest.

Begraafrechten

De ontvangen begraafrechten zijn lager dan geraamd. Deze lagere opbrengst is het gevolg van minder afgesloten verlengingen van het grafonderhoud dan gepland. Het aantal begrafenissen is lager dan verwacht.

Leges

De geraamde opbrengst leges burgerzaken bedroeg in 2013 € 1.994.000. De werkelijke opbrengst is uitgekomen op € 1.903.000. De ontvangen bouwleges zijn nagenoeg gelijk aan het geraamde bedrag. Het verschil is te verklaren uit de verminderde opbrengst van de overige leges met name de reisdocumenten.

Marktgeden

De ontvangen marktgeden zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van minder verhuurde meters op de voor- en najaarsmarkt en de daling van het aantal meelopers op de weekmarkt.

Toeristenbelasting

Het tarief van de toeristenbelasting is de afgelopen jaren gefaseerd in lijn gebracht met het advies van het Recreatieschap Drenthe in het kader van de harmonisatie van de tarieven van de toeristenbelasting in Drenthe. Het tarief is met € 0,05 verhoogd tot € 1,00. De definitieve aanslagen 2013 worden opgelegd in april 2014.

Kwijtschelding

De kwijtschelding is uitgevoerd volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding is de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen c.a., aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Het is ook toegestaan normpercentages van 90 of 95 te hanteren. De 100%-norm is wel de bovengrens.

Kwijtschelding kan worden verleend voor de afvalstoffenheffing, de riolrechten en de onroerendezaakbelasting. Omdat de gebruikersbelasting voor woningen is afgeschaft komt kwijtschelding van de onroerendezaakbelasting bijna niet meer voor; een eigen woning staat als vermogen meestal aan kwijtschelding in de weg. De aangekondigde wetswijziging inzake een nieuwe ruimere vermogenstoets is niet gerealiseerd. Met de kwijtschelding is een bedrag van ruim € 0,77 miljoen gemoeid.

Kwijtschelding	2013
OZB	6.079
Afvalstoffenheffing	371.268
Rioolrechten	412.949

Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen heeft tot doel inzicht te geven in de samenstelling, de omvang en het beloop van enerzijds de gemeentelijke weerstandscapaciteit en anderzijds de samenstelling van het gemeentelijke risicoprofiel.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust onze financiële positie is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller ons dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden en het saldo van de weerstandscapaciteit minus risico's positief is.

Weerstandscapaciteit zijn alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Assen beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. In de kadernota 'risicomanagement en weerstandsvermogen' is nader ingegaan op de componenten van het weerstandsvermogen en op de componenten die tot de beschikbare weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen) behoren. Ook is in deze kadernota ingegaan op de verbetering van risicomanagement.

Algemene beleidslijn

Vastgestelde beleidskaders

In 2011 heeft uw raad 'de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Deze kadernota geeft onder andere de volgende kaders en intenties aan:

- De buffer van € 100 per inwoner in de Algemene Reserve wordt op termijn (vanaf 2013) heroverwogen, deze norm blijft gehandhaafd tot het moment dat voldoende gesteund kan worden op risicomanagement.
- Het kengetal voor weerstandsvermogen is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Deze waarde moet tenminste 0,8 zijn voor voldoende weerstandsvermogen.

Tot de weerstandscapaciteit worden gerekend:

- de algemene reserves
- de bestemmingsreserves voor zover er geen financiële verplichtingen zijn aangegaan
- de stille reserves voor zover die op korte termijn verkoopbaar zijn en de bedrijfsvoering niet aantasten
- de onbenutte belastingcapaciteit

Risico's met structurele gevolgen tellen mee voor twee jaren, omdat het uitgangspunt gekozen is dat beleid in twee jaar omgevormd kan worden.

Voor het Grondbedrijf wordt de iflo-norm (inspectie financiën lagere overheden) van het ministerie gehanteerd, gecombineerd met een risicoanalyse.

Voor de rapportagecriteria over beleidsrisico's zijn de volgende richtlijnen aangegeven: bij risico's van € 200.000 rapportage aan uw raad, bij risico's van € 50.000 rapportage aan ons college en bij risico's van € 20.000 rapportage aan de directie.

Groeipadbenadering risicomanagement

Er is een globaal tijdsplan aangegeven voor de implementatie van risicomanagement. Hierna is de stand van zaken aangegeven:

- Als onderdeel van de besluitvorming over de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement hebben we er voor gekozen om met risicosessies te gaan werken.
- Met het houden van risicosessies werken we aan een verdere bewustwording in de organisatie als het gaat om risicomanagement en een aanscherping van de verschillende rollen.
- Voor het houden van risicosessies hebben we in 2013 een basisset ontwikkeld om vanuit een standaardwerkwijze aan de slag te gaan. Uiteraard zijn er mogelijkheden voor maatwerk.
- De methodiek die wordt gehanteerd komt er op neer dat de risico's aan de hand van de Rismanbrillen worden geïnventariseerd, met vermelding van oorzaken en gevolgen.

- De Rismanbrillen vormen voor ons de invalshoeken van waaruit we naar risico's kijken: juridisch / wettelijk, organisatorisch, technisch, ruimtelijk / planologisch, financieel / economisch, sociaal / maatschappelijk, duurzaamheid en veiligheid, politiek / bestuurlijk.
- Ten aanzien van de methodiek hebben we overwogen om gebruik te maken van een geautomatiseerd systeem. Op basis van een verkenning heeft dit nog niet geleid tot een gevoel van meerwaarde. Vooralsnog kunnen we prima volstaan met de gekozen werkwijze op basis van de zelf samengestelde basisset.
- Naast ambtelijke risicosessies voor projecten, programma's of specifieke onderwerpen worden periodiek sessies met ons college gehouden. In deze sessies staat het zicht krijgen op de strategische risico's en kansen centraal. Met deze sessies komen we tot een compleet beeld van de gemeentelijke risico's en kansen.
- In 2014 wordt bezien of de geformuleerde criteria bij rapportages over risico's voldoen aan de verwachtingen.
- In 2014 wordt de buffer van € 100 per inwoner voor de Algemene Reserve heroverwogen, wanneer er voldoende gesteund kan worden op risicomanagement, en de risico's in voldoende mate gefundeerd kunnen worden.

Wat hebben we gedaan in 2013

Eerste risicosessie college

Op basis van de hoofdlijnen en ambities van de geactualiseerde Structuurvisie hebben wij in 2013 een inventarisatie van risico's en kansen gemaakt. Dit was eerste sessie over strategische risico's.

Strategische risico's zijn risico's waarvan de oorzaak veelal buiten de organisatie ligt: omstandigheden die zich kunnen voordoen waardoor de kans bestaat dat lange termijn doelstellingen niet worden gerealiseerd. Dus is het van belang deze strategische risico's tijdig te onderkennen. Naast de risico's gaat het ook om het in beeld brengen van kansen. Zo ontstaat een totaalbeeld van de gemeentelijke risico's en kansen die gerelateerd zijn aan de actualisatie van de Structuurvisie. De geactualiseerde Structuurvisie wordt dus nog voorzien van een risico- en kansenparagraaf.

Strategische thema's

In risicosessies met ons college staan de strategische thema's op basis van de geactualiseerde Structuurvisie en de overige thema's uit het Collegeprogramma centraal.

Risicosessies in de organisatie

In risicosessies worden risico's in kaart gebracht en vastgesteld. Vervolgens vindt kwantificering van de risico's per thema plaats om tot een goede prioritering te kunnen komen. Beheersmaatregelen worden vastgesteld en actiehouders worden benoemd. De maatregelen worden gemonitord op uitvoering en periodiek worden de risico's doorlo-

pen en geactualiseerd. In de kadernota hadden we al vastgesteld dat risicomanagement breder geborgd kan worden in de organisatie door het houden van risicosessies.

In 2011 en 2012 zijn op dit terrein de eerste ervaringen opgedaan als het gaat om het programma FlorijnAs en de onderliggende projecten en het programma en de projecten rondom de Nieuwe Werkomgeving. Hiermee beginnen past binnen het uitgangspunt waar we in de kadernota voor hebben gekozen: starten met risicosessies vanuit de gedachte: 'gewoon beginnen' en doen.

In de kadernota wordt ook aandacht gevraagd voor de bewustwording van de rollen die onderscheiden worden ten aanzien van risicomanagement. In de risicosessies die in 2012 en 2013 zijn gehouden hebben we ervaren dat juist in deze sessies de verschillende rollen duidelijker worden.

Er is een zekere mate van getraptheid te onderscheiden: operationeel niveau, tactisch niveau en strategisch niveau. Bij de risicosessies op ambtelijk niveau is het van belang dat alle verschillende disciplines aanwezig zijn, daarbij gaat het bijvoorbeeld om eindgebruikers, specialisten en betrokkenen. Zo kan per project of onderwerp vanuit de verschillende disciplines en invalshoeken tot een totaalbeeld worden gekomen van risico's en kansen.

We hanteren het principe van integraal management. Dit betekent dat de manager integraal verantwoordelijk is en dus ook voor risicomanagement. Bij projecten is risicomanagement een integraal onderdeel van projectmatig werken.

Risico's ten gevolge van externe niet beïnvloedbare factoren

Kabinetsbeleid

Onzekerheden over en onduidelijkheid in het rijksbeleid zoals we die de afgelopen jaren kennen houden voor gemeenten financieel risico in. De instabiele economische situatie en de onzekerheid over doorzetten van het herstel zijn daar mede debet aan. Die kunnen immers reden zijn tot hernieuwde bijstellingen in het kabinetsbeleid en tot extra bezuinigingen.

De afgelopen periode kent daarvan tal van voorbeelden. Te denken valt daarbij aan de kortingen op gemeentefonds, op doeluitkeringen en op in het kader van de decentralisatie over te hevelen macrobudgetten. De kabinetten Rutte I en II hebben daartoe in hun Regeer,- Lente en Herfstakkoorden besloten.

De teller van de bezuinigingen van de kabinetten Rutte I en II staat boven de € 50 miljard. Het eind 2013 gesloten Herfstakkoord bevatte opnieuw een pakket met bezuinigingen van € 6 miljard. Het gemeentefonds en onze gemeente delen hier via de 'trap af' systematiek respectievelijk voor € 500 miljoen en € 2 miljoen in mee.

Tussentijdse ingrepen en beleidsbijstellingen zijn voor gemeenten risicovol. Ze gaan ten koste van de continuïteit in het beleid en de stabiliteit in de financiën.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Ontwikkeling conjunctuur en stagnerende groei

De recessie waaruit de Nederlandse economie geleidelijk opkrabbelt heeft ingrijpende gevolgen gehad voor de lokale economie en het tempo waarin we onze ambities konden realiseren. Niet voor niets hebben we inmiddels voor circa € 32 miljoen aan eigen bezuinigingen moeten treffen.

Lokaal kwam de recessie vooral tot uitdrukking in stagnerende groei van werkgelegenheid en verminderde verkoop van bedrijfsterreinen en bouwkvavels, en een toenemend beroep op de bijstand en andere uitkerings- en ondersteunende maatregelen.

Directe financiële gevolgen bestaan aan de ene kant uit achterblijvende groei van inkomsten uit het gemeentefonds en uit gemeentelijke heffingen zoals de onroerendezaakbelasting, de bouwleges en de toeristenbelasting en aan de andere kant uit een stijging van de uitgaven.

Het vooraf inschatten van de consequenties van een afnemende conjunctuur en stagnerende groei is lastig. Ze zijn sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Gemeentefonds; de koppeling in relatie tot de rijksbezuinigingen

Het eerste kabinet Rutte heeft de koppeling tussen rijksuitgaven en het gemeentefonds met ingang van 2012 hersteld. Dat houdt in dat het gemeentefonds en gemeenten sindsdien weer meedelen in de bezuinigingen op en andere groei- en krimpbevingen van de rijksbegroting. De gevolgen van het herstel van die koppeling zijn inmiddels genoegzaam bekend en financieel voelbaar geworden.

De effecten hebben een inmiddels een zodanige omvang gekregen dat sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Dat houdt in dat via het gemeentefonds geen compensatie meer wordt verkregen voor de gevolgen van autonome loon- en prijsstijgingen. En ook dat gemeenten zonder dat ze daar zelf invloed op hebben last hebben of krijgen van onderbestedingen op de rijksbegroting. Sprekend voorbeeld daarvan zijn de nadelige gevolgen die gemeenten hebben ondervonden van de onderbesteding op de rijksbegroting 2012. Voor Assen resulteerde dat in 2013 tot een niet voorziene korting op de algemene uitkering van € 1,4 miljoen.

Herstel van de koppeling kan ook positief uitwerken. Bij een overheid die druk doende is met het op orde brengen van de financiën en het beperken van de uitgaven is de kans daarop klein.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Gemeentefonds; evaluatie en herverdeling

Er is een ingrijpende herverdeling van het gemeentefonds in voorbereiding. Belangrijkste redenen daarvoor zijn het opheffen van scheefgroei en de zorg voor een adequate verdeling van de nieuwe geldstromen die straks als gevolg van de decentralisatie van de algemene Wet bijzondere ziektekosten en de Jeugdzorg en de nieuwe Participatiewet via het gemeentefonds gaan lopen.

Gelijktijdig zoekt het kabinet naar wegen voor meer grip en eigen sturingsmogelijkheden op de verdeling van het fonds. De onderzoeksfase is afgerond. Uitkomsten daarvan vormen de basis voor de nieuwe verdeling. Bedoeling is dat deze, na twee maal te zijn uitgesteld voor het eerst vanaf 2015 in werking treedt. Planning van het Rijk is om de uitkomsten van de herijking en de herverdeling in de meicirculaire 2014 te presenteren.

Veranderingen en bijstellingen in het gemeentefonds gaan vrijwel altijd gepaard met herverdeel-effecten. Die kunnen zowel positief als negatief zijn en houden dus een risico in. De eerste indicatie voor Assen is € 1,3 miljoen nadelig.

Programma	Algemene Dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Gemeentefonds; gevolgen invoering BAG

De woningvoorraad is een van de parameters waarmee de middelen van het gemeentefonds worden verdeeld. Als gevolg van een andere definiëring is sprake van een belangrijke wijziging in de vaststelling van de voorraadcijfers. Dat is het gevolg van de invoering van de wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). Gevolg daarvan is dat de woningcategorieën recreatiewoningen en bijzondere woongebouwen niet meer meetellen in de bepaling van de voorraad.

Omdat we in verhouding tot andere gemeenten over relatief veel bijzondere wooneenheden beschikken (diverse zorginstellingen, kazerne et cetera) dreigt deze definitiewijziging voor Assen uit te lopen op een aanzienlijk en blijvend financieel nadeel. Op aandrang van de groep nadeelgemeenten geldt sinds 2013 een overgangsregeling.

Problematiek is in beeld in het kader van de totale herijking van het gemeentefonds. Verwachting is dat in de meicirculaire 2014 (ook) op dit punt helderheid gaat brengen.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	€ 0,6 miljoen
Kans	80%

Nieuwe wetgeving (w.o. decentralisaties)

Invoering van nieuwe wet- en regelgeving gaat veelal gepaard met financiële risico's. Reden daarvan is dat er vooraf onvoldoende zicht is op de beleidsinhoudelijke en financiële impact ervan.

Dat geldt voor implementatietrajecten, beleidsinvulling- en uitvoering en, als dat aan de orde is,

voor de programma-uitgaven. Recente voorbeelden zijn de invoering van de Rud's en de Veiligheidsregio's.

Vanaf 2015 krijgen gemeenten te maken met de decentralisatie van de jeugdzorg, de algemene Wet bijzondere ziektekosten en de invoering van de Participatiewet. Het gaat om omvangrijke taakverschuivingen met grote maatschappelijke gevolgen en grote financiële risico's.

Gemeenten tasten nog steeds in het duister over de precieze inhoudelijke uitwerking en over de hoogte van de voor dat doel overkomende en sterk 'gekortwielde' macrobudgetten. Ook is onbekend welke uitvoeringskosten gemeenten op korte en de middellange termijn voor hun rekening moeten nemen. Wetgevingstrajecten zijn niet of nauwelijks afgerond terwijl over invulling van het eigen beleid nog besluiten moeten worden genomen.

Extra risico daarbij is dat het alle gevallen gaat om voorzieningen en verstrekkingen die een openeinde karakter hebben.

De omvang van de financiële risico's die gemeenten hiermee lopen is nog niet aan te geven.

Programma	Werk en inkomen en Zorg en welzijn
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Hof)

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën is in de Tweede Kamer vastgesteld. Daarin wordt de systematiek van de Europese tekortnormen voor de lidstaten doorvertaald naar het lokale niveau van de gemeenten. Het nieuwe instrumentarium is bedoeld om het macrofonds voor het EMU-tekort van de gemeenten te beheersen en voorziet in geval van overschrijding van het plafond in de mogelijkheid van het opleggen van een sanctie door de minister van financiën. De Wet Hof vertaalt de scherpere Europese afspraken van het Stabiliteits- en Groeiact in nationale wetgeving. Volgens die afspraken dient Nederland het financieringstekort te beperken tot drie procent van het bruto binnenslands product. De beperking gaat gelden vanaf 2013. Dit heeft verstrekkingen gevolgen voor de medeoverheden, want de beheersing van het EMU-saldo geldt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Btw-compensatiefonds

In het jaar 2003 is het btw-compensatiefonds in werking getreden, waaruit de gemeenten de btw op overheidstaken kunnen declareren. In 2007 heeft de belastingdienst een controle uitgevoerd op deze declaraties, resulterend in een verrekening voor de periode 2003-2006.

Het risico van een naheffing is daardoor beperkt tot de periode vanaf 2007 tot heden. In 2010 is er door de belastingdienst een deelcontrole geweest op de berekening van de gemengde kosten en de integratieheffing. In navolging hierop is een verbetering uitgevoerd. Dit heeft incidenteel een bedrag van € 0,8 miljoen opgeleverd. De gemengde kosten zijn herberekend hetgeen een structureel voordeel van € 80.000 heeft opgeleverd. Het risico is nog verder beperkt door het nemen van beheersmaatregelen.

In het najaar van 2012 is in het regeerakkoord geprojecteerd om het btw-compensatiefonds af te schaffen. Op aandringen van de gemeenten blijft het fonds wel bestaan, maar wordt het open-einde karakter van het fonds opgeheven door middel van vaststelling van een plafond. Dit betekent dat onder- en overschrijdingen van het plafond via het gemeentefonds met gemeenten worden verevend. Daarnaast is er een korting toegepast op het gemeentefonds. Het risico is aanwezig dat gemeenten te maken krijgen met verrekeningen via

de Algemene Uitkering. Gelet op het onzekere karakter van de werking van het plafond en de kleine kans op de hiervoor geschatte naheffing gaan we uit van een pro memorie raming.

Renterisico's

Bij de herfinanciering van aflossingen op vaste geldleningen kan de gemeente worden geconfronteerd met rentepercentages die hoger zijn dan op het moment waarop die leningen zijn opgenomen. De Wet Financiering decentrale overheden (Fido) voorziet in begrenzing van dit renterisico: de renterisiconorm. Hierbij mag het totaal van de vaste geldleningen waarvan de rente wordt voorzien en de noodzakelijke herfinancieringen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Bij het aangaan van nieuwe leningen wordt hiermee rekening gehouden door voldoende spreiding van de vervaldatum in acht te nemen. De gemeente Assen voldoet ruimschoots aan de renterisiconorm.

Er wordt verwezen naar de Treasuryparagraaf, waarin een en ander in een overzicht is weergegeven.

Programma	Algemene Dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Risico's in de bedrijfsvoering en specifieke producten

Voortgang eigen bezuinigingen; nog te compenseren taakstellingen

In deze bestuursperiode hebben we te maken gehad met drie bezuinigingsrondes:

- Uitvoeringsprogramma 2011-2014 (besluit raad november 2010),
- Aanvullende bezuinigingen 2012-2015 (besluit raad november 2011) en
- Verder bouwen, ambities en bezuinigingen 2014-2017 (besluit raad mei 2013).

De totale bruto opgave voor de gemeente komt boven de € 30 miljoen uit. Hiervan heeft circa 55% betrekking op de programma's en circa 45% op de bedrijfsvoering. Daarnaast hebben de bezuinigingen op de programma's ook effecten op de bedrijfsvoering als het gaat om reductie in loonsom/formatie. De implementatie van de bezuinigingen ligt goed op koers, maar een aantal onderwerpen is nog niet structureel ingevuld. Voor enkele onderdelen die het betreft zijn tussentijds besluiten genomen, door bijvoorbeeld te voorzien in

een incidentele of alternatieve invulling. Het gaat hierbij om een totaalbedrag van bijna € 2,2 miljoen. Voor de nog niet structureel gerealiseerde taakstellingen geldt dat er bewuste keuzes zijn gemaakt om nog niet tot een definitieve afhechting van de maatregelen te komen. Voor deze nog openstaande taakstellingen geldt dat deze blijvend zullen worden gemonitord totdat structurele invulling is gerealiseerd.

Programma	gemeentebreed
Risicobedrag	€ 2,2 miljoen
Kans	30%

Bedrijfsvoering: onderdekking projecten – overhead bedrijfsvoering – frictiebudget

Bedrijfsvoering : economische crisis

De effecten als gevolg van de economische crisis werken door op de financiële huishouding van de gemeente Assen waaronder de ontwikkelingen binnen het Grondbedrijf en de uitvoering van infra-

structurele werken. Er is onder meer sprake van risico's doordat er minder kavels verkocht worden waardoor op dit terrein minder ambtelijke inzet nodig is. Op de totale gemeentelijke bedrijfsvoering zorgt dit effect voor onderdekking. In 2013 is de onderdekking voor het grondbedrijf en projecten uitgekomen op ruim € 700.000. Dit is ongeveer gelijk aan het niveau van 2012. In de begroting 2014 is het risicoprofiel van het grondbedrijf bijgesteld. De verwachting is dat met ingang van 2017 het volume van deze werken duidelijk verder afneemt en daarmee ook personele effecten naar voren zullen komen. Dit heeft ook een relatie met de bezuinigingsmaatregelen. Het risicobedrag dat ingeschat wordt bedraagt met de huidige kennis € 500.000.

Bedrijfsvoering: Regiefunctie en overhead bedrijfsvoering

De overhead van de bedrijfsvoering komt onder druk doordat een aantal organisatieonderdelen van de gemeente Assen op afstand zijn gekomen of gaan komen, zoals de RUD, de Veiligheidsregio, WERKpunt! en de ontwikkeling van Welzijnsorganisatie 2.0. Met het op afstand zetten van bedrijfsonderdelen bestaat het risico op kosten van achterblijvende overhead. Wij ramen het risico hiervoor op pro memorie, omdat dit afhankelijk is van afspraken die in dit kader gemaakt worden met de nieuwe organisaties.

Bedrijfsvoering: frictiebudget

Einddoelen in de organisatieontwikkeling zijn een slankere, slagvaardige en toekomstbestendige organisatie onder gelijktijdige realisatie van door de economische crisis noodzakelijk geworden bezuinigingen. Het proces bevindt zich inmiddels in de eindfase en de plaatsingen in de nieuwe organisatie zijn nagenoeg afgerond. Zoals bij de start van het proces voorzien en aangegeven zijn personele en financiële frictie vrijwel niet te voorkomen neveneffecten van organisatiewijzigingen. Wij hebben daarin voorzien middels een frictiebudget. Het beleid en sturing door het management zijn er op gericht om de omvang van de frictie zoveel mogelijk te beperken. Er zijn echter grenzen aan de herplaatsing-, detachings- en uitstroombmogelijkheden van personeel dat door de afslanking boven-tallig wordt. Bovendien moeten we rekening houden met de afspraken in het sociaal statuut en met voor het gemeentelijke personeel geldende rechtspositie regelingen. Om de financiële gevolgen van personele en andere frictie, die de komende jaren als gevolg van reeds in gang gezette bezuinigingen op te kunnen vangen zijn extra middelen, in casu € 2,5 miljoen, aan de frictievoorziening toegevoegd. Verdergaande bezuinigingen en het realiseren van de veranderopgave Zorg en Welzijn zullen ook frictiekosten en overgangskosten met zich meebrengen. Het realiseren van

nieuwe bezuinigingen zal een verdere reductie in formatie tot gevolg hebben. We hebben nog geen inzicht in nieuwe frictiekosten. Het risico blijft aanwezig dat de frictievoorziening ontoereikend blijkt te zijn. Het risicobedrag is nog niet in te schatten.

Programma	Algemene dekking (bedrijfsvoering)
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Betaald parkeren

Als gevolg van de uitbreiding van het aantal parkeergarages in de afgelopen jaren is het kapitaalbeslag door het parkeerbedrijf toegenomen. De bekostiging vindt plaats uit de parkeerinkomsten. Daarbij werd voor de lange termijn een zekere groei van het aantal parkeerders verondersteld die is gekoppeld aan de verwachte toename van inwoners van de gemeente. Zoals bekend is de verwachte groei van het aantal inwoners naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling zal zijn weerslag op betaald parkeren hebben. Tevens is uitgegaan van een tariefstijging voor betaald parkeren zonder dat dit leidt tot vraaguitval.

De parkeerinkomsten staan onder druk. Oorzaak hiervan is onder andere dat het koopgedrag van consumenten verandert; een voorbeeld hiervan is de verschuiving van aankopen via webwinkels op internet in plaats van winkelen in de stad. Daarnaast heeft de huidige recessie ook effecten op het parkeergedrag en daarmee op de parkeerinkomsten.

Middels een parkeermarketing onderzoek is inzicht verkregen in motivatie en wensen van parkeerders in Assen. We hebben maatregelen in beeld gebracht met als doel het parkeerproduct beter af te stemmen op deze wensen.

Programma	Mobiliteit
Risicobedrag	€ 300.000
Kans	50%

Bouw en exploitatie sociale huurwoningen

Financieel uitgangspunt van beleid is een op eigen kracht, zonder dat daarvoor door de gemeente behoefte te worden bijgedragen, sluitende woning-/vastgoedexploitatie. Mogelijke financiële tegenvallers worden niet op de algemene middelen van de gemeente afgewenteld maar gedekt vanuit een voor dat doel binnen de woningexploitatie te vormen risicoreserve. Mocht het project onverhoopt worden stopgezet, bijvoorbeeld omdat Actium en/of andere (markt-)partijen alsnog voldoende sociale huurwoningen in Assen gaan bijbouwen of

wanneer veranderende wet- en regelgeving daartoe aanleiding geeft, dan zal binnen de gemeentelijke begroting dekking moeten worden gevonden voor de reeds gemaakte voorbereidingskosten tot een maximum van 15% van de geraamde stichtingskosten.

In het rapport 'Assen bouwt 1.0' zijn de risico's bij de bouw en exploitatie van sociale huurwoningen in beeld gebracht. Daarbij is vastgesteld dat er goede mogelijkheden zijn om deze risico's met passende beheersmaatregelen te managen.

Het opstellen van een risicoanalyse is pas zinvol als er een concreet projectvoorstel ligt en belangrijke

parameters bekend zijn, zoals de (geoffreerde) aanneemsom. Dan kan met een veel grotere zekerheid worden vastgesteld of een kostendekkende exploitatie mogelijk is en in welke mate de gestelde doelen kunnen worden ingevuld. Daarom zullen wij ter onderbouwing van de uiteindelijke investeringsbeslissing een risicoanalyse maken op basis van het aanbestedingsresultaat.

Programma	Bouwen en wonen
Risicobedrag	€ 209.000
Kans	25%

Risico's ten gevolge van opneemregelingen

Decentralisatie: Jeugd, AWBZ, Participatiewet

De transities in het sociale domein zullen zorgen voor een taakverzwaring van de gemeente, allen met een open einde regeling. Een deel van de nieuwe taken komt over met een bezuiniging.

Het gaat hier om de decentralisatie van:

- De verantwoordelijkheid en financiering van de Jeugdzorg via de Jeugdwet (landelijke korting 18%)
- De verantwoordelijkheid en financiering van begeleiding en dagbesteding voor thuiswonenden naar de Wmo (landelijke korting 25%)
- De verantwoordelijkheid en financiering van Beschermd Wonen (centrumgemeente taak) naar de Wmo (budgetneutraal)
- De landelijke korting op het budget Hulp bij Huishouden van 40%
- De veranderingen op het gebied van WSW, WWB en Wajong via de participatiewet

Voor de verschillende onderdelen is nog niet volledig bekend welke budgetten overkomen en hoe de verdeelsleutels eruit zien. Assen kan voor de verschillende onderdelen voor- of nadeel gemeente zijn.

Vanaf 2015 wordt binnen het gemeentefonds een 'sociaal deelfonds' ingesteld. Dit deelfonds gaat (delen van) de naar het gemeentefonds overkomende macrobudgetten voor Jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet (W-deel) omvatten. Omvang en verdeling van het fonds staan nog niet vast. Wel staat vast dat het om geormerkte middelen gaat en dat het bestedingsrisico ervan bij de gemeenten ligt. Het kabinet stelt de eerste drie jaar voorwaarden aan de besteding en monitort de naleving ervan.

De ontwikkelingen in de transitie Jeugdzorg zijn het verst en in de uitwerking daarvan (hierna) vindt u ook een inschatting van de risico's.

Naar verwachting zal er in de meicirculaire helderheid komen over de toekomstige budgetten en verdeelmodellen, op basis daarvan zal een risicoanalyse gemaakt worden.

Door het open einde karakter van de regelingen, de korte termijnen voor invoering en de kortingen die landelijk al zijn opgelegd is het verstandig om de overschotten op de Wmo en de WWB vast te houden, zodat die gebruikt kunnen worden ter dekking van eventuele tekorten in 2015 en verder.

Programma	Zorg en welzijn
Risicobedrag	€ 1.875.000
Kans	75%.

Nieuwe Gemeentelijke Basis Administratie

In 2014 zijn uitgaven te verwachten voor de aanbesteding (in Dimpactverband), software voor datadistributie en wellicht modules. Deze zullen bij het projectplan worden gespecificeerd. Op termijn worden ook kosten verwacht voor hosting. Door overheveling van budget worden mogelijke risico's voorkomen.

Programma	Bestuur en burger
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Transitie jeugdzorg

De komende jaren vindt de transitie van de brede jeugdzorg naar gemeenten plaats. Dit is een complexe opdracht. Bovendien heeft zij verstrekkende gevolgen voor posities, rollen en taken voor alle bij de zorg voor jeugd betrokken partijen (ouders en

jeugdigen, overheden, financiers, aanbieders en ondersteuners).

Rijksbijdragen aan gemeenten

De zorg voor kinderen en opvoeders wordt in het huidige stelsel gefinancierd door meerdere partijen. Gemeenten, provincies, Rijk en zorgverzekeraars hebben hierbij hun eigen verantwoordelijkheid. De gemeente wordt per 1 januari 2015 als beleidsmaker, opdrachtgever, uitvoerder en financier verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg.

Met de decentralisatie van de jeugdzorg verandert dus ook de financieringsstructuur. Dit is een risico waarmee de gemeente te maken krijgt. In onderstaand schema is de aard daarvan geschetst. Vanuit het Rijk hebben de regio's de opdracht gekregen om een Regionaal Transitie Arrangement (RTA) op te stellen. Het doel van dit RTA is om risico's te beperken, continuïteit te garanderen en een goede zorgstructuur te bieden.

Gemeenten ontvangen de decentralisatie-uitkering via het Gemeentefonds. Het is de bedoeling dat de gelden voor de Jeugdzorg straks deel uitmaken van

het zogenaamde sociaal deelfonds. Het Rijk heeft de intentie om de gelden voor het sociale domein, onder te brengen in een sociaal deelfonds. In dit sociaal deelfonds worden de middelen ondergebracht voor jeugdzorg, Wmo en participatiewet. De Jeugdwet is in februari 2014 aangenomen en de voorlopige bedragen zijn bekend.

Objectief verdeelmodel in 2014 bekend

In de meicirculaire 2014 wordt het objectief verdeelmodel bekend op basis waarvan de middelen voor de jeugdzorg in 2016 verdeeld worden. De landelijk opgelegde bezuiniging bedraagt € 120 miljoen voor 2015 en loopt verder op tot € 300 miljoen in 2016 en € 450 miljoen structureel vanaf 2017. In de decembercirculaire 2013 is naar voren gekomen dat de bijdrage voor de gemeente Assen verhoogd is naar € 24,2 miljoen. In de meicirculaire was dit voor Assen nog € 22,3 miljoen. De verhoging van de bijdrage heeft te maken met het duidelijker worden van gegevens.

De transitie brengt de volgende financiële risico's met zich mee:

Financieel risico	Mogelijke beheersmaatregelen
Beëindiging van bestaande (lokale) subsidierelaties. Termijn van afbouw: mogelijk onvoldoende tijd voor omschakeling naar inkoop-/subsidierelatie met gemeenten	Afspraken met provincie/algemene Wet bijzondere ziektekosten/zorgverzekeraars over overdrachtsregelingen.
Mogelijk onvoldoende goed gekwalificeerd personeel beschikbaar, wat kan leiden tot frictiekosten/personele kosten bij instellingen en tot onrust op (lokale) arbeidsmarkt.	Afspraken met provincie en instellingen over overgangsregelingen personeel (mens volgt werk). Arbeidsmarkteffecten monitoren.
Overdracht van lopende verbetertrajecten die door oude financiers worden bekostigd. Onduidelijkheid over consequenties van vervallen 'recht op zorg'.	Afspraken met provincie/algemene Wet bijzondere ziektekosten/zorgverzekeraars over overname verplichtingen door gemeenten.
Onduidelijkheid over omvang, duur en kosten doorlopende, oude aanspraken.	Komen tot overdrachtsregelingen (inclusief afspraken over herindicatie) met oude financiers.
Onzekerheid over toekomstig verdeelmodel en financieringsystematiek.	Nauw volgen van Transitieagenda's jeugdzorg en begeleiding/dagbesteding

Regionaal Transitie Arrangement (RTA)

In het najaar 2013 is Drenthe-breed, met uitzondering van de gemeente Meppel, het Regionaal Transitie Arrangement ondertekend. Dit RTA heeft als doel om continuïteit in zorg te garanderen, de frictiekosten te beperken en een goede zorginfrastructuur te bieden. In dit RTA is ook een risicoparaagraaf opgenomen die hieronder is samengevat.

Gegevensprobleem

Het risico is aanwezig dat er gewerkt wordt met gegevens die niet eenduidig en correct zijn. Dit risico is landelijk onderkend. Er is in Drents verband gekozen om het Rijk te volgen in afwachting op verbetering van de basisgegevens die betrouwbaarder zullen zijn. Het Rijk heeft dit probleem in de Meicirculaire 2013 onderkend en aangegeven budgettair gezien voorzichtig te ramen.

Juridische status van het RTA

Het RTA heeft de status van beleidsvoornemens. Hiermee is het RTA op hoofdlijnen geformuleerd waarin per domein bedragen zijn toegewezen. Dit hebben wij gedaan omdat er nog vele onduidelijkheden (budget en aantallen) zijn. Hiermee hebben wij het juridische risico op dit moment ingeperkt en is er ruimte gecreëerd voor partijen om later invulling te geven aan nadere detaillering. Hierbij is het de bedoeling dat er per instelling beschikkingen worden vastgesteld.

Fricatiekosten RTA

Het risico is aanwezig dat gemeenten te maken krijgen met frictiekosten. In dit Transitie Arrangement is het uitgangspunt dat de kosten van frictie bij de instellingen zelf komen te liggen. De houding van het Rijk over frictiekosten is nog niet helder. De frictiekosten bestaan voor een groot deel uit personele kosten. De totale frictiekosten worden ingeschat op € 35 miljoen voor Drenthe. In het Regionaal Transitie Arrangement wordt de lijn gekozen om de frictiekosten voor rekening van de zorginstellingen te laten. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over eventuele collectieve oplossingen.

Intergemeentelijke samenwerking bij het RTA

De uitwerking van intergemeentelijke samenwerking moet nog plaatsvinden. Deze samenwerking zal plaatsvinden op de volgende gebieden van de zwaardere vormen van jeugdzorg: zorg voor jeugdigen met een verstandelijke beperking en zorgzwaarte 4 en 5, zorg voor jeugdigen met een ernstige gecombineerde problematiek die zowel op het gebied van GGZ als verstandelijke beperking ligt, specialistische GGZ kinder- en jeugdpsychiatrie, jeugdzorg-plus. Het risico is aanwezig dat er ingewikkelde samenwerkingsverbanden ontstaan die de sturing gecompliceerd maken. Door op een goede manier in te kopen kan dit risico beperkt worden.

Gemeentelijke sturing op het RTA

De Jeugdzorg in Drenthe maakt gebruik van de methodiek POD (Positief Opvoeden Drenthe). Hierbij is onderscheid gemaakt in vrij toegankelijke zorg (preventie POD 1 tot en met 3) en de zorg waarbij indicaties nodig zijn (POD 4 en hoger). Het risico is aanwezig dat de aandacht teveel gevestigd wordt op POD 4 en hoger, terwijl de invloedssfeer van de gemeente vooral ligt bij POD 1 tot en met 3.

Persoonsgebonden budgets (PGB's)

De PGB-gefinancierde zorg is onderdeel van de transitie. Het kader waarbinnen gemeenten afspraken kunnen maken met PGB-aanbieders is echter niet duidelijk. Er kunnen op dit punt nog geen bindende afspraken worden gemaakt. Vanaf 2015 zullen wij als gemeenten wel hiermee te ma-

ken hebben. In het RTA hebben we hiervoor nog geen bedrag op kunnen nemen. Het betekent onzekerheid in de totale budgetten en het betekent onzekerheid in de budgetten waarmee instellingen te maken krijgen. Daarom is het belangrijk om zo snel mogelijk zicht te krijgen op omvang en bedrag bij die aanbieders die met PGB's werken.

Tenslotte

De transitie van de zorg voor jeugd (jeugdzorg, dagopvang en begeleiding) gaat met grote (financiële) onzekerheden en risico's gepaard. Om tot een optimale risicobeheersing te komen worden in samenspraak met de Drentse pilot jeugd (deel)notities uitgewerkt op het gebied van:

- Mobiliteitspool
- Toeleiding
- Inkoop en Financiering
- Sturing en verantwoording
- Cliënt en kwaliteit

Hiermee wordt zoveel mogelijk als in het vermogen ligt, het risicoprofiel beperkt

Programma	Zorg en welzijn
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Wet werk en bijstand, gebundelde uitkering

De middelen voor de uitvoering van de rijksregelingen Wet werk en bijstand worden door het Rijk beschikbaar gesteld op basis van landelijke indicatoren. Afwijkingen op lokaal niveau zijn voor onze rekening. Het uitkeringsniveau wordt door het Rijk vastgesteld op basis van de landelijke cijfers van bijstandsccliënten.

Wij zijn belast met de uitkeringskosten, die een openeindekarakter hebben. Als gevolg van de economische recessie is de ontwikkeling van het aantal bijstandsccliënten een risico. Daarnaast verwachten wij dat er grote wijzigingen zullen plaatsvinden in de sociale zekerheidswetgeving en dat deze wijzigingen grote gevolgen hebben voor de intergemeentelijke sociale dienst en daarmee het programma Werk en inkomen van de gemeente.

In oktober 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap. Deze wet heeft financiële gevolgen voor de kosten voor bijzondere bijstand. De kring van personen die in aanmerking komt voor beschermingsbewind verruimt. Inwoners die de kosten van de bewindvoerder niet kunnen betalen, kunnen hiervoor bijzondere bijstand krijgen. Bijzondere bijstand is een

openeinderegeling; de extra kosten komen voor rekening van de gemeente. De uitzetting wordt geschat op circa + 35%. Voor Assen betekent dat op dit onderdeel een risico van circa € 50.000. De inwerkingtreding van de nieuwe wet is per 1 januari 2014.

Programma	Werk en Inkomen
Risicobedrag	€ 2.500.000
Kans	50%

Vergunning en handhaving

Een aantal lopende en aankomende ontwikkelingen kan door cumulatie leiden tot risico's. Deze risico's zijn enerzijds financieel van aard en anderzijds hebben ze betrekking op onze ambities en

dienstverlening. In die zin is de vorming van Regionale Uitvoerings Dienst te noemen. De RUD is in 2013 opgericht en wordt in 2014 operationeel. Om de kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting bij de RUD op het gewenste niveau te brengen, zullen er vanuit de gemeenten personele capaciteit en/of financiële bijdragen geleverd moeten worden. Ingeschat wordt dat de huidige personele bezetting binnen de gemeente Assen lager is dan het gewenste niveau dat vanuit de RUD verlangd wordt. Er bestaat dus een kans dat Assen meer moet bijdragen dan begroot.

Programma	Bestuur en Burger
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Risico's met betrekking tot de verbonden partijen

Het algemene risico inzake de verbonden partijen betreft calamiteiten die zich kunnen voordoen bij de vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen waarin de gemeente financieel en bestuurlijk participeert. Dit risico kan variëren van verlies of afwaardering van ingebracht kapitaal tot het moeten deelnemen in verliesafdekking. De risico's zijn het grootst bij verbonden partijen waarin onze gemeente een groot financieel belang heeft. Voorbeelden hiervan zijn de intergemeentelijke sociale dienst en Alescon.

De sturing op verbonden partijen wordt verbeterd door duidelijke 'prestatieafspraken' te maken. Deze zijn gericht op het leveren van betere kwaliteit van producten en diensten. Tevens ontstaat meer inzicht in financiële risico's. Onze gemeente wordt rechtstreeks aangesproken op de financiële resultaten van gemeenschappelijke regelingen. Bij andere partijen, zoals stichtingen, is de financiële relatie formeel beperkt tot de afgesproken bijdragen. Hoe dit uitpakt hangt af van de politiek-bestuurlijke afweging.

De verbeteringen rondom de sturing op verbonden partijen is in gang gezet. De notitie verbetering aansturing verbonden partijen is op 23 augustus 2010 aan uw raad ter kennisname aangeboden en in 2012 zijn nieuwe richtlijnen geformuleerd voor de begroting en jaarrekening van de verbonden partijen om te bereiken dat uw raad deze beter kan aansturen.

In het bijzonder kan naast de voornoemde visie rondom verbonden partijen het volgende worden opgemerkt.

Intergemeentelijke sociale dienst (ISD)

De intergemeentelijke sociale dienst heeft als weerstandsvermogen een reserve bedrijfsvoering en een voorziening bijstandsdebiteuren. Beide vermogensbestanddelen zijn gemaximeerd. De bedrijfsvoeringreserve is gemaximeerd tot 5% van de totale bedrijfsvoeringbegroting en de voorziening is gemaximeerd tot 11% van het uitstaande vorderingstotaal. Voor alle overige producten geldt dat reserves en voorzieningen bij de deelnemende gemeenten zijn ondergebracht. Het gaat hier om het I-deel, het W-deel en het Meedoenbeleid.

Programma	Werk en Inkomen
Risicobedrag	€ 1.250.000
Kans	25%

Alescon

In december 2013 is het wetsvoorstel Participatiewet aan de Tweede Kamer aangeboden. Het kabinet streeft er naar de wet per 2015 in te laten gaan. Daarmee stopt de instroom in de huidige Wsw. Inwoners met een indicatie voor de Wsw én een vast dienstverband behouden echter hun rechten.

Op het moment van schrijven van dit verslag is het nog onduidelijk hoe de financiering aan de gemeente er uit gaat zien. Deze onduidelijkheid over de financiering leidt tot een risico ten aanzien van de dienstverbanden bij Alescon. Alescon heeft over het algemeen SW-medewerkers in vaste dienst, waarbij een wijziging in beleid of financiering tot een financieringsrisico kan leiden van de SW. In het door u nog vast te stellen beleid rondom de Participatiewet zullen ook keuzes moeten worden gemaakt rondom het financieringsvraagstuk die aan-

sluiten op uw beleid en recht doen aan de vastgestelde rechten van de SW-medewerkers.

In de beleidsnotitie Modernisering Wet sociale werkvoorziening (vastgesteld door uw raad in juni 2008) hebben wij afgesproken om enkele gekwantificeerde risico's op te nemen in onze paragraaf weerstandsvermogen, waar toe de vermogenspositie van Alescon ontoereikend is. Deze risico's bestaan uit een achtergestelde lening aan ASP bv en enkele rekening-courantverhoudingen met bv's en bedraagt totaal € 650.000. Ons aandeel komt uit op € 238.000.

Programma	Werk en inkomen
Risicobedrag	€ 240.000
Kans	30%

Plateau openbaar onderwijs Assen

Per 1 januari 2011 is de bestuurscommissie Plateau openbaar onderwijs Assen financieel ontvlochten van de gemeente Assen. Plateau beheert nu onder andere haar eigen financiële administratie en ontvangt rente-inkomsten over haar vermogen. Eind 2011 is een gezamenlijke projectgroep gestart met een onderzoek naar de mogelijke verzelfstandiging van Plateau, tijdens dit onderzoek is gebleken dat er verschillen zaten tussen de balansen van de gemeente en Plateau en dat er onzekerheden waren rondom het meerjarenperspectief van Plateau. In september 2012 heeft daarom een quickscan plaatsgevonden en op basis daarvan is een verbeterplan opgesteld. Inmiddels is dit verbeterplan grotendeels uitgevoerd en geïmplementeerd.

Uit de begroting 2014 van Plateau blijkt dat haar financiële situatie en risico's goed in beeld heeft gebracht. Ingrijpende maatregelen zijn vooralsnog niet nodig, maar Plateau onderneemt wel actie om in te kunnen spelen op (landelijke) bezuinigingen en krimp van het aantal leerlingen. Bijvoorbeeld door gebruik te blijven maken van de mogelijkheid om leerkrachten in het Risico Dragend Deel van de Formatie (RDDF) te plaatsen en actief te blijven sturen op kostenbesparingen. Hierdoor is de begroting van 2014 en komende jaren sluitend.

Zo lang Plateau nog niet is verzelfstandigd ontvangt zij een gemeentelijke bijdrage van € 260.000 per jaar. Deze bijdrage is in de gemeentelijke begroting opgenomen tot en met 2015, ervan uitgaand dat het verzelfstandigingsgesprek in 2014 weer met Plateau wordt opgestart.

De begroting 2014 sluit op € 0. Zoals voorgaande jaren heeft Plateau in zijn begroting een aantal beleidsspeerpunten benoemd voor 2014 met daaraan een bedrag van € 250.000 gekoppeld. Daarnaast heeft Plateau in de exploitatie € 605.000 op-

genomen voor de beheersing van de risico's. Het totaalbedrag van € 855.000 wordt bekostigd uit de schoolexplotaties.

De reserves van Plateau bedragen eind 2013 naar verwachting € 5.067.000 (op basis van de huidige prognoses over het resultaat 2013) ten opzichte van € 4.908.000 eind 2012. Dit verschil kan worden verklaard door de correctie in 2013 naar aanleiding van de ontvlechting van € 159.000 positief. De reserves van Plateau vallen binnen de marges die landelijk zijn vastgesteld voor het eigen vermogen van primair onderwijs.

Programma	Onderwijs
Risicobedrag	€ 225.000
Kans	75%

Huisvesting onderwijs van het Dr. Nassau College en het Vincent van Gogh College

Uw raad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Dr. Nassau College, locatie Quintus, het Vincent van Gogh College, locatie Lariks en de vernieuwbouw locatie Penta van het Dr. Nassau College. Het krediet is taakstellend. In de risicoparagraaf behorend bij het raadsvoorstel is een aantal risico's benoemd. De ramingen zijn gebaseerd op normbedragen. Binnen het krediet is rekening gehouden met tijdelijke huisvesting op basis van normbedragen. De locatie Lariks is in december 2013 opgeleverd en tussen gemeente en school binnen het krediet financieel afgewikkeld. De aanbestedingen voor Quintus en Penta hebben plaatsgehad en de (ver)nieuwbouw kan binnen de bestaande kredieten worden gerealiseerd.

Gezien de huidige stand van de projecten constateren wij dat het risiconiveau kan worden verlaagd. Door een strakke monitoring blijven wij alert op onvoorziene zaken. Het beschikbaar gestelde krediet is leidend. Het uitgangspunt is dat risico's binnen het krediet worden opgevangen.

Programma	Onderwijs
Risicobedrag	€ 250.000
Kans	20%

Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB)

Het budget voor schuldhulpverlening ad € 500.000 is structureel ontoereikend om aan de toenemende vraag voor schuldhulpverlening te voldoen. Het tekort bedraagt € 450.000. Hierbij is rekening gehouden met een bijdrage uit de participatiemiddelen. Voor 2014 is hooguit een dempende werking te verwachten van de groei van het aantal klanten en dus ook van de kosten. De brede intake in het Inwo-

nersplein en de aanpak in de buurtteams zullen in 2014 beperkt effect sorteren op het aantal klanten bij de GKB. Zonder (structurele) beleidswijzigingen al dan niet gepaard gaand met een verhoging van het budget, blijven tekorten ontstaan.

Programma	Werk en inkomen
Risicobedrag	€ 405.000
Kans	90%

GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst Drenthe)

De GGD Drenthe gaat uitvoering geven aan de integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. De GGD voorziet dat de kosten die hiermee gepaard gaan, alsmede de kosten van ontwikkeling van de organisatie een behoorlijk beslag gaan leggen op de reservepositie van de GGD, waarbij de totale reservepositie daalt van € 2,8 miljoen begin 2012 naar ruim € 1 miljoen in de loop van 2014. De Algemene reserve daalt naar € 73.000 en komt daarbij weer onder de norm van 5% van de omvang van de basistaken, zoals dat door het algemeen bestuur is vastgesteld. Daarnaast voorziet de GGD risico's van bezuinigingen veroorzaakt door de overheveling van Gezondheidsbevordering naar het additionele pakket (afbouw) en de landelijke ontwikkelingen van aanbesteding van de forensische werkzaamheden die de GGD Drenthe uitvoert voor de politie.

Programma	Zorg en welzijn
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Lange termijn exploitatie De Nieuwe Kolk

Bij de Voorjaarsnota 2012 is de herziene exploitatie voor De Nieuwe Kolk aan u voorgelegd. U heeft ingestemd met versneld inzetten van de Weiersstraatreserve om de exploitatietekorten af te dekken. De huidige verwachting is dat rond het jaar 2023-2025 de Weiersstraatreserve leeg is. Hierdoor ontstaat vanaf dat moment een ingeschat exploitatietekort van € 2,5 miljoen. Dit tekort loopt verder op wanneer de dekking van de Essentmiddelen, die ten grondslag liggen aan de € 1 miljoen die bij de begroting 2012 beschikbaar gesteld zijn, wegvallen in 2032.

Programma	Kunst en cultuur
Risicobedrag	€ 3,15 miljoen
Kans	90%

Exploitatie van partijen in De Nieuwe Kolk

De partijen die gehuisvest zijn in De Nieuwe Kolk hebben te maken met onzekerheden in de exploitatie. Het onzekere economische tij en de bezuinigingen zijn hier mede debet aan. Daarnaast wordt nu langzaam duidelijk hoe de ramingen van de herziene exploitatie zoals vastgesteld in de Voorjaarsnota 2012 in de realiteit uitpakken. Dit is niet bij alle partijen conform de verwachtingen, maar vooralsnog loopt de totaalexploratie in de pas.

Er is wel een risico voor de lange termijn exploitatie van Theater en Bioscoop De Nieuwe Kolk en voor het Centrum voor Beeldende Kunst Drenthe. Derhalve is er een onderzoek gedaan naar ambities van het theater en werkt het CBK Drenthe nu aan een herziene toekomstvisie. De uitkomsten van het onderzoek worden in januari 2014 bekend gemaakt. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zal het theater een nieuw lange termijn businessplan ontwikkelen.

De huisvestingslasten drukken zwaar op de exploitaties van de verbonden partijen in De Nieuwe Kolk. Het risico is aanwezig dat deze partijen op termijn problemen krijgen in hun exploitatie, waaronder de kosten voor huisvesting. Voor het Centrum van Beeldende Kunst is het risico groot. De maatregel die genomen is, is de inzet van de reserve Weijersstraat. Op het moment dat de exploitatietekorten op realisatiebasis hoger zijn dan geraamd, is de reserve eerder uitgeput. Daarnaast is er het risico is dat De Nieuwe Kolk op termijn te maken kan krijgen met leegstand.

Programma	Kunst en cultuur
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Hulpverleningsdienst Drenthe (HVD)/ Veiligheidsregio Drenthe

Per 1 januari 2014 is de Hulpverleningsdienst Drenthe (HVD) een feit. De HVD is ontstaan uit de Veiligheidsregio Drenthe samen met de 12 gemeentelijke Brandweerkorpsen. Het bestuur van de VRD heeft gesteld dat de kwaliteit van de basis brandweezorg op minimaal het huidige niveau moet blijven. Daarnaast heeft de VRD zichzelf een bezuinigingstaakstelling opgelegd van 5 % in 2014, en 5 % in 2015, die vervolgens structureel in de meerjarenbegroting door werkt. Voor alsnog is de taakstelling incidenteel in de begroting van de HVD verwerkt. Of de HVD de bezuiniging ook structureel realiseert, en de mate waarin, is onzeker.

Programma	Veiligheid
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Risico's grondexploitaties en projecten

Grondexploitaties

Risico's op grondexploitaties moeten binnen het Grondbedrijf worden opgevangen. Een deel van de risico's wordt binnen de exploitatieberekeningen opgevangen onder de post onvoorzien. Voor mogelijk optredende risico's is een weerstandsreserve gevormd.

Afgelopen jaar is bij het opstellen van de begroting per exploitatiegebied een analyse gemaakt van kosten, opbrengsten en risico's. Op grond hiervan zijn keuzes gemaakt om de ontwikkeling van de algemene reserve van het Grondbedrijf op aanvaardbaar niveau te houden.

De huidige moeilijke economische situatie is van grote invloed op de ontwikkelingen binnen het Grondbedrijf. Bij het actualiseren van de calculaties is hiervoor een inschatting gemaakt.

Bij het opstellen van de jaarrekening is op basis van de actuele calculaties de afwaardering van de complexen bepaald.

Risico's die cijfermatig niet zijn opgenomen in een calculatie, moeten worden afgedekt door de weerstandsreserve binnen het Grondbedrijf. De weerstandsreserve is rekenkundig bepaald op basis van de Iflo norm en wordt onderbouwd door risicoanalyses.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de jaarrekening van het Grondbedrijf.

Programma	Bouwen en wonen
Risicobedrag	€ 16,4 miljoen
Te dekken uit	Weerstandsreserve Grondbedrijf

FlorijnAs

Risicomangement

Periodiek worden de risico's op project- en programmaniveau geactualiseerd. Indien nodig worden naar aanleiding van wijzigingen in de projecten nieuwe risico inventarisaties opgemaakt.

In 2013 zijn de belangrijkste risico's aan uw raad gepresenteerd en maken onderdeel uit van de kwartaalrapportage. Na de zomer is een start gemaakt met het kwantificeren van de risico's, de resultaten hiervan zijn opgenomen in de vierde kwartaalrapportage en zijn in oktober 2013 aan u gepresenteerd.

Tijd

In het convenant tussen Rijk en regio van 23 juni 2008 is een kasritme opgenomen voor de uitbeta-

ling van de Bereikbaarheidsprojecten. Het convenant gaat er vanuit, gelet op het aangegeven kasritme, dat de concrete projecten in 2020 zijn afgerond. Voor deze projecten is niet de vraag óf zij zullen worden uitgevoerd maar hoe en wanneer. Om de risico's te minimaliseren wordt er op gestuurd dat voor 2020 alle verplichtingen zijn aangegaan en de projecten zijn afgerond. De huidige planning laat zien dat het zeer aannemelijk is dat de projecten dan zijn afgerond. Het Rijk wordt jaarlijks op de hoogte gehouden van de voortgang van de FlorijnAs projecten.

Door te sturen op planning en de bewaking van de scope en de ambities en zinvol gebruik te maken van Crisis- en Herstelwet kan het risico dat de planning uitloopt worden beperkt.

Een ontwikkeling vraagt bijzondere aandacht: uit een in opdracht van ProRail uitgevoerde studie naar niet gesprongen explosieven blijkt dat een groter gebied dan verwacht door oorlogshandelingen niet zonder meer veilig genoeg is voor het doen van reguliere bodemonderzoeken. Een adviesbureau brengt mogelijke oplossingen en maatregelen in kaart. Een aanvraag voor subsidie van de kosten van het opruimen wordt begin 2014 ingediend bij het desbetreffende ministerie.

Scope

In de overeenkomst van oktober 2010 met de provincie Drenthe is een inspanningsverplichting afgesproken om € 20 miljoen in te verdienen voor de concrete RSP-projecten Bereikbaarheid. De inverdientaakstelling is van toepassing op de vier concrete bereikbaarheidsprojecten Blauwe As, Stationsgebied, Stadsboulevard en Assen-Zuid infrastructuur. Eind 2013 is een eerste aanzet gegeven om met de provincie definitieve afspraken te maken over de verrekening van de diverse geldstromen tussen provincie en gemeente in het kader van de rijksbijdrage RSP, cofinanciering en de inverdientaakstelling. Hierin wordt ook betrokken de provinciale bijdrage voor de binnenstedelijke ontwikkeling (gelden uit Norgerbrugtracé). De planning is om dit begin 2014 bestuurlijk af te sluiten.

Financiering

Het ministerie van Financiën heeft de intentie uitgesproken om over de rijksbijdrage RSP van 2012 een korting toe te passen van 7%. Dit omdat het ministerie van mening is dat er bij de RSP-projecten sprake is van een btw voordeel: de rijksbijdrage is inclusief btw en de btw op de uitgaven kan worden gecompenseerd. In het rijksconvenant van 2008 staat echter vermeld dat de RSP-gelden inclusief btw zullen worden uitbetaald door het

Rijk. Voor het jaar 2013 is op basis van de actuele raming van de uitgaven besloten om de bijdrage voor 2013 in 2014 te laten uitbetalen door het Rijk (de rijksbijdrage tot en met 2012 is voldoende om de uitgaven tot en met 2013 te financieren). De gedachte is dat het ministerie in 2014 geen korting toepast omdat dan een plafond in werking treedt voor het btw-compensatiefonds.

De financiering van de RSP-projecten Bereikbaarheid FlorijnAs bestaat onder andere uit een deel cofinanciering van de gemeente Assen. Eind 2013 is op een totaal van de gemeentelijke cofinanciering van € 30,5 miljoen een bedrag van € 4,9 miljoen nog niet definitief geregeld. Deze financiering

kan worden gevonden in de beheerfondsen en de BTW compensatie. Vanuit de geplande onderhoudswerkzaamheden binnen de reikwijdte van het programma FlorijnAs is deze cofinanciering mogelijk.

Programma	FlorijnAs
Risicobedrag	€ 12,9 miljoen
Te dekken uit	Voorziening RSP en scopewijzigingen RSP projecten

Overige risico's

Garantstellingen

Wij voeren een terughoudend garantiebeleid. In het verleden zijn garantieverplichtingen aangegaan ten behoeve van door instellingen aan te trekken vaste financieringsmiddelen. Bij niet-nakoming van betalingsverplichtingen door de instellingen kunnen wij op onze garantie worden aangesproken. Dit is overigens nog nooit gebeurd. Het totaal van deze verplichtingen heeft een aflopende trend. Een deel valt onder de garantstelling door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw valt.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	pro memorie
Kans	pro memorie

Debiteurenrisico's

Vorderingen op derden nemen wij op de balans op voor de nominale waarde zolang er reële verhaalsmogelijkheden aanwezig zijn. Wanneer de verhaalsmogelijkheid afwezig is, wordt er een voorstel tot oninbaarverklaring gedaan en vindt afboeking van de vordering plaats. In de begroting is ervan uitgegaan dat alle openstaande vorderingen voldaan worden. De praktijk heeft geleerd dat dit enigszins te optimistisch gesteld is, maar de financiële gevolgen kunnen tot nu toe binnen de bestaande budgets worden opgevangen.

Programma	Algemene dekking
Risicobedrag	€ 0
Kans	pro memorie

Kengetallen

Weerstandsvermogen (bedragen * € 1.000)	rekening 2013	rekening 2012	mutatie
Weerstandscapaciteit in reserves (A)	31.803	42.107	- 10.304
Risico's (B)	29.218	38.408	- 9.190
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	2.585	3.699	-1.114
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	1,09	1,10	-0,01

De ratio voor het weerstandsvermogen is niet veranderd. Bij de vaststelling van de Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomangement is afgesproken dat een ratio van 0,8 voldoende is en 1,0 ruim voldoende. Er wordt dus voldaan aan de afgesproken norm. Daarbij is het van belang te weten

dat voor het bepalen van de weerstandscapaciteit een aantal componenten nog als pro memorie zijn meegenomen waardoor de feitelijke weerstandscapaciteit hoger is.

Mutaties risicoprofiel

Risico's per subgroep (bedragen * € 1.000)			
	rekening 2013	begroting 2014	mutatie
risico's - niet beïnvloedbare factoren	1.860	3.120.	-1.260
risico's in de bedrijfsvoering	1.019	2.280.	0
risico's open einde regelingen	4.375	5.475.	- 1.100
risico's verbonden partijen	5.520	6.115.	- 595
risico's grondexploitatie en projecten	16.444	17.630.	- 1.035
overige	0	0	0
totaal	29.218	34.620	-3.782

Het risicoprofiel wordt iedere keer ten opzichte van het meest actuele planning- en control document ge-update, in dit geval de begroting 2014. Ten opzichte van het vorige ijkmoment is het risicoprofiel afgenomen.

De afname wordt met name veroorzaakt door afgenomen risico's rondom RUD en vergunningverlening en handhaving, nieuwe huisvesting voortgezet onderwijs en het Grondbedrijf door het uit exploitatie nemen van Messchenveld 1b.

Inleiding

Als gemeente hebben wij duurzame middelen nodig om goederen en diensten aan de burger te kunnen leveren. Deze middelen worden aangeduid met de term kapitaalgoederen. De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen dienen in exploitatie te worden genomen en vergen onderhoud.

Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan.

Voor goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering is een voortschrijdende planning nodig. Daarbij kijken wij vier jaar vooruit, met een

doorzicht naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). In 2009 hebben wij een integrale planning opgesteld voor 2010-2020 die onder andere afgestemd is op het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het gemeentelijk wegbeheer plan voor de periode tot 2018.

Vanaf 2007 sluiten wij met de planningen aan bij de gebieden waar zaken opgepakt worden in het kader van Gebiedsgericht Werken (GGW). Dit om benodigde fysieke maatregelen in de openbare ruimte aan te laten sluiten bij de sociale maatregelen in een bepaald gebied.

Duidelijk is dat sociale maatregelen zich lastiger in laten plannen dan fysieke maatregelen.

Kaders

De besteding voor de instandhouding van kapitaalgoederen hebben wij opgenomen in de verschillende programma's van het jaarverslag.

De kosten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgets is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat altijd moet worden uitgevoerd. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen tot meer kosten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

De hoogte van de benodigde budgets is afhankelijk van het gekozen kwaliteitsniveau. De vaststelling van het kwaliteitsniveau is aan u voorbehouden. Hiervoor hebben wij diverse beheervisies opgesteld, waarin beleidsdoelstellingen voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In het vervolg van dit hoofdstuk is per soort kapitaalgoed op hoofdlijnen een relatie met de relevante beleidskaders gelegd.

Algemene kaders

De beleidskaders voor het realiseren van een kwaliteitsverbetering in het ontwerp, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in

de Raamnota Openbare Ruimte. Deze is in 2010 geactualiseerd.

De Raamnota bevat concrete richtlijnen en referentiebeelden over het gewenste beeld van de openbare ruimte. De Raamnota is een integrale paraplu-nota, wat wil zeggen dat de specifieke beleidsnota's (bijvoorbeeld de Groenstructuurvisie) voldoen aan de richtlijnen uit de Raamnota.

Naast de Raamnota is de notitie IBOR Assen (2007) vastgesteld.

In deze notitie hebben wij kwaliteitsniveaus vastgesteld voor het Integrale Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR). Voor de gehele stad geldt het kwaliteitsniveau Basis als minimum en voor een aantal delen van de stad geldt het niveau Hoog. In de notitie IBOR Assen is vastgesteld dat al bij de ontwikkeling van plannen nadrukkelijk rekening gehouden wordt met het beheer. In de besluitvorming over deze projecten nemen wij daarom altijd een beheerparagraaf op.

Tevens is het Waterplan 'Assen koerst op helder water' (2006) vastgesteld. In het Waterplan hebben wij de gezamenlijke visie en ambities op gebied van water in relatie tot ruimtelijke ordening van de gemeente en de waterschappen vastgelegd.

Wegen

Het in stand houden van de wegen is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in het productrekening onder het beleidsproduct Wegbeheer.

relevante beleidskaders		
Beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Raamnota openbare ruimte	2010	
Nota Beeldkwaliteit IBOR	2007	2013
Nota Wegbeheer Assen	2008	2013

Uitvoeren van het planmatig dagelijks onderhoud gebeurt in hoofdzaak op basis van de beeldkwaliteit (IBOR). Het groot onderhoud gebeurt mede op basis van de technische kwaliteit, restlevensduurver-

wachting en een minimalisatie van de kosten gedurende de levensduurverwachting. Een lager niveau dan basis leidt tot onveiligheid en aansprakelijkheidsstellingen.

Hieronder staat de minimale onderhoudskwaliteit per gebied.

Kwaliteitskeuze IBOR, gebaseerd op Raamnota Openbare Ruimte			
Omschrijving	Technische staat verharding	Technische staat groen	Verzorging
Het centrum-kloppend hart, het oude centrum	hoog	hoog	hoog
Representatieve plekken, centra, ontmoetingsplekken, entrees	hoog	hoog	hoog
De wijken	basis	basis	basis
De bedrijventerreinen	basis	basis	basis
De verbindingen-hoofdroutes	hoog	basis	basis

Financiën

De Nota wegbeheer (24 januari 2008) geeft inzicht in de werkwijze en financiering ten aanzien van deze herinrichtingsprojecten. Wij maken een integrale afweging ten aanzien van de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld functiewijzigingen.

De financiering van deze infrastructurele herinrichtingsprojecten komt uit een bijdrage uit de Reserve straten en wegen (indien er ook sprake is van groot onderhoud), Rioolfonds, externe financiering, subsidies en de algemene middelen. De huidige meerjarenplanning geeft u inzicht in de projecten tot en met 2014.

De lasten voor de wegen bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2012		2013
	realisatie	begroting	realisatie
Wegen	3.367	3.528	3.452

Afwijkingen en risico's

De planning voor het onderhoud van wegen staat niet op zichzelf maar is afgestemd op een integrale planning waarin ook rioleringswerkzaamheden, herinrichtingsplannen verkeersveiligheidsmaatregelen en andere renovatieplannen zijn opgenomen. Door werkzaamheden binnen de openbare ruimte te bundelen werken we kostenefficiënt en blijft de overlast voor burgers en bedrijven zo beperkt mogelijk. Een keerzijde van integraal plannen is wel dat

onderhouds- en vervangingswerkzaamheden soms in de tijd naar achteren worden geschoven omdat dat beter in de planning 'past'. Daarnaast is het beschikbare budget voor onderhoud aan wegen door taakstellingen en lagere externe subsidiegelden afgenomen, terwijl wij als wegbeheerder verantwoordelijk zijn en blijven voor de kwaliteit (instandhouding, bruikbaarheid en veiligheid) van de wegen binnen de gemeentegrenzen. Om de afgesproken kwaliteitsniveaus te waarborgen maken wij een continue risicoanalyse, waarbij we zorgvuldig balan-

ceren tussen planning, budgetbewaking en kwaliteitsborging.

Overige Infrastructuur

Het in stand houden van de overige infrastructuur is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Verzorging overige infrastructuur.

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in	opmerking
Raamnota openbare ruimte	2010		
Nota Beeldkwaliteit IBOR	2007	2013	
Beleidsplan openbare verlichting	2009		

Uitvoeren van het planmatig dagelijks onderhoud gebeurt in hoofdzaak op basis van de beeldkwaliteit (IBOR). Het groot onderhoud gebeurt mede op basis van de technische kwaliteit, restlevensduurver-

wachting en een minimalisatie van de kosten gedurende de levensduurverwachting. Een lager niveau dan basis leidt tot onveiligheid en aansprakelijkheidsstellingen.

Hieronder staat de minimale onderhoudskwaliteit per gebied.

Kwaliteitskeuze IBOR, gebaseerd op Raamnota Openbare Ruimte			
Omschrijving	Technische staat verharding	Technische staat groen	Verzorging
Het centrum-kloppend hart, het oude centrum	hoog	hoog	hoog
Representatieve plekken, centra, ontmoetingsplekken, entrees	hoog	hoog	hoog
De wijken	basis	basis	basis
De bedrijventerreinen	basis	basis	basis
De verbindingen-hoofdroutes	hoog	basis	basis

Het beleidsplan Openbare Verlichting is gericht op 35% energiebesparing en een evenredige reductie van CO₂-uitstoot, door het toepassen van dimbare installaties en invoering van led-verlichting.

Financiën

De stand van de voorziening Groot onderhoud kunstwerken eind 2013 is € 615.000 en is op niveau.

Er is begonnen met de vervanging van openbare verlichting om de doelen met betrekking tot energiebesparing en CO₂-uitstoot te bereiken.

De lasten voor de overige infrastructuur bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2012	2013	
	realisatie	begroting	realisatie
Openbare verlichting	931	1.035	1.294
Kunstwerken	695	607	630
Bermen	355	305	306
Klein straatmeubilair	74	104	85
Schoonhouden openbare ruimte	1.683	2.005	1.894
Verkeersregelingen	473	439	363
Totaal	4.210	4.495	4.571

Afwijkingen en risico's

Een integrale planning en afweging van projecten houdt voor ons als beheerder van de overige infrastructuur een risico in. Dit risico bestaat uit eigendommen (assets) die versleten zijn maar steeds onvoldoende prioriteit krijgen in een integrale afweging en in verband met de bezuinigingstaakstellingen. De gemeente moet als beheerder de infra echter veilig houden en zal daarom maatregelen moeten nemen,

waarvoor binnen de begroting geen financiering was geregeld. Er vindt derhalve een continue afweging plaats tussen de risico's, planning en financiering van de producten klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging van alle assets om blijvend aan de beleidsdoelstellingen te voldoen. Door genoemde redenen en om het kwaliteitsniveau alsnog te waarborgen worden onder andere de meerjaren uitvoeringsplannen constant bijgesteld.

Riolering en water

Het in stand houden van de riolering en waterhuishouding is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Riolbeheer en waterwegen.

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in	opmerking
Gemeentelijke Rioleringsplan Assen 2013-2018 (GRP)	2013	2018	
Raamnota openbare ruimte	2010		
Nota Beeldkwaliteit IBOR	2007	2013	
Beheer van het openbaar vaarwater in Assen	2009	2013	Actualisatie in verband met ruimtelijke ontwikkelingen

Op 28 november 2013 hebt u het Gemeentelijk Rioleringsplan Assen 2013-2018 (GRP), de bijbehorende maatstaven en het gewenste onderhoudsniveau voor het watersysteem vastgesteld. Het GRP geeft onze langetermijnvisie voor het watersysteem in Assen. Enerzijds om de volksgezondheid, diergezondheid en de veiligheid te waarborgen en anderzijds om het blauwe karakter van Assen te bewaren en te versterken. De opgave is om voor een klimaatbestendig watersysteem te zorgen. Het GRP is het kader voor de (her)ontwikkelingen van ruimtelijke plannen.

Financiën

De uitgaven met betrekking tot riolering worden gedekt door inkomsten uit de rioolheffing. Voor het vervangen van rioleringen is een onderhoudsvoorziening gevormd die deels de vervangingskosten opvangt.

De stand van de voorziening is eind 2013 € 7,1 miljoen en is op een voldoende niveau.

De lasten voor riolering en water bedragen (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	realisatie 2012	begroting 2013	realisatie 2013
Riolering beheer en klein onderhoud	4.256	4.980	4.795
Watergangen	378	466	448
Waterwegen	367	380	358
Totaal	5.001	5.825	5.601

Afwijkingen en risico's

In het rioolbeheer en beheer van waterwegen zijn geen afwijkingen op kwaliteitsniveau, financiën en/of risico's door achterstallig onderhoud en dergelijke geconstateerd en voorzien. De rioolheffing heeft zich conform het GRP 2013-2018 ontwikkeld.

Een integrale planning en afweging van projecten houdt voor ons als rioolbeheerder een risico in. Dit risico bestaat uit riolering die niet meer aan de kwa-

liteitsmaatstaven voldoet, maar gezien de noodzakelijke integrale afweging met wegbeheer, ruimtelijke ontwikkelingen en in verband met de bezuinigingstaakstellingen, wel langer moet blijven functioneren. De gemeente zal daarom extra maatregelen nemen, waarvoor binnen de begroting geen financiering was geregeld. Er vindt een continue afweging plaats tussen de risico's, planning en financiering van de producten klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging van alle assets binnen het

watersysteem om blijvend aan de beleidsdoelstellingen te voldoen. Door genoemde redenen en om het kwaliteitsniveau alsnog te waarborgen worden

onder andere de meerjaren uitvoeringsplannen constant bijgesteld.

Groen

Het in stand houden van het groen is in het jaarverslag en de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Groenbeheer.

relevante beleidskaders			
beleidskader	vastgesteld	Actualisatie voorzien in	opmerking
Groenstructuurvisie	2006	2011	Geen actualisatie maar evaluatie
Groenbeheervisie	2008		
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie	2009		
Stedelijk speelbeleidskader	2009		
Wijkspeelplannen	2010		

De Groenstructuurvisie geeft onze lange termijnvisie voor het groen in Assen om het groene karakter van Assen te bewaren en te versterken. De Groenstructuurvisie is het toetsingskader voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en de basis voor het ontwikkelen van groenplannen.

Onze opgaven zijn het versterken en in stand houden van de kwaliteiten en de functies, het versterken van en invullen van ontbrekende schakels in de groenstructuren en het versterken van de groene verbindingen tussen stad en omliggend landschap.

Tevens is de Groenstructuurvisie onze kapstok voor het opstellen van de Groenbeheervisie. Deze Groenbeheervisie geeft algemene kaders voor het beheer van het openbaar groen en richtlijnen voor het dagelijks onderhoud. Verder staan hierin de uitgangspunten voor het opstellen van gebiedsgerichte beheerplannen. De kwaliteitsniveaus voor het beheer zijn door u vastgesteld aan de hand van de kwaliteitscatalogus Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Als aandachtspunt hebben wij bij het raadsvoorstel aangegeven dat geen rekening is gehouden met de investeringen voor vervanging van de openbare ruimte aan het eind van de levensduur.

De beleidsnota Natuur- en Milieu Educatie (NME) geeft het belang van NME en de accenten aan voor de komende jaren. De hoofdlijnen zijn: het betrekken van bewoners bij hun leefomgeving, het samenwerken met maatschappelijke partners, het hebben van adequate stedelijke voorzieningen (een nieuw natuur- en milieu-educatief centrum, Duurzaamheidscentrum Assen), voorzieningen in de wijken en het doorontwikkelen van het aanbod op basis van de vraag en maatschappelijke ontwikkelingen. De kwaliteit van de Asser NME-activiteiten voldoet momenteel ruim voldoende aan de landelijke

uitgangspunten, die overigens in de komende jaren door het Rijk beter meetbaar worden gemaakt.

Ons Stedelijk speelbeleidskader geeft de kaders en ambities voor het buitenspelen in Assen voor de lange termijn. De nota geeft het belang van buitenspelen aan voor de gezondheid en ontwikkeling van kinderen en voor de leefomgeving. De hoofdlijnen zijn: een goede kwaliteit en maatwerk afgestemd op de behoeften.

De accenten voor de komende jaren zijn spelaanleidingen en natuurspeelplekken, normering voor de wijken, het organiseren van activiteiten in samenwerking met jongerenwerk, sportbuurtwerk en NME.

Het stedelijk speelbeleidskader geeft de algemene randvoorwaarden voor de Wijkspeelplannen. In de Wijkspeelplannen hebben wij per wijk geregeld hoe de concrete spreiding van de voorzieningen zou moeten zijn en hoe nieuwe speelvoorzieningen met draagvlak gerealiseerd kunnen worden.

De kwaliteitsniveaus voor het beheer hebben wij vastgelegd in de kwaliteitscatalogus IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte.

Financiën

Het huidige budget is toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus. Binnen de beheerbudgetten is geen ruimte voor het renoveren of vervangen van verouderd groen.

Vanaf 2011 kunnen met het huidige budget dan ook geen renovaties meer plaatsvinden. Dit heeft gevolgen voor de kwaliteit van het groen. Schoon, heel en veilig is voor de 'versleten' plantvakken niet meer te garanderen.

omschrijving (bedragen x € 1.000)	2012	2013	
	realisatie	begroting	realisatie
Plantsoenen	4.211	4.082	3.889
Bossen en natuurterreinen	254	348	342
Kinderboerderijen	267	405	448
Groenonderhoud recreatieterreinen	180	425	439
Speelenterreinen	584	660	490
Totaal	5.496	5.920	5.608

Afwijkingen en risico's

Het grootschalig renoveren van groen is projectmatig in de periode 2007-2010 uitgevoerd. Het renoveren van groen is structureel nodig om aan de afgesproken kwaliteitsniveaus (Raamnota Openbare Ruimte, Groenstructuurvisie, IBOR kwaliteitscatalogus) te kunnen blijven voldoen. Voor de periode vanaf 2011 gaan wij een nieuw renovatieprogramma opstellen.

Met de plannings willen wij aansluiten bij de gebieden waar zaken opgepakt worden in het kader van herinrichtingsprojecten, onderhoud aan wegen en riolen en projecten in het kader van Gebiedsgericht werken. Waar mogelijk sluiten wij ook aan bij de planning van Gebiedsgericht Werken (GGW).

Begraven

Het in stand houden van de begraafplaatsen is in het jaarverslag en de jaarrekening terug te vinden onder het programma Stads- en wijkbeheer en in de productrekening als het beleidsproduct Begraven.

relevante beleidskaders		
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Beleidsnotitie begraafplaatsen	2007	
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2001	2010

De beleidsnota begraafplaatsen geeft de kaders aan voor beleid en uitvoering voor de lange termijn. Onze doelen zijn het zorgen voor kwalitatief goed begraven op de korte en lange termijn, het waarborgen van de begraafcapaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen waar kostendekkend wordt begraven en het op peil houden van de bijdrage die de begraafplaatsen leveren aan de groene

kwaliteiten van Assen en aan de openbare ruimte. Projectmatig maken wij momenteel de inhaalslag van de bestaande situatie naar de doelen van de beleidsnota.

Het begraven moet voldoen aan wettelijke eisen (Wet op de Lijkbezorging). Het groenbeheer en het padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoet aan het afgesproken basis IBOR-kwaliteitsniveau.

Financiën

De lasten voor de begraafplaatsen bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2012	2013	
	realisatie	begroting	realisatie
Begraafplaatsen	673	672	650

Afwijkingen en risico's

Het huidige budget is toereikend om regulier beheer van de begraafplaatsen, de opstallen, hekwerken, administratie, dienstverlening en planvorming te financieren.

Op middellange termijn moeten we bovendien rekening houden met investeringen om de plannen voor de Noorderbegraafplaats en De Boskamp (ruimings- en inrichtingsplan) uit te kunnen voeren. De daarvoor benodigde middelen zijn nog niet beschikbaar.

Gebouwen

Het onderhoud van de gebouwen is in het jaarverslag en in de jaarrekening terug te vinden in meerdere programma's en onder diverse beleidsproducten in de productrekening.

relevante beleidskaders		
beleidskader	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Contourennota vastgoed 2009-2013	2009	2013

Het beheer en onderhoud van bestaand bezit is één van de kerntaken. Bij het onderhoud van gebouwen wordt gedifferentieerd naar het kwaliteitsniveau van het onderhoud. Het gewenste kwaliteitsniveau wordt bepaald op basis van de lange termijn opbouw van de vastgoedportefeuille, huurderswensen en financiële haalbaarheid. De kwaliteit wordt gemeten met zogenaamde conditiemetingen gebaseerd op de NEN 2767-normen.

We werken aan een transparante benadering van de kostprijsofbouw voor huurders. Er zal in toenemende mate gebruik worden gemaakt van multifunctionele accommodaties waar verschillende partijen zijn gehuisvest.

Hierbij zal ook aandacht zijn voor vergaande samenwerking met andere partijen ten aanzien van beheer en exploitatie.

Binnen de gemeentelijke organisatie draagt de eenheid Leefomgeving, als middelenafdeling, zorg voor de huisvesting, waarbij rekening wordt gehouden met beleidswensen. Deze eenheid heeft tevens een controlefunctie en zal daarbij kritische vragen stellen aan de betrokken beleidsafdelingen die vastgoed inzetten ten behoeve van de beleidsdoelen.

Financiën

De lasten voor de gebouwen bedragen			
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2012	2013	
	realisatie	begroting	realisatie
Bedrijfsgebouwen	3.454	3.676	3.354
Onderwijsgebouwen	1.464	3.690	3.368
Sportgebouwen	2.461	2.878	2.799
Zorg- en Welzijnsgebouwen	925	716	704
Parkeergarages	464	765	866
Schouwborg	-	4.648	5.629
Openbare Veiligheid	-	-	71
Overige gebouwen	524	1.540	1.448
Multifunctionele accommodaties	6.035	8.193	8.145
Totaal	20.111	26.108	26.384

Onderhoudsvoorzieningen

Op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's begroten wij per gebouw de noodzakelijke onder-

houdswerkzaamheden. Deze onderhoudsprogramma's worden regelmatig geactualiseerd. De jaarlijkse uitgaven van met name het cyclisch onderhoud,

kunnen fluctueren. Om dit effect enigszins te nivelleren werken wij met onderhoudsvoorzieningen per

beleidsproduct.

De stand van de onderhoudsvoorzieningen is: (bedragen x € 1.000)			
Voorziening onderhoud	Benodigd vanuit onderhoudsplan	Stand voorziening ultimo 2013	Storting 2013
Bedrijfsgebouwen	40	560	19
Onderwijsgebouwen	255	1.164	200
Sportgebouwen	230	925	186
Zorg- en Welzijnsgebouwen	19	640	54
Parkeergarages	0	121	121
Schouwburg	-	791	393
Openbare Veiligheid	-	108	0
Overige gebouwen	15	518	171
Multifunctionele accommodaties	33	609	223
Totaal	591	5.436	853

De huidige stand van de voorzieningen is voldoende om de onderhoudsprogramma's te kunnen bekostigen.

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Fido) en het Treasurystatuut van de gemeente Assen vormen het kader voor het financieringsbeleid.

Het gaat daarbij om de financiering van de gemeentelijke activiteiten, investeringen en projecten. De financieringsparagraaf in de begroting en het jaarverslag is de jaarlijkse uitwerking en invulling ervan.

Algemene ontwikkelingen

Binnen dit kader is het beleid gericht op efficiënte financiering van de activiteiten, investeringen en projecten door beheersing van de geldstromen. Doel daarbij is het voorkomen en beheersen van financiële risico's. Wij voldoen daarbij aan de volgende randvoorwaarden:

- Het aangaan en verstrekken van leningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak, de gemeente mag geen bankiersfunctie vervullen.
- Het uitzetten van tijdelijk overtollige middelen moet een prudent karakter hebben.

Naast financiering met de beschikbare reserves en voorzieningen voorziet Assen in de financieringsbehoefte door vaste geldleningen en kort geld in de vorm van daggeld, maar vooral kasgeldleningen. In 2013 kwam daar nog een aflossing van de geldlening aan Enexis van ruim € 2,8 miljoen bij. De gemeente nam voor € 67 miljoen aan vaste geldleningen op, voor een deel - € 30 miljoen - ter consolidatie van de vaste schuld. De leningen hebben een looptijd van 1 tot 25 jaar met rentepercentages tussen 0,44 en 2,2 %. In 2014 loste de gemeente € 40 miljoen op vaste geldleningen af. De vaste schuld nam in 2013 toe met € 27 miljoen.

beloep vaste schuld (bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving/jaar	2009	2010	2011	2012	2013
vaste schuld ultimo 2013	61	103	136	166	193

In het verslagjaar loste Assen € 58 miljoen af op de vlottende schuld (schulden met een looptijd van 1 jaar of minder). Dit hield verband met het schatkistbankieren. We mogen - als gevolg van een wijziging van de Wet FIDO - vanaf 2014 niet meer dan 0,75 % van het begrotingstotaal aan overtollige middelen uitzetten. Voor 2014 is dat € 1,9 miljoen. Als wij meer dan dit drempelbedrag aan overtollige middelen hebben dan zijn we verplicht die bij de rijkschatkist onder te brengen. De rentetarieven bij de rijkschatkist liggen lager dan de die bij de financiële instellingen. Bij de begroting 2014 is met het daaruit voortvloeiende nadeel van € 800.000 rekening gehouden.

In 2009 zijn we toegetreden tot de overeenkomst tussen Essent en het Duitse RWE. De gemeente Assen heeft met inachtneming van het Treasurystatuut de gelden gespreid weggezet bij drie partijen in de vorm van zakelijke spaarrekeningen waarvan het saldo dagelijks opvraagbaar is. Als gevolg van en ter voorbereiding van de invoering van het schatkistbankieren hebben wij op 31 december 2013 deze Essentgelden aangewend voor het aflossen van de vlottende schuld.

De opbrengst van de aandelenverkoop blijft afzonderlijk zichtbaar in de jaarrekening. De aflossing heeft geen gevolgen voor bestaande reserveringen van de Essentgelden voor diverse bestedingsdoelen. Eind 2013 hadden we geen overtollige middelen en dus geen gelden uitgezet bij de schatkist.

beloep vlottende schuld (bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving/jaar	2009	2010	2011	2012	2013
vlottende schuld ultimo 2013	68	74	88	74	16

Treasurybeheer

Risicobeheer is onderdeel van de treasury. Het gaat daarbij om het beheersen van rente-, krediet- en liquiditeitsrisico's.

Renterisicobeheer

Wij evalueren haar rentebeleid voor de korte en middellange termijn aan het begin van een nieuwe bestuursperiode en stelt dan in principe dit beleid voor deze periode vast. Tussentijds toetst het gemeenbestuur het rentebeleid bij de opstelling van

de begroting en de Voorjaarsnota. Zo nodig stellen we het rentebeleid en de beleidsuitgangspunten bij.

Voor het bepalen van de rentebeleid is meestal geen harde informatie beschikbaar. Op basis van de actuele economische situatie en de daarin voorziene ontwikkelingen maken wij eigen inschattingen. Wij laten ons daarbij leiden door opvattingen en inzichten die hierover bij in dit vakgebied opererende instellingen bestaan.

Onderstaande tabel geeft de rente-uitgangspunten en rente-uitkomsten in 2013 weer:

Rente-uitgangspunten en rente-uitkomsten 2013		
Omschrijving/begrotingsjaar	begroting 2013	rekening 2013
Calculatierente interne financiering	4,50%	4,50 %
Calculatierente externe financiering tot kasgeldlimiet	1,00%	0,06 %
Calculatierente externe financiering boven kasgeldlimiet	4,50%	3,58 %
Rentebijbeschrijving reserves Algemene Dienst	0,00%	0,00 %
Renteverrekening met Grondbedrijf	4,50%	4,50 %
Calculatierente interne doorbelasting	5,00%	5,00 %

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in mei de herfinancieringsrente - de rente die banken betalen voor leningen bij de ECB - met 0,25% verlaagd tot 0,50 %. Dit was in 2013 de enige wijziging. De rente die banken krijgen op hun deposito's bij de centrale bank stond in 2013 op 0%. De rentepercentages in

de markt waren in 2013 laag. Voor de financiering van onze uitgaven hebben we met het opnemen van kas- en daggeldleningen goed gebruik kunnen maken van de zeer lage tarieven op de geldmarkt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de rentebaten en rentelasten weer:

Renteparagraaf en overzicht kapitaallasten

Lasten (bedragen x €1.000)			
Omschrijving	rekening 2012	begroting 2013	rekening 2013
Rente vaste geldleningen	5.546	5.072	5.478
Rente reserves en voorzieningen	7.000	6.501	7.586
Rente kort geld financiering	202	5.939	115
Rente rekening-courant Grondbedrijf	0	0	0
Diverse rentekosten	0	0	71
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	0	0	3
Voordeel renteomslag	738	3.248	1.031
Totaal	13.486	20.760	14.284

Baten (bedragen x €1.000)			
Omschrijving	rekening 2012	begroting 2013	rekening 2013
Rente rekening-courant Grondbedrijf	214	1.219	438
Diverse rentebaten	0	0	0
Rente belegging overtollige financieringsmiddelen	0	0	0
Invorderingsrente gemeentelijke heffingen	0	0	0
Rente-investeringen	12.250	19.541	13.522
Rentebelegging in Revolving Fund SVN	0	0	0
Bouwrente	1.022	0	324
Nadeel renteomslag	0	0	0
Totaal	13.486	20.760	14.284

Toepassing kasgeldlimiet en renterisiconorm

In overeenstemming met de Wet Fido wordt bij het renterisico onderscheid gemaakt tussen: het risico van de vlottende schuld door kasgeldlimiet en het risico van de vaste schuld door de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet beperkt het renterisico van financiering met kort geld (geldleningen met een looptijd van 1 jaar of minder). De limiet is een vast percentage (8,5) van de totale lasten van de begroting. In 2013 kwam de kasgeldlimiet uit op € 20,6 miljoen. Dit betekent dat de gemeente maximaal voor dit bedrag met kort geld mag financieren. Bij overschrijding van

de kasgeldlimiet die langer duurt dan drie maanden, moet de gemeente bij de toezichthouder (provincie) een plan indienen om binnen de kasgeldlimiet te blijven. Dit zal dan neerkomen op het aantrekken van vaste geldleningen. Wij stellen dit zo lang mogelijk uit, omdat kort geldfinanciering op dit moment aanmerkelijk goedkoper is dan vast geld.

Als gevolg van de invoering van het schatkistbankieren is deze overschrijding van de kasgeldlimiet per 31 december 2013 beëindigd door de Essentgelden aan te wenden ter aflossing van kasgeldleningen.

De onderstaande tabel geeft de kwartaalgemiddelden over het gehele jaar weer.

Tabel Kasgeldlimiet 2013; gemiddelde van de kwartaaloverzichten

Omschrijving	(bedragen * € 1.000)
Omvang begroting (=grondslag)	243.043
1. Toegestane kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,5
1. Toegestane kasgeldlimiet in bedrag	20.659
2. Omvang vlottende schuld (opgenomen gelden < 1 jaar, schuld in rekening-courant, gestorte gelden door derden < 1 jaar, overige geldleningen niet zijnde vaste schuld)	62.150
3. Vlottende middelen (contante gelden in kas, tegoeden in rekening-courant, overige uitstaande gelden < 1 jaar)	51.576
4. a. totaal netto vlottende schuld (2-3)	10.574
totaal overschot vlottende middelen (3-2)	
b. toegestane kasgeldlimiet (1)	20.659
c. ruimte (+) / overschrijding (-) (b-a)	10.085

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om te voorkomen dat wij in een bepaald jaar geconfronteerd worden met, in verhouding tot de totale vaste schuld, forse renteherzienings- en herfinancieringsproblemen. De norm is een percentage van 20% van het begrotingstotaal. Voor Assen bedroeg de renterisiconorm € 48,6 miljoen.

Dit betekent dat in 2013 de som van de vaste geldleningen waarvan de rente wordt herzien en de noodzakelijke herfinancieringen (bijvoorbeeld aflossingen van geldleningen) beneden de € 48,6 miljoen moest blijven. Uit het volgende overzicht blijkt, dat voor 2013 ruimschoots aan de renterisiconorm is voldaan.

Tabel Renterisiconorm		
Renterisiconorm 2012 ultimo 2013 (bedragen x 1.000)		
1a	Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b	Renteherziening vaste schuld u/g	0
1	Netto renteherziening vaste schuld (1a-1b)	0
2	Betaalde aflossingen	16.030
3	Renterisico op vaste schuld (1+2)	16.030
4	Renterisiconorm	48.609
5	Ruimte	32.579
	Begrotingstotaal	243.043
	Percentageregeling	20
	Renterisiconorm	48.609

Koers- en kredietrisicobeheer

Wij beleggen alleen in producten zonder koersrisico. Het treasury statuut schrijft dit voor. Als gevolg van het schatkistbankieren kan Assen in 2014 alleen nog maar een beperkt bedrag aan overtollige middelen beleggen (€ 1,9 miljoen). Om die reden zijn eind 2013 de Essent-gelden aangewend ter aflossing van de vlottende schuld. Wij kunnen dit beperkte bedrag aan overtollige middelen alleen beleggen bij Nederlandse overheden, andere publiekrechtelijke lichamen die volledig solvabel zijn, en bij financiële instellingen die over de bij het treasury statuut vereiste creditrating beschikken.

Het beperkte aantal langlopende beleggingen van Assen valt niet onder het schatkistbankieren en het begrip overtollige middelen, waarvan de gemeente slechts een beperkt bedrag zelf mag beleggen (€ 1,9 miljoen). Deze zijn veelal historisch bepaald en/of door bijzondere omstandigheden ontstaan. Het betreft deelnemingen uit hoofde van de publieke taak in de aandelenkapitalen van nutsbedrijven (Waterleidingmaatschappij Drenthe, Enexis, Attero), Bank

Nederlandse Gemeenten en Groningen Airport Eelde. De revenuen van deze beleggingen in de vorm van dividenden of een aandeel in de verliesafdekking zijn in de rekening verantwoord.

In verband met de toetreding in 2009 tot de overeenkomst tussen Essent en RWE neemt de gemeente nog deel in enkele rechtspersonen om gezamenlijk aansprakelijkheden zo veel mogelijk te beperken en de afwikkeling zo gestructureerd mogelijk te laten verlopen.

Assen voert een zeer terughoudend beleid voor het verstrekken van leningen en garanties. Dit geldt ook voor het aangaan van participaties. Wij vinden het financieren van activiteiten van derden geen taak van de gemeente Assen.

Het volgende overzicht bevat de bestaande leningen u/g.

Overzicht aan derden verstrekte geldleningen ultimo 2013 (bedragen x €1.000)			
Kredietnemer	Risico/zekerheid	Schuld- restant	% totaal
Enexis Aandeelhoudersleningen; vloeien voort uit overeenkomst Essent/RWE; ter financiering netwerkbedrijf; aflossing gebeurt in vier termijnen tot en met 2019	Nauwelijks risico, solvabel bedrijf	4.896	45
Enexis (voorheen Essent) Achtergestelde lening	Nauwelijks risico; solvabel bedrijf	884	8
RWE Vloeit voort uit overeenkomst Essent/RWE; aandeel in geschatte terugontvangst van reserveringen voor garanties en zekerheden.	Het beheer van de fondsen is ondergebracht bij één of meerdere kredietwaardige financiële instellingen	2.673	24
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Startersleningen	De ingelegde gelden komen terug via het revolving-systeem	1.836	17
Gemeentelijk personeel Hypothecaire leningen ten behoeve van aankoop van een woning	Recht van hypotheek	668	6
Alescon Geldleningen ten behoeve van hypothecaire geldleningen personeel	In de overeenkomst met Alescon is bepaald dat de inkomsten van de lening worden doorbetaald aan de gemeente, zo ook de opbrengst bij een eventueel gedwongen verkoop. Verder wordt het risico beperkt, omdat Alescon een gemeenschappelijke regeling is	33	0
Totaal		10.990	100

Liquiditeits- en financieringsrisicobeheer

Realisatie van gunstige renteresultaten en minimalisering van kosten zijn uitgangspunt van beleid. De geldstromen lopen om efficiëntie-overwegingen bijna volledig via de rekening-courant bij onze hoofdbankier, de bank Nederlandse gemeenten.

In verslagjaar werkte de treasury aan verbetering van het inzicht in de planning en beheersing van de interne en externe geldstromen. Daarmee is de planning voor het opnemen en uitzetten van geld verbeterd.

Doel

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten een paragraaf 'Verbonden Partijen' opstellen. Het doel van deze paragraaf is op een centrale plaats inzicht verschaffen in, en informatie verstrekken over, alle partijen waarmee de gemeente bestuurlijke en financiële banden onderhoudt.

Inzicht hierin is relevant omdat betrokken partijen:

- direct of indirect belast (kunnen) zijn met uitvoering van beleid dat door de gemeente aan de betreffende partij is overgedragen;
- daarmee gemeentelijke middelen gemoeid kunnen zijn en financiële risico's worden gelopen.

Definitie 'verbonden partijen'

Een 'verbonden partij' is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Organisaties, waarmee een subsidierelatie is aangegaan, vallen volgens de toelichting op het BBV buiten deze indeling.

Beide belangen houden het volgende in

bestuurlijk

Gemeentelijke zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur dan wel uit hoofde van stemrecht.

financieel

Gemeentelijke aansprakelijkheid ten aanzien van aan betrokken partij beschikbaar gestelde financiële middelen die niet verhaalbaar zijn bij faillissement of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden indien de partij haar verplichtingen niet nakomt.

Algemene beleidslijn

De gemeente Assen verbindt zich in principe alleen bestuurlijk en financieel jegens een derde als deze verbintenis een duidelijk aantoonbare meerwaarde oplevert ten opzichte van alternatieven zoals 'zelf' doen.

Voor die lijn hebben we gekozen met het oog op het realiseren van (een) specifieke beleidsdoelstelling(en) hetzij vanuit: bestuurlijke overwegingen, dan wel vanuit een oogpunt van doelmatigheid en doeltreffendheid, dan wel vanuit financieel-economische overwegingen.

Beleidsuitvoering en overzicht 'verbonden partijen'

Met de notitie aansturing verbonden partijen hebben we de verbetering op de aansturing van verbonden partijen in gang gezet. Achtergrond van deze notitie is dat we meer sturen op activiteiten, doelen en risico's van processen (taken, rollen en bevoegdheden) die onze gemeente bij andere organisaties heeft belegd en waarvoor uw raad een financiële bijdrage ter beschikking stelt.

Wij willen een betere informatievoorziening over verbonden partijen via de planning en control cyclus om een beter zicht te krijgen op de risico's van processen die deze partijen uitvoeren (risicomangement). Doel is vooraf bepalen welke prestaties we van de verbonden partijen vragen, welke effecten we ermee bereiken en wat de kosten daarvan zijn. Achteraf willen we kunnen bepalen in welke mate de beoogde effecten bereikt zijn (doeltreffendheid) en wat dit gekost heeft (doelmatigheid).

Het accent ligt op het vooraf sturen en het daarvoor aanscherpen van de beleidskaders. Het sturen en beheersen van prestaties, effecten en hun kwaliteit (doelmatigheid en doeltreffendheid) vergt aanpassingen in de relaties tussen verbonden partijen en de gemeente, maar ook in de gemeentelijke werkprocessen.

In september 2012 hebben we de Regeling verbonden partijen vastgesteld. Een organisatie is volgens

deze regeling een verbonden partij als de jaarlijkse bijdrage aan, of deelname in het kapitaal van de organisatie meer dan € 50.000 bedraagt, of als de gemeente deze organisatie heeft aangewezen als verbonden partij in verband met het maatschappelijk en/of publiek belang van de taken en het risico daarbij.

In deze regeling zijn de voorwaarden opgenomen waar verbonden partijen aan moeten voldoen ten aanzien van het indienen van de meerjarenbegroting en de tussentijdse verantwoording, waarbij zo veel mogelijk wordt aangesloten bij de planning en controlcyclus, Begroting, Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarstukken. Uitgangspunt is dat de verbonden partij haar activiteiten en daarmee te bereiken doelstellingen SMART begroot en verantwoord, zo veel mogelijk met behulp van objectief meetbare kengetallen.

We willen bereiken dat Assen vooraf scherper de prestaties, de daarmee beoogde effecten en de daarvoor benodigde subsidies kan bepalen. Tevens is opgenomen dat de verantwoording moet zijn voorzien van een accountantsverklaring en, indien van toepassing, moet worden voldaan aan het leveren van de juiste gegevens waarop de Single Information Single Audit (SiSa) van toepassing is.

Overzicht Verbonden partijen

Toelichting

Hierna het overzicht van verbonden partijen waaraan onze organisatie in 2013 deelnam. De met een *) aangeduide partijen zijn voortgekomen uit de overeenkomst tussen Essent en RWE. De voormalige aandeelhouders van Essent nemen in dezelfde verhouding deel in deze rechtspersonen om geza-

menlijk aansprakelijkheden zo veel mogelijk te beperken en de afwikkeling van de genoemde overeenkomst zo gestructureerd mogelijk te laten verlopen. Door de bijzondere structuur van deze rechtspersonen vertonen de jaarrekeningen geen winst- en verliesrekening van betekenis en vloeien daaruit geen dividenduitkeringen voort.

Alescon

Plaats	Assen
Doel	Participatie en re-integratie werkzoekenden (WSW)
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Bijdrage	€ 1.273.000

Toelichting

Op 14 april 2013 is het sociaal akkoord gesloten. Dit heeft samen met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 grote gevolgen voor de sociale werkvoorziening. De Wet sociale werkvoorziening vervalt op 1 januari 2015. Op dit moment is nog veel onduidelijkheid over de invoering van de nieuwe wet en de daarbij behorende financiering.

Attero Holding nv

Vestigingsplaats	Arnhem
Doel	Vuilverwerking
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Inbreng kapitaal/dividend
Ontvangst	€ 43.200 (dividend)

Bank Nederlandse Gemeenten nv

Plaats	Den Haag
Doel	Bank
Bestuurlijk belang	Inbreng kapitaal/dividend
Financieel belang	Aandeelhouder
Ontvangst	€ 127.100 (dividend)

Claim Staat Vennootschap bv *)

Plaats	Den Bosch
Doel	Bundeling belang in verband met potentiële schadeverdering op de Staat met betrekking tot indirect geleden schade als gevolg van de splitsingswetgeving
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in kapitaal
Bijdrage	€ 0

CBL (Cross Border Lease) Vennootschap bv *)

Plaats	Den Bosch
Doel	Deelneming in CBL-fonds ter afdekking van eventuele verliezen voortvloeiend uit in het verleden afgesloten CBL-overeenkomsten met Amerikaanse investeerders
Bestuurlijk belang	Deelneming in kapitaal
Financieel belang	Aandeelhouder
Bijdrage	€ 0

Dimpact U.A. Coöperatieve vereniging

Vestigingsplaats	Enschede
Doel	Samenwerken aan digitalisering van de dienstverlening aan inwoners
Bestuurlijk belang	Lid Algemene Ledenvergadering
Financieel belang	jaarlijkse vaste bijdrage en bijdrage per afgenomen product
Bijdrage	€ 281.600

Drents Archief, Regionaal Historisch Centrum

Plaats	Assen
Doel	Gemeenschappelijk professioneel beheer Drents Archief en gemeente Assen
Bestuurlijk belang	GR; lid AB en DB
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Bijdrage	€ 78.900 en € 560.000 projectbijdrage Drents Archief 3.0

Drentse Bedrijven Locaties (DBL), Stichting

Plaats	Meppel
Doel	Economische stimulering
Bestuurlijk belang	Lid stichtingsbestuur
Financieel belang	Subsidie
Bijdrage	€ 14.100

Eems Dollard Regio (EDR)

Vestigingsplaats	Nieuweschans
Doel	Economische en culturele stimulering.
Bestuurlijk belang	Lid openbaar lichaam.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage.
Bijdrage	€ 5.200

Enexis Holding nv

Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Inbreng kapitaal/dividend
Ontvangen	€ 659.500 (dividend) € 2.879.998,50 (vervroegde aflossing Tranche B Bruglening aan Enexis) € 397.151,97 (rente Bruglening aan Enexis)

Gemeenschappelijke Kredietbank Drenthe (GKB)

Plaats	Assen
Doel	Sociale kredietverstrekking
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Handhaving kostendekkende exploitatie
Bijdrage	€ 1.113.000

Toelichting

De uitvoeringskosten van de GKB zijn sterk afhankelijk van de conjunctuur. Ook in 2013 was het beroep op de schuldhulpverlening hoog. (toelichting in programma Werk en inkomen)

Gemeenschappelijke regeling Assen en waterschap Hunze en Aa's

Plaats	Assen
Doel	Aanleg instandhouding beheer en onderhoud systemen individuele behandeling afvalwater
Bestuurlijk belang	Lichte GR zonder gemeenschappelijke bestuursorganen
Financieel belang	Geen directe financiële verplichting.
Bijdrage	€ 0

Gemeenschappelijke regeling Assen en Waterschap Noorderzijlvest

Plaats	Assen
Doel	Aanleg instandhouding beheer en onderhoud systemen individuele behandeling afvalwater.
Bestuurlijk belang	Lichte GR zonder gemeenschappelijke bestuursorganen
Financieel belang	Geen directe financiële verplichting.
Bijdrage	€ 0

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Drenthe (GGD)

Plaats	Assen
Doel	Vorbereiden en uitvoeren activiteiten en diensten in het kader van de basisgezondheidszorg
Bestuurlijk belang	GR; lid DB en AB
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Bijdrage	€ 1.241.000

Toelichting

Het jaar 2013 stond voor de GGD voor al in het teken van besluitvorming en implementatie van de integrale JGZ. Vanaf 1 januari 2014 is de integrale jeugdgezondheidszorg voor alle jongeren van 0 tot 19 jaar voor 8 van de 12 Drentse gemeenten (waaronder Assen) ondergebracht bij de GGD Drenthe. Eind 2013 is de GGD verhuisd naar de gezamenlijke centrale huisvesting voor Brandweer Assen, HVD en GGD Drenthe.

Groningen Airport Eelde nv

Plaats	Eelde
Doel	Personen- en vrachtvervoer
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder en lid raad van toezicht
Financieel belang	Inbreng kapitaal
Bijdrage	€ 0

Toelichting

Met ingang van het jaar 2013 wordt geen bijdrage meer verstrekt.

Hulpverleningsdienst Drenthe (HVD)

Plaats	Assen
Doel	Hulpverlening bij brand en rampen en geneeskundige hulpverlening bij calamiteiten
Bestuurlijk belang	GR; lid Ab en DB
Financieel belang	Exploitatiebijdrage
Bijdrage	€ 483.500

Intergemeentelijke Sociale Dienst Assen (ISD)

Plaats	Assen
Doel	Uitvoering taken Wet werk en bijstand c.a.
Bestuurlijk belang	GR; lid van DB
Financieel belang	Aandeel jaarlijkse exploitatie
Bijdrage	€ 5.783.200

Toelichting

De uitvoeringskosten van de ISD zijn sterk afhankelijk van de conjunctuur. De Participatiewet die gebaseerd is op de beginselen uit het wetsvoorstel Wet werken naar vermogen, is tijdens het schrijven van dit jaarverslag in behandeling in de Tweede Kamer. De inwerkingtreding blijft vooralsnog voorzien voor 1 januari 2015. De gemeente krijgt met de invoering van deze wet te maken met een omvorming van het bestaande Sociale Zekerheidsstelsel.

Openbaar en voortgezet onderwijs Noord en Mid-Drenthe, stichting

Plaats	Assen
Doel	Bevordering van en zorg voor voortgezet onderwijs
Bestuurlijk belang	Stichting
Financieel belang	Sluitende exploitatie
Bijdrage	€ 0

Toelichting

Voor het jaar 2013 heeft Dr. Nassau College ingezet op verdere bezuinigingen. In de begroting 2014 (het jaarverslag 2013 is nog niet beschikbaar) is prognosticeerd dat 2013 met een positief resultaat wordt afgesloten. De meerjarenbegroting laat echter een zorgelijk beeld zien met oplopende tekorten, onder andere door achterblijvende rijksbekostiging. Het Dr. Nassau College heeft haar financiële situatie goed in beeld en bekijkt jaarlijks welke maatregelen genomen moeten worden om financieel gezond te blijven.

Plateau Openbaar Onderwijs Assen

Plaats	Assen
Doel	Bevordering van en zorg voor openbaar basisonderwijs
Bestuurlijk belang	Bestuurscommissie ex Art. 83 Gemeentewet
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage conform financieel statuut
Bijdrage	€ 260.000

Recreatieschap Drenthe

Plaats	Diever
Doel	Bevordering recreatie
Bestuurlijk belang	GR; lid AB
Financieel belang	Exploitatiebijdrage
Bijdrage	€ 54.500

Regio Groningen-Assen 2030

Plaats	Groningen
Doel	Samenwerking regio-ontwikkeling
Bestuurlijk belang	Deelname convenant
Financieel belang	Bijdrage in fonds/investering subsidie(s)
Bijdrage	€ 931.200

Toelichting

In 2013 is de Regio Groningen Assen geëvalueerd en is een herziene visie op de samenwerking opgesteld. Vanuit deze discussie is tevens een verlaging van de bijdrage van de individuele overheden afgesproken van 30% ingaande 2013. Wel is de looptijd van de samenwerking op basis van de nieuwe visie verlengd tot en met 2023. Met een 30% lagere bijdrage van alle deelnemers en door de financiering van de investeringen over een drie jaar langere periode te spreiden, kunnen de in het verleden gemaakte harde afspraken financieel overeind blijven, kunnen de verplichtingen uit het programma Regiopark worden nagekomen en kan er nieuw geld voor regionale projecten vrijgemaakt worden. Er is een investeringsbudget van ruim € 100 miljoen beschikbaar voor de regio. Voor het Meerjaren Investeringsprogramma Bereikbaarheid is een bedrag van € 62 miljoen beschikbaar, waar binnen dit MIP € 13,4 miljoen is bestemd voor de FlorijnAs.

STIVAM

Plaats	Zwolle
Doel	Contracten afsluiten verwerking restfractie bij Attero
Bestuurlijk belang	Lid AB + DB
Financieel belang	Kostendekkende exploitatie
Bijdrage	€ 0

VAMIJ cv

Plaats	Wijster
Doel	Financiering bouw geïntegreerde vuilverbrandingsinstallatie
Financieel belang	Deelname in kapitaal
Bijdrage	€ 0

Vereniging Drentse Gemeenten

Plaats	Westerbork
Doel	Gebundelde bestuurlijke belangenbehartiging binnen Drenthe
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap vereniging
Financieel belang	Lidmaatschap vereniging
Bijdrage	€ 24.300

Vereniging Nederlandse Gemeenten

Plaats	Den Haag
Doel	Gebundelde bestuurlijk belangenbehartiging op landelijk niveau
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap vereniging
Financieel belang	Jaarlijkse contributie
Bijdrage	€ 79.500

Verkoop Vennootschap bv

Plaats	Den Bosch
Doel	Maximalisatie uiteindelijke verkoopopbrengst; optimalisering risicoafdekking
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in kapitaal
Bijdrage	€ 0

Vordering op Enexis bv

Plaats	Den Bosch
Doel	Bundeling van belangen in de bruglening aan Enexis
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in kapitaal
Bijdrage	€ 0

Waterleidingmaatschappij Drenthe nv

Plaats	Assen
Doel	Nutsvoorziening
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Inbreng kapitaal/ dividend
Ontvangst	€ 0 (dividend)

Ambities

De sociale en fysieke ambities van de gemeente Assen zijn in 2010 samengebracht en vastgesteld in de integrale structuurvisie Assen 2030. De gemeente zal de opgaven uit de structuurvisie realiseren binnen het nationaal stedelijk netwerk Groningen – Assen.

Wonen

In de structuurvisie staat verwoord dat Assen omstreeks 2030 een stad wil zijn met 80.000 inwoners. In de periode 2010-2020 was de oorspronkelijke doelstelling dat, conform de taakstelling in de Regiovisie Groningen-Assen, hiertoe gemiddeld 520 woningen per jaar gerealiseerd zouden worden. In het gemeentelijke Woonplan werd al uitgegaan van een lagere behoefte en een bruto woningbouwproductie van 440 woningen per jaar. Met de regio Groningen-Assen (2012) is nu afgesproken dat de nieuwe taakstelling van Assen nu 300 woningen (inclusief vervangende nieuwbouw) per jaar is.

Werken

In de vastgestelde structuurvisie is de doelstelling opgenomen om het aantal arbeidsplaatsen te laten groeien van 30.000 naar 39.000. Deze opgave is conform de taakstelling uit de Regiovisie Groningen-Assen. Eind 2012 is een nieuwe prognose opgesteld voor de ruimtelijke vraag naar bedrijventerreinen voor de regio Groningen-Assen. Hieruit blijkt dat de verwachte vraag naar bedrijventerreinen voor Assen uitkomt op 85 hectare voor de periode 2010-2030, waarvan ongeveer 75 hectare reguliere vraag en het overige deel een vervangingsvraag betreft

als gevolg van de herstructureringsplannen in het Havenkwartier.

FlorijnAs

Het programma FlorijnAs is meegenomen in het convenant Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL). Via de Masterstudie is begin 2010 een richtinggevend kader geformuleerd voor de uitwerking van de zes verschillende deelprojecten, die binnen het programma FlorijnAs worden opgepakt. Dit zijn Assen Zuid, Stationsgebied inclusief Stadsboulevard, 2e fase Blauwe As, Havenkwartier, Revitalisering Stadsbedrijvenpark en Assen aan de Aa. De verantwoording van deze (voornamelijk infrastructurele) deelprojecten verloop via de kwartaalrapportages FlorijnAs. Het programma FlorijnAs heeft echter weldegelijk relaties met de gebiedsontwikkelingen vallend binnen het grondbedrijf. In het werklandschap Assen-Zuid betreft dit de afrit Assen-TT, de hoofdontsluiting en het station Assen-Zuid. In het Havenkwartier (NIEGG = Niet in exploitatie genomen gebied) betreft dit de werken van de 2de fase BlauweAs en de Stadsboulevard. In de Toeristisch Recreatieve Zone (NIEGG) betreft hier de afslag Assen-TT en de verbinding met 'De Haar'.

Groen

In 2009 is het Meerjarenprogramma Groenvisie Stadsrandzone vastgesteld, waarin de gemeente aangeeft welke groenprojecten zij de komende jaren wil realiseren. Dit ter versterking van natuurwaarden, het creëren van ecologische verbindingzones en dagrecreatieve voorzieningen.

Grondbeleid

Het grondbeleid is faciliterend aan de beleidsdoelen die gesteld worden in het kader van wonen, werken, infrastructuur, groen, water, et cetera. Het gemeentelijk grondbeleid is daarmee geen doel opzicht maar een middel om de beleidsmatige doelen te kunnen realiseren.

Op 16 december 2010 heeft de raad de nieuwe Nota grondbeleid 2010-2013 vastgesteld. Hoofduitgangspunt voor de gemeente blijft een actief grondbeleid. Hiermee ontstaat maximale regie en zeggenschap op de belangrijke gebiedsontwikkelin-

gen in Assen. Op deze wijze kan meer sturend optreden worden in de programmering, planning en uitgifte van prioritair locaties. Een actief beleid betekent dat er risico's genomen worden, maar betekent tegelijkertijd dat er eenvoudiger verevend kan worden tussen voordelige en nadelige gebiedsontwikkelingen. Een gedegen risicomangement en meerjarenperspectief voor het Grondbedrijf is hiervoor van groot belang. Gelet op de marktomstandigheden en financiële armslag van het Grondbedrijf is er momenteel sprake van een verscherpte

blik op strategische verwervingen en investeringen in z'n algemeenheid.

De nota Grondbeleid dient volgens de financiële verordening om de vier jaar te worden geactualiseerd. Met de gemeenteraadsverkiezingen (maart

2014) wijzigen mogelijk ook de beleidsdoelen en daarmee het vereiste grondbeleid. In het nieuwe collegeprogramma zal opgenomen moeten worden in hoeverre en op welke wijze het grondbeleid bijgesteld dient te worden.

Begroting 2014; een blik vooruit

Op 14 juli 2011 is de 'Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf' behandeld in de raad. In deze notitie werd geconcludeerd dat het Grondbedrijf er op basis van de vastgestelde ontwikkelingen en gebiedsexploitaties er goed voor staat. Echter de nieuwe, in voorbereiding zijnde grootschalige ontwikkelingen, vragen om een behoorlijke financiële inspanning. De financiële middelen waren ontoereikend om de tot voor kort be(re)kende tekorten op de concept exploitaties van Assen Zuid en Havenkwartier te kunnen dekken.

Gezien de ontstane situatie in 2011 heeft de gemeenteraad verzocht om blijvend op de hoogte te worden gehouden. Met de raad is afgesproken om jaarlijks bij de begroting een vergelijkbare notitie te maken. In 2012 is dat voor het eerst gebeurd met de begroting 2013. Daarbij is de informatieverstrek-

king naar de raad verder verbeterd door een projectenboek te presenteren en de kredieten binnen het Grondbedrijf te actualiseren. Bij de begroting 2014 is extra aandacht besteed aan de onderbouwing van risicoreserve. Tevens loopt de vaststelling van de gemeentelijke uitgifteprijs (grondprijzenbrief 2014) nu synchroon met de begroting.

Een van de belangrijkste uitgangspunten in de begroting vormt de beleidsmatige programmering van woningbouw en bedrijventerreinen. De programmering wordt telkens afgestemd op de afspraken met de regio en provincie. Bij veranderingen worden effecten doorgerekend in de verschillende grondexploitaties. De herijking van de programmering in de begroting 2014 heeft een nadelige invloed op de positie van het Grondbedrijf.

Jaarrekening 2013; een terugblik

De jaarrekening vormt het belangrijkste ijkpunt voor de verantwoording in de controlcyclus. Daartoe zijn alle grondexploitaties zoals opgenomen in de begroting 2014 herzien, waarbij de realisatie in 2013 is meegenomen. De beleidsmatige uitgangspunten (programmering, grondprijzenbrief, enzovoort) sluiten aan bij de begroting 2014.

nalen zijn waaruit blijkt dat er sprake is van stabilisatie van de vastgoedmarkt blijft de toekomst onzeker. De programmering blijft een onderdeel dat continu aandacht, onderzoek en mogelijk ook aanpassing behoeft.

Vastgoedmarkt

De vastgoedmarkt voor zowel woningen, bedrijfsmatig en commercieel onroerend goed was in 2013 wederom onverminderd slecht. In tegenstelling tot vorig jaar zijn er nu wel signalen, waaruit blijkt dat er sprake is van stabilisatie van de vastgoedmarkt.

Regioafspraken

In 2012 is binnen de regio Groningen-Assen intensief gesproken over een herijking van de woningbouwopgave en het aanbod bedrijventerreinen per gemeente. Duidelijk werd dat diverse marktomstandigheden er voor zorgen dat de doelstellingen en taakstelling zoals die voor de periode 2010-2020 zijn gesteld bijgesteld moesten worden. Nieuwe afspraken zijn van groot belang om de ontwikkelingen in de regio richting te kunnen geven. Hoewel er sig-

Afspraken met de provincie

Samen met de provincie Drenthe is met het oog op de verlaagde woningbouwproductie gekeken naar oplossingsrichtingen en zijn afspraken gemaakt over compensatie. Een deel (€ 14 mln.) van de beschikbare middelen voor het Norgerbrugtracé wordt nu ingezet voor de financiering van de binnenstedelijke woningbouwopgave van Assen. Voor het Norgerbrugtracé wordt uitgegaan van een soberdere oplossing. Bij de vaststelling van de haalbaarheidsstudie van het Havenkwartier eind 2012 is zicht gegeven op de ontwikkelstrategie en noodzakelijke financiële inzet vanuit het Grondbedrijf die passend is binnen de financiële reikwijdte.

Grondverkoppen

In 2013 hebben de volgende grondverkoppen plaatsgevonden binnen het grondbedrijf

Grondverkoppen	Oppervlakte in m ²
Werken	14.042
Groene Dijk	7.055
Messchenveld	3.987
Centrum	3.000
Wonen	5.517
Wanderlocatie	5.517
Overig	337.074
Bufferzone Witterveld	88.291
Witterveld	16.435
Kloosterveen 1 (nutsvoorzieningen)	108
Graswijk	232.240
Eindtotaal	356.633

Naast de bovenstaande grondverkoppen zijn in het project Citadel de laatste woningen opgeleverd door de bouwer en is de openbare ruimte rondom door de gemeente Assen opgeleverd. Het project Mercuriuswinkelcentrum is in 2013 opgeleverd door ING Real Estate. De gemeente Assen heeft deze ontwikkeling ondersteund op basis van passief-grondbeleid.

Grondaankopen

Reeds eind 2012 is besloten om de buitenring van Kloosterveen aan te kopen, waarmee de weg vrij komt om het centrumgebied van Kloosterveen verder af te ronden. Vervolgens hebben de volgende grondaankopen plaatsgevonden in 2013.

Grondaankopen	Oppervlakte in m ²
Defensierrein, TRZ	336.000
Overig TRZ	47.975
Havenkwartier	260
Provincie Drenthe	2.400
werklandschap Assen-Zuid	214.313
Brunelstraat 77, Assen-Oost	4.181
Lisdoddestraat, MFA Assen Oost	835
Eindtotaal	605.964

Messchenveld 1b

De raad is bij de vaststelling van de grondexploitatie Assen Zuid op 6-10-2011, akkoord gegaan met het stoppen van de ontwikkeling van Messchenveld 1b en het financiële nadeel wat dit met zich meebrengt.

Op 7-2-2013 heeft de raad het bestemmingsplan Bedrijventerrein Noord vastgesteld. Dit bestemmingsplan is een actualisatie van onder meer een deel van het bestemmingsplan Messchenveld 1. De gronden van Messchenveld 1b zijn daarbij niet meegenomen.

Met ingang van 2013 is Messchenveld 1b uit exploitatie genomen en in de jaarrekening opgenomen als niet in exploitatie genomen gebied. Dit heeft in de jaarrekening geresulteerd in een afwaardering van € 5,2 mln. Daarbij is rekening gehouden met waardering op agrarische waarde en het vrijvallen van de weerstandsreserve voor Messchenveld 1b.

In de meerjarenprognoses van de begroting 2013 en 2014 was dit reeds voorzien. In het raadsvoorstel uit 2011 werd uitgegaan van een afwaardering van circa € 7 mln.

Afsluiten complexen

Het complex Wegvak Peelo is afgesloten, de restgronden zijn overgeboekt naar het complex restgronden Marsdijk 1.

De complexen Rhee en Messchenweg zijn samen gevoegd onder de naam Rhee.

Financieel beleid

De ruimtelijke ontwikkelopgave en de bijbehorende ambities van Assen vragen om een financieel gezond Grondbedrijf, waarbinnen grote schommelingen in het eigen vermogen moeten worden opgevangen. In 2009-2010 is de koers van de ruimtelijke ambities belangrijk gewijzigd. De keuze om de ontwikkeling van de Stadsboulevard en de aanpalende gebieden verder uit te werken, heeft bij een actief grondbeleid directe gevolgen voor de financiële positie van het Grondbedrijf. Binnenstedelijk ontwikkelen vanuit de gedachte van de compacte stad brengt immers meer risico's met zich mee.

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat het Grondbedrijf financieel zelfstandig is. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling voor wat betreft de activiteiten van het Grondbedrijf niet resulteert in een financieel beslag op algemene middelen van de gemeente. De financiële risico's moeten dus binnen het Grondbedrijf worden opgevangen.

De financiële grondslagen van het Grondbedrijf zijn door uw raad vastgesteld en gebaseerd op het 'Besluit begroting en verantwoording' (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waardeeringsgrondslagen van de activa vastgelegd.

Financieel resultaat

Onder invloed van de economische recessie en stagnatie in de woningbouw is de omzet en productie in 2013 lager dan gepland (opgesteld voorjaar 2012) en ook lager dan vorig jaar.

Weliswaar oogt de productie hoger, maar dit wordt veroorzaakt door een aantal incidentele posten.

Het pand Brunelstraat 77 is aangekocht voor € 3 miljoen conform besluitvorming rond De Nieuwe Kolk.

Van de aan- en verkopen heeft een deel betrekking op grondruil waardoor de netto mutatie lager is.

De kosten bestaan voor € 4,9 miljoen uit bijdragen voor de parkeergarage Citadel ten laste van grondexploitatie (conform besluiten inzake de bouw parkeergarage, voorzien in de grondexploitatie).

De omzet en productie worden binnen de grondexploitaties verwerkt en leiden tot mutaties in de voorraadwaarde op de balans. Deze mutaties hebben derhalve geen rechtstreekse invloed op het jaarresultaat van het Grondbedrijf.

Onderstaande posten hebben wel rechtstreeks invloed op het jaarresultaat van het Grondbedrijf.

Er heeft beperkte winstneming plaatsgevonden in Peelerpark. Anderzijds hebben afboekingen plaatsgevonden, onder meer als gevolg van de aankoop Brunelstraat 77.

Het gerealiseerde resultaat op exploitaties is hierdoor € 0,9 miljoen negatiever dan gepland.

De correctie voorraadwaarde (het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde van de voorraden, dat conform de BBV is toegestaan) geeft in 2013 een nadeel van € 14,9 miljoen. Dit wordt met name verklaard door het uit exploitatie nemen van Messchenveld 1b € 9,6 miljoen (gepland in 2012) en vertraging in Assen Zuid van € 2,2 miljoen. (niet ge-

pland). Verder is de correctie voorraadwaarde genomen als gevolg van verwerving, kosten ontwikkeling en rente voor niet in exploitatie genomen gebieden. Deze kosten verhogen de boekwaarde van de voorraden, terwijl de marktwaarde niet met hetzelfde bedrag toeneemt en waardoor een afwaardering nodig is. In totaal per saldo € 3,1 miljoen. Gepland was een nadeel van € 2,9 miljoen.

De diverse baten en lasten bedragen € 1,2 miljoen (last) wat volledig wordt veroorzaakt door diverse onttrekkingen ten gunste van de Algemene Dienst. Dit is € 0,3 miljoen hoger dan gepland als gevolg van vertraging in 2012 op de AD projecten waar de bijdrage uit het Grondbedrijf voor is afgesproken.

Het resultaat voor bestemming bedraagt € 12,2 miljoen nadelig. Met de vaststelling van de jaarrekening wordt het nadelige resultaat overeenkomstig de financiële grondslagen verrekend met de betreffende bestemmingsreserves binnen het Grondbedrijf.

Aangezien de weerstandsreserve met € 3,9 miljoen moet worden verlaagd (zie hierna), bedraagt de onttrekking aan de algemene reserve van het Grondbedrijf € 8,3 miljoen (feitelijk resultaat Grondbedrijf).

Bovenstaande wordt geconsolideerd op het beleidsproduct bouwgrondexploitatie, conform de voorschriften in de BBV. Als gevolg van de verrekening met de reserves binnen het Grondbedrijf is geen sprake van effect op het rekeningresultaat van de algemene dienst.

Weerstandsreserve

Uw raad heeft in november 2011 de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Daarmee is besloten de weerstandsreserve van het Grondbedrijf te berekenen volgens de IFLO-methode die vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken is opgesteld. Als nadere onderbouwing van de berekende weerstandsreserve wordt gebruik gemaakt van risicoanalyses en scenarioanalyses. Bij het actualiseren van calculaties en meerjarenprognoses wordt hier specifiek aandacht aan besteed.

In vergelijking met vorig jaar is de weerstandsreserve met € 3,9 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door het uit exploitatie nemen van Messchenveld 1b, aangezien de weerstandsreserve voor Messchenveld nu alleen op basis van Messchenveld 1a wordt bepaald.

Verder zijn er per saldo in vergelijking met vorig jaar slechts beperkte veranderingen in de nog te realiseren kosten en boekwaarden voor de in exploitatie genomen gebieden op grond waarvan de weerstandsreserve wordt bepaald.

Effect op meerjarenprognose

Voor het beoordelen van de financiële positie van het Grondbedrijf is vooral het meerjarenbeeld van belang. Met het Grondbedrijf worden projecten gerealiseerd die meerdere jaren bestrijken. Een jaarresultaat is slechts een momentopname en dient te worden gezien in het meerjarenperspectief. Verschuiving in de tijd kan leiden tot een afwijkend resultaat in het betreffende boekjaar, terwijl op langere termijn er geen sprake is van een resultaatseffect.

In de meerjarenprognose wordt de ontwikkeling van de algemene reserve van het Grondbedrijf weergege-

ven. Vermogensmutaties worden veroorzaakt door resultaten op projecten, correctie van voorraadwaarden, rente en incidentele baten en lasten.

Bij de begroting 2015 zal dit meerjarenbeeld worden geactualiseerd. Daarin worden naast de uitkomsten van de jaarrekening ook de effecten van nieuwe prognoses en tussencalculaties verwerkt. Het geactualiseerde meerjarenbeeld zal betrokken worden bij de begroting 2015 zoals bij de Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf 2011 werd afgesproken met de gemeenteraad.

Risicobeleid

Uitgangspunt van financieel beleid is dat het Grondbedrijf financieel zelfstandig is. Dit betekent dat de financiële risico's binnen het Grondbedrijf dienen te worden opgevangen. Het financiële beleid is er dan ook op gericht dat de stedelijke ontwikkeling voor wat betreft de onderdelen aankopen en verkopen van gronden, bestemmingswijziging van gronden en de aanleg van de infrastructuur niet uitmondt in een financieel beslag buiten het Grondbedrijf. Gelet op het karakter van de activiteiten, de complexiteit, de omvang van de middeleninzet en de risico's, wordt een volledige bedrijfsadministratie en daarbij een passend beheer gevoerd.

In dit beleid worden verliezen genomen op het moment dat deze bekend zijn en winsten verwerkt op het moment van realisatie, overeenkomstig de financiële grondslagen van het Grondbedrijf, het algemene gemeentelijk financieel beleid en de wettelijke voorschriften in de BBV.

Met het oog op de ontwikkeling van de financiële positie van het Grondbedrijf is het programma FlorijnAs van belang. De FlorijnAs is voor wat betreft de investeringen in de hoofdinfrastructuur door het Rijk aangewezen als rijksproject. Bij deze projecten speelt het vermogen van het Grondbedrijf een rol in de financiële haalbaarheid, aangezien de kosten van

gebiedsontwikkelingen ten laste van de grondexploitaties meedoen in de co-financiering van de gemeente Assen.

In juni 2009 heeft uw raad, met de keus voor de hoofdverbinding door Assen, gekozen voor de compacte, duurzame stad. Dit heeft grote invloed op de gebiedsontwikkelingen binnen het Grondbedrijf. Stadsontwikkeling in de bestaande stad leidt tot hogere kosten en langere doorlooptijden van projecten in verband met de vele uiteenlopende belangen.

De omvang van de middeleninzet vloeit voort uit de planning van de projecten. De hardheid van de plannings loopt uiteen. In de meerjarenplanning is voor een deel rekening gehouden met strategische verwervingen.

Voor conjuncturele schommelingen en risico's is binnen het Grondbedrijf een weerstandsreserve gevormd. De financiële gevolgen van vertraging in de kavelverkoop kunnen binnen deze reserve worden opgevangen. Onzeker is of bij een doorzettende economische recessie deze reserve toereikend is. Het meerjarenperspectief Grondbedrijf die bij de begroting jaarlijks wordt vastgesteld is het instrument om vinger aan de pols te houden.

Inleiding

In de bedrijfsvoeringsparagraaf geven wij onze visie op de bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft actuele ontwikkelingen in de bedrijfsvoering weer. De bezuinigingsopgave en de macro-economische ontwikkelingen nopen tot het maken van keuzes.

Voor de bedrijfsvoering betekent dit dat we keuzes hebben gemaakt gericht op het efficiënt en effectief organiseren van de bedrijfsvoering. In deze paragraaf worden ook de beleidsmatige wijzigingen op het gebied van de bedrijfsvoering aangegeven.

Bedrijfsvoering in de bestuursperiode 2010-2014 (collegeprogramma)

De bedrijfsvoering van de Gemeente Assen zal bij de uitvoering van het bestuursprogramma 2010-2014 zo optimaal mogelijk ondersteuning bieden. Hiertoe gaan wij kijken op welke wijze wij de verschillende programma's en thema's proberen door te ontwikkelen. Integrale sturing en programma-sturing staan bij ons op de agenda voor deze bestuursperiode.

Naast de wijze van sturing van de programma's en thema's kijken we naar de efficiency van onze eigen organisatie. Het uitgangspunt is het beter benutten van kwaliteiten van onze eigen medewerkers, maar ook willen wij de kwaliteit en deskundigheid van onze eigen medewerkers verbeteren. Door te investeren in een duurzame kwaliteit van de eigen organi-

satie willen we externe inhuur terugbrengen. Hiermee blijven we een aantrekkelijke werkgever. Ondanks de mogelijke krimp van de organisatie voeren we strategisch personeelsbeleid: dit doen we onder andere door het bieden van ontwikkelingskansen voor medewerkers en het realiseren van traineeprojecten.

We willen efficiency verbeteren door samen te werken met buurgemeenten en de provincie. Zij kunnen meerwaarde bieden op het gebied van ondersteunende en/of uitvoerende functies. Doel van efficiency maatregelen is het reduceren van de overhead. In deze bestuursperiode zullen we hier toe de mogelijkheden onderzoeken.

Bedrijfsvoeringsvisie 2011-2014

In 2014 hebben we de volgende resultaten op het gebied van de bedrijfsvoering behaald:

Medewerker en organisatie

- De diensten Stadsbalie, Stadsbeheer en Stadsontwikkeling zijn verdampt
- We hebben de 'going-concern' activiteiten ondergebracht in intern verzelfstandigde eenheden
- We hebben de inkoopfunctie gecentraliseerd en ingericht met oog voor het lokale bedrijfsleven
- We beschikken over een team generalistische medewerkers die breed inzetbaar zijn. Hiermee zijn we slagvaardig om snel in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen
- We hebben een schil van kenniswerkers die flexibel en thematisch kunnen werken aan vraagstukken waarbij de integraliteit centraal staat.

Medewerker en organisatie - werkwijze en houding en gedrag

- Medewerkers hebben vraag en dialooggerichte attitude
- De medewerkers zijn professionele medewerkers die het beleid maken door te kijken naar externe ontwikkelingen
- We hebben Het Nieuwe Werken geïmplementeerd: medewerkers worden beoordeeld op resultaat
- We hebben vier processen per jaar geleand
- We hebben de externe inhuur naar beneden bijgesteld

Medewerker en organisatie - informatievoorziening

- We hebben een dashboard ontwikkeld op basis waarvan het management kan sturen

- De ontsluiting van informatie is verbeterd
- De afdelingsplannen zijn geharmoniseerd

Planning en control

- We hebben het totstandkomingsproces van de begroting verbeterd en de presentatievorm verbeterd
- De bedrijfsvoeringsbegroting is verbeterd
- We hebben het proces van de jaarrekening versneld
- We hebben onze begroting 'versmart': we hebben goede kengetallen en monitoren deze in de uitvoering
- We hebben projectcontrol geprofessionaliseerd
- Het AO-IC platform is omgevormd tot kwaliteitszorg
- De concernsturing is verbeterd
- We hebben een relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen en risico's
- Onze treasuryfunctie is verder geprofessionaliseerd

Interne dienstverlening

- De ambtelijke organisatie is zoveel mogelijk centraal gehuisvest. Deze huisvesting is zo georganiseerd dat ontmoeten en samenwerking leidend is.
- We hebben het Nieuwe Werken doorgevoerd; we doen zoveel mogelijk digitaal. In de interne bedrijfsvoering werken we volgens de regel: 'u krijgt wat we met z'n allen hebben afgesproken. Er geldt een centraal vastgesteld kwaliteitsniveau voor interne dienstverlening.
- Alle documenten worden zoveel mogelijk digitaal ontvangen, gecreëerd, gemanaged, verzonden en gearchiveerd (volgens wettelijke voorschriften)

Communicatie

- We hebben de communicatie toegespitst op de 'rol' die we als overheid vervullen
- We gebruiken nieuwe media om te anticiperen op trends

Juridisch en Inkoop

- We hebben 80% van al onze bezwaren binnen de termijn afgehandeld

Kwaliteitsverbetering bedrijfsvoeringbegroting en rekening 2013

Bij de begroting 2012 hebben wij aangegeven dat de bedrijfsvoeringsbegroting verbeterd is. Dezelfde ontwikkeling is voor het jaarverslag 2013 doorgezet. De bedrijfsvoering is vereenvoudigd. Door de organisatieontwikkeling en de hiermee gepaard

gaande mutaties in de bedrijfsvoering, is de verwachte verminderde administratieve druk nog niet in 2013 zichtbaar, dat zal na dit jaar tot uitdrukking komen.

Bedrijfsvoering in 2013 PIOFACHJ (personeel, informatie, organisatie, financiën, administratie, communicatie en huisvesting, juridisch)

Medewerker en organisatie

Organisatieontwikkeling en Sociaal Akkoord

Vanaf de begroting 2012 gaven wij aan dat wij bij de uitvoering van het Sociaal Akkoord in zouden zetten op maximale flexibiliteit en mobiliteit van medewerkers. Afgelopen jaar is hier wederom sterk op ingezet. De plaatsing van medewerkers in nieuwe eenheden is nagenoeg afgerond. Belangrijke doelstelling hierbij is duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Daarnaast was het faciliteren en stimuleren van de organisatieontwikkeling een belangrijk aandachtspunt in 2013.

Samenwerking

Om de krachten te bundelen om goed opgeleid personeel voor de regio te behouden en de aantrekkingskracht van de regio voor personeel van elders te vergroten is de samenwerking op HRM-gebied in Noorderlinkverband en met de publieke werkgevers in Assen en omstreken (A-RUN) verder geïntensiveerd. Samen met de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo hebben we verkennend onderzoek verricht naar onder andere repro, belastingen, inkoop, ICT.

Medewerker en organisatie – informatie

Harmonisatie afdelingsplannen en management-rapportages

We hebben gewerkt aan het verbeteren van de basisstructuur: 'Basis op orde'. Er is onderzocht op welke wijze en vanuit welke bronsystemen benodigde gegevens te halen zijn met als doel te kunnen beschikken over adequate rapportagetools en om een efficiëntere bedrijfsvoering te realiseren. Wij hebben de A3-plannen verder ontwikkeld. Dit plan geeft in een oogopslag aan wat de doelen van de eenheid zijn voor dat jaar. We hebben de afdelingsplannen van de eenheden ingedeeld naar verschillende onderdelen van het bedrijfsproces zoals ook binnen het INK-model toegepast wordt. Deze rapportages zullen in de toekomst verder vereenvoudigd worden en gelet op een efficiënte bedrijfsvoering minder frequent gemaakt worden.

Ontsluiting van informatie verbeteren

We hebben een visie op Informatiemanagement vastgesteld. Een van de onderdelen van deze visie is om de ontsluiting en het beheer van informatie te verbeteren. Dit is een meerjarig ontwikkelingsproces.

Organisatieontwikkeling

'Bestuurlijke en ambtelijke vernieuwing' is een belangrijk thema in het collegeprogramma. Voor de gemeentelijke organisatie is dit vertaald in het visiedocument organisatieontwikkeling, waarin een streefbeeld is geformuleerd. Het streefbeeld geeft in hoofdlijnen aan hoe onze organisatie zich tot 2014-2015 heeft doorontwikkeld. Het doel is te komen tot een organisatie die:

- flexibel, vraag- en dialooggericht inspeelt op de bestuurlijke agenda en de maatschappelijke vraagstukken
- aantrekkelijk is voor de nieuwe generatie op de arbeidsmarkt

Om het streefbeeld te bereiken zetten we in op een vijf 'pijlers' die op een 'fundament' rusten. De 'pijlers' en het 'fundament' geven een meer concreet zicht op de visie en de ambitie

- Wij werken bewust voor de publieke zaak en hebben een politiek-bestuurlijke attitude
- Wij zijn een energieke, lerende en bezielende organisatie met professionele medewerkers
- Wij zijn extern georiënteerd en innovatief
- We willen in het 'linkerrijtje van de Eredivisie' staan.
- We zijn slagvaardig.

Het 'fundament' is 'Het nieuwe werken' (HNW). HNW vormt de randvoorwaarde om de 'pijlers' een stevige bodem te geven. Met het nieuwe werken wordt ruimte geboden aan het plaats- en tijdonafhankelijk werken. Dit vraagt niet alleen om het creëren van een eigentijdse kantooromgeving met fysieke en ICT-faciliteiten. Het gaat om een omgeving die samenwerking en teamwork bevordert, waarbij een appèl wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid, gedrag en houding van onze medewerkers.

De ambities van de stad stellen ons voor de opgave om in een dynamisch krachtenveld te anticiperen op de diverse ontwikkelingen. In zo'n omgeving laat de 'ideale' omgeving zich niet uittekenen. De ontwikkeling en vernieuwing van de organisatie is een continu proces, waarbij zoveel mogelijk natuurlijke momenten worden benut om het streefbeeld dichterbij te brengen.

In 2012 is het directiemodel ingevoerd en wordt gewerkt met eenheden. De medewerkers van het mobiliteitsbureau zijn eerst geplaatst. Het mobiliteitsbureau heeft de opdracht gekregen om de begeleiding van de plaatsing van medewerkers te verzorgen. De ambtelijke top (directie en eenheidsmanagers) en teamleiders zijn in 2012 geplaatst. Het jaar 2013 stond in het teken van de overige plaatsingen. De inrichtingsplannen zijn opgesteld en grotendeels afgerond. Hiermee is de eenduidige aansturing van de organisatie via het directiemodel een stap dichterbij gekomen.

In 2013 heeft de organisatieontwikkeling grotendeels in het teken gestaan van het programma KOERS. KOERS is de Assense aanduiding voor continu verbeteren. In het KOERS-programma verbinden we drie lijnen met elkaar. Het is onze overtuiging dat alleen zo een organisatie ontstaat waarin continu verbeteren centraal staat. Deze drie lijnen zijn: operationeel management, procesoptimalisatie en houding & gedrag. Binnen elk van deze lijnen passen we organisatiebreed en op alle niveaus (het Gemeentelijk Management Team, de MT's van de eenheden, binnen de verschillende teams) dezelfde instrumenten toe. Daarbij geldt: de instrumenten zijn gelijk, de invulling verschilt per team. Denk aan A3-jaarplannen, het leanen van processen, individuele en teamwaardenprofielen om afspraken te maken over gedrag. Een vijftal medewerkers is opgeleid en vrijgesteld om het management bij dit alles te ondersteunen.

Bezetting: Personeelsformatie in fte					
Dienst	gemiddelde bezetting 2012	formatie conform begroting 2013	bezetting 2013		
			ambtelijk personeel	tijdelijk personeel	totale bezetting
Totaal gemeente	655,6	640,17	515,5	77,7	593,2

Het hier gepresenteerde beeld is de formatie zoals die op 31 december 2013 in dienst was. Hierin is ook opgenomen de formatie die boventallig is.

In-, door- en uitstroom jaaroverzicht in % van de gemiddelde ambtelijke bezetting				
Omschrijving	2010	2011	2012	2013
Instroom	niet bekend*	5,2	-	2,2
Doorstroom	niet bekend*	5,2	7,9	3,4
Uitstroom	niet bekend*	6,4	6,6	5,8

Financiën - Planning en control

Bedrijfsvoeringsbegroting verbeteren

Met ingang van 2013 is bij de bedrijfsvoeringbegroting een meerjarenperspectief toegevoegd om zodoende beter inzicht te krijgen in de meerjarige bedrijfsvoeringbegroting. Hiermee zijn de eerste stappen gezet voor algehele verbetering van het inzicht in en kwaliteit van de begroting. De opmaak van de jaarrekening 2013 van de bedrijfsvoering is analoog opgebouwd aan de bedrijfsvoeringbegroting 2013.

Monitoren bezuinigingen

Het monitoren van de bezuinigingen heeft evenals in 2012 veel aandacht gekregen. Temeer daar er na de eerste, en tweede tranche nu ook een derde ronde bezuinigingen aan de orde is. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de voortgang van realisatie en het voorkomen van stapelingen en dubbelstellingen.

Versmarten begroting en sturen op resultaat

Bij de begroting 2012 was een verbeterslag gemaakt in de sturing op indicatoren. De indicatoren die we gebruiken zijn toegesneden op het doel waarvoor ze dienen: ondersteunend aan de outputsturing. De indicatoren zijn openbaar toegankelijk in de applicatie 'Assen in Cijfers'. We willen de komende jaren bezien op welke wijze de outputindicatoren het beste vorm kunnen krijgen, of in een cijfer of in een grafiek vorm. Het uitgangspunt hierbij is eenduidigheid, regelmatige meetfrequentie. Naast de outputindicatoren was het streven om verbetering aan te brengen in indicatoren die nodig zijn voor de sturing van de organisatie

(dashboard voor managers). Deze verbeterslag vraagt een langere adem.

Projectcontrol professionaliseren

Er is een vakgroep 'risicomanagement' gevormd waarbij aandacht is voor de ondersteuning, de positionering en de professionalisering van projectbeheersing. De projectrapportages zijn geharmoniseerd. De eenheid Bestuur en Management Adviesing zorgt voor een eenduidige aanpak van projectcontrol.

Relatie weerstandsvermogen – weerstandscapaciteit- risicomanagement

In 2012 is de kaderstellende notitie 'weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Hiermee beoogden wij een betere verankering van risicomanagement in de organisatie. Inmiddels is er een kleine 'vakgroep' risicomanagement opgericht om ervaringen te delen, afstemming te realiseren en verbeteringen door te voeren.

Interne dienstverlening

De eerste stappen om het Nieuwe Werken te implementeren zijn gezet: er kan op handige en vlotte wijze op iedere werkplek ingelogd worden in het stadhuis. Thuiswerken is mogelijk voor een grote groep medewerkers.

We hebben een pilot 'papierloos werken' uitgevoerd met ondersteuning door iPads. De uitkomsten van de pilot zijn positief en meegenomen in de verdere uitrol van Het Nieuwe Werken.

Tevens is het postproces geleaned: een deel van de post zal alleen nog maar digitaal aangeboden worden aan de interne organisatie.

Binnen de bedrijfsvoering is duidelijk wat het standaardpakket aan producten en diensten (op het gebied van interne ondersteuning) is en wat dat kost. Er zijn heldere afspraken gemaakt over deze interne dienstverlening.

Juridisch en inkoop

Regelingenbeheer / deregulering

Het regelingenproces is gecentraliseerd. Alle regelgeving is via internet beschikbaar en actueel. Begin 2010 heeft een nulmeting plaatsgehad ten aanzien van de kwaliteit en hoeveelheid van Asser regelgeving. Naar aanleiding hiervan wordt de komende jaren het regelingenbestand van de gemeente Assen in kwalitatieve zin aangepast op basis van de meest risicovolle processen. In lijn van het verminderen van administratieve lasten voor burger en organisatie is het uitgangspunt: geen regel, tenzij.

Verder is de gemeente Assen vanaf 2013 aangesloten op de GVOP, de Gemeenschappelijke voorzieningen overheidspublicaties. Alle regelgeving wordt hierdoor voortaan via wetten.nl en overheid.nl digitaal bekend gemaakt en zal de verplichte bekendmaking in de Berichten van de Brink vervangen. De nieuwe bekendmakingsfunctionaliteit is gekoppeld aan het regelingenbestand via wetten.nl en overheid.nl waardoor in één handeling nieuwe regelingen bekend gemaakt en gepubliceerd kunnen worden.

Bezwaarschriften

In 2013 zijn 92 bezwaarschriften ingediend. Het percentage binnen de wettelijk termijn afgehandelde bezwaarschriften was in 2013 60%. Dit percentage is hoger dan in 2012 toen het percentage op 47% lag. De verwachting is dat met de aangepaste mandaatregeling, die in 2014 afgerond wordt, dit percentage nog meer kan stijgen. Indien er namelijk meer tijd nodig is voor het nemen van de beslissing op bezwaar dan kan de termijn eenmalig zonder instemming van bezwaarmaker worden verdaagd. Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid hiervoor nog bij de verantwoordelijke afdeling. Door aanpassing van de mandaatregeling ligt de verantwoordelijkheid dan bij het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie. De ervaring is dat hierdoor tijdwinst ontstaat tussen het moment van signaleren en het daadwerkelijk verzenden van de verdaging.

Klachten

In 2013 zijn 75 klachten geregistreerd. Van dit aantal is in 2013 92% binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2012 waren er 103 klachten geregistreerd en lag dit percentage op 80%.

Inkoop

In de tweede helft van 2013 is Bureau Inkoop in de nieuwe vorm met twee inkoopadviseurs, 1 inkoop-specialist en 1 inkoopondersteuner van start gegaan. Een van de belangrijkste doelstellingen is inkoop (centraal geregisseerd model) verder te professionaliseren. Dit kan worden bereikt door in een vroegtijdig stadium betrokken te zijn. Daarbij zijn een aantal belangrijke speerpunten die een grote rol spelen, zoals het stimuleren van Midden en Klein Bedrijf, SW/Social Return On Investment (SROI) en duurzaamheid.

Op het gebied van SROI wordt in regionaal verband samengewerkt. Hiervoor wordt in 2014 beleid ontwikkeld. In Drentsche A-verband (Samenwerking Tynaarlo, Aa en Hunze en Assen) vindt een nauwe samenwerking op inkoopgebied plaats. Maar ook in breder verband wordt samenwerking gezocht met andere gemeenten, met name ook op de gebieden van afval en zorg.

Subsidies

In het najaar van 2012 is de nieuwe vereenvoudigde subsidiesystematiek vastgesteld en sindsdien wordt op deze wijze in de organisatie gewerkt. Hiermee is een grote dereguleringsslag gemaakt:

- a. Standaardisering (in beschikkingen, termijnen, regelingen.)
- b. Subsidies tot € 5.000 worden ineens vastgesteld en verleend.
- c. Eén verordening, een viertal uitvoeringsregelingen.
- d. Verantwoording van de subsidie is eenvoudig waar het kan (verenigingsleven) en volledig waar het moet en dus meer risico's zijn (verbonden partijen, via 'Regeling begroting en verantwoording verbonden partijen').
- e. Alleen het noodzakelijke is geregeld.
- f. Er is een check aan de voorkant, via het regelingenbeheer, op de nieuwe systematiek om te voorkomen dat via de achterkant nieuwe (overbodige) regels terugkeren.

Risicomanagement, schadebehandeling en verzekeringen

Schadebehandeling: de gemeente wordt aansprakelijk gesteld maar stelt ook zelf aansprakelijk in-

dien zij schade lijdt aan gemeentelijke eigendommen. Hiervoor is een extern bureau ingeschakeld. De baten hiervan wegen op tegen de kosten. De kosten van het externe bureau worden namelijk bij bekendheid van de dader ook op de dader verhaald. In 2013 is een begin gemaakt met het gemeentebreed verhalen van dergelijke schades. De centrale schadebehandeling heeft hierdoor verder vorm gekregen alsmede ook door de organisatieontwikkeling die in 2013 is afgerond.

Contractbeheer: In 2011 is een start gemaakt met het verbeteren van het contractenbeheer. Deze start bestaat uit een inventarisatie van welke contracten de gemeente aangaat en onderwerp moeten worden van contractbeheer. Het gaat daarbij om alle contracten van de gemeente. In 2012 is een beleidskader opgesteld en hierbij ook de te volgen strategie. De strategie moet onder andere inzichtelijk maken wie welke rollen en verant-

woordelijkheden in het kader van contractbeheer moet vervullen.

Nieuwe werkomgeving

De nieuwe werkomgeving faciliteert het nieuwe werken. Begin 2012 heeft uw raad een krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van De Nieuwe Werkomgeving. Ontwikkelingen op het gebied van ICT en documentmanagement zijn gerelateerd aan het nieuwe werken en de nieuwe werkomgeving. Deze maken dan ook deel uit van het totale project nieuwe werkomgeving. De start van de fysieke verbouw is in 2013 gestart en het eerste deel zal in het eerste kwartaal van 2014 in gebruik worden genomen. De tweede fase van de verbouw zal in 2014 starten. De andere componenten in het geheel zullen in 2014 zijn beslag krijgen.

Middeleninzet bedrijfsvoering

Algemeen

De totale bezuinigingsopgave in de bedrijfsvoering is verhoogd van € 6,4 miljoen in 2012 naar totaal € 8,0 miljoen in 2013. Onderdeel hiervan is een extra bezuiniging op de eigen organisatie door een verdere optimalisatie van diverse werkprocessen van € 1,15 miljoen. Daarnaast was sprake van een aanvullende bezuiniging op de gemeentelijke huisvesting ad € 0,45 miljoen. Het bijgestelde budget voor de bedrijfsvoering kwam met deze nieuwe bezuinigingen uit op een totaalbedrag van € 53,1 miljoen.

De bezuinigingen in de bedrijfsvoering worden gerealiseerd middels diverse maatregelen zoals het efficiënter organiseren van de bedrijfsprocessen, loonsombudgettering, scherper aanbesteden en inkopen, interne producten en dienstverlening herzien en de kosten van de jaarlijkse exploitatie

van de gemeentelijke huisvesting naar beneden te brengen.

In de Najaarsnota hebben wij al aangegeven dat de realisatie van de bedrijfsvoeringsbezuinigingen als geheel goed op koers lag.

De gerealiseerde bedrijfsvoeringkosten zijn in 2013 uitgekomen op een bedrag van € 52,8 miljoen. Ten opzichte van de bijgestelde begroting een positief resultaat van € 0,35 miljoen.

De beschikbare middelen voor de bedrijfsvoering zijn ingezet ter realisatie van het beleid van de programma's (70,3%), projecten (14,6%), het gemeentelijk gebouwenbeheer (7,4%) en de grondexploitatie (1,6%).

Onderstaande tabel geeft in samenvatting inzicht in de kostenopbouw van de middelen voor de bedrijfsvoering.

Middelen bedrijfsvoering 2013 (bedragen x € 1.000)						
Omschrijving	Jaarrekening 2012	Actueel jaarbudget	Najaarsnota	Jaarrekening 2013	verschil	V / N
Personeelskosten	41.902	41.535	42.536	42.424	-888	N
Beheerskosten	8.073	7.647	7.621	8.099	-452	N
Kapitaallasten	3.909	5.514	4.996	3.714	1.801	V
Subtotaal kosten bedrijfsvoering	53.884	54.696	55.153	54.237	459	V
Inkomsten bedrijfsvoering	-1.515	-1.583	-1.710	-1.473	-110	N
Netto kosten bedrijfsvoering	52.369	53.113	53.443	52.764	349	V

Bezuinigingen bedrijfsvoering 2013

De maatregelen in de bedrijfsvoering zijn in te delen naar een zestal thema's: organisatie en processen, inkoop en aanbesteding, personeel en inhuur, interne producten en dienstverlening, samenwerking met derden en huisvesting en vastgoed.

Tot en met 2013 moest afgerond € 8,0 miljoen bezuinigd worden in de bedrijfsvoering.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de realisatie van de bezuinigingsmaatregelen in 2013.

Bezuinigingen bedrijfsvoering 2013		(bedragen * € 1.000)		
Samenstelling/opbouw	Bruto taakstelling	Realisatie	Alternatieve invulling	
Eerste tranche bezuinigingen				
- organisatie en processen	2.410	2.410	0	
- inkoop en aanbesteding	1.238	1.205	33	
- personeel en inhuur derden	1.625	1.560	0	
- interne producten en dienstverlening	772	776	0	
- samenwerking met derden	pm	pm	-	
- huisvesting en vastgoed	600	600	0	
Tweede tranche bezuinigingen				
- organisatie en processen	1.335	1.450	0	
Totaal cumulatief	7.980	8.001	33	

Frictiebudget

De bezuinigingen op de bedrijfsvoering raken de eigen gemeentelijke organisatie en het gemeentelijk personeel. Om de bezuinigingen volgens plan te kunnen realiseren en zonder gedwongen ontslagen zijn flankerende maatregelen noodzakelijk. Hiervoor is een budget (frictiefonds) beschikbaar gesteld van € 3,5 miljoen. In het kader van de realisatie van de bezuinigingen is tot en met 2012 voor een totaalbedrag van € 0,55 miljoen beslag gelegd op het fonds voor gemaakte frictiekosten. In 2013 is een bedrag van € 1,3 miljoen ten laste van dit budget gebracht. Het gaat hier om begeleidingskosten voor personeel die in een Werk naar Werk traject zitten en lasten van vertrekregelingen. Van het oorspronkelijk budget resteert nog € 1,7 miljoen. Op basis van bemiddelbaarheid is in 2013 een inschatting gemaakt van de nog te verwachten frictiekosten. Om deze kosten op te vangen is aanvullend bedrag van € 2,5 miljoen gestort in de reorganisatievoorziening.

tijdelijk ambtelijk personeel en tijdelijke inhuur. Verder zijn voor de in uitvoering genomen projecten op Assen Zuid extra mensen benodigd geweest. Ten opzichte van de najaarsnota zijn de personele lasten € 112.000 lager, op dat moment was nog uitgegaan van een extra inzet van € 1.000.000 op het totale personeelsbudget.

Het ziektevervangingsbudget is niet volledig ingezet wat tot een voordeel heeft geleid van circa € 0,3 miljoen.

Om de voortgang op projecten te waarborgen was het noodzakelijk om personeel langer in te huren. Door deze ontwikkelingen is het aantal ingehuurde fte 43 hoger uitgekomen dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. De extra kosten van € 2,5 miljoen zijn grotendeels gedekt vanuit de diverse projectbudgetten. Doordat veelal goedkoper is ingehuurd, is de kostentoeename echter minder dan op grond van de aantallen ingehuurde medewerkers verwacht zou mogen worden.

Personeelskosten € 888.000 N

De extra bruto bezuinigingstaakstelling op de eenheden en de korting op inhuur bedroeg in 2013 totaal € 1,56 miljoen en is verwerkt in het loonkostenbudget. Verder is een aanvullende efficiencymaatregel van € 50.000 binnen het servicecentrum gerealiseerd.

Als gevolg van de organisatie-ontwikkeling zijn openstaande vacatures vooralsnog ingevuld met

Beheerskosten € 452.000 N

De kosten zijn gestegen doordat er minder geïnvesteerd is in materieel waardoor de noodzakelijke kosten voor onderhoud gestegen zijn en er materieel gehuurd moest worden. Verder was er sprake van autonome ontwikkelingen, bezuinigingen en extra kosten van beheer en onderhoud van bedrijfsgebouwen.

Kapitaallasten € 1.801.000 V

De kapitaallasten dalen met € 1.801.000. De daling wordt veroorzaakt doordat investeringen in vervoermiddelen, automatisering, vervanging van

technische installaties in de bedrijfsgebouwen en overige investeringen nog lopen, uitgesteld zijn, dan wel versoberd zijn.

Saldo investeringen 2013 (x € 1.000)			
	Begroot	Realisatie	Saldo
Technische installaties bedrijfsgebouwen	606	-	606
Inrichting bedrijfsgebouwen	144	-	144
Automatisering: hardware	868	206	662
Automatisering: software	160	61	99
Vervoermiddelen	3348	-	3348
Totaal saldo investeringen	5.126	267	4.919

Inkomsten € 110.000 N

De inkomsten zijn lager doordat de inkomsten uit detacheringen iets lager zijn uitgekomen dan waarmee rekening was gehouden bij de najaarsnota. Verder is er een nadeel op het gebied van geleverde diensten die de gemeente heeft uitgevoerd bij de ISD. De bezuiniging op de bedrijfsvoering bij de ISD leidde tot een bezuiniging bij de ISD, maar leidde er ook toe dat de gemeente Assen minder

inkomsten ontvangen heeft voor de ingeperkte dienstverlening.

Dekking en resultaat 2013

Onderstaande tabel geeft inzicht in de toerekening van de bedrijfsvoeringskosten aan de programma's, projecten, het gemeentelijk gebouwenbeheer en de grondexploitatie.

Toerekening kosten 2013 (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	actueel jaarbudget	Najaarsnota	Jaarrekening	verschil	V / N
totale kosten bedrijfsvoering	53.113	53.443	52.764	349	V
Dekking					
- begrotingsprogramma's	40.035	40.035	37.134	2.901	N
- projecten en investeringen	8.023	7.988	7.753	270	N
- gemeentelijk gebouwenbeheer	4.103	4.103	3.900	203	N
- grondexploitatie	1.327	1.327	828	499	N
subtotaal toerekening	53.488	53.453	49.625	3.827	N
Resultaat	-340	-10	3.137	3.477	N

De toerekening aan de diverse onderdelen wijkt ten opzichte van de in de Najaarsnota opgenomen cijfers af. Op alle onderdelen is sprake van minder personele inzet ten opzichte van de begroting, waarbij de grootste afwijking te vinden is in de toerekening aan programma's en de grondexploitatie.

De toerekening valt in algemene zin lager uit doordat de totale formatie lager ligt dan begroot. Daarnaast is de verminderde inzet op de programma's

mede veroorzaakt door de lopende organisatieontwikkeling. De verminderde inzet op de gemeentelijke grondexploitatie is onder andere het gevolg van vertraging in de ontwikkeling van Kloosterveen. Door de blijvend stagnerende economie blijven de verkopen van bouw kavels achter en worden ruimtelijke plannen in een langzamer tempo ontwikkeld. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de toerekening van de bedrijfsvoering aan de begrotingsprogramma's.

Doorberekening vanuit de bedrijfsvoering naar de programma's (bedragen * € 1.000)				
Programma	Totaal budget	Realisatie	Saldo	V/N
Bestuur en burger	7.723	7.303	420	V
Stadsontwikkeling	2.522	2.647	-126	N
Mobiliteit	779	679	100	V
Stads- en wijkbeheer	9.037	7.977	1.060	V
Onderwijs	2.007	1.640	366	V
Kunst en cultuur	360	526	-166	N
Zorg en welzijn	3.920	4.170	-250	N
Werk en inkomen	844	653	191	V
Sport en ontspanning	990	957	33	V
Veiligheid	4.847	4.453	393	V
Milieu	3.967	3.238	729	V
Bouwen en wonen	2.675	2.524	150	V
Algemene dekking	365	365	-	-
Totaal	40.035	37.134	2.901	V

Resultaat 2013

De toerekening van bedrijfsvoeringskosten heeft in 2013 geleid tot een 'onderdekking' van € 3,1 miljoen ten opzichte van de werkelijke kosten. In de begroting werd uitgegaan van een overdekking van € 0,34 miljoen. Doordat een vast deel van de bedrijfsvoeringskosten niet meer aan projecten kon worden toegerekend komen deze kosten ten laste van de exploitatie. Ook zorgen de lopende organisatieontwikkeling en enkele langdurig zieke medewerkers ervoor dat bedrijfsvoeringskosten niet volledig konden worden toegerekend. Het nadelig calculatieverschil dat het resultaat is van genoemde ontwikkelingen komt conform de voorschriften ten laste van de algemene dekkingsmiddelen.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De wet is bedoeld om een plafond in te stellen op de bezoldiging van topfunctionarissen. Het plafond is voor 2013 gesteld op € 228.599 bruto en geldt voor gemeentes voor gemeentesecretarissen en (plaatsvervangend) griffiers. Binnen de gemeente Assen is geen sprake van een overschrijding.

Daarnaast zijn in de inkoopvoorwaarden van de raamcontracten bepalingen opgenomen teneinde eventueel met terugwerkende kracht het teveel betaalde te kunnen terugvorderen.

Inleiding

Aan de orde zijn investeringsprojecten die deze bestuursperiode vanuit bestuurlijke optiek relevant en actueel zijn.

In dit hoofdstuk van het jaarverslag 2013 rapporteren wij over de voortgang die met de voorbereiding en uitvoering van deze projecten wordt geboekt,

over knelpunten die nog opgelost moeten worden en over resultaten die inmiddels behaald zijn. Wij hebben een onderverdeling gemaakt in de FlorijnAs (Algemeen, RSP en gebiedsontwikkeling), gebiedsontwikkeling niet behorende tot de FlorijnAs, maatschappelijke voorzieningen (met name gebouwen) en bedrijfsvoering.

FlorijnAs

RSP-project Bereikbaarheid Assen

Assen-Zuid infrastructuur

Het bestemmingsplan voor de aansluiting op de A28 is onherroepelijk. De aanbesteding voor de aansluiting op de A28 is afgerond. Naar verwachting start deze in het voorjaar van 2014. Er hoeven waarschijnlijk geen onteigeningsprocedures opgestart te worden.

Blauwe As tweede fase

In het eerste kwartaal is de opdracht voor de fietsbrug bij de Vaart gegund. In het tweede kwartaal is de opdracht voor de fietsbruggen ter hoogte van de Venestraat en de Oude Molenstraat gegund. Doordat er wat meer tijd nodig is voor de voorbereiding zal de uitvoering in 2014 starten.

In het tweede kwartaal is begonnen met de realisatie van de openbare ruimte van deelgebied 1. Deze werkzaamheden zijn in 2014 zo goed als afgerond.

De werkzaamheden aan de sluis ter hoogte van de Alteveerstraat en de vaarweg in deelgebied 1 zijn in het derde kwartaal zo goed als afgerond. Er vinden restwerkzaamheden in het eerste kwartaal van 2014 plaats.

De werkzaamheden voor de openbare ruimte noordzijde in deelgebied 2 zijn in het derde kwartaal gegund. Een start van de werkzaamheden is gemaakt in het vierde kwartaal.

De aanbestedingsprocedure voor de Industriewegbrug is in het derde kwartaal gestart. In het vierde kwartaal is deze opdracht voorlopig gegund.

De aanbestedingsprocedure voor de autobruggen Groningerstraat en Nobellaan is in het vierde kwartaal opgestart.

Stadsboulevard

Het werk aan de aanpassing aan het kruispunt Graswijk – Europaweg en realisatie bushaltes is afgerond.

Het DO van de Stadsboulevard Noord is in het eerste kwartaal afgerond en met bijbehorend uitvoeringskrediet aan uw raad aangeboden. In het tweede kwartaal heeft uw raad goedkeuring gegeven en het krediet beschikbaar gesteld. Het voorstel bestemmingsplan Stadsboulevard Noord is in het vierde kwartaal afgerond en in december in uw raad opiniërend besproken.

Voorbereidingen voor de realisatie van de Fokkerkruising zijn in gang gezet; bestekken zijn gereed, benodigde vergunningen zijn aangevraagd, voorbereiding voor de aanbesteding in 2014 zijn getroffen.

Er zijn vorderingen gemaakt met het definitief ontwerp Stadsboulevard Zuid. Doordat er nog geen definitieve keuze met betrekking tot de Mandemaattunnel en de spoorzone is gemaakt, is het definitief ontwerp Stadsboulevard Zuid nog niet afgerond.

Mandemaattunnel

In 2013 is de voorbereiding voor de realisatie van een tunnel op de Mandemaat kantoren locatie van start gegaan.

Een proces met eigenaren is opgestart om de benodigde gronden in eigendom te krijgen. Dit proces loopt nog en heeft nog niet tot een resultaat geleid. Hiernaast is in 2013 gestart met het ontwerpen van de tunnel (het tracé) en de directe omgeving. Het gaat daarbij om verkeersveiligheid, waterhuishouding, vormgeving en ook een nieuwe inrichting van de kantorenlocatie. Er wordt gewerkt aan verschillende varianten waarbij een afweging moet worden gemaakt tussen de eigendomssituatie en de hierboven aangegeven ontwerpaspecten.

Alle spoor gerelateerde werkzaamheden (en de voorbereiding daarop) gebeurt in nauwe samenwerking met ProRail. Deze organisatie is verantwoordelijk voor alle (bouw)activiteiten in de nabijheid van het spoor. De bouw van het deel van de tunnel dat onder het spoor door loopt zal door ProRail worden gerealiseerd. ProRail hanteert een strikte planning. Dit in verband met buitendienststellingen van het spoor ten behoeve van de bouw. Aangezien de verwerving en het ontwerpproces nog niet zijn afgerond is de planning voor deze buitendienststelling verschoven naar augustus 2016.

Stationsgebied

Op 28 maart 2013 is het stedenbouwkundig plan door uw raad vastgesteld. In 2013 hebben we gewerkt aan het bestemmingsplan voor het stationsgebied. Op 10 december hebben we besloten om het voorontwerp van het bestemmingsplan voor het Stationsgebied vrij te geven voor het overleg met de projectcommissie FlorijnAs en de overlegpartners. Ook is in 2013 het BeeldKwaliteitsPlan (BKP) voor het stationsgebied opgesteld. Dit plan kan samen met het bestemmingsplan in het voorjaar 2014 ter visie worden gelegd en ter besluitvorming aan u worden aangeboden. Gedeeltelijk parallel aan het traject van het BKP is gewerkt aan het Inrichtingsplan openbare ruimte (IPOR), dat in het voorjaar 2014 zal worden afgerond. In 2013 hebben we op basis van het eerder vastgestelde Stedenbouwkundig Plan het volledige uitvoeringskrediet aangevraagd en dit is ter beschikking gesteld (28 november 2013). Met een aantal perceeleigenaren hebben we overeenkomsten gesloten. De bedrijfsverplaatsing van het auto-onderdelen pand aan de Overcingellaan is reeds in gang gezet. Met andere stakeholders hebben we gesprekken gevoerd en gezamenlijke workshops gehouden ten behoeve van eerste studies naar de herinrichting van deelgebieden (autobusstation, kantorenlocaties spoorzone-noord en spoorzone-zuid).

Met NS en ProRail worden voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de bouw van een nieuw stationsgebouw, zoals een plan van aanpak, het verzamelen van de verschillende programma's van eisen en voorbereiding architectenselectie. De drie partijen hebben gezamenlijk in 2013 een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en tot op stuurgroepniveau geaccordeerd, maar nog niet bestuurlijk ondertekend.

Gebiedsontwikkelingen FlorijnAs

Assen-Zuid: werklandschap

Naar het zich laat aanzien zal de eerste fase van uitwerking van het werklandschap in de zuidwestelijke hoek plaatsvinden. Hierbij kan worden aangesloten op de aanleg van de nieuwe aansluiting op de A28.

Momenteel wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid ten behoeve van de vergroting van kavels in het noordwestelijk deel. Hier is de mogelijkheid ontstaan om grotere kavels uit te geven als gevolg van het feit dat het definitieve tracé van de verdubbelde N33 meer ruimte laat.

In deze wijziging wordt ook de aanleg van de hoofdinfrastructuur in het westelijk gedeelte van het werklandschap meegenomen.

Assen-Zuid: Toeristisch recreatieve zone

De aanleg van de Berg met AVI-bodemas gaat niet door. Aanvullend onderzoek heeft aangetoond dat de risico's met betrekking tot de levering van grondstoffen en de toekomstige exploitatie te groot waren.

We hebben een voorstel voorbereid, waarin mogelijkheden zijn aangegeven hoe met het Paviljoen bij de Baggelhuizerplas omgegaan kan worden. Dit voorstel zal begin 2014 uw raad gaan.

Aan TT institute is een omgevingsvergunning verleend om in de toeristisch recreatieve zone nieuwbouw te kunnen plegen. Wij verwachten dat de bouw in het voorjaar 2014 zal starten.

Er zijn verschillende nieuwe initiatieven in de toeristisch recreatieve zone. Deze zijn intensief door ons begeleid. Dit heeft echter nog niet geleid tot definitieve vestigingsplannen in dit gebied.

Het budget voor de toeristisch recreatieve zone voor 2013 is geheel gebruikt.

We hebben veel overlegd met de stakeholders in de toeristisch recreatieve zone. Onder andere met TT-convenantpartners, Kopgroep en in het gebied aanwezige ondernemers.

Havenkwartier

Op basis van de organische ontwikkeling, zoals die in 2012 aan uw raad gepresenteerd is in 2013 een denk- en doelijn ontwikkeld waarin we de ontwikkelstrategie verder hebben uitgedacht. Om de ontwikkeling van het Havenkwartier op gang te brengen zal met kleine korrels moeten worden begonnen. Het motto hierbij is: 'denk groot doe klein'. Er

kunnen geen zekerheden worden gegeven als het gaat om eindbeelden en groeiverwachtingen. Het gaat bij deze manier van ontwikkelen veel meer om het vermogen om in te spelen op spontane initiatieven en een programma dat nu nog niet bekend is. Het ontwikkelpatroon en ontwikkeltempo zijn niet voorspelbaar. Deze zullen vooral bepaald worden door marktontwikkelingen en individuele initiatieven. Voor het succes van het Havenkwartier zullen tijd aandacht en geduld de belangrijkste factoren zijn. Hiermee richten wij ons op een langdurig ontwikkelproces, waarin samen met ontwikkelaars, eigenaren en gebruikers van bestaande panden in het Havenkwartier, ervoor wordt gezorgd dat het Havenkwartier weer een aantrekkelijk onderdeel wordt van de stad.

In de ontwikkeling van het Havenkwartier maken we gebruik van de mogelijkheden en de initiatieven die vanuit de markt komen. Ontwikkelaars die aan de slag willen, of eigenaren die een ontwikkeling willen oppakken. Om dit te kunnen doen is een bestemmingsplan, ook voor fase 1, een te rigide instrument.

Met Treanth is gestart met de voorbereiding van een concrete woningbouwontwikkeling op het Veemarktterrein.

Revitalisering Stadsbedrijvenpark

In 2013 hebben we het projectplan samen met ondernemers en parkmanagement uitgewerkt tot een uitvoeringsplan. In het plan wordt ingezet op de volgende thema's: bereikbaarheid en ontsluiting, ruimtelijke kwaliteit en innovatie. Dit uitvoeringsplan hebben wij is op 17 oktober 2013 vastgesteld. Op 28 november 2013 heeft uw raad het uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. De uitvoering is inmiddels gestart met de openstelling van een subsidieregeling voor zonnepanelen. Realisatie van de overige maatregelen vindt plaats voor 1 januari 2016. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de provincie Drenthe. Op 22 november 2012 is de beschikking op de aanvraag voor de REP middelen ontvangen. Op 10 juni 2013 is de beschikking op de aanvraag voor de PHP middelen ontvangen.

Landschap Assen aan de Aa

Binnen Assen aan de Aa zijn verschillende projecten in 2013 uitgevoerd en in voorbereiding gegaan.

Fietspad Oude Spoorbaan, die het centrum verbindt met het Drentse Aa gebied, is officieel geopend.

Met de uitwerking van het deelproject Amelte is begonnen. Door middel van een informatieavond zijn de plannen nogmaals ter toetsing voorgelegd aan belanghebbenden en belangstellenden. Ook zijn er gesprekken geweest met betrokken grondeigenaren. Deze input zal worden verwerkt in een definitief ontwerp. Voor wat betreft de uitvoering is onderzoek gedaan of een op te richten wijkleerbedrijf Assen-Oost een aanzienlijk gedeelte van de werkzaamheden kan uitvoeren. Hierdoor kunnen werkzoekenden met opleidingsbehoefte uit de wijk ingezet worden.

De toegangspoort is in 2013 grotendeels gerealiseerd. Dit onder leiding van gemeente Aa en Hunze. De toegangspoort wordt in het voorjaar van 2014 officieel geopend.

Het project Bosbeek-Nijlandsloop is verder uitgewerkt. Hierbij bleek dat de kosten van de gecombineerde fiets-ecotunnel onder Stadsboulevard en Spoor veel hoger werden dan vastgesteld bij de eerste raming. Dit heeft geleid tot een herziening van het oorspronkelijke plan. Wij hebben besloten om uw raad een voorstel te doen tot scopewijziging.

Voor het project Anreepdiep/Deurzerdiep, geleid door Waterschap Hunze en Aa, is een definitief ontwerp opgesteld. De aanvraag voor de benodigde vergunningen en de aanbesteding zijn voorbereid.

De subsidieaanvraag 'Robuuste Natuur' heeft niets opgeleverd. Het Rijk heeft in het kader van bezuinigingen besloten om alleen beheer en onderhoud van natuur te subsidiëren.

Voor enkele deelprojecten van Assen aan de Aa hebben we EFRO-subsidie aangevraagd. In januari 2014 wordt hierover beslist.

ErfgoedKwartier

De herinrichting van de Singels is afgerond. De provincie heeft de overeengekomen afspraken aangaande de aanpassing van de openbare ruimte en het aanbrengen van het hekwerk langs het Drostentaantje nog niet afgerond. Wij verwachten dat de werkzaamheden in het voorjaar van 2014 door de provincie zullen zijn afgerond. Daarna kan het project worden afgesloten.

Citadel

De parkeergarage is opgeleverd, er zijn nog wel een aantal afwerkingspunten, die nog door de ontwikkelaar worden uitgevoerd. De winkels, de woningen en ook het openbaar gebied zijn in 2013 opgeleverd. De winkels en woningen die verkocht of verhuurd zijn, zijn in gebruik genomen. De ontwikkelaar heeft haar financiële verplichtingen jegens de gemeente (uitstel van betaling van een deel van de koopsom) in 2013 geheel voldaan.

Voor het gebied rondom de kerk aan de Groningerstraat, en de hoek van de Rolderstraat en de Groningerstraat moeten we nieuwe afspraken maken met de projectontwikkelaar en de kerkelijke gemeente.

Kloosterveste/Buitenring

In 2013 zijn we gestart met de ontwikkeling van de buitenring Kloosterveste die eind 2012 van AM was teruggekocht. Met veel partijen zijn gesprekken gevoerd over de mogelijkheden van het ontwikkelen van woningen in de buitenring van Kloosterveste. Met een aantal partijen hebben we overeenstemming bereikt over programmering en voorwaarden. Deze plannen worden door de partijen uitgewerkt, in verkoop gebracht en vergunningklaar gemaakt, met als doel in 2014 daadwerkelijk te starten met de bouw van de eerste woningen in de buitenring. Naast de projectmatige bouw zijn er twee initiatieven voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). De door de gemeente te bouwen huurwoningen zullen in de buitenring gerealiseerd worden. Hiervoor is in 2013 een krediet beschikbaar gesteld en de plannen hiervoor zijn verder geconcretiseerd en klaar gemaakt voor het op de markt brengen van het bouwproject.

Acmesa

Het initiatief van de ontwikkelaars om te onderzoeken hoe de ontwikkeling van het voormalig Acmesa-terrein vlot getrokken kan worden is gestrand. De ontwikkeling ligt volledig stil en er is niet de verwachting dat hier spoedig verandering in zal komen. Het saldo van de kosten waarvoor nog geen dekking is afgeboekt ten laste van de voorziening stedelijke vernieuwing. Wanneer de ontwikkelaar zich weer meldt bij de gemeente zal getracht worden deze kosten als nog te verhalen.

Diepstroeten

In november 2013 is met de grondeigenaar Van Boeijen en de ontwikkelaar Van Wijnen een anterieure overeenkomst gesloten die de ontwikkeling van woonpark Diepstroeten mogelijk maakt. De ontwikkelkosten die de gemeente maakt worden afgedekt door de financiële afspraken behorende bij de afgesloten anterieure overeenkomst. De bestemmingsplanprocedure is inmiddels gestart.

Mercuriuscentrum

De bouwwerkzaamheden ten behoeven van de herontwikkeling van het winkelcentrum zijn afgerond. Bij de herinrichting van het openbaar gebied is vertraging ontstaan door een kleine aanpassing in het riool. In januari 2014 wordt deze aanpassing uitgevoerd. Daarna kan het project worden afgesloten.

Kloosterveen II

Gelet op de huidige marktsituatie is de verdere ontwikkeling van Kloosterveen II opgeschort. En ligt de focus bij het op gang brengen van de woningbouwontwikkeling in de buitenring van Kloosterveste.

Kloosterveen III

Als reactie op de afnemende vraag op de woningmarkt is de ontwikkeling van Kloosterveen III zuid en west voorlopig stopgezet.

De provincie Drenthe gaat samen met de gemeenten Assen en Midden-Drenthe nader onderzoek doen naar een andere oplossing voor het verkeersprobleem in en rond Norgerbrug.

Maatschappelijke voorzieningen (met name gebouwen)

Onderwijs

Huisvesting voortgezet onderwijs

De nieuwbouw van Lariks is opgeleverd in december 2013. De nieuwbouw van Quintus/sporthal is in november 2013 gestart. Door in fases te bouwen is geen tijdelijke huisvesting nodig.

In januari 2014 start de (ver)nieuwbouw van Penta. De leerlingen van de bovenbouw worden tijdelijk gehuisvest in het gebouw van Het Drenthe College aan de AHG. Fokkerstraat.

Versterking speciaal onderwijs

Renn-4 De Atlas wordt gehuisvest aan de Treubstraat 2.

In overleg met het schoolbestuur wordt een tijdpad opgesteld om met de bouw te kunnen starten. Het schoolbestuur is bouwheer en verantwoordelijk voor het verdere proces.

Uitbreiding Driesprong

Tegen de uitbreiding van de Driesprong zijn bezwaren ingediend. Dit traject is afgerond. De vergunningen zijn onherroepelijk. De bouw start in januari 2014. Eind 2014 wordt de uitbreiding opgeleverd.

Multifunctionele accommodaties

Multifunctionele accommodatie Assen-Oost

In mei 2013 heeft uw raad besloten dat het project doorgang vindt waarbij het wijkcentrum De Schulp niet wordt gerealiseerd. Ten behoeve van de realisatie is het voormalige politiebureau aan de Tuinstraat in het najaar van 2013 gesloopt en inmiddels is het terrein bouwrijp gemaakt. In het tweede kwartaal van 2013 zijn de stedenbouwkundige opzet en het Programma van Eisen opgesteld, dit in overleg met de gebruikers. De aanbestedingen van architect en installatieadviseur zijn begin januari 2014 gepubliceerd zodat de selectie begin februari 2014 kan plaatsvinden. Verwachting is dat half maart definitief gegund kan worden. De bestemmingsplanprocedure is inmiddels opgestart en het concept wijzigingsplan is gereed. Tijdens een inloopavond is het wijzigingsplan aan de buurt gepresenteerd. Verwachting is dat het wijzigingsplan in februari 2014 ter inzage gelegd wordt. Na de zomer van 2014 kan dan worden gestart met de bouw.

Multifunctionele accommodatie Kloosterveen

Vanwege de stagnatie in de ontwikkeling van Kloosterveen zien we af van het huisvesten van primair onderwijs, afgezien van de bouw van een derde scholencluster in Kloosterveen. Voor Gereformeerde basisschool De Parel wordt nieuwbouw gerealiseerd. Momenteel worden meerdere scenario's onderzocht waar de nieuwbouw van De Parel kan worden gerealiseerd binnen de locatie Aletta Jacobsweg / De Boomgaard. De leerlingen van de andere scholen worden opgevangen in de bestaande semi permanente voorziening. Deze wordt geschikt gemaakt voor langdurig gebruik door het onderwijs.

Beleef en Beweegpark Stadsbroek

Zwembad

Op 16 mei 2013 heeft uw raad naar aanleiding van de Nota Verder Bouwen besloten om het openlucht zwembad niet te realiseren.

Wielerveen

De drie partijen hebben aangegeven een bouwcombinatie te willen vormen. Er zal met hen een contract worden afgesloten. Op dit moment wordt de financiële haalbaarheid binnen de bouwcombinatie afgestemd. Het programma van eisen is inmiddels aangepast en vastgesteld door de wielerverenigingen.

Voordat de eerste paal wordt geslagen dient er een stichting te zijn opgericht die het beheer en exploitatie van het wielerveen gaat regelen. Op dit moment zijn de voorbereidingen voor het oprichten van de stichting in volle gang.

Overige accommodaties

Duurzaamheidscentrum Assen in combinatie met wijkpost

Uw raad heeft bij de Voorjaarnota 2013 ingestemd met het realiseren van het Duurzaamheidscentrum. Als gevolg van een bezwaar bij de inschrijving van de aanbesteding heeft er een kort geding bij de rechtbank plaatsgevonden, waardoor de aanbesteding opnieuw in de markt is gezet. Volgens de planning is in december een besluit omtrent de aanbesteding genomen.

Huisvesting Brandweer, Hulpverleningsdienst Drenthe en GGD

De bouw HP is voorspoedig verlopen, het hoogste punt was op 14 februari 2013 bereikt. De oplevering heeft op 20 september 2013 plaatsgevonden. De gebruikers hebben daarna het inhuizen voorbereid zodat zij in het vierde kwartaal het pand in gebruik konden nemen. Alle gebruikers zijn 1 december in het nieuwe pand getrokken. Donderdag 16 januari 2014 is de opening.

De nevenpost is ondergebracht bij de bedrijfsvoering van afvalbeheer. Na de zomervakantie is gestart met de werkzaamheden om de loods aan te passen en geschikt te maken voor de Brandweer.

Eind oktober 2013 is de oplevering van de nevenpost geweest en op 30 november is de nevenpost geopend. De nevenpost is binnen budget gerealiseerd.

Verplaatsing hockeyvelden hockeyvereniging Assen

De omgevingsvergunning is verleend, er waren geen zienswijzen ingediend. De hoge inschrijving op de aanbesteding is aanleiding geweest te zoeken naar bezuinigingsopties betreffende het clubgebouw met een positief resultaat.

De aannemer voor de realisatie van de velden en de aannemer voor de realisatie van het clubgebouw hebben medio mei 2013 een definitieve gunning ontvangen. Zij zijn eind juli 2013 gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Bij de voorbereidingen grondwerkzaamheden werden onregelmatigheden in de grond aangetroffen. Er moest grondverbetering worden toegepast. Dit kwam ten laste van de post onvoorzien. Hiermee is de post onvoorzien onder druk komen te staan.

Woensdag 21 augustus is de realisatie officieel gestart. De oplevering zal in het eerste kwartaal 2014 plaatsvinden.

Bedrijfsvoering

Project Nieuwe Werkomgeving (NWO)

Het ontwerp is versoberd naar aanleiding van de bezuinigingstaakstelling maar de ambities zijn overeind gebleven. Op 12 augustus 2013 is gestart met een gefaseerde renovatie, te beginnen met de Doevenkamp-vleugel. Aansluitend vindt renovatie plaats van de Noordersingel-vleugel. De afronding van de werkzaamheden staat gepland voor het eerste kwartaal 2015.

De nieuwe digitale werkomgeving, de Virtual Desktop Infrastructure (VDI) is in opbouw. Wat betreft de samenwerkingssoftware is een keuze gemaakt voor SharePoint, er is gestart met het ontwerp voor de functionele inrichting hiervan. De opdracht voor het telefonieplatform, inclusief de mobiele apparaten, is gegund.

In 2013 en 2014 staat er veel te gebeuren voor de medewerkers zowel op het gebied van huisvesting als de wijzigingen op het gebied van telefonie en ICT. Het onderdeel Mens en Organisatie heeft een jaarprogramma opgesteld om deze veranderingen te begeleiden.

De personeelsdossiers zijn gedigitaliseerd en operationeel. De digitalisering van de Omgevingsvergunning, Brandveilig gebruik en de Milieudossiers zijn afgerond. De digitalisering van de Wmo-dossiers is in februari 2014 afgesloten.

Wij onderzoeken wat de mogelijke effecten zijn van een organisatiebrede overgang naar Zaakgericht Werken van alle processen ineens. Op dit moment wordt een impactanalyse opgesteld.

Jaarverslag

algemeen

Kerngegevens

Sociale structuur	2011	2012	2013
Totaal aantal inwoners:	67.181	67.208	67.204
Inwoners van 0-19 jaar	16.929	16.729	16.570
Inwoners van 20-64 jaar	39.991	39.727	39.438
Inwoners van 65 jaar en ouder	10.261	10.752	11.196
Aantal uitkeringsgerechtigden:			
-WAO	1.970	1.799	1.642
-WWB	1.742	1.769	1.825
-WAJONG	1.545	1.561	1.586
-WSW	912	903	884
-WIA	423	523	600
-WAZ	76	65	58
-Militairen	59	61	60
-loaw/loaz	46	46	62

Fysieke structuur	2011	2012	2013
Oppervlakte gemeente in ha:	8.348	8.348	8.348
Waarvan			
-Binnenwater	151	151	156
-Historische stads- of dorpskern	11	11	11
Aantal woningen:	29.702	29.782	30.045
Lengte in km van de wegen (in onderhoud bij de gemeente):	521	524	
waarvan			
-Andere wegen buiten de bebouwde kom	54	54	54
-Andere wegen binnen de bebouwde kom	467	470	470
Lengte van de recreatieve fiets-, ruiters- en wandelpaden	29	29	30
Lengte van de waterwegen	8,5	8,5	9
Aantal ha openbaar groen:			
-Bossen en natuurterreinen	875,73	878,16	878,16
-Begraafplaatsen	30	30	30
-Recreatieterreinen	109	113,80	113,80
-Plantsoenen	445,29	448,34	451,18
-Sportterreinen	56	56	56
-Natuur educatieve elementen	27	27	27
-Overige terreinen	15	15	15

Financiële structuur	Bedrag x 1.000			Bedrag per inwoner x 1		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Gewone uitgaven	233.246	222.649		3.481	3.323	
Kapitaaluitgaven(investeringen)	8.577	99.117	26.484	128	1.479	395
Balanstotaal	431.376	459.976	414.461	6.438	6.865	6.186
Gewaarborgde leningen	25.456	15.737	10.800	380	235	161
Reserves 31 december:						
a. vrij aanwendbare bedrijfsreserve	44.591	47.586	35.497	666	710	530
b. bestemmingsreserves	105.123	100.820	96.537	1.569	1.505	1.441
c. voorzieningen	17.756	19.197	29.944	265	287	447
Vaste schulden 31 december:						
a. divers leningen	136.005	142.686	156.628	2.030	2.130	2.338
b. rijksleningenwoningbouw						
investeringen 31 december:						
a. diversen	198.027	287.465	309.426	2.956	4.291	4.618
b. woningbouw/geldleningen ug	13.373	11.441	8.597	200	171	128
financieringsoverschot	92.195	11.383	583	1.376	170	9
financieringstekort						
belastingopbrengsten:						
a. functie 920. ozb/toeristenbelasting	13.507	13.837	14.270	202	207	213
b. overige heffingen:						
leges, begraafplaatsen, rioolrecht	7.561	7.231		113	108	123
parkeergelden	3.055	3.236		46	48	61
parkeerbelasting	168	180		3	3	2
marktgeden	101	104	100	2	2	1
Algemene uitkering gemeentefonds	81.299	74.064	73.284	1.213	1.105	1.094
jaarresultaat	386	5.478	3.693	6	82	55
%omslagrente	5%	5%	5%			
%rentekortgeld	3,75%	3,75%	3%			
Verhouding eigen vermogen:						
investeringen	70,82%	49,65%	41,52%			
Vreemd langvermogen	110,08%	104,01%	84,30%			

Jaarverslag

verklaringen

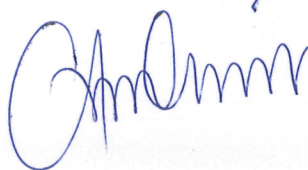
Verklaringen

Door ondertekening en datering verklaart het college van burgemeester en wethouders zich akkoord met de in de jaarrekening opgenomen verantwoording over het gevoerde beheer.

Assen,

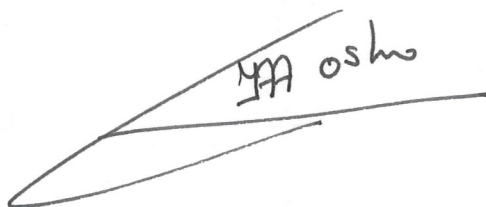
15 APR. 2014

Burgemeester en wethouders van Assen,

,burgemeester

C. Abbenhues

,secretaris

I. Oostmeijer-Oosting

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Assen in zijn openbare vergadering van

20 MEI 2014

,voorzitter

C. Abbenhues

,griffier

C.G.M. Bus plv.